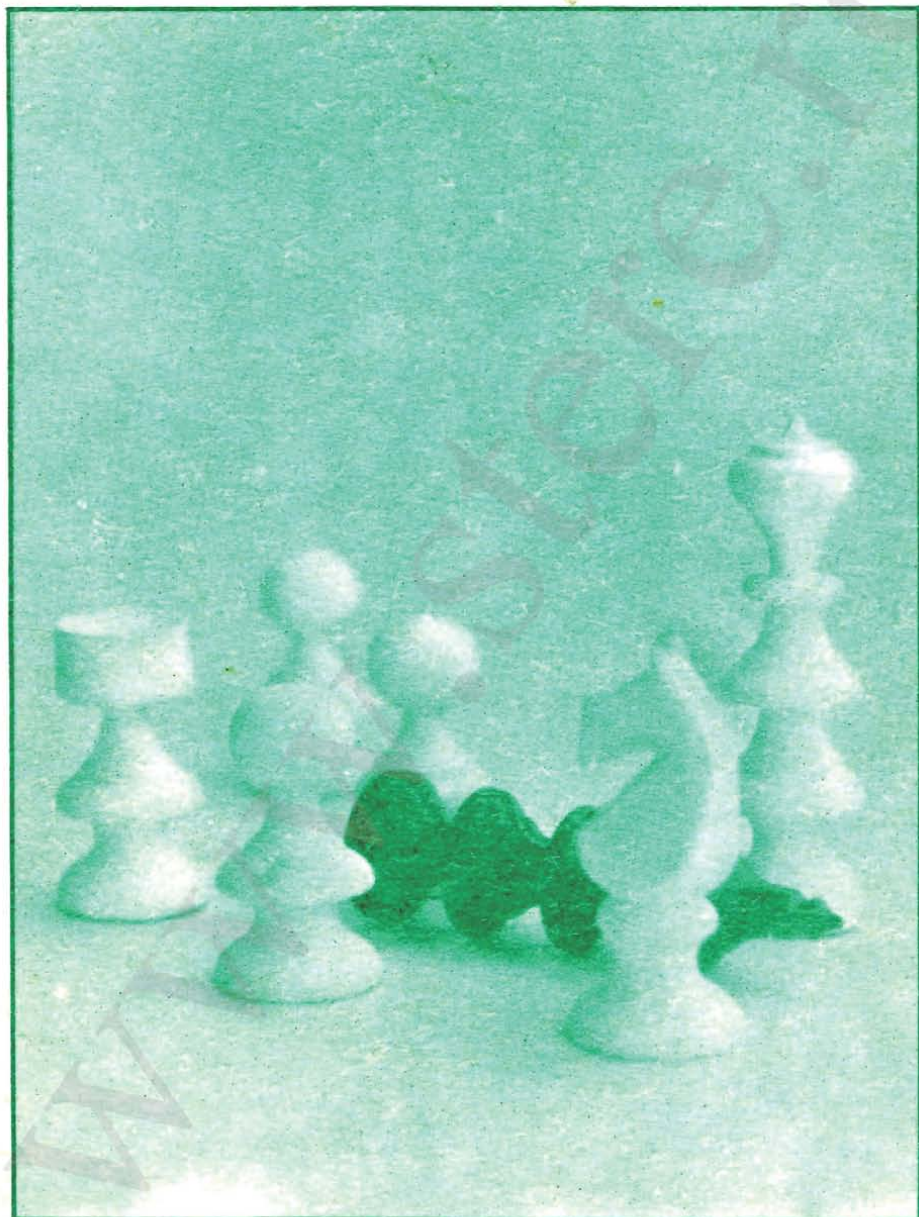

SAH

TIMIȘOARA

CONSILIUL JUDEȚEAN PENTRU EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT TIMIȘ

1900 Timișoara

Str. Ungureanu nr. 17

Telefon

secretariat	961-3 09 65
secretari	961-3 35 44

Ion Bușe,
președinte

Mihai Purice,
secretar

Virgil Doran,
metodist, responsabil șah

COMISIA JUDEȚEANĂ DE ȘAH

Pius Brînzeu
președinte

Dorin Goția
vicepreședinte

Virgil Șchiopescu
vicepreședinte

Gheorghe Tîrpe
vicepreședinte

Aurel Jicman
secretar

Alexandru Ivan
resp. presă-propagandă

Ilie Komlosi
resp. colegiu arbitrii

Mircea Rozvan
resp. colegiu antrenori

Francisc Tocăniță
resp. clasificare și competiții

Gertrude Baumstark
membru

Marius Chiricuță
membru

Florin Ghidirmic
membru

Ion Iordache
membru

Tiberiu Lakatos
membru

Lazăr Leucuș
membru

Ștefan Tarjoc
membru

Emil Ungureanu
membru

Ion Zarcula
membru

SUBCOMISIA PENTRU TINERET

Dezideriu Bleier
președinte

Gheorghe Ivan
membru

Dușan Caplar
membru

Zlatoe Mircov
membru

Coperta :

Învingători și învins
Fotomontaj **L. Revész,**

Cuprins

<i>Ioan Bușe. Cuvint înainte ...</i>	3
<i>Vizita lui Florencio Campomanes, Președintele Federației Internaționale de șah la Timișoara ...</i>	5

DIALOG

<i>Pius Brînzeu și Pia Teodorescu-Brînzeu. Fenomenul Bobby Fischer. — Între mit și realitate ...</i>	8
--	---

ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎN LUMEA ȘAHULUI

<i>Mircea Lascu și Nicolae Zsifcov. Calculatorul în sprijinul întrecerilor șahiste ...</i>	14
--	----

STUDII ȘI CERCETĂRI

<i>Dezideriu Bleier. Pregătirea fizică și șahul de performanță ...</i>	19
<i>Ancuța Partenie. Contribuția jocului de șah la educarea elevilor ambliopi ...</i>	22

CONFESIUNI

<i>Mihai Șubă despre marele maestru Șubă — „Elvețiene“ ...</i>	28
--	----

NOTE TEHNICE

<i>Șerban Neamțu. Sistemul Larsen împotriva Indianei vechi ...</i>	33
<i>Gertrude Baumstark. Despre sacrificii, motive funcționale ...</i>	36
<i>Ioan Biriescu. Apărarea franceză o variantă la modă ...</i>	40
<i>Marius Chiricuță. Indicații metodologice privind studiul finalurilor ...</i>	48
<i>Alfred Kertesz. Un cantonament de șah pentru juniori în viziunea unui antrenor timișorean ...</i>	67

CAMPIONATE, TURNEE, REZULTATE

<i>Pius Brînzeu. Șahul timișorean în ultimele 12 luni ...</i>	69
<i>Ervin Mozes. Campionatul republican individual seniori. — Mihai Șubă campion republican ...</i>	73
<i>Marius Chiricuță. Finala campionatului republican individual seniore</i>	
<i>Margareta Mureșan campioană ...</i>	86
<i>Emil Ungureanu. Meciul de baraj de la Sinaia ...</i>	90
<i>Dorin Lazăr. Finala campionatului municipal Timișoara ...</i>	93
<i>Ervin Mozes. Dublu succes românesc la Pécs ...</i>	96
<i>Memorialul „M. Sadoveanu“ ...</i>	99
<i>Ervin Mozes. Turneul internațional de la Kecskemét ...</i>	101
<i>Alfred Kertesz. Turneul „E.M.T.“ la a treia ediție ...</i>	104

<i>Florin Ghidirmic. Trofeul „A.E.M.”</i>	
'86	106
Partide alese din repertoriul senio- rilor	109
Partide alese din repertoriul junio- rilor	117

STUDII ȘI PROBLEME

Din creația lui Gh. Telbis (Arad) ...	121
---------------------------------------	-----

FILE DE ISTORIE

Finala campionatului popular 1948— 1949	124
---	-----

ELOGII

<i>Pius Brinzeu. Elogiu lui Virgiliu Șchiopescu</i>	126
<i>Virgiliu Șchiopescu. Valter Sincovec un prieten al șahului românesc</i> ...	128

DIVERSE

<i>Tiberiu Lakatos. Mișcarea șahistă în județ. Buziașul</i>	130
Ancheta Comisiei județene de șah ...	134
Catrene și epigrame	137
Povestea unor ecusoane	139
Cuvinte încrucișate	140
Dezlegări	141
Cluburi sportive și asociații cu secții de șah	142

Vitrina librăriei „Mihai Eminescu” în timpul Festivalului internațional de șah pentru juniori

Vibrant omagiu unei alese sărbători

In marea carte de istorie a neamului românesc a fost gravat, în mai 1921, un moment de răscruce înscris cu majuscule de aur, marcînd profund și decisiv existența și devenirea noastră. A fost, atunci, un moment de expresie a aspirațiilor, a năzuințelor adunate de veacuri, dar și de nobilă și irezistibilă chemare a viitorului.

Făurirea partidului comunistilor români a încununat un îndelungat proces de creștere și maturizare a clasei noastre muncitoare, al dezvoltării sale pe drumul organizării politice și profesionale, al afirmării în societatea românească drept forță socială purtătoare a idealului de progres.

Acest adevărat marș spre viitor, pornit acum 65 de ani, de cea mai tinăra forță politică românească, ce și-a asumat istoria pentru sine, dar s-o transforme pentru popor, n-a fost nici simplu și nici ușor. Acest îndrăzneț program s-a întrupat în ample bătălii de clasă, în eroicele jertfe din anii prigoanei și ilegalității, în actul revoluționar de la 23 August 1944, iar apoi în construcția unei noi Români.

Preluînd obiectivele și idealurile pentru care au luptat socialiștii români, ridicînd pe un plan superior activitatea revoluționară a poporului, învingînd greutățile de tot felul, Partidul Comunist Român a condus cu succes lupta împotriva exploatarei și asupririi, pentru libertate și independență, a dus la izbîndă revoluția de eliberare socială și națională, a asigurat triumful unei noi orînduiri pe pămîntul patriei.

Patriotismul fierbinte, abnegația și cetezanța, înalta responsabilitate cu care au acționat comuniștii români pentru apărarea intereselor fundamentale ale poporului, pentru suveranitatea patriei, pentru socialism, au fost hotărîtoare în momentele care-au decis soarta națiunii.

De atunci, din primăvara anului 1921 și de mai departe, din rădăcinile adînci ale partidului, își trag ampla lor sevă, realitățile atît de complexe, dar atît de înnoitoare de astăzi. A fost un drum de epopee, eroic și înălțător, în care generațiile au purtat în inima lor crezul și flacăra revoluției, încrederea nestrămutată în forța de a clădi o lume nouă.

Mari și strălucite sînt succesele dobîndite de poporul român în anii revoluției și ai construcției socialiste. Partidul a unit energiile revoluționare, patriotice, conferindu-le sensul izbînzii ce avea să schimbe din temelii înfățișarea țării.

Bilanțul cu care întreaga țară se înfățișează la gloriosul jubileu al partidului este impresionant. Ritmul tot mai intens de dezvoltare a tuturor ramurilor economiei

naţionale, strîns legat de continua ridicare a standardului de viaţă a oamenilor, dovedeşte că scopul suprem al politicii partidului, esenţa socialismului, o constituie omul, bunăstarea şi fericirea sa.

Realizările remarcabile obţinute de poporul nostru în dezvoltarea economică şi socială a ţării, precum şi certitudinea transformării României într-o ţară socialistă multilateral dezvoltată atît din punct de vedere industrial, agrar, al învăţămîntului, ştiinţei şi culturii, cît şi al nivelului general de trai şi al civilizaţiei poporului, scot în evidenţă incontestabila superioritate a socialismului. Prefigurarea viitorului comunist reprezintă în concepţia partidului nostru, un atribut esenţial al conducerii conştiinţei a procesului de edificare a noii orînduirii.

Onorîndu-şi programul de acţiune, îndeplinindu-şi cuvîntul prin fapte, Partidul Comunist Român, în uriaşul proces al înoririi, a dobîndit o strălucire fără precedent în anii care s-au scurs de la Congresul al IX-lea, ani cînd socialismul a căpătat pregnanţă, iar munca conturul precis al temeiniciei şi durabilităţii.

Cu adîncă dragoste şi recunoştinţă, această măreaţă epocă, de măreţe ctitorii ale istoriei prezentului şi viitorului, o numim cu numele conducătorului care, şi-a închinat întreaga viaţă propăşirii patriei: EPOCA NICOLAE CEAUŞESCU.

Alegerea în funcţia supremă în partid a tovarăşului Nicolae Ceauşescu a constituit un act politic fundamental pentru destinele României. Sub impulsul concepţiei şi acţiunii revoluţionare, pilduitoare de adînc patriotism, a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, Congresul al IX-lea al partidului a descătuşat energiile creatoare ale poporului.

Conducînd opera de făurire a societăţii socialiste pe pămîntul patriei, Partidul Comunist Român, în spiritul bogatelor sale tradiţii de solidaritate internaţională, şi-a adus şi îşi aduce contribuţia activă la întărirea colaborării între toate partidele revoluţionare, democratice şi progresiste de pretutîndeni. De la înălţimea marelui bloc de granit al naţiunii noastre socialiste pornesc glorioasele iniţiative de pace, de dezarmare, de înţelegere şi colaborare, de apărare a libertăţii şi independenţei popoarelor, care poartă în conştiinţa noastră şi a umanităţii numele eminentului lor promotor, preşedintele Nicolae Ceauşescu.

Congresul al XIII-lea al partidului nostru a proiectat un vast orizont în toate sferele activităţii economice şi sociale. Marele forum al comuniştilor români a întregit o largă şi armonioasă perspectivă de care este strîns legată o nouă calitate a muncii şi vieţii, a gîndirii şi creaţiei. Destinele ţării sînt încredinţate unui partid eroic, cutezător şi vizionar, unui admirabil conducător care, a dat sens vieţii şi idealului naţiunii române în aceste două decenii.

Intr-o vie şi indestructibilă unitate de gîndire şi acţiune, partidul, conducătorul stimat şi iubit, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, întregul popor român, îşi făuresc, în continuare, drumul înfloririi multilaterale şi al păcii. În anul 65 al glorioasei lui existenţe, Partidul Comunist Român edifică o operă de covîrşitoare dimensiune istorică pentru viitorul României.

Cel mai înalt omagiu pe care-l putem aduce partidului, la aleasa-i sărbătoare, secretarului său general, îl constituie abnegaţia şi devotamentul muncii noastre, pentru a dura României veşnicia şi a-i slăvi ctitoriile.

Vizita lui Florencio Campomanes, președintele Federației Internaționale de Șah, la Timișoara

Vizita lui Florencio Campomanes, președintele FIDE, este prima vizită pe care o face un președinte de Federație internațională în acest municipiu și reprezintă un gest de aleasă prețuire pentru rezultatele obținute de sportivii din localitate, pe plan național și internațional.

Florencio Campomanes a sosit la Timișoara spre amiaza zilei de 12 martie venind de la Băile Herculane unde, cu o zi înainte, a participat la festivitatea de deschidere a Campionatului european de șah junioare. În program, la primul punct, a avut loc vizitarea Expoziției realizărilor județului Timiș în domeniul economiei. Înaltul oaspete a admirat produsele de înaltă tehnicitate ale Întreprinderii AEM, gama largă de produse destinate exportului ale Electromotorului, alte și alte produse industriale și de uz casnic, îmbrăcăminte, produse alimentare, creații ale cooperati-

velor meşteşugăreşti, toate dovedind o tehnică de vîrf, dînd astfel prilej vizitatorului să facă dovada bogatului său repertoriu de superlative. Afişînd o mobilitate deosebită în idee, aşa cum a manifestat-o de-a lungul întregii vizite, în discuţiile care au urmat, ne-a declarat zîmbind prietenos: „În Grecia, Atena este capitala pe care o admiră vizitatorii, dar industria ţării pulsează la Salonic, în Italia capitala ţării este Roma, eterna cetate, dar inima productivă a ţării este Milano. Aşa în România, Bucureştiul şi Timişoara...”

După vizita de la Bastion a urmat o masă în cînt şi voie bună, mai degrabă caracteristică finalelor de partidă decît deschiderilor.

De la masă, micul nostru grup s-a deplasat la Centrul de şah Medicina unde a avut loc întîlnirea cu jucătorii fruntaşi.

Întîlnirea a debutat cu o expunere în care, în calitate de preşedinte al Comisiei judeţene de şah, am prezentat foarte pe scurt marile succese ale mişcării şahiste timişorene. Nu a fost nevoie de o prezentare exhaustivă deoarece, în parte, Preşedintele FIDE le ştia încă înainte de a veni în ţară, în timp ce altele i-au fost comunicate în drum spre Timişoara. I s-a dat apoi cuvîntul, cu rugămintea de a prezenta preocupările actuale ale Federaţiei internaţionale de şah.

Preşedintele şi-a exprimat mai întîi satisfacţia de a vedea în sală figuri cunoscute, unele de mulţi ani, ca Gertrude Baumstark şi Emil Ungureanu, altele cunoştinţe mai noi, dar pe care le apreciază în mod deosebit, ca Dana Nuţu. Apoi, şi-a exprimat admiraţia pentru Centrul de şah în care avea loc întîlnirea: „În cei peste trei ani de cînd conduc Federaţia internaţională am călătorit mult, dar acest centru de şah este unul din cele mai bine înzestrate din cîte am întîlnit pînă acum”. După aceea a vorbit foarte frumos despre şah, despre valoarea educativă a acestui sport, despre şah ca mijloc de apropiere între oameni. A fost o alocuţie deosebit de instructivă pentru toţi cei prezenţi. Au urmat apoi discuţii. I-au fost puse diferite întrebări la care a răspuns operativ şi fără ezitări. Au fost însă şi întrebări mai delicate, în legătură cu campionatul mondial, la care a răspuns pe larg... dar fără să răspundă!

După întîlnire, ne-am deplasat la Baza sportivă a Întreprinderii A.E.M. unde gazdă a fost directorul întreprinderii, ing. Gh. Tîrpe, şi şahişti acestei Asociaţii sportive fruntaşe. Aici, pe lângă sălile afectate şahului, au fost remarcate terenurile de tenis, piscina, sala de gimnastică, constituind împreună un model de bază sportivă deschisă muncitorilor şi sportivilor întreprinderii. Au avut loc şi aici discuţii instructive, vizita a trebuit însă scurtată deoarece eram aşteptaţi la sediul Consiliului popular municipal.

Florencio Campomanes a fost primit de primarul municipiului, tov. Petru Moţ, care l-a informat asupra problemelor pe care le ridică gospodărirea acestui oraş, asupra realizărilor de zi de zi ale oamenilor muncii, asupra perspectivelor de dezvoltare a oraşului. Oaspetele, la rîndul său, şi-a manifestat încîntarea pentru tot ce a văzut, aprecierile deosebite pentru rezultatele obţinute de şahişti, spunînd că va păstra o amintire neştearsă de la această vizită şi că va reveni oricînd cu plăcere în această urbe frumoasă şi atît de ospitalieră.

Vizita s-a încheiat cu o masă. După masă, Preşedintele FIDE a invitat comesenii în apartamentul său de hotel să joace cîteva partide „blitz”. Şi aceste cîteva partide au durat pînă dincolo de miezul nopţii, punînd la grea încercare rezistenţa fizică a

celor care s-au simţit în măsură să accepte invitaţia, oferindu-le astfel posibilitatea de a aprecia forţa de joc a Preşedintelui, fost maeştru internaţional de şah.

Si acum, ceva despre om şi despre felul său de a gândi.

În vîrstă de 59 de ani, Campomanes a declarat unui ziarist că se simte ca la 29 de ani. Aşa l-am apreciat şi noi, ca pe un tînăr în foarte bună condiţie fizică, iute în mişcări, bogat dotat intelectual. Stînd alături la masă am putut pătrunde puşin în intimitatea gîndurilor sale. Este profesor de ştiinţe politice. Pentru el politica este însă mai mult decît o ştiinţă, este o artă, arta unei înţelegeri superioare a relaţiilor sociale. Şahul evoluează pe un drum care îi este propriu, drumul înţelegerii între oameni, al prieteniei, al respectului reciproc.

Sînt gînduri atît de sugestiv formulate în deviza Federaţiei internaţionale de şah : „GENS UNA SUMUS“.

Aşa l-am cunoscut pe Florencio Campomanes, tată a patru copii, fost şahist de performanţă, pentru care viaţa şi politica sînt un fel de poezie.

P. B.

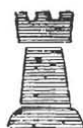
DIALOG

Fenomenul BOBBY FISCHER între mit și realitate

PIUS BRÎNZEU și
PIA TEODORESCU-BRÎNZEU

PIUS BRÎNZEU. În galeria marilor jucători de șah s-a impus cu putere în ultimii ani actualul campion mondial de șah, Garry Kasparov. Forța de joc și capacitatea sa combinatorie ieșită din comun, ca și unele manifestări nonconformiste — critici privind modul de desfășurare a campionatului mondial și luptă deschisă împotriva Federației Internaționale de șah — i-au făcut pe mulți să evoce cu nostalgie pe Bobby Fischer. În jurul personalității acestui fenomen al șahului s-a creat un adevărat mit. O discuție asupra acestui subiect este, după părerea mea, deosebit de instructivă și prima problemă care se pune într-o asemenea dezbateră este dacă se poate sau nu vorbi de un „Mit Bobby Fischer“.

PIA TEODORESCU-BRÎNZEU. Eu cred că se poate vorbi de „Mitul Bobby Fischer“ dacă ne referim la înțelesul care se acordă astăzi noțiunii de mit. Altă dată prin mit se înțelegeau numai narațiunile despre zei, oameni sau întâmplări unde pe prim plan se situau fantasticul și supranaturalul, de cele mai multe ori în condițiile imposibilității de control pe plan istoric. Astăzi, sfera de cuprindere a noțiunii de mit s-a lărgit foarte mult. O realizare ieșită din comun, pe plan sportiv sau în orice alt domeniu al activității psihice sau sociale se poate înconjura de aură de mit. Sub acest aspect Bobby Fischer și-a dominat partenerii de întrecere sportivă de o manieră pe care nu a realizat-o nimeni înaintea lui și acest lucru a impresionat mult contemporanii săi. Pe de altă parte esența oricărui mit o constituie reflectarea deformată a realității, ceea ce s-a petrecut și în cazul campionului american. S-a vorbit de fantastic, de incredibil, de magie și vrăjitorie. În fine, sînt mituri lipsite

de conținut mistic, care simbolizează cele mai nobile aspirații ale omului — spre mai furmos, spre dragoste sau prietenie. Mitul Bobby Fischer reflectă aspirația continuă spre victorie în întrecerea sportivă, lupta fără menajamente în acest scop, dar în condițiile deplinei sportivității. Toate acestea explică geneza unui mit, dar ceea ce rămâne de făcut este să vedem acum care sînt elementele de natură să justifice valabilitatea lui. Or, în cazul lui Bobby Fischer acest lucru nu este greu de realizat.

P.B. Valabilitatea mitului Bobby Fischer, în accepțiunea actuală a termenului, poate fi demonstrată pe mai multe planuri. Pe prim plan se situează, fără îndoială, forța de joc demonstrată din plin în meciul cu Boris Spasski, care a avut loc în 1972 și i-a permis să cucerească titlul de campion mondial. În perioada care a precedat acest meci, mai precis între 2 decembrie 1970—20 septembrie 1971, a cîștigat toate partidele oficiale, în număr de 19, disputate împotriva unor mari maestri și a unor candidați la titlul mondial. A realizat astfel un record cu totul neobișnuit. În această perioadă, la apogeenul carierei, a zdrobit pur și simplu pe cei doi adversari pe care i-a înfruntat în meciurile candidaților, pe Taimanov și pe Larsen, cu 6—0 pe fiecare. O victorie la asemenea scor în fața a doi candidați la titlul mondial reprezintă o realizare fără precedent, greu de imaginat și pentru viitor. Dar aceasta nu este singura realizare de excepție a marelui campion. În finala Campionatului SUA din 1963—64 a realizat un serial de 11 partide cîștigate, reprezentînd 100% din posibil, față de cei mai buni mari maestri și maestri americani. Apoi, mai putem menționa faptul că deja la vîrsta de 13 ani a cîștigat primul campionat SUA și că încă în 1958, la 15 ani, a obținut titlul de mare maestru. Sînt, fără îndoială, rezultate din cele mai semnificative.

P.T.-B. Deosebit de semnificativă mi se pare victoria asupra lui Larsen în meciul pe care l-au susținut în calitate de candidați la titlul mondial. Și, iată de ce. În 1970 cînd se făceau pregătirile pentru meciul URSS—Restul lumii, considerat a fi meciul secolului pe echipe, căpitanul ne jucător al reprezentativei „mondialilor“ a hotărît ca Bobby Fischer să joace la masa 1. Larsen s-a opus însă, susținînd că el trebuie să joace la această masă, ca fiind cel mai bun. Se prevedea un fiasco, considerîndu-se că Bobby Fischer era foarte susceptibil și pe deplin conștient de valoarea sa. Dar Bobby a cedat și a jucat la masa 2, obținînd cel mai bun rezultat individual al meciului, cîștigat în final de reprezentativa URSS cu 20½ la 19½. Menționez apoi că înaintea întîlnirii cu Fischer în meciul candidaților Larsen, întrebîndu-l cu privire la rezultatul întrecerii, ar fi răspuns: „Eu voi fi adversarul lui Spasski pentru titlul mondial din 1972“. La toate acestea răspunsul a fost acel umilitor 6—0. A fost un meci cu toate partidele jucate de Fischer la cîștig, acesta demonstrînd o forță combinatorie ieșită din comun. Cred că ar fi bine să aducem cîteva exemple și din acest punct de vedere.

P.B. Forța de calcul mintal al lui Fischer poate fi demonstrată prin multe și felurile exemple din repertoriul său bogat de partide. Cele mai ilustrative, sînt combinațiile de cîștig care pornesc din poziții egale, unde riscul este mai mare. Un exemplu îl constituie partida Byrne—Fischer, distinsă cu premiul de frumusețe la Campionatul SUA din 1963—64. După o deschidere soldată cu o poziție simetrică, în perfect

echilibru, Fischer face mutarea a 12-a, care îi slăbeşte poziţia, dar este compensată de o mai activă poziţie a figurilor uşoare. Iată cum este comentată desfăşurarea în continuare a partidei de către revista Chess Quarterly: „Byrne avea un joc excelent şi este greu să-ţi închipui o poziţie mai bună decât cea pe care a avut-o. După mutarea a 11-a se putea aprecia poziţia albului ca ceva mai bună, sau în orice caz lipsită de orice pericole. Au urmat încă 11 mutări şi, pe neaşteptate, s-a văzut că albul nu putea scăpa de mat. Acesta nu este şah, ci vrăjitorie“. În aceste condiţii, la mutarea a 18-a Fischer continuă cu o variantă care nu părea să fie cea mai bună. Iată ce spune însăşi Byrne în legătură cu această mutare: „Cînd tocmai stăteam şi mă gîndeam de ce Fischer a ales o variantă nu prea bună pentru negru, în mod neaşteptat a jucat 18... Cg2. Această mutare a fost o grea lovitură. Combinaţia finală a fost atît de profundă încît chiar în momentul în care eram deja pierdut, marii maeştri comentînd partida pentru spectatori într-o cameră alăturată, considerau poziţia ca cîştigată de mine“. Iată deci o partidă în cursul căreia Fischer găseşte o combinaţie la tabla de joc, în timp ce un grup de mari maeştri nu o găsesc mutînd piesele pe tabla de demonstraţie. Efectiv, după numai trei mutări, albul a cedat.

Un alt exemplu demonstrînd acelaşi stil de joc îl constituie partida Szabo—Fischer jucată la Buenos Aires, în 1970. Albul a făcut mari eforturi şi cu succes pentru a face faţă jocului agresiv al negrului. La mutarea a 28-a, convins că a scăpat de toate necazurile, a propus remiză, dar Fischer a refuzat. Marele maestru argentinian Naydorf, care urmărea partida, a exclamat: „Dacă şi poziţia aceasta o cîştigă, Bobby este un vrăjitor“. A urmat o continuare care ducea albul la pierdere în toate variantele. În continuare jucată de alb pierderea s-a consumat în numai 7 mutări. A fost o partidă terminată cu brio, după care Fischer a fost gratificat de comentatori cu epitetul de „magician“.

Caracteristice jocului lui Bobby Fischer sînt combinaţiile pe care le-aş putea numi de lung metraj. De exemplu partida Fischer—Unzicker, jucată, la Olimpiada XIX-a din 1970. La mutarea a 22-a Fischer a făcut o mişcare de pion, în stilul străpungeţii centrale a cărei temeinice apare evidentă abia la mutarea a 38-a, după care urmează un final de antologie care obligă adversarul să cedeze. După această partidă i s-a acordat lui Fischer un alt epitet, cel de „geniu al şahului“.

Lui Fischer îi plăceau cel mai mult poziţiile complicate unde îşi putea valorifica mai bine forţa de calcul. Chiar şi în poziţiile care păreau absolut egale el găsea continuări de natură să complice jocul, făcînd mutări a căror motivaţie nu era întotdeauna sesizată de adversar. Iar cînd era sesizată i se găseau cu greu răspunsuri satisfăcătoare. Prin aceasta îşi asuma desigur riscuri, dar o făcea conştient şi numai din dorinţa de a evita remiza şi a cîştiga partida. Un exemplu edificator îl constituie partida a III-a din meciul cu Spasski pentru campionatul mondial. La mutarea a 11-a, cu piesele negre, acceptă un schimb de cal pentru nebun care duce la dublarea pionilor pe linia h şi deschiderea coloanei din faţa propriului său rege. Iată ce spune despre această mutare O. D. Alexander în cartea pe care a scris-o la scurt timp după disputarea meciului şi în care sînt prezentate în mod detaliat peripeţiile acestei întîlniri: „Nu mă îndoiesc că nici un alt mare maestru în afară de Fischer

nu ar fi făcut această mutare. Ca să rămână cu perechea de nebuni şi să-şi păstreze şansele la atac a acceptat distrugerea formaţiei de pioni din faţa regelui său. O idee originală şi mai bogată în conţinut decât cele mai strălucite sacrificii. În tot cazul, după efectuarea mutării, orice şahist, mai mare sau mai mic, ar fi ales poziţia adversarului, spun comentatorii. Şi, totuşi, Fischer a câştigat, în condiţii care fac din această partidă un simbol.

P.T.-B. Într-adevăr, partida a treia din meciul cu Spasski pentru titlu reprezintă simbolul curajului şi a unei hotărâri neînduplecate pentru victorie. Fischer avea un handicap de două partide — pierdu-se prima partidă şi nu s-a prezentat la cea de a doua din cauza unor neînţelegeri cu privire la organizarea meciului. Era condus cu 2—0 şi juca cu negrele, cu care pierduse până atunci toate partidele cu Spasski. Nici în această situaţie nu s-a gândit la remiză, lucru pe care l-ar fi făcut un alt jucător. Or, pentru aceasta trebuia să calculeze mai departe şi mai precis decât adversarul său şi a reuşit. În această partidă, ca şi în multe altele, a dat dovadă de profunzime în calcul şi de viteză în analiza multiplelor variante şi a tuturor posibilităţilor de ripostă ale adversarului său.

P.P. Viteza de calcul este un alt element care merită să fie subliniat în jocul lui Fischer. La scurt timp după meciul URSS—Restul lumii, desfăşurat la Belgrad, a avut loc la Hercegnovi, pe malul Adriaticii, un turneu „fulger”. A fost cel mai mare turneu de acest gen organizat vreodată, la care au participat cei mai buni jucători din lume. Fischer a câştigat în mod strălucit cu 19 puncte din 22. Este de remarcant că nu a folosit mai mult de trei minute deşi fiecare jucător avea la dispoziţie cinci minute de partidă.

P.T.-B. Eu cred că acum, după ce am făcut aprecieri asupra forţei de joc a marelui campion, ar fi cazul să facem şi o scurtă evaluare a personalităţii, privind comportamentul său ca sportiv, la masa de joc, şi manifestările sale în afara luptei directe cu adversarii. Aceasta, pentru că eroii cîntaţi în legende şi mituri au nu numai calităţi, ci şi defecte.

P.B. Ca sportiv, Fischer s-a dovedit întotdeauna un partener corect, şi-a respectat adversarii, nu i-a subestimat şi nici denigrat înaintea întâlnirilor, iar în cursul desfăşurării partidelor nu i-a jenat niciodată cu nimic. După partidă, nu a avut decât aprecieri frumoase despre adversar. Este un mare merit dacă ne gândim că în meciurile candidaţilor la titlul mondial, care au urmat după retragerea lui din sport, partenerii au ajuns să se lovească cu picioarele sub masă, să se apostrofeze, să se încaere chiar în micile anexe ale sălilor de joc.

P.T.-B. Lui Bobby Fischer i s-au dus însă numeroase acuze privind comportarea sa în afara sportului. S-a spus că este arghirofil.

P.B. Fischer a avut pretenţii băneşti mari, este adevărat, dar a făcut aceasta în interesul şahului. De ce unii sportivi profesionişti cum sînt boxerii sau jucătorii de tenis, să fie răsplătiţi cu sume uriaşe de bani după rezultate care pot fi obţinute cu eforturi mult mai mici decât la şah. Milioane de dolari pentru un campion mondial de box, sau un pretendent la titlu, în timp ce campionul mondial de şah era răsplătit cu sume de-a dreptul derizorii. Bobby nu a fost însă un arghirofil. Într-o vreme

cind se găsea într-o situație financiară jenantă, încă la începutul carierei, i s-a propus o sumă frumoasă ca să pozeze în fața unui pian Steinway, dar a refuzat: „ar fi greșit să fac reclamă pentru un instrument la care nici nu știu să cînt“. Apoi, este de menționat că atunci cînd s-a retras din viața sportivă, renunțînd să-l întâlnească pe Karpov, din cauza unui diferend de principiu cu FIDE, chiar și pierzînd meciul ar fi cîștigat o foarte mare sumă de bani. A renunțat însă și la titlu, și la bani, din cauza unui principiu, pe care îl considerăm astăzi ca îndreptățit.

P.T.-B. S-a spus că era capricios, că avea pretenții pe care nici un alt șahist nu le-a formulat înaintea lui.

B.P. La aceste afirmații făcute de ziariști și cronicari, uneori cu puțină rea voință, îl las să răspundă pe Florin Gheorghiu, care l-a cunoscut destul de bine: „Poate părea curios, dar în multe cazuri «jeșirile» lui Fischer au fost urmări ale provocărilor altor persoane... Nu este lipsit de asemenea de interes să arătăm cititorilor că toate aceste capricii ale «răsfățatului» campion mondial — cum ar fi liniștea în sală, condițiile excelente de vizibilitate, interzicerea fumaaului pentru public, sau reacțiile caracterizate drept violente contra camerelor de televiziune — sînt lucruri absolut normale pentru desfășurarea în condiții perfecte a unui turneu! E clar că Fischer ca om are destule ciudățenii și defecte dar nu cred că este just ca toate aceste «capricii» (printre care și premiile sau bursele în cazul meciurilor, mult mai mari în ultima vreme) să fie în beneficiul întregii elite a șahului mondial care tace — cu mult tact și diplomatie — în timp ce Fischer a fost realmente desființat de către mulți cronicari din Apus, dintre care unii abia știu cite ceva despre șah! Aceste aprecieri ale lui Florin Gheorghiu, făcute în 1973, cit și timpul care a trecut de atunci, atestă deplina lor justete. Prin pretențiile sale Fischer a adus mari servicii șahiștilor și mișcării șahiste, în general. Însăși publicitatea exagerată și uneori arbitrară din presa de mare tiraj, făcută cu ocazia meciului pentru titlul mondial, ca și cronicile unor ziariști în goană după senzațional, au realizat o mare propagandă pentru șah, stîrnind interesul marelui public pentru această disciplină sportivă. Marele maestru Velimirovici afirmă cu convingere: „Fischer a adus o mare contribuție la dezvoltarea șahului profesional, poate mai mare decît toți ceilalți șahiști la un loc. Așa este el, fără compromisuri, întotdeauna la fel“.

P.T.-B. Am impresia că ești înclinat să aduci în discuție numai laturile pozitive ale personajului. Or, el a avut și părți negative, pe care nu le contestă nici admiratorii. săi. Care sînt totuși deficiențele pe care le-a manifestat în cariera lui, relativ scurtă, dar atît de bogată în realizări și cum se explică ele?

P.B. Deficiențele lui Bobby Fischer sînt legate de temperament. Acesta reprezintă latura dinamică a personalității și oferă o explicație acceptabilă privind comportamentul, în general. Marele campion aparține temperamentului coleric, care corespunde tipului puternic, dar neechilibrat, excitabil și exploziv. Or, temperamentul are o bază ereditară și este puțin influențat de educație. El poate fi numai în mică măsură controlat prin caracter și acesta a fost cazul lui Fischer — caracter integru, de o înaltă ținută morală — care a rămas însă exploziv și restăpinit, așa cum se întîmplă cu unii colerici. Pe de altă parte se relevă uneori la aceștia perioade de

activitate intensă urmate de depresii şi asemenea oscilaţii au fost observate şi la Fischer. Poate tocmai într-un moment de depresie de acest gen s-a alăturat unei secte, ca apoi să ducă o viaţă de sihastu, înconjurat numai de cărţi şi de reviste de şah. Apartenenţa la o sectă i-a adus multe neplăceri la concursuri şi l-a dezechilibrat psihic, lucru care a devenit şi mai evident în anii care au urmat retragerii sale din viaţa sportivă.

Acestea spuse, cred că putem încheia discuţia printr-o scurtă evaluare a realului în mitul Bobby Fischer. Se poate oare vorbi de fantastic şi supranatural în acest caz?

P.T.-B. există un mit Bobby Fischer, bazat însă în întregime pe realitate. Nimic misterios, nimic supranatural. El însuşi o afirmă, cu toată modestia. Cu puţin timp înaintea meciului pentru titlul mondial, el declara unui reprezentant al agenţiei „Associated Press”: „Au scris unii despre mine că sînt un computer, un miracol în lumea şahului”. Şi tot el a răspuns: „Nu este adevărat, nici una nici alta. Sînt numai un profesionist al şahului”. Cu ocazia unui alt interviu, precizează: „Stau toată ziua în faţa tablei cu patrate albe şi negre, studiez, îmi îmbogăţesc necontenit cunoştinţele”. Într-o altă împrejurare, întrebare pînă cînd o să joace şah, a răspuns: „Am să joc pînă în ziua cînd voi muri. Într-un fel am să joc şi după aceea”. Aceste afirmaţii sînt elocvente atît cu privire la modul cum a înţeles să-şi dedice viaţa şahului, cît şi cu privire la un anumit fel de a gîndi.

P.B. Bobby Fischer a fost, efectiv, un profesionist al şahului, care nu trăia decît pentru acest sport al minţii. S-a retras de la şcoală şi a renunţat la studiile universitare ca să poată consacra mai mult timp şahului. A învăţat limbi străine, începînd cu limba rusă, pentru a se pregăti mai bine. A renunţat la familie, nu bea, nu fuma, nu dansa. Singurii lui prieteni apropiaţi erau cărţile şi cele 50 de reviste la care era abonat. A depus un volum enorm de muncă, manifestînd o dragoste neîmămurată pentru şah, renunţînd în acest mod la toate plăcerile pe care le poate oferi viaţa. A muncit şi a luptat dornic de a se înălţa cît mai sus pe scara ierarhiei sportive. Aceasta este explicaţia marilor performanţe pe care le-a realizat şi pentru care s-a spus că este geniu, vrăjitor, magician.

P.T.-B. Însemnează oare aceasta că fenomenul Bobby Fischer se poate repeta, că şi alţi şahişti pot cîştiga acea aură mitică, care a dat atîta strălucire supercampionului american?

P.B. Da, numai că pentru aceasta sînt necesare unele aptitudini speciale — inteligenţă vie, ideatică rapidă, posibilităţi deosebite de memorizare — dublate de un efort de pregătire care să consume tot ce un organism uman poate oferi în acest scop. Şi Garry Kasparov şi alţi tineri şahişti dispun de aceste aptitudini. Vor fi ei însă dispuşi să adopte modelul de viaţă al lui Bobby Fischer, redus la muncă şi renunţări? Nu cred!

P.T.-B. Şi eu mă îndoiesc. Oricum, Bobby Fischer a creat un mit, simbolizînd dăruirea totală pentru un ţel suprem, curajul şi aspiraţia permanentă spre victorie.

P.B. Aceasta cred că poate fi concluzia discuţiei noastre, a imposibilului care devine posibil.

ȘTIINȚA ȘI TEHNICA ÎN LUMEA ȘAHULUI

La ultimele întreceri șahiste sistem „Open” organizate la Timișoara (Festivalul internațional de șah al juniorilor, Finala campionatului național seniori, Turneul Electromotor) împerecherea jucătorilor, evidența permanentă a siutațiilor, clasamentele finale și pe parcurs, au fost efectuate cu ajutorul calculatorului. Au fost astfel mult ușurate arbitrajele: s-a câștigat timp, au fost evitate greșelile și, mai cu seamă, s-a asigurat o desfășurare absolut obiectivă întrecerilor. Meritul acestei frumoase realizări revin inginerilor Lascu Mircea și Zsifcov Nicolae de la Centrul Teritorial de Calcul Electronic Timișoara care au elaborat programele necesare calculatorului, cu toată competența și cu eforturile deosebite pe care le cere o creație de asemenea anvergură. Am solicitat din partea lor un articol și i-am rugat să îl prezinte într-o ținută cât mai accesibilă șahiștilor, mai puțin inițiați în tainele informaticii.

Calculatorul în sprijinul întrecerilor șahiste

Șahul și informatica — o relație dinamică Lascu Mircea și Zsifcov Nicolae

„Cel ce-ar trăi în sufletul său evenimentul înțelegerii depline a sensului jocului, n-ar mai fi propriu-zis un jucător...”

Scopul acestui articol este de a prezenta un pachet de programe de calculator destinate împerecherii jucătorilor de șah la turneele open. Această prezentare este precedată de descrierea câtorva aspecte generale ale relației șah-informatică și este urmată de formularea unor concluzii care pot fi trase în urma experimentării personale a realizării programelor.

Citatele din articol puse în paranteze sînt din [1].

1. STRUCTURA RELAȚIEI ȘAH-INFORMATICĂ

(„... era mereu gata și dornic în felul său intim să învețe de la partener...”)

În cele ce urmează vom prezenta cîteva aspecte ale relației șah-informatică, considerînd a fi sugestive nu numai din punct de vedere istoric. După cum vom arăta tendința generală este de apropiere reciprocă.

1.1. („...ca orice idee mare, jocul acesta nu are propriu-zis un început, ci, ca idee, a existat întotdeauna“.)

La sfârşitul anilor 1950, foarte puţini erau cei care şiau de existenţa şi preocupările unor cercetători care lucrau în informatică şi visau la posibilitatea realizării unor calculatoare înzestrate cu ceea ce se numea (şi se mai numeşte încă), într-un mod destul de vag, inteligenţă. După trecerea a numai 20 de ani, ceea ce la început a părut a fi o utopie a unor „entuziaşti“, a devenit un scop clar formulat (realizarea de creiere electronice de nivelul creierului uman), iar pentru atingerea lui au fost direcţionate forţe umane şi materiale considerabile. Din punct de vedere istoric, interesant este faptul că primii paşi făcuţi pentru înţelegerea mecanismelor gândirii umane sînt legaţi de jocul de şah, considerat a fi joc al inteligenţei prin excelenţă. Destul de mult timp şahul s-a impus ca o sfidare la adresa calculatoarelor şi, în acelaşi timp, ca un adevărat domeniu de studiu permiţînd aprofundarea felului în care sînt puse la punct planurile de atac şi apărare, sînt înţelese sensurile mişcărilor unui adversar şi este elaborată găsirea unor soluţii care să ia în considerare atît necesităţile strategice cît şi cele tactice.

1.2. („...jocul a început să capete cu încetul o nouă funcţiune, devenind o festivitate publică“.)

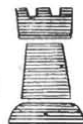
La interesul (prezentat mai sus) al informaticii pentru şah s-a adăugat, după puţin timp, cel al şahului pentru posibilităţile calculatoarelor. Se poate spune că au existat cel puţin două motive importante care au determinat lumea şahului să caute stabilirea unei relaţii cu informatica. Primul dintre ele îl reprezintă realizarea programelor care joacă şah, ajunse să obţină performanţe neaşteptate. Al doilea motiv este mai difuz, dar mai puţin presant: şahul a trebuit să se integreze spiritului epocii contemporane caracterizată, ea însăşi, de o nevoie crescîndă de obiectivare, de informaţii cît mai multe şi mai structurate, de impunerea paternurilor tehnologice şi descentralizatoare în toate domeniile.

În acest context, problemele apărute în lumea şahului, care necesită rezolvări pe calculatoare, s-au diversificat. Astfel, pe lîngă nevoile continue de a perfecţiona programele care joacă şah, pentru uzul sportivilor au apărut şi programe care, avînd acces la o memorie conţinînd descrierea unui număr foarte mare de partide, permit cunoaşterea stilului de joc caracteristic unui anumit şahist sau permit analiza soluţiilor adoptate de mari şahişti în situaţii precizate.

Nevoia crescîndă de obiectivitate în evaluarea şahiştilor şi în realizarea împerecherilor la concursuri a generat, pe de o parte, apariţia unor programe care ţin evidenţa datelor şi diferiţilor coeficienţi ai sportivilor şi permit regăsirea lor pe baza unor criterii precizate şi, pe de altă parte, apariţia de programe care implementează pe calculator anumite regulamente de desfăşurare a concursurilor de şah şi de împerechere de jucători în timpul lor.

2. PACHETUL DE PROGRAME CHST (CHESS TIMIŞOARA)

„Universul abstract şi aparent atemporal al jocului era destul de elastic pentru a acţiona în sute de nuanţe supra spiritului, vocii, temperamentului şi felului de a serie...“)

După o scurtă trecere în revistă a diferitelor tipuri de regulamente pentru desfășurarea concursurilor de șah, vom prezenta în continuare pachetul de programe CHST destinat arbitrării asistate de calculator în competițiile open desfășurate după regulamentul Fide (sistem elvețian), sau după varianta iugoslavă a acestuia.

2.1. PREZENTARE GENERALĂ

(„Aceste reguli, limbajul semnelor și gramatica jocului reprezintă un fel de limbaj secret foarte perfecționat...”)

Concursurile de șah se pot desfășura în conformitate cu mai multe sisteme de regulament, dintre care cele mai importante sînt: sistemele eliminatorii, sistemele turneu (fiecare cu fiecare), sistemele elvețiene și sistemele olandeze (Scheveningen). Dintre acestea, sistemele elvețiene, destinate organizării concursurilor cu mulți participanți (se ajunge la sute de participanți) și număr de runde puține (9, 11, 13), presupun un efort relativ mare pentru realizarea împerecherii jucătorilor. Sistemele elvețiene sînt împărțite în două categorii: dirijate (numite și ratings controlled — în care jucătorii primesc un rang în funcție de forța de joc exprimată printr-un coeficient valoric cum ar fi Elo sau Civ) și nedirijate. Dintre formele nedirijate ale sistemului elvețian se disting variantele: clasică, engleză, italiană, iugoslavă, italo-elvețiană, iar dintre formele dirijate fac parte variantele: Fide, americană, londonă etc.

În continuare, prin (regulamentul care descrie) varianta Fide (a sistemului elvețian) va fi denumit regulamentul sistemului elvețian dirijat publicat în [4], iar prin varianta nedirijată iugoslavă (a sistemului elvețian) va fi denumit regulamentul publicat sub acest nume [2].

Ca urmare a interesului manifestat de Comisia județeană Timiș, la Centrul Teritorial de Calcul Electronic din Timișoara a fost dezvoltat un pachet de programe care permit arbitrarea asistată de calculator a concursurilor de șah care se desfășoară după regulamentul variantei (nedirijate) iugoslave sau după cel al variantei (dirijate) Fide. În momentul actual programele pot fi rulate pe calculatoare avînd un sistem de operare compatibil cu cele din familia RSX-11M și pot fi folosite pentru concursuri la care participă pînă la 350 de jucători. Pentru rularea lor este necesar un terminal legat de calculator (eventual prin intermediul unui telefon obișnuit dacă terminalul este la distanță mare față de calculator) și de o imprimantă (hard copy) care copiază pe hîrtie tentele de pe ecranul terminalului.

2.2. FUNCȚIILE PACHETULUI DE PROGRAME CHST

(„A realiza era o expresie preferată printre jucători...”)

În varianta actuală, pachetul de programe CHST are un număr de șase funcții generale, primele cinci dintre acestea avînd între două și cinci subfuncții specifice.

1. Funcția de creare a fișierelor de jucători permite, prin cele două subfuncții ale sale, crearea a două fișiere care conțin informațiile despre jucători necesare desfășurării competiției: primul fișier conține numele și prenumele jucătorilor și clubul (șara) din care fac parte, iar al doilea conține alte date despre jucători, cum ar fi coeficienții valorici (Elo și Civ), categoria etc.

2. Funcția pentru realizarea împerecherii jucătorilor permite împerecherea pentru runda întâia sau pentru celelalte runde, fiecare din acestea putând fi făcută după regulile variantei dirijate Fide sau după a celei nedirijate iugoslave.

3. Funcția pentru efectuarea unor corecții permite înlăturarea unor erori a numelui clubului (țării) jucătorilor, a rezultatelor runde din ziua actuală sau din ziua precedentă și, tot cu ajutorul acestei funcții se poate realiza eliminarea unui sau a mai multor jucători.

4. Funcția pentru introducerea rezultatelor permite introducerea rezultatelor partidelor întrerupte sau ale partidelor runde actuale.

5. Cu ajutorul funcției de realizare a listelor (diverselor situații necesare pentru desfășurarea concursurilor) se pot obține: lista meselor ultimei runde pentru care s-a făcut împerecherea, lista cu situația detaliată a desfășurării competiției până în momentul rulării programului și lista clasamentului determinat ținând cont de numărul punctelor, de valoarea BUCHOLTZ și de valoarea BUCHOLTZ medie a jucătorilor.

6. Funcția de „help“ (ajutor) care îndrumă utilizatorul pachetului în folosirea sa.

2.3. UTILIZAREA PACHETULUI DE PROGRAME CHST

(„... ca printre mii de jocuri executate strict să se asemeze două măcar, mai mult decât superficial, este ceva aproape cu neputință“.)

Pachetul de programe CHST a fost conceput în așa fel încât accesul la funcțiile sale să poată fi realizat fără a fi necesar apelul la vreun fel de cunoștințe de informatică. Practic, singurele cunoștințe necesare pentru rularea programelor lui se reduc la obișnuirea cu tastatura terminalului (aproape identică cu cea a unei mașini de scris) și la cunoașterea unei comenzi formate din patru caractere.

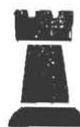
În situațiile concrete, de obicei, secvența în care se apelează programele pachetului are următoarea structură:

1. înainte începerii concursului, se creează fișierele de jucători, se scoate o listă cu situația competiției și, dacă sînt erori, acestea se corectează;
2. se face împerecherea pentru runda întâia și se scoate lista meselor;
3. pentru fiecare rundă (pînă la ultima):
 1. se introduc rezultatele (ale întreruptelor, dacă există, și ale runde actuale);
 2. se scoate o listă cu situația competiției și se fac corecțiile rezultatelor introduse, dacă sînt depistate erori;
 3. se face împerecherea pentru runda următoare;
 4. se scot listele cu tabela meselor și cu situația competiției.
4. în ultima rundă se scoate lista clasamentului jucătorilor.

3. EFECTE ALE RELĂȚIEI ȘAH—INFORMATICĂ

(„... în limbă, sau cel puțin în spiritul jocului cu mărgelile de sticlă, totul este un fapt plin de semnificație...“)

Analiza relației șah—informatică presupune luarea în considerare a tuturor efectelor fiecăreia din formele (de manifestare) a relației. Dar, ținînd cont de punctul de vedere al acestui articol, orientat mai mult spre prezentarea pachetului CHST, vor fi urmărite doar două aspecte ale efectelor implementării pe calculator a regulamentelor de împerechere și experimentării acestei implementări.

În primul tip de efect sînt cele practice, concrete, în rîndul cărora pot fi enumerate: eliminarea aproape totală a posibilităţilor de apariţie a erorilor cauzate de oboseală sau neatenţie, siguranţa aplicării aceluiaşi regulament pentru toţi concurenţii, în toate rundele (şi, deci, creşterea obiectivităţii), viteza foarte mare cu care se execută împerecherile şi se obţin listele necesare desfăşurării concursului şi calitatea deosebită a acestor liste.

Al doilea tip de efecte este reprezentat de concluziile teoretice, generale (abstracte) care pot fi trase în urma implementării şi testării programelor. Aceste concluzii nu reprezintă de fapt decît o rafinare a unor principii cunoscute, rafinare impusă, aproape, de obiectivitatea perfectă (sau, s-ar putea spune, de „indiferenţa” totală) a calculatoarelor care execută implacabil comenzile primite. Aceste principii descriu poziţia arbitrilor în raport cu competiţia şi cu regulamentul.

Teoretic, se poate spune că există două tendinţe importante de a situa arbitrul în raport cu competiţia şi regulamentele. (Folosirea cuvîntului „tendinţe” nu este întîmplătoare: el vrea să sublinieze că cele două formulări care urmează sînt ideale, ele neexistînd niciodată pure, în realitate putîndu-se vorbi doar de predominanţa uneia sau a celeilalte). Aceste tendinţe pot fi exprimate (aforistic) astfel:

T1. Plecînd de la cunoaşterea corectă a situaţiei (competiţiei), arbitrul interpretează (şi modifică) regulamentul.

T2. Plecînd de la cunoaşterea corectă a regulamentului, arbitrul interpretează (şi modifică) situaţia (viitoare) a competiţiei.

Realizarea şi testarea pachetului de programe CHST a fost ocazia care a impus formularea următoarelor concluzii care nuanţează ordinea judicioasă a valabilităţii (eficiente) a celor două tendinţe:

1. Implementarea pe calculator a unui regulament presupune cunoaşterea şi stabilizarea completă a acestuia;

2. Tendinţa T1 se manifestă (generînd suspiciune) doar cînd se presupune că spiritul regulamentului ar fi în contradicţie cu litera sa;

3. În timpul competiţiilor este important ca tendinţa T2 să fie predominantă (ideal este ca ea să fie singura care se manifestă), iar după terminarea lor este important ca tendinţa T1 să fie predominantă.

4. O analiză corectă a modului în care trebuie implementat pe calculator un regulament sau o modificare a sa conduce în mod necesar la depistarea incompletitudinii sale şi/sau a aspectelor sale contradictorii.

(„Singură comisia internaţională, în care erau reprezentate toate ţările, hotăra asupra acceptării în registrul jocului a unor semne şi formule noi...”)

BIBLIOGRAFIE

1. Hesse Hermann, Das Gasperlenspiel, Suhrkamp Verlag, Zurich, 1963
2. Kažić B., Daja., Novi šahovski priručnik, Sportska lenjiga, Beograd, 1981.
3. Kažić B. Keene R. D., Lim K. A., The Official Laws of Chess, B. T. Batsford Limited, London, 1985.
4. * * * Regulations for Swiss System Open Tournaments, International Rating List, July 1985.

Pregătirea fizică și șahul de performanță

Printre problemele pe care le ridică pregătirea unui șahist de performanță se înscrie și obținerea unei condiții fizice corespunzătoare. Din toate vremurile se știe că o „minte sănătoasă“ trebuie să aibă ca suport un „corp sănătos“. Din păcate, această latură a pregătirii în domeniul șahului este, în general, neglijată de antrenori. Se insistă — se poate spune chiar în exclusivitate — pe probleme legate nemijlocit de specificul jocului de șah. Tînărul șahist învață deschideri și este dirijat spre anumite sisteme de joc, acumulează cunoștințe privind strategia și tactica jocului de mijloc, își însușește tehnica finalurilor. Toată această metodică a pregătirii este bine pusă la punct și chiar dacă diferă de la un antrenor la altul, este așezată pe baze științifice. Pregătirea fizică are însă un caracter mai mult empiric. Practic ea este lăsată în seama jucătorului, care se orientează după preferințe și fără prea mult discernămint. De aici marea varietate a metodelor folosite de jucători: Botvinnik haltere, Keres tenis, Spasski atletism apoi tenis, Gheller baschet, Fischer tenis și înot, Euwe ciclism... Singura situație pe care o cunosc, unde pregătirea fizică a fost luată direct în obiectiv de către antrenori, este aceea a lui Karpov, considerat ca fiind de natură mai firavă, care atunci cînd a fost pus să-și apere titlul mondial, a fost supus aceluiasi program de pregătire fizică și psihică ca și cosmonauții.

Venind în lumea șahului dintr-un alt domeniu al sportului, unde efortul fizic este pe prim plan, am căutat să fac o evaluare a caracteristicilor jocului de șah raportîndu-l la alte discipline sportive. Ceea ce impresionează în primul rînd la șah este efortul de concentrare susținut și de durată în întreceri. Sînt sporturi unde efortul de concentrare este foarte bine limitat în timp, legat de momentul unei aruncări, a unui salt, a finisului unei competiții. Sînt sporturi unde în decursul partidei mișcările bune pot alterna cu cele mai slabe. În șah, în schimb, efortul de concentrare este maxim pe toată durata partidei și o singură mutare mai slabă poate compromite rezultatul final. În al doilea rînd șahul necesită o pregătire teoretică mai mare decît oricare alt sport. Și aici exercițiul practic contează foarte mult, dar fără o bază teoretică extinsă și aprofundată jucătorul nu se poate înălța spre vîrfurile piramidei. De aici și durată îndelungată de timp pe care o necesită obținerea înaltei performanțe. Sînt sporturi unde după 4—5 ani de pregătire „adecvată“ poți

ajunge campion național, sau chiar mondial. În șah, de exemplu, obținerea categoriei de mare maestru internațional necesită o pregătire medie de 15 ani și aceasta în urma unor mari eforturi și a unor aptitudini deosebite. În ceea ce privește amploarea efortului de pregătire desfășurat în vederea obținerii performanței, acesta este astăzi comun diferitelor discipline sportive: de la 3—7 ore de pregătire la zi, în funcție de treapta pe care se găsește jucătorul pe scara ierarhiei sportive. Se ajunge astfel și la șah la minimum 1200 ore consumate anual în pregătire, prin antrenamente și concursuri.

Toate acestea justifică atenția care se acordă pregătirii fizice generale la toți sportivii. Aceasta și la șah care este un sport unde același jucător poate obține înalte performanțe ani îndelungați. Dar, cu trecerea anilor rezistența fizică scade și jucătorul face din ce în ce mai greu față eforturilor pe care le necesită marile întreceri sportive. Jucătorii ajung în situația că se văd nevoiți să adopte alte sisteme de joc, evitând tot mai mult pozițiile complicate care necesită analiza a numeroase variante și cer eforturi mai mari de concentrare. Este evident că în asemenea situații condiția fizică își spune tot mai mult cuvântul.

În aceste condiții se pune problema obiectivelor ce trebuie urmărite prin pregătirea fizică:

— obținerea unei stări de sănătate propice efectuării marilor eforturi pe care le cere șahul de performanță. Aceasta condiționează și satisfacerea obiectivelor ce urmează:

- putere de concentrare și ca intensitate și ca durată în timp
- rezistență nervoasă
- hotărâre în decizii și promptitudine în luarea lor
- joc activ, agresiv, urmărind victoria.

Interesul manifestat față de pregătirea fizică — în calitatea pe care o dețin ca Director al unui Club sportiv școlar — reiese și din măsurile luate în cadrul acestei instituții, măsuri soldate cu rezultate din cele mai bune. Astfel, vara o parte din antrenamente se desfășoară în aer liber, într-o bază unde elevii joacă șah și paralel iau lecții de înot. În timpul sezonului rece avem la dispoziție în vederea pregătirii fizice, o dată pe săptămână, bazinul de înot sau sala de sport a Liceului industrial Nr. 1. Pe de altă parte recomandăm jucătorilor activități fizice sub diferite forme, în funcție de posibilitățile de care dispun: plimbări și alergări ușoare prin parcuri, stadion sau stradă, mersul pe bicicletă, patinaj iarna sau pe roțile vara, jocuri sportive (fotbal, handbal, baschet sau volei), gimnastică, drumeție la munte sau prin pădure, practicarea de exerciții cu haltere mici la domiciliu, și altele. Toate acestea în condițiile „individualizării” cum spunem noi, cei din alte ramuri sportive.

În final, pe lângă organizarea unei pregătiri fizice, aceeași pentru toți și în același timp variată, în funcție de posibilități și de preferințe, recomandăm:

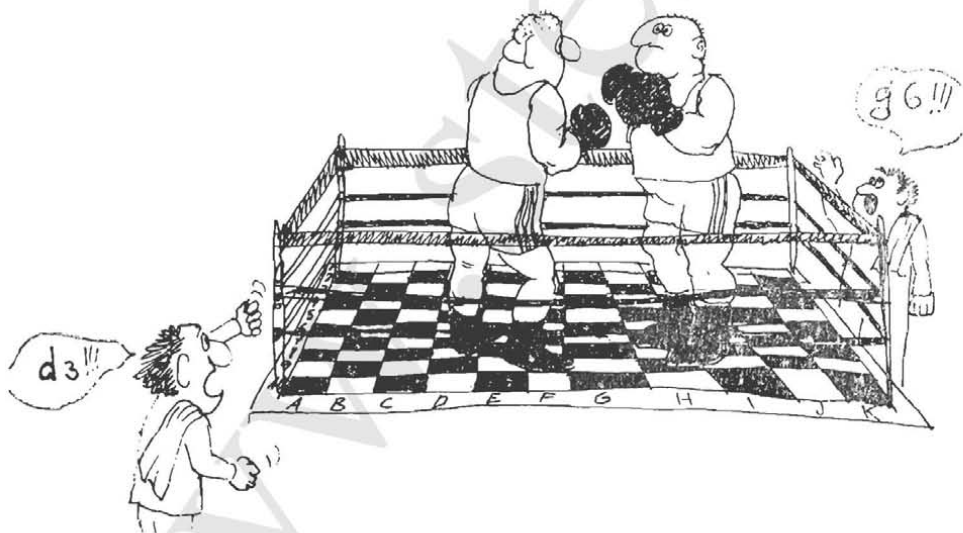
- participarea elevilor la orele de educație fizică din cadrul școlii
- desfășurarea continuă a activității fizice și nu numai în anumite perioade ale anului

- dozarea corespunzătoare a efortului în așa fel ca acesta să-și facă efectul, să nu fie nici minimalizat și nici dus pînă la epuizare
- menținerea pregătirii fizice și în perioada concursurilor
- realizarea unui regim echilibrat de viață, alternînd efortul cu odihna
- regim zilnic astfel alcătuit ca sportivul să-și îndeplinească în bune condiții și obligațiile profesionale.

Procedîndu-se în acest mod sîntem convinși că se vor obține rezultate superioare de către șahiști, indiferent de vîrstă și de categorie sportivă. Pentru că pregătirea fizică rămîne un „atu” și în domeniul acestui îndrăgit sport al minții.

Prof. Dezideriu Bleier

Contribuția jocului de șah la educarea elevilor ambliopi

*Natura și educația sînt asemănătoare.
Intr-adevăr, educația transformă pe om,
și transformîndu-l îi dă (a doua) natură.*

DEMOCRIT

PLANUL LUCRĂRII

1. Valoarea educativă a jocului de șah.
2. Metodele de culegere a datelor.
3. Mijloacele folosite pentru atragerea și antrenarea elevilor ambliopi în cadrul jocului de șah.
4. Rezultatele obținute.
5. Interpretarea rezultatelor.
6. Concluzii.

1. VALOAREA EDUCATIVĂ A JOCULUI DE ȘAH

Este unanim acceptată părerea că jocul de șah sau jocul „minții”, cum mai este denumit, are o valoare educativă deosebită. În cadrul unei partide de șah partenerii pun în joc toate forțele lor intelectuale, afectiv-motivaționale și volitive. Prin această activitate, care este jocul de șah, procesele psihice ale jucătorilor se activează, se dezvoltă, se educă. Mai mult decît în alte jocuri logice jocul de șah menține creierul într-o stare de activitate intensă, de căutare de soluții, de mobilitate continuă, de verificare permanentă a unor ipoteze originale etc.

În cazul elevilor ambliopi (elevi cu vederea slabă) jocul de șah, pe lîngă un exercițiu al minții, reprezintă și un valoros exercițiu al vederii. Observarea celor 64 de pătrățele, a celor 32 de piese, găsirea celei (celor) mai bune mutări dintr-o multitudine de variante, anticiparea mutării (mutărilor) adversarului solicită în mare măsură atît gîndirea cît și vederea elevilor ambliopi.

2. METODE DE CULEGERE A DATELOR

În vederea culegerii datelor folosite în cadrul lucrării am apelat la următoarele metode :

- observația
- conversația individuală și în grup
- testele psihologice
- metoda biografică.

3. MIJLOACELE FOLOSITE PENTRU ATRAGEREA ȘI ANTRENAREA ELEVILOR AMBLIOPI ÎN CADRUL JOCULUI DE ŞAH

Elevii ambliopi preferă în primul rînd jocurile dinamice : fotbal, volei, tenis, badmington etc. Datorită vederii reduse ei întîmpină unele dificultăți în însușirea jocului de șah : cîmpul vizual îngust și acuitatea vizuală mult redusă (între 0,05 și 0,2, deci de cel puțin 5 ori mai mică față de cei cu vederea normală) fac ca ei să perceapă mai greu ansamblul spațiului și totalitatea pieselor de joc. Ceea ce un elev cu vedere normală observă dintr-o dată, ei percep în urma unui efort susținut, a mutării direcției privirii din aproape în aproape pe întreg spațiul tablei de joc.

De aceea am căutat să folosesc o gamă de mijloace cît mai variate pentru atragerea și antrenarea elevilor ambliopi la jocul de șah. Iată cîteva dintre ele :

— organizarea continuă, pe întreg cursul anului, a unor concursuri pe cicluri de clasă (I—IV și V—VIII) ;

— premierea celor care obțin rezultate mai bune, lăudarea lor în fața detașamentului și a unității de pionieri, evidențierea lor la stația de amplificare, la gazeta „SEMAFOR”, precum și în Cartea de onoare a unității de pionieri ;

— organizarea unor întreceri cu elevi din alte școli ;

— depistarea celor mai buni șahiști și atragerea lor la unele cercuri de învățare a jocului de șah, pe cicluri de clase ;

— realizarea unui sistem competițional pe grupe (serii) valorice : A, B, C, D etc. (cei mai buni, indiferent de sex și vîrstă, fac parte din grupa A, următorii din grupa B, ș.a.m.d. Fiecare grupă cuprinde cîte 16—20 de șahiști. Concursurile în cadrul grupelor se desfășoară simultan. Primii trei din fiecare grupă — cu excepția grupei A — promovează, iar ultimii trei retrogradează) ;

— realizarea unor acțiuni continue de învățare a jocului de șah de către elevii ambliopi care nu cunosc acest joc și doresc să-l învețe. (În cadrul acestor acțiuni atrăgeam pe unii dintre elevii care cunoșteau deja jocul de șah, din aceeași clasă sau din alte clase, pe baza relațiilor preferențiale.) ;

— folosirea unor norme cît mai variate de organizare a concursurilor (sistem elvețian, sistem turneu, sistem eliminatoriu etc.) ;

— organizarea de concursuri între echipele unor clase paralele sau diferite ;

— dezlegarea unor probleme de șah din revistele de șah, din almanahuri și cărți despre șah, din publicația „ŞAH TIMIŞOARA”, din ziarul „SPORTUL” (rubrica „Jucați cu noi șah”) ;

- crearea de către elevi a unor astfel de probleme de şah şi dezlegarea lor de către colegi ;
- studierea individuală, sau sub conducerea mea, a unor cărţi sau reviste de şah ;
- urmărirea rubricii de şah la televiziune ;
- organizarea unor concursuri rapide, duminicale ;
- organizarea de jocuri între cadrele didactice (bune cunoscătoare ale jocului de şah) şi elevi ;
- desfăşurarea unor ample concursuri dedicate celor mai importante evenimente din istoria poporului nostru ;
- organizarea unor întâlniri între absolvenţii şcolii noastre şi actualii şahişti din şcoală.

4. REZULTATE OBTINUTE

Prin mijloacele prezentate mai sus am reuşit să atrag în concursuri mai mult de jumătate din numărul total de elevi ai şcolii (peste 140 de jucători din cei aproximativ 250 de elevi cîţi cuprinde în medie şcoala noastră).

De asemenea, cei mai buni şahişti ai şcolii s-au remarcă în concursurile organizate în ultimii ani pe municipiu, obţinind două locuri I (Dărăban Radu, clasele V—VIII în anul şcolar 1982—1983 şi Curuţ Cristian, clasele I—IV în anul şcolar 1983—1984), două locuri II (Laţcu Tiberiu, clasele V—VIII în anul şcolar 1982—1983 şi Krocoş Camelia, clasele I—IV în anul şcolar 1984—1985, două locuri IV (Bulea Daniel, clasele V—VIII în anul şcolar 1984—1985 şi Rozsa Daniela, clasele I—IV în anul şcolar 1983—1984), şi trei locuri V. De fiecare dată şi alţi şahişti ai şcolii noastre s-au clasat între primii 10 şahişti ai fiecărei categorii de vîrstă. Şi aceasta în condiţiile participării a unuia sau mai multor concurenţi de la fiecare din cele peste 30 de şcoli ale municipiului. (Uneori, la unele categorii de vîrstă, au existat şi peste 50 de jucători.)

Mai mult, în anul şcolar 1982—1983 elevul şcolii noastre Dărăban Radu s-a clasat pe locul V pe judeţ.

În actualul an şcolar, Cîrşes Silvia din clasa a II-a a ocupat locul I pe judeţ la categoria 9—10 ani. Este cea mai bună performanţă a unui elev din şcoala noastră.

5. INTERPRETAREA REZULTATELOR

Datele prezentate mai sus ne permit să afirmăm că şi elevii ambliopi pot obţine rezultate comparabile cu cele obţinute de elevii şcolii de masă (cu vedere normală). După cum s-a văzut, uneori elevii slabvăzători îi pot chiar întrece pe colegii lor, cu vedere normală, la şah.

Cred că aceste rezultate se explică prin amploarea sistemului competiţional (mai ales sistemul pe grupe). Consider că noutatea ce-o aduce acest gen de concursuri este desfiinţarea diferenţelor legate de sex şi vîrstă. Cei mai buni elevi mici au acceptat de la început să joace cu elevi mai mari imediat ce au înţeles că aceasta ar fi una din căile cele mai sigure de a progresa la şah. Elevii mai mari şi-au subapreciat iniţial adversarii mai mici. Ca urmare, încă de la început unii dintre cei mici au

reuşit să-i înfringă pe unii dintre cei mai mari. De atunci toţi şi-au dat seama că în şah valoarea nu depinde numai de numărul anilor, şi meciurile se joacă într-o deplină angajare, ambiţie, şi dirzenie chiar. În acest fel progresul tuturor concurenţilor, dar mai ales a celor mici, a fost mult mai rapid.

În cazul fetelor s-a manifestat la început o barieră psihologică. „Cum să joc eu cu băieţii?” se întrebau cele mai multe dintre ele. Făcînd apel la aceeaşi dorinţă de a progresa la şah, arătîndu-le că ele pot obţine rezultate la fel de bune cu băieţii, în orice domeniu de activitate, am reuşit să le determin şi pe fete să se angajeze cu întreaga energie, cu întreaga convingere, în acest gen de concursuri. Primele victorii ale fetelor asupra băieţilor obţinute de la primele întreceri le-au ambiţionat pe toate. Şi progresul înregistrat la fete a fost evident.

Pe de altă parte, acest gen de întreceri este mult mai echilibrat deoarece îi cuprinde pe cei mai buni şahişti de la fiecare categorie de vîrstă. De asemenea, în urma orientării intereselor elevilor ambliopi de vîrstă mijlocie spre alte sporturi decît şahul şi spre alte modalităţi de petrecere a timpului liber, în mai mare măsură decît la elevii mici, performanţele lor la şah au tendinţa de stagnare sau chiar regresie. Concurenţa celor mici sau a fetelor, care progresează mult mai rapid, îi ambiţionează şi pe cei mari să progreseze, intră în joc trebuinţa de afirmare, de menţinere a statusului cîştigat, precum şi trebuinţa de a evita eşecul în jocurile cu adversari mai mici ca vîrstă. Aceştia din urmă profită şi de un volum mai mare de timp liber şi pun probleme tot mai dificile adversarilor mai mari.

În acest mod au fost descoperiţi elevi cu bune aptitudini pentru şah încă din clasele I—II. În acest scop am folosit şi teste psihologice de inteligenţă, deoarece pentru a obţine bune performanţe în şah este nevoie de un nivel intelectual superior mediei. Am folosit în special probe de inteligenţă neverbală, care corelează mai bine cu reuşita la şah. Astfel am depistat pe lingă jucătorii fruntaşi pe municipiu, enumeraţi mai sus, şi alţi elevi cu bune aptitudini la şah cum ar fi Pribeanu Dacian (clasa a II-a). El a reuşit victorii la un număr mare de şahişti fruntaşi din clasele V—VIII încă din anul şcolar trecut, cînd era în clasa I. Printre alţii a învins şi pe campionul de atunci al şcolii, care era în clasa a VIII-a.

Aceste victorii au pentru micii jucători o valoare motivaţională extraordinară, comparabilă doar cu aceea a victoriilor ce le obţin în jocurile cu cadrele didactice sau alţi adulţi. În urma acestor succese li se dezvoltă încrederea în forţele proprii, perseverenţa, ambiţia şi alte trăsături de voinţă şi caracter.

Cei care suferă multe înfrîngerii în grupă se descurajează, poate, pe moment. Dar retrogradînd într-o grupă inferioară valoric reuşesc din nou victorii, intrînd în lupta pentru promovare. Bucuria succesului în grupă îi ambiţionează ca o dată re-veniti în grupă superioară să joace în asa fel încît să nu mai retrogradeze.

Jucînd continuu şah într-o structură variată de concursuri, de întreceri, elevii ambliopi îşi educă toate procesele psihice, toate însuşirile de personalitate. Astfel ei învaţă să-şi folosească tot mai bine resturile vizuale, să observe, să memoreze, să-şi reprezinte şi imagineze, să fie atenţi, etc. Li se dezvoltă capacitatea de analiză şi sinteză, de abstractizare şi generalizare, flexibilitatea şi originalitatea gîndirii, inter-essel pentru şah, dorinţa de a progresa, de a obţine rezultate tot mai bune, senti-mentul dreptăţii, al adevărului, al echităţii, calităţile voinţei : perseverenţa, sîr-guinţa,

hotărîrea etc. Mai mult chiar, jocul de şah contribuie la educarea trăsăturilor de personalitate: aptitudini intelectuale, temperament, însușiri de caracter. Spre exemplu, am folosit jocul de şah în vederea educării unor trăsături de temperament. Elevii colerici, nestăpîniți, neechilibrați devin treptat mai calmi, mai echilibrați atunci cînd întîlnesc adversari din această categorie. La cei inerti, inactivi, se constată o creștere treptată a activismului, mai ales intelectual.

Jocul de şah contribuie de asemenea la dezvoltarea la elevii ambliopi a unor însușiri cum ar fi: modestia, sentimentul demnității personale, curajul, spiritul autocratic, mîndria, sîrguința, sentimentul de exigență față de propria persoană și față de membrii colectivului, spiritul de inițiativă, entuziasmul, spiritul de înțajutorare, sociabilitatea, colectivismul, sinceritatea, corectitudinea, cîstea, etc.

Bineînțeles pe parcursul cercetării au fost întîmpinate și unele dificultăți. Astfel unii elevi cu bune rezultate la şah doreau să nu mai participe la concursuri. În această situație s-a aflat și actualul campion al școlii, elev în clasa a VIII-a, un mare pasionat al lecturii, al muzicii și dansului. Anul școlar trecut m-a anunțat că nu mai vrea să ia parte la întrecerile șahiste. Discutînd cu el, arătîndu-i satisfacțiile ce i le poate oferi jocul de şah, explicîndu-i valoarea educativă a șahului, posibilitatea de a ieși învingător în concursul pe școală, de a participa la concursuri pe municipiu etc., elevul în cauză a revenit cu și mai multă neergie la întrecerile șahiste devenind campionul școlii. La fel am reușit să conving și pe mulți alți jucători de şah aflați într-o situație similară. În cazul unora, e drept puțini la număr, nu am reușit. Aceștia au persistat în hotărîrea lor de a nu mai participa la concursuri. Ei făceau parte din categoria celor cu performanțe modeste la acest joc și cu realizări mai bune la alte jocuri sau activități.

Alte dificultăți decurg din faptul că nu toți elevii își dispută jocurile ritmice în cadrul concursurilor. Unii le termină mult mai rapid decît alți colegi de ai lor. De aceea durata unor concursuri se prelungește prea mult.

6. CONCLUZII

1. Desfășurarea unui sistem de concursuri variate și atractive face elevii ambliopi să progreseze mult la jocul de şah, obținînd rezultate la fel de bune ca și colegii lor cu vedere normală. Acuitatea vizuală redusă și cîmpul vizual îngust creează unele dificultăți în învățarea jocului de şah. Ele pot fi însă compensate de către capacitățile intelectuale și trăsăturile de personalitate.

2. Jocul de şah aduce o contribuție deosebită la educarea elevilor ambliopi. Pe de o parte prin acest joc se realizează o bună educare a vederii elevilor slabvăzători. Pe de altă parte se educă toate procesele psihice (în special motivația, voința, gîndirea, memoria, reprezentările și imaginația), laturile personalității (aptitudini, interese, temperament și caracter).

3. În cadrul activității de învățare și exersare a jocului de şah un aport deosebit îl pot aduce psihologii. Ei pot depista, prin aplicarea unei baterii de teste psihologice, elevii cu un nivel intelectual ridicat care au șanse mai mari de a obține rezultate bune la şah. De asemenea, psihologii cunoscînd particularitățile individuale ale

fiecărui elev-jucător de şah pot găsi cele mai bune căi de valorificare a valenţelor educative ale şahului pentru fiecare elev în parte.

4. Pe lângă un nivel intelectual ridicat, sau cel puţin superior mediei, pentru obţinerea unor rezultate bune la şah o valoare deosebită o au factorii non-intelectuali: afectiv-motivaţionali, volutivi, însuşirile de personalitate. Pentru a progresa continuu la şah este necesară apelarea la o gamă variată de motive extrinseci şi intrinseci, educarea emoţiilor şi sentimentelor intelectuale şi morale, a trăsăturilor de voinţă, temperament şi caracter. Neglijarea oricăreia dintre aceste laturi poate duce la stagnare sau chiar la regresul rezultatelor la şah.

5. Printre toate formele de organizare a competiţiilor şahiste cea mai eficientă s-a dovedit a fi cea pe grupe (serii) valorice. Prin promovare şi retrogradare, prin omogenizarea valorii concurenţilor se realizează o emulaţie deosebită a participanţilor. Consider că această modalitate poate fi folosită cu succes şi în cadrul şcolilor generale, atât la şah cât şi în alte sporturi.

6. Şi elevii ambliopi ca toţi ceilalţi copii ai ţării pot obţine rezultate bune şi la şah. Este deosebit de îmbucurător şi faptul că toţi şahiştii buni ai şcolii sînt fruntaşi şi la învăţătură. Mai mult chiar, progresînd la şah ei progresează şi la învăţătură. Acest fapt dovedeşte poate cel mai bine valoarea educativă ridicată a şahului în cadrul şcolii pentru ambliopi. Încerc permanent să-i conving că jucînd şah tot mai bine (ca şi în alte jocuri logice de altfel) ei vor deveni mai inteligenţi, mai atenţi, mai sîrgincioşi, vor învăţa mai bine. Deviza noastră este: „Primii la şah, primii la învăţătură“, iar cele mai bune exemple le reprezintă campionii municipali din şcoala noastră care a luat tot timpul premiul I la învăţătură.

ANCUŢA PARTENIE

dr. profesor Şcoala pentru ambliopi

BIBLIOGRAFIA SELECTIVĂ

1. Grişin V., Ilin E. A.B.C.-ul şahului sau primii paşi în lumea şahului, Editura Ion Creangă, Bucureşti, 1983.
2. Levenfiş G. I. Cartea şahistului începător, Ed. Uniunii de cultură fizică şi sport, Bucureşti, 1961.
3. Polihroniade E., Rădulescu T. Primii paşi în şah, Ed. Sport-Turism, Bucureşti, 1982.
4. Roşca Al. Psihologie generală, Editura Didactică şi Pedagogică, Buc. 1976.
5. Roşca M. Metode de psihodiagnostic, Editura Didactică şi Pedagogică, Buc. 1972.
6. Zisulescu Şt. Caracterul, Editura Didactică şi Pedagogică, Buc, 1978.

Mihai Șubă despre...

Marele maestru Șubă

ELVEȚIENE

1985 a fost un an în general bun pentru mine. Cititorii au luat deja cunoștință din numărul precedent al acestei publicații de rezultatul pe care l-am obținut la turneul zonal de la Praga (locul 1 împărțit).

Bazat pe faptul că voi juca la interzonalul de la Biel, în iulie, am jucat într-un turneu „ELVEȚIAN” la Bled fără vreun succes deosebit (singura mulțumire a fost câștigarea concursului de blitz de la sfârșitul aceluia festival șahist). A fost o participare neinspirată, întrucât la întoarcerea acasă am aflat că sînt nominalizat pentru Interzonalul din Tunis, în mai 1985. Nu rămăsese timp suficient nici pentru pregătire, nici pentru odihnă.

Am început totuși bine acest concurs titanic, cu 18 participanți, și, deși în rundă a 6-a am înregistrat o dublă lovitură (pierderea unei poziții complet câștigate la Miles și retragera lui Bonazis din concurs — un jucător la care eu câștigasem), după prima jumătate a concursului stăteam bine, cu șanse mari de calificare. Dar, aceasta se făcuse cu

mari eforturi din partea mea și a antrenorului meu Sergiu Grünberg (campion național „en titre” în 1984), astfel că pentru restul concursului rămăsese puțină energie.

Oboseala și lipsa de pregătire și-au arătat colții, adăugându-se la o prognoză nerealistă a noastră în privința punctajului necesar calificării.

„De-ar ști omul ce-ar păți”... S-a verificat și de această dată. Am jucat prea crispat și neinspirat finisul, spulberind ultimele șanse de calificare.

După o asemenea „piatră de încercare” rezultatul record din „ELVEȚIANUL” de la Bela Crkva, Iugoslavia (locul 1 cu 11,5 din 13) nu trebuie privit ca o realizare extraordinară.

În continuare am jucat bine tot anul. Am câștigat „gigantul ELVEȚIAN” Berliner Sommer, de 500 de participanți (între care Korcinoi, Miles, Sax, Gheorghiu, Quinteros), cu 7,5 din 9, apoi un alt „ELVEȚIAN” — Wiesbaden, cu 8 din 9.

Cupa mondială a fost un turneu al primelor 10 echipe ale lumii, neELVE-

ȚIAN, dar în... ELVETIA! Aici am „ținut” masa întâi cu 5,5 din 9 și așa fi putut scoate chiar cel mai bun rezultat la prima masă dacă foloseam avantajul obținut în partida cu Korcinoi. Campionatul național desfășurat în decembrie la Timișoara — 9 din 13 — mi-a adus un dublu titlu, acela de campion republican și de campion al Daciadei. Despre organizarea model a acestui concurs așa fi vrut să spun multe lucruri frumoase, spre lauda conducerii locale a mișcării sportive din orașul meu de adopțiune, dar, desigur, aceasta face obiectul altor articole.

În continuare prezint, cu scurte comentarii, câteva reușite ale mele din partidele anului trecut.

SUBA—MOROVICI
TUNIS, INTERZONAL 1985
CATALANA

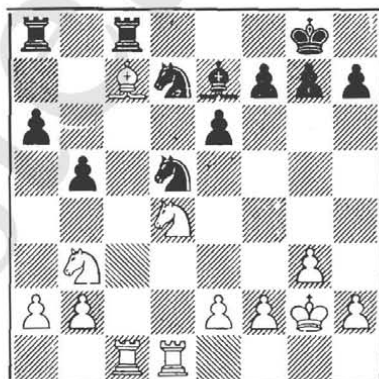
1. c4-e6 2. g3-d5 3. Cf3-Cf6 4. Ng2-Ne7 5. 00-00 6. d4-dc4 7. Dc2-a6 8. Dc4 b5 9. Dc2-Nb7 10. Nd2 (O variantă modernă a deschiderii catalane introdusă în practică — după cit se pare — de Smejkal. Ideea ei este de a paraliza temporar flancul damei negrului prin 11. Na5 în cazul că negrul joacă 10... Cbd7, sau de a provoca a așezare mai puțin naturală a figurilor negre). 10... Ne4 11. Dc1-Nb7!? (Am să încerc să explic finețea acestei ciudate mutări, care aparent pierde tempo, introdusă de Karpov în primul meci cu Kasparov pentru titlul mondial.

Dama albă a fost adusă pe c1 unde stă evident mai slab ca pe c2, deoarece împiedică circulația turnurilor. Negrul vrea să joace Dc8, urmat de c5, iar mutarea 12. Na5 se respinge cu Cc6. S-a ajuns la una din acele „poziții critice” în care albul nu mai dispune de

mutări „tari” de menținere a inițiativei, sau măcar de „conservare a ideii”, el nu mai poate alege decît o mutare „semiutilă”.

Desigur, mutarea conține și propunerea tacită de remiză prin 12. Dc2-Ne4.

Încercarea negrului de a prelua inițiativa prin 11... Cc6 12. Ne3-Tc8 îl duce de obicei la poziții grele datorită așezării inestetice a Ne4 și Cc6, precum și a pionului rămas înapoiat la c7, dar se poate încerca 11... Dc8, sau 11... Cbd7) 12. Td1! (Semnul exclamării nu corespunde unei mutări „tari” ci, așa cum am arătat, „celui mai mic neajuns” și faptului că este o întărire față de par-

tida amintită — Kasparov—Karpov, a 8-a din meci — unde s-a jucat 12. Ne3. În comentariile la această partidă Gheller recomandă o altă mutare care „nu comite nimic” 12. a3!?). 12... Dc8 13. Na5-c5 (Acum la 13... Cc6 nebunul se retrage la el și turnul este în joc) 14. dc5-Dc5 15. Cbd2-Cbd7 16. Cb3-Dc1 17. Tac1-Tfc8 18. Ne7 (Albul are un mic avantaj de dezvoltare și șansele lui în final sînt legate de aducerea unui cal pe c6, de aceea se eliberează cimpul a5 evitînd temporar și schimbul figurilor). 18... Nd5 19. Cfd4 (Foarte in-

interesant și probabil mai bine era 19. Ca4. Lăsăm plăcerii cititorului analiza poziției rezultată după 19... Na2 20. Ce5). 19... Ng2 20. Rg2-Cd5 (diagramă) 21. e4!! (Surpriză, albul nu reține nebulul atacat ci îl forțează pe negru să-l ia!). 21... Cc7 22. Cc6-Ng5 (Singura mutare care nu pierde pe loc). 23. f4-Cb8! 24. fg5-Cc6 25. Tc6 (Calul ucigaș a fost eliminat, dar presiunea albului continuă). 25... Ce8 (O tristă retragere, dar forțată datorită amenințării 26. Tdc1). 26. Tdc1-Tc6 27. Tc6-Rf8 28. Rf3-Re7 29. Cc5-a5 30. Tb6-Cd6 (Negrul încearcă un contra-joc, deoarece la 30... b4 31. e5-Tc8 32. Tb7-Tc7 33. b3 și pionul a5 este condamnat). 31. Cb7!-Cc4 32. Tb5-Tb8 33. a4-Rd7 34. b3-Ce5 35. Te5-Tb7 36. Ta5-Tb3 37. Rf4-Tb2 38. h4-Tf2 39. Re3-Tf1 40. Ta7-Re8 (Izolarea pe ultima linie este jalnică, dar 40... Rd6 ducea după 41. Re2 la pierderea pionilor de pe flancul regelui. Restul este tehnică). 41. a5-h6 42. g6!-fg6 43. Tg7-Ta1 44. Tg6-Rf7 45. Th6-Ta5 46. Rf4-Ta6 47. g4-Rg7 48. g5 1-0.

SUBA—KINDERMANN

DORTMUND 1985

Apărarea arici

1. c4-c5 2. Cf3-Cf6 3. Cc3-e6 4. g3-b6 5. Ng2-Nb7 6. d4 (O încercare de a accelera tempoul luptei economisind o mutare. De obicei se joacă 6.00 și apoi d2-d4. Fiind eu însumi unul din partizanii apărării „arici” la negru, am încercat să-l pun pe adversarul meu în față cu dificilele probleme pe care le-am avut în partida cu A. Grunfeld la Olimpiada de la Salonic).

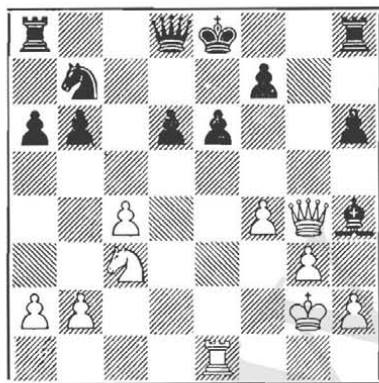
Deși Kindermann, cu care am jucat de multe ori în turnee și cu care sînt în relații colegiale deosebite, mi-a spus

că toate partidele mele cu negrul sînt importante pentru el, căci are un repertoriu de apărare foarte asemănător, se pare că această partidă a scăpat atenției lui, astfel că a repetat, pînă la un punct, greșelile mele). 6... cd4 7. Dd4-d6?! (În spiritul deschiderii este 7... Ne7 și la 8. Ng5 chiar 8... h6 9. Nf6-Nf6 10. Dd3-Ca6. Foarte interesant este și 7... Cc6 8. Df4-Nb4 și acum la 9. Nd2 negrul are timp pentru o regroupare normală, căci nebulul alb stă rău pe d2, iar la 9.00 negrul poate juca 9... Nc3 10. bc3-00 și slăbiciunea pionilor c compensează presiunea albului pe cîmpurile negre). 8. Ng5-Cbd7? (Cu 8... Ne7 se reintră într-o variantă teoretică pe care negrul, din motive de „gust” se hotărîse să o evite. Acum negrul începe să aibă greutăți). 9. Cb5-h6? (Negrul este și așa rămas în urmă cu dezvoltarea și este sub atac direct, și nu-și poate permite o astfel de pierdere de timp. În partida amintită contra lui A. Grunfeld, eu, „picat” în aceeași poziție, am jucat 9... Db8 și după 10. Td1-e5! 11. De3 [11. Cd6?-Nd6 12. Dd6-Dd6 13. Td6-Ce4 albul pierde calitatea]. 11... a6 12. Cc3-Ne7 13. 00-00 14. Nh3 am stat doar ceva mai slab, reușind să „scot” remiză. Frumoase variante rezultă după 9... a6 10. Cd6-Nd6 11. Dd6-Ce4 12. Nd8-Cd6 13. Nb6! sau după 9... Db8 10. Td1-a6 11. Nf6-ab5 12. Ng7-e5 13. Ne5!-Ce5 14. Ce5 sînt în avantajul albului, după cum pot verifica amatorii de „senzații tari”. Cel mai bine pare a fi aici 9... e5 direct și acum la 10. Dd2 poate urma 10... Db8 sau 10... h6, iar la 10. Cd6-Nd6 11. Dd6-Ce4 12. Nd8-Cd6 și negru recuperează pionul cu joc satisfăcător).

Desigur, în prima variantă pionul înapoiat din d6 și cîmpul slab d5 nu constituie elemente de invidiat în po-

ziția negrului dar uneori e mai bine să ai un pion înapoiat decât să-l pierzi. După partidă m-am întrebat însă ce se întâmpla dacă albul intercala mutările 10. Nf6-Cf6 și acum 11. Td1 ?). 10. Nf6-Cf6 11. Td1-Ce4 12. Ch4 (Negrul este hărțuit fără să i se dea o clipă de răgaz) 12... Cc5 13. 00 ! (Dezvoltarea este mai importantă decât câștigarea pionului ! 13. Cd6-Nd6 14. Dd6-Dd6 15. Td6-Ng2 16. Cg2-Re7 17. Td2-Thd8 18. Tc2-Td4 negrul ar fi avut șanse de remiză cu un pion lipsă, datorită așezării active a figurilor sale în final). 13... Ng2 14. Rg2-Cb7 15. f4!-a6 16. Cc3-Ne7 (O încercare disperată de a se elibera, tot cu prețul unui pion). 17. Dg7-Nf6 18. Dg4-Nh4 (diagramă) 19. f5 ! (fără această mutare surprinzătoare i-ar fi fost greu

albului să-și dovedească superioritatea cu un pion în plus, dublat pe h). 19... h5 (Aceasta nu este o soluție dar ce poate juca negrul ? Mutarea cea mai naturală 19... Ne7 este respinsă de 20. fe6-fe6 21. De6-Cc5 22. Df7-Rd7 23. Td6 !-Rd6 24. Td1-Rc7 25. Td8-Rd8 16. Cd5-Ta7 27. b4-Ca4 28. Df4 !-Rc8 29. Df5-Rd8 30. De5 câștigând unul din turnuri, iar la 19... Dg5 20. De4-000 21. fe6-fe6 22. Tf7. Și în alte variante albul

câștigă cel puțin trei pionii pentru piesă, păstrând un atac puternic). 20. De4-Cc5 21. Dc6-Re7 22. gh4-Tg8 23. Rh1-ef5 (Sau 23... Tc8 24. f6+-Rf8 25. Td6 era echivalent). 24. Tf5-Tc8 25. Df3-Tg7 26. Cd5-Rf8 27. Dh5 (Albul amenință drastic 28. Tf7 sau 28. Dh8, de aceea negrul, foarte decent și justificat, cedează) 1-0.

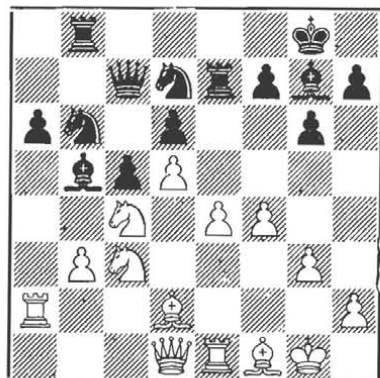
SUBA—ȘTEFANOV

Finala CNMR — Timișoara 1985

Benoni modern

1. d4-Cf6 2. c4-e6 3. Cf3-c5 4. d5-ed5 5. cd5-d6 6. Cc3-g6 7. g3-Ng7 8. Ng2-00 9. 00-a6 10. a4-Te8 11. Cd2-Cbd7 12. Ta2 ! (Această mutare, destul de logică după părerea mea, nu a fost luată în considerare de teoreticieni până în 1983 când, tot în finala țării, eu am folosit-o cu succes contra lui Foișor. Aceasta probabil datorită aparenței ei ciudate. Albul vrea să joace b3 pentru a consolida cîmpul c4, iar turnului i se deschide perspectiva pe linia a doua. Această partidă vine să întărească corectitudinea ideii și bănuiesc că în curînd ea va deveni „la modă”). 12... Dc7 (În partida amintită negrul a jucat mai logic 12... Tb8. Stefanov urmărește realizarea înaintării b7-b5 sub altă formă). 13. Cc4-Cb6 14. b3-Nd7 (După 14... Cg4 15. Dc2-Ce5 16. Cd1 ! albul apără cîmpul c4 și amenință a5 și f4, cu avantaj evident). 15. Nd2-Tab8 16. e4-Cc8 (16... Cg4 17. Cb2 !-f5 18. h3-Cf6 19. a5-Cc8 20. ef5-Nf5 21. g4-Nd7 22. Cc4 cu poziție dominantă). 17. a5-Nb5 18. Te1-Cd7 19. f4-b6 (albul și-a pregătit deja străpungerea tipică în centru. Negrul trebuie să încerce ceva pe flancul damei, dar nu obține decât noi slăbiciuni). 20. ab6-Ccb6 21. Nf1 ! (apără din nou cîmpul c4 și amenință Ca5 sau simplu, în-

tărirea poziției cu Nd3 și Df3). 21... **Te7 ?!** (21... Nd4 22. Rg2-Te7 ? 23. Ca5 !-Nc3 24. Nc3-Tbe8 25. e5 în avantajul albului). Diagramă 22. **e5 !-Nc4** (forțat) 23. **bc4-de5** 24. **Ta6-Db7** 25. **Ta5 !-Ta8** 26. **Cb5-Ta5** 27. **Na5-Cc8** (Sau 27... Da6 28. Nc3-e4 29. Ng7-Rg7 30. d6 urmat de Cc7 cu câștigul calității,

sau 27... f5 28. g4!? cu atac). 28. **Ng2 !-Da6** (Aici deja orice mutare pare slabă, de exemplu 28... Tc8 29. Cc7-Tf8 30. Ce6-fe6 31. de6-Da7 32. ed7-Da5 33. dc8::D 34. fe5, sau 28... Db8 29. Nc7 !) 29. **Nd8** (Acum se câștigă o calitate păstrându-se și inițiativa. Negrul ar fi putut la fel de bine să cedeze). 29... **Da2** 30. **Ne7-Ce7** 31. **d6-Cc8** 32. **Nc6-Ccb6** 33. **Nd7-Cd7** 34. **Dd5-Nf6** (34... ef4 35. Te7) 35. **fe5-Ce5** (Sau 35... Ne5 36. Tf1). 36. **Te5 !-Da1** 37. **Rg2-Ne5** (37... De5 38. De5-Ne5 39. d7-Nf6 40. Cd6-Rf8 41. Cb7). 38. **d7-Nf6** 39. **Cd6** (Albul profitând de alergia negrului la cedare, vrea să câștige frumos) 39... **Db2+** 40. **Rh3-Rg7** 41. **Ce8+-Rh6** 42. **Cf6-Df6** 43. **d8=D-Df1+** 44. **Rh4** și negrul cedează tocmai acum când ar fi putut să-și încerce norocul cu 44... Df6 și la 45. Df6 este pat. Desigur albul poate juca 45. Dg5, sau 45. Rg4) 1—0.

NOTE TEHNICE

Sistemul Larsen împotriva indienei vechi

După mutările 1. D4-Cf6 2. c4-g6 3. Cc3-Ng7 4. e4-d6 5. Cf3-00 6. Ne3 (diagramă), survine sistemul jucat foarte des de marele maestru B. Larsen.

Această schemă este mai puțin analizată în monografiile care analizează apărarea Indiană veche, dar după succesele obținute de marile maestru danez se poate spune că a intrat sub lupa specialiștilor.

După mutarea 6. Ne3 sînt posibile următoarele răspunsuri :

A. 6...Cg4 B. 6...Ng4 C. 6...e5 D. 6...Cdb7 E. 6...c6 F. 6...c5.

A. 6...Cg4 7. Ng5 !-h6 (mai slab este 7...f6 8. Nd2-e5 9. h3-e: d4 [sau 9...Ch6 10. Ne3-Cc6 11. Ne2 și din cauza poziției marginale a Ch6 poziția albului este ceva mai liberă] 10. C: d4-Ce5 11. Ne2-Cbc6 12. C:c6-b:c6 13. 00-Ne6 14. b3-f5 15. F4-Cf7 16. Tc1, cu joc mai bun pentru alb CERNICOV—JUCHOVIŢKI 1981) 8. Nh4-Cc6 (sau 8...c5 9. d5-a6 10. a4-Cbd7 11. Ne2-Cgf6 12. Cd2-Db6 13. Dc2-Ce5 14. a5-Dc7 15. f4-Ceg4 16. Cd1-Ce8 17. Ta3-Cgf6 18. 00-Ch7 19. Rh1-Tb8 20. Ce3-Nd4 21. Cf3-Cef6 22. e5± cu mare avantaj pentru

alb LARSEN—ADRIANSAH, 1973) 9. h3-Cf6 10. d5-Cb8 11. Ne2-Cbd7 12. 00-Ch5 13. Cd4-Cf4 14. Ng4-Cc5 15. N:c8-D:c8 16. Dd2-e5 17. Cde2-f5 şi negrul a reuşit să egaleze MILES—SPASSKI.

B. 6...Ng4? ! 7. h3-N:f3 8. D:f3-Cbd7 9. Td1 şi albul stă mai bine. Bine de asemenea: 7. Ne2-Cfd7 8. Cg1!-N:e2 9. Cg:e2 10. 00-Cc6 11. Dd2-a5 12. Rh8 ± cu avantaj pentru alb LARSEN—f:3:d4 13. C:d4-Cc5 14. Tad1-Ce6 15. Cdb5! ± KASPAROV—VUCIC, 1979).

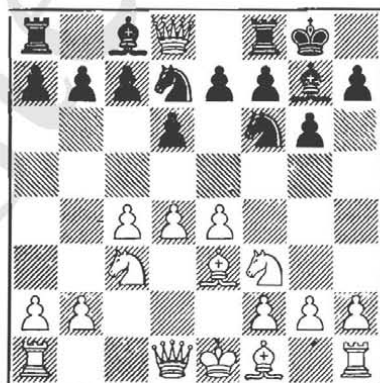
C. 6...e5 7. d:e5-d:e5 8. D:d8!-T:d8 9. Cd5 După această mutare sînt posibile 3 apărări şi anume: 1. 9...C:d5 2. 9...Td7 şi 3. 9...Ca6. Mai slab este 9...Ce8 10. 000-Td7 11. Ne2-a6 12. Ce3-f6 13. c5!-T:d1 14. T:d1-Ne6 15. Cd2-Cd7 16. Cb3-Tc8 17. Nc4-h:C4 18. T:d7 cu avantaj pentru alb LARSEN—MAGMASUREN, 1967.

1. 9...C:d5 10. c:d5-c6 11. Nc4-c:d5 (slab este 11...b5 12. Nb3-Nb7 13. Tc1-c:d5 14. Tc7-Td7 15. T:b7-T:b7 16. N:d5 şi albul cîştigă, sau 13...a5 14. a3 cu avantaj pentru alb) 12. N:d5-Cc6 (sau 12...Cd7 13. 000) 13. N:c6-b:c6 14. 00-f5 15. Tfcl-a5 16. Tc5-a4 17. Tac1-Tab8 18. C:e5-N:e5 (sau 18...T:b2 19. C:c6-Te8 20. Cd4±) 19. T:e5-T:b2 20. h4-Tb4 21. Ng5-Tf8 22. Nh6-Td8 23. Te7-T:e4 24. Tg7-Rh8± cu avantaj pentru alb LARSEN—HUBNER, 1973.

2. 9...Td7 10. C:f6-N:f6 11. c5-Te7 12. 000-Cc6 13. Nc4-Ng4 14. Nd5-Cd8 15. h3 (foarte bine este şi 15. Rc2 îmbunătăţind poziţia regelui) 15...Nf3 16. g:f3-c6 17. Nc4-Ce6 18. Td6± LARSEN—KAFALEK, 1980. După 9...Td7 10. C:f6-N:f6 11. c5 negrul poate continua şi cu 11...Cc6 12. Nb5-a6 13. N:c6-b:c6 14. Td1-a5 15. T:d7-N:d7 16. Rd2-Ng7 17. Rc3-f5 18. Td1-Ne6 şi

negrul are contrajoc suficient pentru egalare IVKOV—VAN DER WIEL, Biel, 1980. Sau 9...Td7 10. C:f6-N:f6 11. c5-Cc6, 12. Nb5-Td8 13. N:c6-b:c6 14. Cd2!-Ne6 15. Re2-a5 16. b3-Tdb8 17. Rd3-Ne7 18. Cc4-f6 19. Rc3= şi şansele albului sînt mai bune RIVERS—HEB-DEN 1982. Sau 9...Td7 10. C:f6-N:f6 11. c5-Td8 12. Nc4-Rg7 13. Nd5-Cc6 14. 000-Cd4 15. C:d4-e:d4 16. Nf4-c6 17. Nc4-b6 18. Nd6-b:c5 19. N:c5 cu mic avantaj pentru alb LEBERDO—BUELA, 1981.

3. 9...Ca6 10. 000-Ng4 11. C:f6-N:f6 12. c5 (12. Ne2!?) 12...T:d1 13. R:d1-Td8 14. Rc1-Cb4 15. Nc4-Cd3 16. Rc2. Cf4 17. h3-N:f3 18. g:f3-c6 cu egalitate IUSUPOV—RODRIGES, 1980.

D 6...Cbd7. După această mutare albul are la dispoziţie două linii de joc: 7. h3 şi 7. Cd2; ambele au fost experimentate în jocul practic de către marele maestru LARSEN şi de către adepţii acestui sistem de joc.

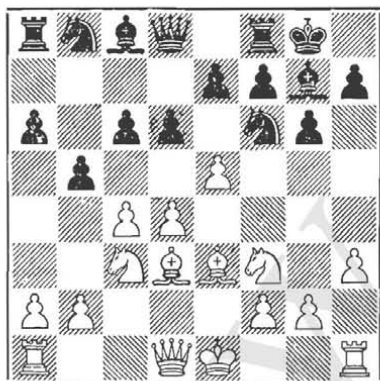
1. 7. h3-e5 8. d5-Cc5 9. Cd2-a5 10. Ne2!-Cfd7 11. g4-f5 12. g:f5-g:f5 13. e:f5-Cf6 14. Dc2-e4 15. 000-N:f5 16. Tdg1-Rh8 cu egalitate LARSEN—RESCHESKI, 1967. Totuşi mai multe

șanse de a obține avantaj ar fi dat 10. g4!

Sau 7. h3-e5 8. d5-Cc5 9. Cd2-Ce8 ? ! 10. h4-f5 11. h5-Cf6 12. h:g6-h:g6 13. N:c5!-d:c5 14. De2-a6 15. 000-Dd6 16. g3-Nd7 17. Nh3-b5 18. Tde1± cu avantaj pentru alb LARSEN—GARCIA, 1967. Sau 7. h3-e5 8. d5-De7 9. g4-Cc5 10. Cd2-a5 11. Ne2-Ce8 12. Cb3-f5 13. C:c5-d:c5 14. g:f5-g:f5 15. e:f5-N:f5 16. Dd2 cu avantaj minimal pentru alb KAVALEK—TRJNGOV, 1968.

2. 7. Cd2-e5 8. d5-Ce8 9. g4-c6 10. Ne2 (bine este și 10. h4-Cdf6 11. Ne2-Cc7 12. h5-a6 13. g5-Cd7 cu avantaj PYTEL—PLIFTDORFER, 1980) 10...a6 11. h4-Cc7 12. h5-c:d5 13. c:d5-b5 14. b4 de asemenea cu avantaj pentru alb PYTEL—BRITTON, 1980. Sau 7. Cd2-e5 8. d5-Ce8 9. g4-f5 10. g:f5-g:f5 11.

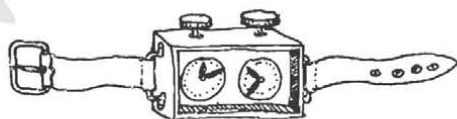

e:f5-Cc5 12. Cde4-N:f5 13. Cc5-d:c5 14. N:c5-Cd6 cu joc complicat și cu șanse egale IOHANN-SPRAGET, 1985.

E. 6...c6 Negrul caută să obțină contra joc pe flancul damei prin a6 și b5: 7. h3-a6 8. Nd3-b5 9. e5! (diagr.) 9...Cfd7 10. e6!-f:e6 11. Cg5-Cdf6 12. h4-e5 13. d:e5-d:e5 14. Dc2-De8 15. 000-b4 16. Ca4-e4 17. Cg:e4-C:e4 18. N:e4 Inițiativa este de partea albului PORTIS—MINIC, 1965.

F. 6...c5. Această mutare tipică de contra joc în centru este mai puțin jucată dar se pare că dă negrului bune șanse de egalare: 7. d:c5 (7. d5-e6 8. Ne2-e:d5 9. e:d5-Ng4 și negrul nu are greutate cu egalarea jocului) 7...Da5 8. Nd3-d:c5 9. h3-Cc6 10. 00-Cd7 (Mai slab este 10...Td8, 11. Cd5-Ce8 12. Dc2-e6 13. Nd2-Da6 14. Cc3-Cb4 15. Nb1-Cd6 16. a3-Cc6 17. Nd3-Cd4 18. C:d4 C:d4 19. Ce2 cu avantaj pentru alb MIHALCISIN—SINDIC, 1973. Neajunsurile mutării 10...Td8 constau în aceea că dama neagră nu mai are la dispoziție cîmpul d8 pentru retragare). 11. Nd2-Db8 12. Te1-b6 13. Nf1-Nb7. În această poziție negrul are bune șanse de egalare după părerea maestrului sovietic IUDOVICI Jr. Totuși sistemul care începe cu 6...c5 mai necesită încă verificare practică.

Serban Neamțu
Antrenor emerit

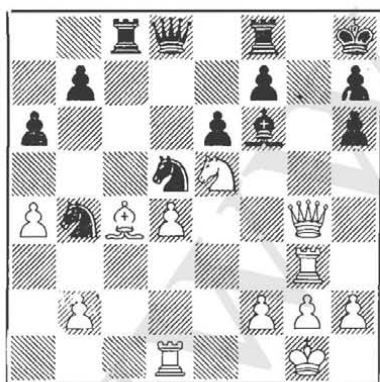
Despre sacrificii: motive funcționale

Motivele geometrice sînt determinate de poziția geometrică a pieselor. Cele funcționale se deduc din funcțiile acestora și cuprind patru categorii :

- motivul funcțional general
- piesa neapărată
- piesa nefolosită sau inutilă
- motivul „desperado“

1. Funcția este motivul de bază al acestei grupe. În esență acest motiv exprimă faptul că o piesă căreia i s-a atribuit o anumită funcție — apărarea unui cîmp sau a unei linii — nu poate satisface în mod corespunzător alte funcții suplimentare. Combinațiile de sacrificiu de acest tip se bazează pe această supraîncărcare a unei piese.

Iată două exemple care ilustrează acest gen de sacrificii :

alb : Rg1, Dg4, Td1, Tg3, Nc4, Ce5 p. a4,
b2, d4, f2, g2, h2
negru : Rh8, Dd8, Tc8, Tf8, Nf6, Cb4,
Cd5 p. a6, b7, e6, f7, h6, h7
Poriadin — Zablotkii, U.R.S.S. 1975

Turnul f8 este prea supraîncărcat. El nu poate apăra cîmpurile f7 și g8 simultan. A urmat simplu 1. **Dg8-T : g8** (Dama a fost sacrificată pentru a îndepărta turnul de la apărarea punctului f7) 2. **C : f7** urmat de mat.

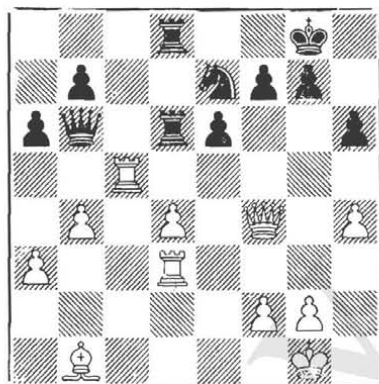
alb : Rh1, Dh4, Tb3, Tg5, Cg1 p. a4, g2, h2

negru : Rh8, Dd6, Tc8, Ng7, Cg4 p. a6, b7, e4, e6, f5, f7, h7

Ermenkov — Horvath, Budapesta, 1983

În această poziție Dh4 are două sarcini, apărarea câmpurilor f2 și h2. A urmat 1... **D : h2** și albul a cedat deoarece după 2. **D : h2** urmează 2... **Cf2** + și mat.

2. O piesă neapărată poate constitui motivul unei combinații care se bazează pe lipsa corelației funcționale a pieselor din tabăra adversă :

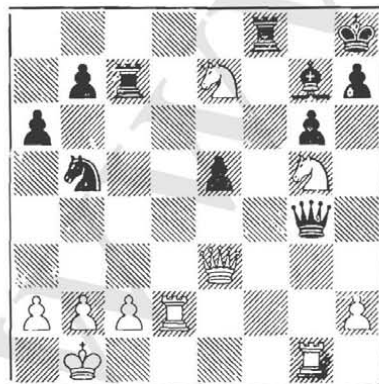
alb : Rg1, Df4, Td3, Tc5, Nb1 p. a3, b4, d4, f2, g2, h4

negru : Rg8, Db6, Td6, Td8, Ce7 p. a6, b7, e6, f7, g7, h6

Showalter — Blackburne, Nurmberg. 1986

Negrul, la mutare, a văzut în Nb1 neapărat motivul pentru următoarea combinație :

1... **e5** 2. **D : e5-Te6** 3. **Dc7-Te1+** 4. **Rh2-D :** c7 5. **T : c7-Cd5** 6. **T : b7-T : b1** și negrul a câștigat

alb : Rb1, De3, Td2, Tg1, Ce7, Cg5 p. a2, b2, c2, h2

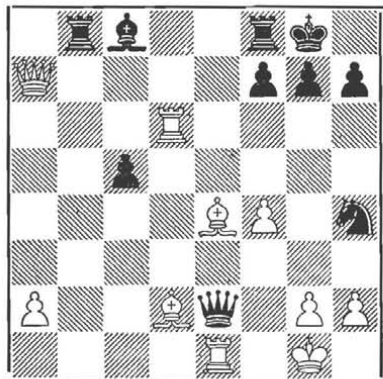
negru : Rh8, Dg4, Tc7, Tf8, Ng7, Cb5 p. a6, b7 e5, g6, h7

Strats — Tanakov, P.R.S.S., 1985

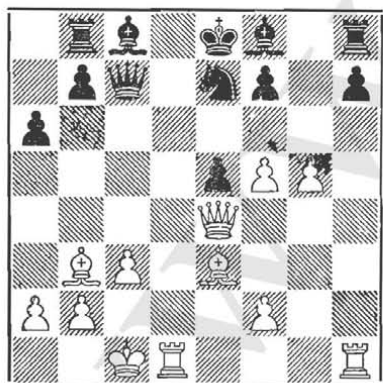
În această poziție Dg4 este apărată indirect de Tf8; la T:g4 1...Tf1 mat. Însă Tf8 are și o altă funcție: apărarea liniei a opta. Și iată că îmbinarea celor două motive enunțate permite următoarea combinație: 1. Cf7+-T:f7 2. Td8+ -Tf8 (nu merge 2... Nf8 din cauza 3. D:e5 mat) 3. T:f8+-N:f8 (și acum a dispărut piesa care apăra indirect Dg4) T:g4 1-0.

3. De multe ori lipsa unei funcții a unei piese proprii poate servi de asemenea de motiv. Piesa neocupată sau inutilă se sacrifică pentru a îndepărta o piesă adversă de la apărarea unui câmp sau a unei linii, pentru a interfera o piesă adversă, în calea altei piese adverse etc.

alb: Rg1, Da7, Td6, Te1, Nd2, Ne4 p.
a2, f4, g2, h2
negru: Rg8, De2, Tb8, Tf8, Nc8, Ch4 p.
c5, f7, g7, h7
Szöllösi — Németh, Budapesta, 1985

În poziția din diagrama V Tb8 este piesa care neavind nici o funcție se sacrifică pentru a îndepărta Te1 sau Ne4 de la alte sarcini 1...Tb1 2. T:b1 (la N:b1-D:g2 mat) 2...D:c4! 0-1

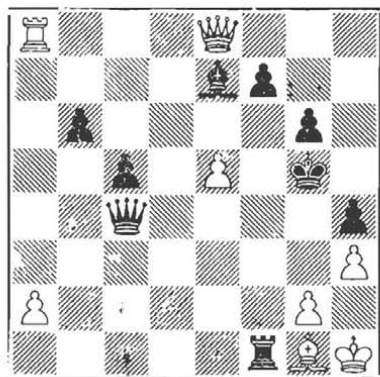

alb: Rc1, De4, Td1, Th1, Nb3, Ne3 p.
a2, b2, c3, f2, f5, g5
negru: Re8, Dc7, Tb8, Th8, Nc8, Nf8,
Ce7 p. a6, b7, e5, f7, h7
Garcia—Mokry, Salonic, 1984

1. Nb6! (sacrificiul nebulului realizează două lucruri: îndepărtarea damei negre de la apărarea punctul e5 împiedicarea mutării 2...b5) 1...D:b6 2. Na4-Dc6 (la 2...Cc5 3. De5+) 3. N:c6-C:c6 4. Td5 :-f6 5. f4-Tg8 6. g:f6 1-0.

4. Expresia „desperado“ a fost introdusă de Lasker, acest motiv corespunzând stilului său de joc. Pentru a nu fi pierdută în zadar o piesă poate fi sacrificată „la disperare“, pentru a interfera o piesă în calea altei piese adverse sau pentru a sustrage o piesă a piesă adversă de la alte sarcini.

alb : Rh1, De8, Ta8, Ng1 p. a2, e5, g2, h3

negru : Rg5, Dc4, Tf1, Ne7 p. b6 c5, f7, g6, h4

Şivohin — Kunin, U.R.S.S., 1986

În poziția din diagrama VII Ne7 nu mai poate fi salvat. Sînt posibile variantele :

a) 1... Dc1 2. D : e7-f6 3. D : f6-T : f6 4. N : d4-Tf1 5. Ng1-cu avantaj decisiv pentru alb

b) 1... Dc1 2. D : e7-f6 3. Rh2-Df4 4. Rh1-Dc1 5. Rh2 remiză. Mutarea care duce la câștig pentru negru este 1... Nf6 ! Nebunul care oricum nu mai poate fi salvat se sacrifică astfel încît după 2. e : f6 regele negru va fi ferit de şahuri și după 2... Dd4 albul nu mai poate para matul cu 3... D : g1. Pe de altă parte, dacă albul nu acceptă sacrificiul 2. Ta4-Dc1 3. Tg4+-Rh5 amenință imparable 4... T : g1+ și 5... Th1 mat și în acest caz chiar Nf6 apără regele negru de un eventual şah la h8.

Gertrude Baustark

maestră emerită a sportului

Apărarea Franceză — o variantă la modă (C11)

O variantă pînă nu demult secundară a Apărării franceze revine din ce în ce mai des în actualitate. După mutările 1. e4-e6 2. d4-d5 3. Cc-Cf6 continuarea principală 4. Ng5 cedează tot mai mult teren în favoarea vechii mutări a lui Steinitz 4. e5. Considerată odinioară ca fiind ușor de combătut, varianta Steinitz a devenit astăzi prin contribuțiile unor mari maeștri din elita șahului mondial contemporan, cum ar fi Timman, Korcinoi, Nunn, Chandler, Short și alții, o armă periculoasă în mâinile albului. După răspunsul negrului 4... Cfd7 în forma modernă de tratare a variantei albul adoptă linia de dezvoltare propusă de Boleslavski: 5. f4-c5 6. Cf3 (în locul

continuării mai vechi 6. d : c5) 6... Cc6 7. Ne3. Aceasta este poziția de bază a variantei de care ne ocupăm în continuare. Ea poate rezulta și din apărarea Alehin, după mutările: 1. e4-Cf6 2. Cc3-d5 3. e5-Cfd7 4. d4-e6 5. f4-c5 6. Cf3-Cf6 7. Ne3 (vezi diagramă).

În această poziție au fost încercate următoarele continuări: I. 7...b6, II. 7...Ne7 III. 7...a6 IV. 7...Db6 V. 7...c:d4

I.

7...b6. O mutare care nu este în spiritul poziției. Albul își dezvoltă cu tempo ultima piesă ușoară și după efectuarea rocadei poate trece la acțiuni ofensive pe flancul regelui, ca în partida Ghiplis — Sereșevski U.R.S.S., 1981 : 8. Nb5-Nb7 9. 00-Ne7 (La 9...g6 Ghiplis recomandă 10. f5 !-e : f5 11. Cg5, cu atac puternic) 10. f5 !-00 (Ceva mai bine ar fi fost 10...e : f5 11. C : d5-00 12. N : c6-N : c6 13. C : e7-D : e7 14. d5 ±/±, avantajul albului fiind mai puțin consistent. În schimb continuarea 11...C : d4 12. C : d4-c : d4 13. D : d41 Nc5 14. Dd3-N : d5 15. N : c5-Ne4 16. Dd6-b : c5 17. Tad1 ±/+ este mai puțin recomandabilă). 11. f6 !-g : f6 12. Nh6 !-f : e5 13. De1 !-f5 (Probabil ar fi opus mai multă rezistență 13...Rh8 14. N : c6-N : c6 15. N : f8-N : f8 16. d : e5 !±,

tot cu avantaj (din partea albului) 14. **Dg3+-Rf7** 15. **Dg7+-Re8** 16. **d:e5 !-Tf7** 17. **Dg8-Cf8** 18. **Ne2 !-Dd7** (După 18... a6 se câştigă frumos prin 19. **Cg5 !-N:g5** 20. **Nh5 !+-**) 19. **Cb5 !-Na6** 20. **a4-Td8** 21. **Tae1-Db7** 22. **Nd1-Td7** 23. **Cd2 !-c4** 24. **Cd6 !-N:d6** 25. **e:d6-T:d6** 26. **Nh5-De7** 27. **T:f5 !-Cd8** 28. **T:f7** (1-0)

II.

7...Ne7. Această mutare nu are o reputație prea bună și de aceea este foarte puțin jucată. Ea este însă probabil mai bună decât se crede. Enciclopedia iugoslavă indică: 8. **d:c5-C:c5** 9. **Cd4-Nd7** (?!) 10. **a3-b6** 11. **b4-C:d4** 12. **N:d4±** cu avantaj pentru alb (Konstantinov).

În partida Timman — Hort, Linares. 1983, albul a ales: 8. **Dd2** obținând o poziție superioară. Jocul negrului din această partidă poate fi însă întărit: 8...00 9. **Ne2-c:d4** 10. **C:d4-C:d4** 11. **N:d4-Cb8** 12. 00-Cc6 13. **Nf2-Nd7** (Merită atenție 13...f6) 14. **Cb5-a6** 15. **Cd4-Tc8** (Preferabil ar fi fost 15...C:d4 16. **N:d4-Dc7** urmat de **Nc5**) 16. **Nd3-f5 !** (Din nou era mai bine 16...C:d4) 17. **e:f6-N:f6** 18. **Cf3-Da5** 19. **c3-Ne8** (La 19...d4 Zimman indică 20. **Ne4-Tfd8** 21. **N:c6-d:c3** 22. **D:d7-T:d7** 23. **N:d7-c:b2** 24. **N:e6-Rh8** 25. **Tab1±**) 20. **De2-Nf7** 21. **Nh4-Rh8** 22. **De3-Ng8** 23. **Rh1-Tce8** 24. **N:f6-T:f6** (După 24...g:f6 albul ar căpăta o inițiativă periculoasă prin 25. **f5-e5** 26. **Dh6**) 25. **a3-Dc7** 26. **Ce5-Tfe8** 27. **g3-C:e5** 28. **D:e5-D:e5** 29. **f:e5-T:f1** 30. **T:f1-Nf7** 31. **Rg1** și albul a câștigat acest final avantajos la mutarea 79-a.

III.

7...a6. Negrul devine imediat activ pe flancul damei. Albul dispune de trei continuări importante: A. 8. **d:c5**, B. 8. **a3** C. 8. **Dd2** A. 8. **d:c5**.

A. 1. 8...C:c5 9. **Nd3** 10. **Cd4** (10. 00 ? ?-d4 !-?) 10... **Nd7** 11. 00-Tc8 (11...00 ! ?) 12. **Rh1** (Albul pregătește înaintarea f4-f5. Un plan interesant începea cu 12. **De2-00** 13. **Df2-C:d3** 14. **c:d3**. În această poziție 14... este mutare mai slabă din cauza 15. **C:c6-N:c6** 16. **Nd4-f:e5** 17. **N:e5-Nf6** 18. **Dd4** (O. Stețko) 12...00 (Prematură era încercarea de a realiza f7-f6: 12...C:d3 13. **D:d3-f6** 14. **C:c6-N:c6** 15. **e:f6-N:f6** 16. **Nd4±**) 13. **C:c6 ? !** (O mutare demnă de atenție ar fi fost aici 13. **Df ! ?**, în timp ce sacrificiul 13. **N:h7** nu dă mai multe decât un sah etern: 13...R:h7 14. **Dh5+-Rg8** 15. **Tf3-f6** 16. **Th3-De8** 17. **Dh7+-Rf7** 18. **Dh5+-Rg8=**) 13...Nc6 (Mutarea 13...T:c6 ? vine în întimpinarea albului permițând 14. **f5±**. Chandler sugerează 13...b:c6 ! ? deoarece după 14. **N:c5-N:c5** 15. **N:a6-Tb8** negrul ar avea suficientă compensație pentru pion) 14. **f5 ?** (Necesar era 14. **Nd4** împiedicind 14...f6) 14...C:d3 (14...d4 ? 15. **f6 !** cu complicații favorabile albului) 15. **D:d3-f6 !** 16. **e:f6-N:f6** 17. **f:e6-d4** 18. **e7-D:e7** 19. **N:d4-N:d1** 20. **D:d4-Dg5** Negrul se află la cirna jocului, M. Chandler — U. Andersson, Sarjevă, 1985.

A. 2. 8...N:c5 9. **N:c5** (9. **Dd2 ! ?**) 9...C:c5 10. **Nd3** (După 10. **Dd ?-d4** negrul obține avantaj în toate variantele: 11. **Cc2-d3+** sau 11. **Cd1-Ce4** urmat de **Da 5+**, sau 11. **b4-Ø d:c3** 12. **D:d8+-C:d8** 13. **b:c5-Nd7** urmat de **Tc8+** 10...Db6 11. **Dd2-D:b2** 12. **Tb1-Da3** 13. 00, cu joc complicat, Boleslavski — Liublinski, U.R.S.S., 1951.

B. 8. **a3**. Mutarea lui Korcinoi

B. 1. 8...c4 ? ! 9. **f5 !±**

B.2. 8...b5 9. **d:c5-C:c5** 10. **b4-Cc4** 11. **C:e4-d:e4** 12. **Cd2-Nb7** 13. **Cb3±** Korcinoi.

B. 3. 8...Ne7?! 9. d:c5-C:c5 10. b4-Cd7 11. Nd3-Dc7 12. Ce2-Cb6 (La 12...f6 urmează 13. Ced4-C:d4 14. N:d4+) 13. 00-Nd7 14. De1-Ca4 15. Dg3-g6 16. Cg5-Cd8 17. Cd4-Cc3 18. Rh1 (18. h4!?) 18...Cb5? (Trebuia 18...a5!?) 19. b5-b6) 19. Cb3-Cc3 20. Nc5-N:c5 21. C:c5-Ca4 22. C:d7-D:d7 23. c4-h6 24. C:f7!+-Korcinoi — D. Keller campionatul Elveţiei, 1984

B. 4. 8...c:d4 9. C:d4-Nc5 10. b4?! (Aici merită consideraţie 10. Dd2 şi dacă negrul joacă analog ca în varianta V-D: 10...C:d4 11. N:d4-N:d4 12. D:d4-Db6 atunci devine foarte interesant 13. Db4!?) 10...N:d4 11. N:d4-00 12. g3-f6 13. e:f6-C:f6 14. Ne2-C:d4 15. D:d4-Nd7 16. 000-Tc8 17. Rb2-Tc7 18. The1-De7 19. Nd3-Df7, cu şanse de ambele părţi, Gurieli — Zaiţeva, interzonalul feminin, Jeleznovodsk, 1985.

B. 5. 8...b6!? O recomandare a lui Korcinoi, care necesită încă verificări practice.

C. 8. Dd2-b5 (Alte mutări sînt mai slabe, de exemplu: 8...Da5?! 9. a3-b5 10. Ø d:c5-C:c5 11. Cd4-Dc7 12. Nd3-Nb7 13. 00-Ne7 14. Df2-C:d4 15. N:d4-g6 16. b4-C:d3 17. c:d3-00 18. Tfc1-Dd7 19. Ce2-Tfc8 20. Nb6!-T:c1 21. T:c1-Tc8 22. Dd4-T:c1 23. C:c1-Dc6 24. Nc5-N:c5 25. D:c5-f6 26. Cb3 cu final cîştigat, Ghindă — Ungureanu, camp. R.S.R. 1978, sau 8...c:d4 9. C:d4-Da5 10. 000!? — bine este de asemenea 10. Cb3-10...Nb4 11. Cb3-N:c3 12. C:a5-N:d2 13. N:d2-C:a5 14. N:a5-b6 15. Nc3-a5 16. Ne2-h5 17. Nf3-Na6 18. f5± cu avantaj pentru alb, Van der Wiel — Balaşov, Soci, 1980). În practică s-au întîlnit următoarele continuări:

C. 1. 9. g3-b4 10. Cd1-a5 11. b3-Dc7 12. c4?!-c:d4 13. C:d4-C:d4 14. N:d4-d:c4 15. N:c4-Nb7 16. Tf1-Nc5

17. N:c5-C:c5 18. Nb5 -Re7 19. Tc1 Thd8 20. De3-Tac8 cu avantaj evident pentru negru, Gutierrez — Knaak, Tunis, 1984.

C 2. 9. Ne2 Acum negrul are două căi care îi asigură un joc mulţumitor:

a) 9... b4 10. Ca4-c:d4 11. C:d4-C:d4 12. N:d4-Da5 13. b3-Cc5 14. Cb2-Nd7 15. De3-Tc8 16. 00-Ne7 17. Nf3-00 18. Tfd1-Db5 cu şanse de ambele părţi, Teşkovski-Pytel, Erevan, 1984;

b) 9... Db6 10. 00-c:d4 11. C:d4-Nc5 12. Tad1-Nb7 13. Nf2-C:d4 14. N:d4-N:d4 15. D:d4-Tc8 16. a3-Re7 17. Tf2-D:d4 18. T:d4-Cb6 cu mic avantaj pentru negru, Minici-Kovacevici, camp. Iugoslaviei, 1977. În partida Chandler-Franke, Lugano, 1985 s-a încercat o întărire a jocului albului prin 10. Cd1!? După 10... f6?! (O slăbire inutilă) 11. c3-Ne7 12. 00-00 13. Rh1-a5? 14. f5!-f:e5 15. f:e6-Cf6 16. d:e5± albul a obţinut avantaj.

C 3. 9. d:c5

a) 9... Da5 10. Nd3 (10. a3!?) 10... b4 11. Ce2-N:c5 12. 00-00 13. Rh1-Nb7 [Dacă 13... g6 albul continuă cu 14. Tae1 urmat eventual de f5 cu ideea N:c5 şi Dh6 (Nunn). De asemenea după 13... f6 14. e:f6-C:f6 (14... g:f6 15. Cde4-Db6 16. Tae1-Te8 17. Df2±) 15. Ce5-C:e5 16. f:e5-Cd7 17. Nd4-Nb7 18. a3 (Cerenski) şansele albului sînt superioare] 14. N:h7-R:h7 15. Cg5-Rg8 (15... Rg6 16. f5-e:f5 17. Dd3-Ce7 18. N:c5-C:c5 19. Cf4 urmat de mat) 16. Dd3-Tfe8? (Cea mai bună apărare constă în 16... f5!, ceea ce ar fi condus după 17. C:e6-N:e3 18. D:e3-Tae8 19. C:f8 la un uşor avantaj pentru alb. În schimb încercarea de a păstra calitatea ar fi dat albului un atac prea puternic, de exemplu: 18... Tfe8 19. C:g7!-R:g7 20. Cg3-Ce7 21. Ch5±-Rf8 22. Dg3-J. Nunn) 17. Dh7-Rf8 18. f5!-Cd:e5 19. N:c5-D:c5 20. f:e6 cu

atac ciştigător, Short-Agdestein, Naestved, 1985.

b) 9... C:c5 10. Df2 (Sau 10. Nd3, cu un mic avantaj poziţional) 10... Ce4 11. C:e4-d:e4 12. Cd2-Nb7 13. Cb3 (13. 000! ?-Nunn) 13... Cb4 14. Td1-Dc7 15. c3-Cd5 ($1\frac{1}{2}$ - $1\frac{1}{2}$), Nunn-U. Andersson Naestved, 1985. La 16. Nd4 negrul ar fi putut continua cu 16... g6 urmat de Nh6.

IV.

7... Db6. Să trecem în revistă întâi două continuări puţin explorate:

a) 8. a3-a6 9. Ca4 ? !-Da5+ 10. c3-c4 11. Ne2-Dc7 12. 00-b5 13. Cc5-C:c5 14. d:c5-Ca5 15. a4-Cb3 16. Ta2-N:c5+ cu avantaj pentru negru, Karner-Vaganian, Tallin, 1983;

b) 8. Dd2-D:b2 9. Tb1-Da3 10. Ne2-a6 ? ! (Posibil ar fi fost 10... c:d4-Nb4 11. C:d4-Nb4 12. Tb3-Da5 13. a3 cu joc complicat. O greşală ar fi fost acum 13... N:a3 din cauza 14. Ccb5! şi dacă 14... Nb4 atunci albul cîştigă foarte frumos cu 15. C:c!!-N:d2+ 16. N:d2-Da1+ 17. Rf2-D:b1 18. Ce7+-Rf8 19. Nb4+-Rg8 20. Ce7+-Rf8 21. Cf5+ --- Rg8 22. Ch6+-g:h6 23. Tg3 mat) 11. 00-c4 ? ! 12. f5!-Nb4 13. T:b4-D:b4 14. f:e6-f:e6 (Sau 14... Cb6 15. e:f7+-Rf8 16. Nh6-De7 17. Ng5 cu ameninţarea 18. Nf6!) 15. Cg5!-De7 (Nici 15... Cf8 n-ar fi fost o alegere mai bună: 16. Cf7-Tg8 17. a3!-De7 18. Cd6+-Rd8 19. Ng5; sau 17... Da5 18. Cd6+-Rd8 19. Tf7!-h6 20. Ng5+!) 16. Tf7-D:f7 17. C:f7-R:f7 18. Nh5+-g6 19. Ng4-Te8 20. Nh6-b5 21. C:d5-e:d5 22. Df4+-Rg8 23. e6-Cf6 24. D:f6-Ta7 25. h4!-Cd8 26. e7' (1-0) Hennigs-Knaak, RDG, 1985.

Continuarea principală este 8. Ca4 după care urmează 8... Da5+ 9. c3-c:d4 10. b4. Acum în afara sacrificiului 10... C:b4, pe care îl examinăm în varianta principală, s-a mai încercat:

1) 10... Dc7 11. C:d4-g5 (După 11... C:d4 12. N:d4-Cb8 13. a3-Cc6 14. Ne3-Ne6 15. Nd3-00 16. 00-Nd7 17. Tf3-g6 18. Cc5-a5 19. Cb3!-a:b4 20. c:b4! urmat de Cd4± albul are avantaj, Suetin. Merită însă atenţie 14... g5 15. Dh5-d4 16. c:d4-g:f4 cu joc complicat, Semionov — Murci, URSS, 1966) 12. Nb5!-Cb6 (După 12... g:f4 13. N:f4-Cd:e5 14. 00-Nd6 15. N:c6-b:c6 16. Dh5-Cg6 17. N:d6-D:d6 18. Tael albul are compensaţie mai mult decît suficientă pentru pion, de exemplu: 18... a5 19. Tb8 20. c8-T:c8 21. cf5±; sau 18... e5 19. Cf3±; sau 18... 00 19. Tf6±) 13. C:b6-a:b6 14. 00-g:f4 (Mai multă rezistenţă opunea 14... Ne7) 15. N:f4-Nd7 16. Cf5!-Dd8 17. Cd6+-N:d6 18. e:d6-Df6 19. Dd2-Tg8 20. Tael-Ta3 21. Nh6!-D:c3 22. N:c6-b:c6 23. Df2-f6 24. Te3 (1-0), Nunn—Wocken-fuss RFG, 1984/85.

2) 10... Dd8 11. C:d4-C:d4 12. N:d4-Cb8 13. a3-Cc6 14. Nb5-Nd7 15. N:c6-N:c6 16. 00-Ne7 17. Cc5-b6 18. Cd3-g6 19. a4 cu ideea a5+, Husenov — Kolpakov, URSS, 1975.

În mod obişnuit negrul continuă cu 10... C:b4 11. c:b4-N:b4 12. Nd2-N:d2+ (12... b5..... 13. Cb2-Nc3 14. C:d4!±) 13. C:d2-b6 ajungîndu-se la poziţia critică a variantei 7. Db6 — vezi diagramă — Albul a încercat în practică următoarele continuări:

A. 14. Tb1-Na6 15. Db3-Tc8 16. N:a6 (O gafă ar fi desigur 16. Db4 ? ? din cauza 16... Tc1+ 17. Rf2-T:b1) 16... D:a6 17. Db4-Te2 (Conform analizei lui Timman după 17... Cc5 18. C:c5-b:c5 19. Db5+-D:b5 20. T:b5-c4 21. Cf3-d3 22. Rd2± finalul rezultat oferă şanse bune de cîştig albului) 18. a3-Dd3 19. Tb3-Tc1+ 20. Rf2-Tc3! 21. C:c3-De3 22. Rf1-Dd2 cu joc complicat şi şanse de ambele părţi (Analiză Donaldson).

B. 14. Db3-Na6 15. N : a6-D : a6 16. Db4-Tc8 17. Tb1 conduce la varianta A.

C. 14. Nd3-Na6 [14... Cc5 15. C : c5-b : c5 16. 00-g6 (16... c4 ? 17. N : c4 !) 17. Tc1-Db6 s-a întâlnit în partida Liberzon—Czerniak, 1975. Jucând 18. Da4± Nd7 19. Da3-Tc8 20. Na6± (Krnici) albul și-ar fi asigurat un avantaj confortabil] 15. Cb2-Cc5 (După 15... N : d3 16. C : d3-Dc3 ? — mai bine era 16... Cc5 17. Re2-Cc5 18. Cb3-C : b3 19. a : b3-00 20. Db1 albul a obținut o poziție câștigată în partida Ozvath—Eperjesi, Ungaria, 1973) 16. N : a6-D : a6 17. Cb3-00 și negrul are compensație suficientă pentru materialul sacrificat. Astfel la 18. C : d4 urmează 18... Da3 ! și nu merge 19. De2 din cauza 19... D : b2 !, iar la 18. De2 negrul răspunde de asemenea cu 18... Da3 !.

D. 14. Dc2 (O noutate de ultimă oră) 14... Nb7 15. Dc7-Na6 16. N : a6-D : a6 17. Dc6-Tc8 18. Cc5-T : c6 19. C : a6-g5 ! 20. 00-g : f4 21. T : f4-C : e5 22. T : d4-Tg8 23. Cb4-Tc3 24. C : d5-e : c5 25. T : d5-Tc5 26. T : c5-b : c5 27. Cc4-Re7 28. C : c5 cu egalitate, Timman-Iusupov, meciul candidaților, Tillburg, 1986.

E. 14. Rf2-Na6

E 1. 15. N : a6-D : a6 16. Tc1-00 17. Tc7 (Partida Gheorghiu-Tati, Manila, 1973 a continuat cu 17. Cf3-Tfc8 18. Db4-

b5 19. Cc5-C : c5 20. T : c5-T : c5 21. D : c5-Tc8 22. De7-D : a2 23. Rg3-h6 și negrul a trecut la cirna jocului) 17... Cc5 ! ? [Să nu fi cunoscut cei doi mari maeștri sovietici analizatorii acestei partide, analiza lui Tatai din 1974 care indică 17... Tfc8 ! ! 18. T : d7-Dd3 19. Cb2 19. De2-Da3) 19... Dc3 20. Rf1-d3 —+, considerind poziția rezultată ca fiind fără speranță pentru alb ? Ne întrebăm dacă nu s-a descoperit cumva o răsturnare a acestei analize] 18. C : c5-b : c5 19. T : c5-D : a2 20. Tc2-Da4 21. Tb2-Da6 22. Cf3-d3 23. Od2-Tfc8 24. Rg3-Tab8 25. Thb1-T : b2 26. T : b2-Dc4 27. 8b4-Dc2 28. Tb2-Dc1 29. Dc3-a5 30. Td2-Db4 31. T : d3-a4 32. Da7-h6 33. Dd7-Ta8 34. Dc6-Da5 35. Ta3-g6 36. h3 (Albul deține avantaj dar realizarea acestuia nu e așa de simplă. Poate ar fi fost mai tare 36. h4 cu ideea h5. Dacă negrul răspunde 36... h5 atunci ar putea urma 37. Rh3-Rg7 38. Cg5 !-Ta7-38... Db4 39. Ta7-39. f5 !-e : f5 40. Df6+-Rg8 41. Tg3-De1 42. Rh2+-) 36... Rg7 37. Cd4-Ta7 38. Cf3-Db4 39. Dd6-Db2 40. Dc5-Ta5 41. De3-Db4 42. h4-Ta8 43. Dc1-Ta6 44. Da1-De4 ? 45. Dd4-Dc2 46. Db4-Ta8 47. Cd4-Dc8 48. Ta4-T : a4 49. D : a4-Dc3 50. Cf3-Dd3 51. Dd7 (1-0), Gavrikov—Cernin, Moscova, 1985.

E 2. 15. Cf3

a) 15... N : f1 16. T : f1-Cc5 17. C : c5-b : c5 Biriescu—Rosiak, Pécs, 1985. Acum în loc de 18. Dd3 mai exact ar fi fost 18. Dc2 de exemplu : 18... 00 19. Tfc1-Tfc8 20. C : d4±, sau 18... Re7 19. Tfc1-Tac8 20. Tab1± în ambele cazuri cu avantaj evident.

b) 15... Cc5 16. C : c5-b : c5 17. Dd2 !-D : d2 18. C : d2-c4 19. Cb3 !-d3 20. Cc5± avantajul este de partea albului (Timman).

c) 14... Tc8 16. C : d4-00 (Dacă

16... N:f1 17. T:f1-Tc4 atunci albul joacă 18. Tc1! cu câștig) 17. N:a6-D:a6 18. Te1-Tc4 19. Cb2-Tb4 20. Dd2-Da3 21. Cd1!-Da4 22. Ce2-Cc5 23. Rg1-Ce4 24. Dd3-Tc8 25. f5! Poziția albului este superioară, Timman-Donaldson, Lugano, 1983.

d) 15... d3 16. Cb2-Cc5 17. N:d3-N:d3 (La 17... Da3 Van der Wiel recomandă 18. N:a6-Ce4+ 19. Rf1-D:b2 20. Da4+!-Re7 21. Dd4-Cc3 22. Te1-Da3 23. Nb7-Tab8 24. Te3!± cu avantaj. Acum nu merge 24... Dc1? 25. Rf2-D:h1 din cauza 26. Db4+) 18. C:d3-Ce4+ 19. Re3!-Tc8 20. Tc1-00 21. Db3-Cc3 22. Tc2-Tc4 23. Cd2!?-d4 24. Rf2-Ta4 25. Cb1!-C:a2 (Sau 25... T:a2 26. Thc1!-Tc7 27. T:c2-C:b1± cu avantaj V. d. Wiel) 26. Td1-Cb4 27. Tc4!-Ta2+ 28. Td2 (28. Rg1-Cd5!) 28... T:d2 29. C:d2-Cd5 30. Cf3-b5 31. T:d4-Db6 32. Cb4! (33. Rg3-a5) 32... C:f4 33. De3-Cg6 34. Td7-D:e3 35. Re3-a5 36. Cc6-a4, Van der Wiel-Ree, Wijk an Zee, 1984. Cel mai simplu ar fi fost acum 37. Cfd4!-Ta8 38. C:b5-a3 39. Cc3!-Tc8 40. Td6± cu șanse clare de câștig.

V.

7... c:d4 8. C:d4. Din practica mai recentă desprindem următoarele continuări ale negrului:

A. 8... Ne7 (O mutare fără prea mari pretenții) 9. Dd2-Cb6 10. Ne2-00 11. 00-Nd7 12. b3-Tc8 13. Ccb5-Nb4 (13... a6 14. C:c6-b:c6?! 15. Cd6±) 14. c3-Ne7 15. a4-a6 16. C:c6-N:c6 17. Cd4-Cd7 18. b4-Cb6 19. f5-Nd7 20. f6!-g:f6 21. Nh6-f:e5 22. De3-Rh8 23. N:f8-D:8 24. Cf3-Cc4 25. N:c4-d:c4 26. C:e5+ Joseliani-Zaitzeva, Moscova 1984.

B. 8... C:d4 9. N:d4-Cb8 10. Nd3 (Se mai joacă și 10. Dd2) 10... Cc6 11.

Nf2-Ne7 (Mutarea 11... Da5 conduce după 12. 00-Nc5 13. Cb5!-N:f2 14. T:f2-00 15. Dh5± la avantaj pentru alb) 12. Dh5! (Întărirea lui Nunn. Continuarea 12. 00-00 13. Cb5 a dus în partida Tatai-Unzicker, Roma, 1982, de asemenea, la avantaj pentru alb) 12... Da5 13. 00-g6 14. Dh6-Nf8 15. Dh3± și albul stăpânește jocul, Nunn-Sutton, Anglia, 1984. Negrul a mai încercat și 11... g6 fără însă a reuși să pună probleme albului: 12. a3-Nd7 13. 00-h5 14. Cb5-a6 15. Cd6-N:d6 16. e:d6-Db8 Nunn-Schulz, RFG, 1985. În această poziție albul ar fi putut să-și consolideze avantajul jucând 17. Nh4 D:d6 18. Nf6-Tg8 19. De2+ (Nunn).

C. 8... Db6 (Acum nu merge 9. Ca4... deoarece după 9... Da5: 10. c3?-C:d4 11. N:d4-b5—+ albul pierde o piesă).

C 1. 9. a3-Nc5 10. Ca4-Da5: 11. c3-N:d4 12. N:d4-C:d4 13. D:d4 a) 13... Cb8 14. Cc5-Cc6 15. Df2-00 16. Nd3-f6! 17. b4-Dd8 18. Dh4-h6 19. e:f6-T:f6 20. 00-b6 21. Cb3-Ce5 (Risicant era 21... e5?! albul dispunând de 22. Tad1! de exemplu 22... De7 23. Nb5 sau 22... Ne6 23. De1-d4 24. f:e5-T:f1+ 25. D:f1-N:b3 26. Nc4±) 22. Nc2-Na6 23. Dg3-Cf7 24. Tfel-Dd6 25. Cd4-Te8 26. Te3-Cd8 27. f5-D:g3 28. h:g3-e5 29. Td1-Nc4 30. Cf3-Cf7 31. Cd2-Cd6 32. C:c4-C:c4 33. Te2 (1/2-1/2) Fedorowicz-Huerta, Havana, 1985.

b) 13... b6! 14. Db4-D:b4 15. a:b4-00 16. Nb5-f6? (După 16... Tb8! negrul nu stă cu nimic mai rău) 17. e:f6-T:f6 (Sau 17... g:f6 18. f6!) 18. N:d7-N:d7 19. C:b6± Sax — Klin-ger, T.M.M. Hungaroi — Honved, 1985.

C. 2. 9. Dd2-D:b2 10. Tb1-Da3.

a) 11. Ne2-C:d4 12. N:d4-a6 13. f5-Nc5 14. f:e6-f:e6 15. C:d5-e:d5 16. e6-00 17. e:d7-N:d7?? (Corect era

17...N:d4 18. D:d4-N:d7 19. T:b7 cu joc complicat) 18. Tb3-D:a2 19. N:c5-Tf8 20. 00-Tac8 21. Nd4-Da4 22. Tg3 (1-0) Klinger — Borges, campionatul mondial de juniori, 1985.

b) 11. Nb5

— 11...Ca5? 12. f5-Rd8 13. Ng5-b-Ne7 14. f:e6-C:e5 15. Cf5!-N:g5 16. D:g5-f6 17. Dd2-N:e6 18. C:g7-Nf7 19. 00-Dc5 20. Rh1-Tc8 21. T:f6!-Cac4 (21...D:c3 22. T:f7!-D:d2? 23. Ce6 mat) 22. N:c4-C:c4 23. Dg5!-De3 24. Tf4 (1-0) Seret — Mercier camp. Franței 1985.

— 11...Cdb8 12. 00-a6 13. N:c6-b:c6 (Mai natural este 13...C:c6. După 14. Tb3-Da5 15. C:c6-b:c6 16. Nb6 negrul se apără cu 16...Nc5!) 14. Tb3-Da5 15. T:b8-T:b8 16. C:c6-Dc7 17. C:b8-D:b8 18. Tb1 (Interesant era 18. f5!?) 18...Dc7 19. f5-D:e5 20. f:e6-f:e6 21. Nd4-Dc7 22. De3-Ne7 23. N:g7-Nc5 24. Nd4-N:d4 25. Dd4-00 (1/2-1/2) Chandler—Klinger, Viena, 1986.

D. 8...Nc5

D. 1. 9. Ne2-Db6 10. Ca4-Da5 11. c3-Ne7?! (Egalitate dădea 11...C:d4 12. N:d4-N:d4 13. D:d4-b6=) 12. b4-Dd8 13. 00-0014. Nd3± poziția albului este superioară, Lukin — Baghirov, U.R.S.S., 1982.

D. 2. 9. Dd2

a) 9...a6 10. Cb3-N:e3 (O alternativă este 10...Ne7!?) 11. D:e3-g5? 12. g3! (După 12. f:g5?-h6! 13. 000-13 g:h6? ?-d4!-13...D:g5± concepția negrului ar fi triumfat) 12...g:f4 13. g:f4-d4 14. C:d4-Dh4+ 15. Rd2-Cd:e5 Jiatdinov — Moskalenko, U.R.S.S., 1985. Jucînd 16. Ce4! albul ar fi obținut joc superior: 16...C:d4 17. f:e5±; 16...Dd8 17. f:e5-D:d4 18. D:d4-C:d4 19. Ng2!±; 16...Cg4 17. Dc3±.

b) 9...00

— 10. Ne2-a6 11. 000-C:d4 12. N:d4-b5 13. Nf3-N:d4 14. D:d4-Nb7 15. Rb1-Tc8 16. h4-Dc7 17. h5-Dc4 18. h6-D:d4 19. T:d7-g5 20. g3-f6 21. Ng4-f5 22. Nf3-g4 23. Ng2-Cb8 24. Th5-Rf7 25. a4-Tc4 26. Ce2-Cc6 27. Td1-Tc5 (Nu era mai bine 27...T:a4 28. b3 și nici 27...b:a4 28. T:f5+) 28. a:b5-a:b5 29. Cc1-b4 30. Cb3± cu un foarte clar avantaj pozițional al albului. Țeșkovski — Korzubov, U.R.S.S., 1984.

— 10. 000-De7 11. Nb5-Cdb8 12. Rb1 (Mai exact ar fi fost 12. Thel!?) 12...a6 13. N:c6-b:c6 14. f5!?-e:f5 15. Thel-Ne6 16. Ng5-Dc7 17. Ca4 (Sacrificiul tentant 17. Nf6 nu ar fi dat mai mult decît remiză: 17...g:f6 18. Dh6-N:d4 19. T:d4-f:e5 20. Dg5+-Rh8 21. Df6+-Rg8 = și albul trebuie să dea șah etern deoarece după 22. T:e5-Te8! negrul se apără. De asemenea, după 18. g:f6-Rh8 19. Dh6-Tg8 atacul albului va fi respins) 17...Ne7 18. N:e7-D:e7 19. Df4-Ta7 20. Te3-Tb7 21. Tb3-T:b3 22. a:b3-Te8 23. Td3-Nd7 24. Cf3-a5 25. Dd2-Db4 26. D:b4-a:b4 27. Cc5-Nc8 28. Td4-Ca6 29. C:a6-N:a6 30. T:b4-Nf1 31. g3-g6 32. Tb7 cu final echilibrat, Damjanovici, Babula, Trinec, 1984/85.

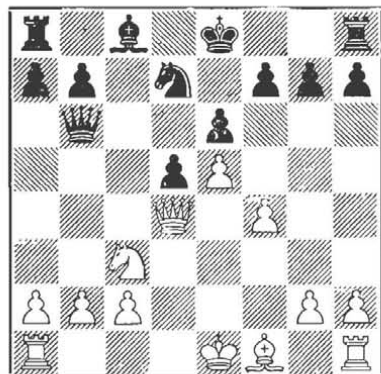
c) 9...C:d4 10. N:d4-N:d4 11. D:d4-Db6. (diagramă)

Negrul forțează schimbul damelor după care se intră în „finalul standard francez” fără nebunii de culori negre. Un asemenea final poate rezulta și din alte variante ale Apărării franceze. Albul are un joc mai comod, el stăpînind cîmpul pivot d4 și avînd nebulul bun contra nebulului rău. Pentru valorificarea avantajului său strategic albul trebuie să atingă următoarele obiective:

1. Să oprească orice posibilitate de acțiune a negrului pe flancul damei.

2. Să schimbe nebulul contra calu-

lui negrului, cea mai activă figură a acestuia, ceea ce conduce de regulă la un final strategic câștigat prin dominația calului alb pe câmpurile negre d4 și c5.

3. Albul să creeze obiective concrete de atac, de obicei prin înaintarea pionilor pe flancul regelui.

Un exemplu clasic al modului cum poate fi pus în aplicare acest plan îl constituie partida Korcinoi — Stahlberg, București 1954. Această partidă poate fi urmărită în, cartea „Al IV-lea Turneu Internațional de Șah al R.P.R.”, cu excelențele comentarii ale regretatului analist Mihai Rădulescu (paginile 76 și 139).

Aprecierile de mai sus ale analiștilor sovietici, precum și succesul albului în partida Tal—Stahlberg, Stockholm, 1961, i-au determinat în general pe adepții Francezei să evite acest tip de final. Tal a continuat cu: 12. **Cb5-D:d4** 13. **C:d4-Cb6** 14. **Nd3-Nd7** 15. **000-000** 16. **Thf1-g6** 17. **Ne2-Rb8** 18. **Td3-h5** 19. **Th3**. Albul stă ceva mai bine, dar jucând 19... **Cc8** 20. **Tff3-Ce7** 21. **Th4-Cf5** 22. **C:f5-e:f5** 23. **Td3-Ne6** negrul ar fi avut cele mai mari șanse de a menține echilibrul. De la data dispuțării acestei partide tehnica apărării,

în special în poziții simple, a evoluat. Au apărut noi susținători ai „finalului standard francez”, care cred în șansele negrului. Unul dintre aceștia este marele maestru sovietic Cernin, care a susținut cu succes punctul de vedere al negrului în două partide jucate la Turneul candidaților, Montpellier, 1985.

Timman—Cernin: 12. **D:b6-C:b6** 13. **Cb5-Re7** 14. **000-Nd7** 15. **Cd4-Ca4** (În caz contrar albul ar fi jucat b3 și calul negru ar fi avut o poziție fără perspective în b6) 16. **Nd3-Cc5** 17. **Tde1-h5** 18. **g3-Tag8** 19. **Thf1** (Albul ar fi putut desigur să stopeze contrajocul negrului prin 19. h4, dar și-ar fi redus totodată și propriile șanse) 19... **g5!** 20. **f5-g4** 21. **f6-Rd8** 22. **Te3** (Interesant era 22. b4 — Timman) 22... **h4** 23. **b4-h:g3** 24. **h:g3-C:d3** 25. **c:d3-Th2** 26. **Ce2** (După 26. **Te2** jocul ar fi fost egal. Albul intenționează să-și aducă regele la d4, dar scapă din vedere contrajocul negrului) 26... **Re7** 27. **Rd2-d4!** 28. **Te4-Nc6** 29. **Tc1-Rb8** 30. **T:d4** (Necesar era 30. **T:c6**) 30... **Nf3** 31. **Te1-Tg5!** 32. **Td7-T:e5** 33. **T:f7-N:e2** 34. **Tf8-Re7** 35. **f7-Tf2** 36. **Tc1-Rb6** 37. **Re1-Tf1+** (După 37... **Tff5** 38. **Tc5-Nf3** — negrul câștigă) 38. **Rd2-T:c1??** (Cade în cursa albului. Trebuia 38... **Tf2**) 39. **R:c1-Tf5** 40. **Te8-T:f7** 41. **T:e6+-Rb5** 42. **T:e2-Tf3** (1/2-1/2).

Short—Cernin: 12. **Cb5-D:d4** 13. **C:d4-Re7** 14. **g3-Cb8!** (Cernin) 15. **Rd2-Nd7** 16. **Nd3-Cc6** 17. **Cf3-h6** 18. **h4-h5** 19. **a3-Tac8** 20. **The1-Ca5** 21. **b3-g6** 22. **Cd4-Tc7** 23. **a4-a6** 24. **c3-Thc8** 25. **Tec1-Ne8** 26. **Ne2-Nd7** 27. **Ta3-Ne8** 28. **Nd3-Nd7** 29. **Ce2-Ne8** 30. **Rc2-d4** 31. **c4-Cc6** 32. **a5-f6** 33. **e:f6+-R:f6** 34. **Rd2-Td8** 35. **Te1-Te7** 36. **Ta1-e5** 37. **Ne4-Nf7** 38. **N:c6** (1/2-1/2).

Ioan Biriescu
maestru internațional

Indicații metodologice privind studiul finalurilor

PREZENTAREA LUCRĂRII :

0. Considerații generale privind studiul finalurilor

1. Metoda de studiu

1.1. Aprecierea poziției

1.1.1. Elemente de joc strategic și tactic.

A. Elemente de joc strategic

a. Structura de pioni

b. Mobilitatea figurilor

B. Elemente de joc tactic

1.1.2. Principiile și regulile de final

A. Principii de joc

B. Reguli de final

1.1.3. Poziții tipice

1.2. Elaborarea planului

1.3. Calculul concret al variantelor

2. Concluzii finale

0. CONSIDERAȚII GENERALE PRIVIND STUDIUL FINALURILOR

În afara manualelor clasice pentru studiul finalurilor (Chéron, Fine, Lisișin) în ultimii ani au mai apărut o serie de lucrări și articole de specialitate, culegeri și chiar tratate de finaluri. Am evidențiat printre acestea prestigioasa lucrare a lui Averbach, editată în 5 volume, și Enciclopedia finalurilor, prelucrând un bogat material de studiu, datorat în special amplei activități competiționale, la nivel mondial, din ultimii 20 de ani.

În fața unui asemenea material bibliografic, pentru cei ce doresc să învețe sau să se perfecționeze în arta finalurilor, se pune în primul rând problema **metodei de studiu**. Nu insistăm asupra exemplelor defectuoase de abordare a acestui studiu, cum ar fi simpla „trecere în revistă” a soluțiilor prezentate, sau memorizarea cantitativă a lor, care nu fac decât să antreneze gândirea șahistă spre șablonism și superficiali-

tate. În ce ne privește dorim să atragem atenția asupra unor aspecte de ordin formativ al personalității șahistului, care, adoptînd o atitudine creatoare, științifică în cadrul procesului de studiu, își poate antrena și dezvolta o serie de calități necesare jucătorului de performanță. Această atitudine presupune nu numai o participare activă la rezolvarea soluțiilor ci și o activitate de cercetare și decelare a tuturor elementelor componente ale întregului ansamblu de mijloace tehnice folosit. Apare astfel necesitatea ca înainte de abordarea studiului propriu-zis jucătorul să se înarmeze cu un întreg arsenal de cunoștințe specifice jocului de final (elemente de joc strategice și tactice, principii de joc, poziții tipice, etc.). De asemenea, în cadrul acestei pregătiri trebuie dezvoltate capacitățile de calcul și de apreciere a pozițiilor, ca și întocmirea corectă a planurilor de joc. Acestea sînt calitățile indispensabile jucătorului de performanță și care reflectă intrinsec **forța sa de joc**.

1. METODA DE STUDIU

În analiza finalurilor metoda de studiu recomandabilă este cea indicată și în celelalte stadii ale partidei și care are în vedere cele trei componente de bază ale procesului de gîndire șahist :

- aprecierea poziției (1.1.) ;
- elaborarea planului de joc (1.2.) ;
- calculul concret al variantelor (1.3.).

Ordonînd în acest fel procesul de analiză pentru fiecare poziție studiată și încercînd să găsim soluțiile fără să mutăm piesele de pe tabla de joc, vom realiza în „condițiile jocului practic” metoda optimă de studiu. În funcție de erudiția și de forța de joc a șahistului aceste soluții vor fi elaborate din punctul de vedere al timpului de gîndire în perioade diferite de timp. Recomandabil este să nu se depășească un timp de analiză de maximum 20 minute, repartizat în ordinea celor trei componente descrise mai sus, astfel : 5+5+10 minute. După această perioadă de timp putem consulta soluțiile din manual, pentru a putea face aprecierea soluțiilor proprii. În această fază nu este cazul să mai economisim timp și nu vom abandona exemplul studiat pînă nu vom identifica natura cauzelor care au concurat la nesoluționarea corectă a finalului studiat. Vom identifica astfel cauzele datorate lipsei de erudiție (elemente de bază ale strategiei, idei tactice, principii de joc în finaluri, poziții tipice etc.), sau slabei capacități de calcul (vedere combinativă). Observînd elementele de joc specifice unui anumit gen de finaluri (poziții și manevre tipice, idei strategice și tactice etc.) este indicată **fișarea** lor, în cadrul aceleiași grupe de clasificare. În continuare, vom exersa numai poziții similare cu cele anterioare pînă vom căpăta experiența rezolvării lor și dexteritatea aplicării acestei metode.

Remarcabil este de semnalat că folosirea acestei metode în studiul finalurilor reprezintă pentru jucătorii cu experiență un bun mijloc de antrenament al forței de joc, iar pentru începători (juniori), poate, cea mai indicată metodă de inițiere și dezvoltare a acesteia. Nu întîmplător marii jucători ai șahului clasic recomandau în manualele lor (Lasker, Capablanca, Reti) ca în procesul de inițiere în șah să se aprofundeze mai întîi stadiul final al partidei, și după aceea deschiderea și jocul de mijloc.

1.1. APRECIEREA POZIȚIEI

Aprecierea poziției este una din aptitudinile de bază ale jucătorului de şah. Este prima componentă a procesului de analiză, cea care direcționează prin informațiile date stabilirea planului de joc cel mai potrivit particularităților poziției studiate.

Formarea și dezvoltarea acestei aptitudini reprezintă un proces destul de laborios, care depinde atât de necesitatea însușirii elementelor de bază ale strategiei și tacticii, precum și de acumularea unei bogate experiențe de turneu.

Schematic, putem înțelege prin aprecierea unei poziții acea comparare cantitativă și calitativă a tuturor forțelor (figuri și pioni) existente în poziția dată :

— **Compararea cantitativă** este o operație simplă, constând doar din simpla numărare a pieselor. Această operație ne poate însă indica existența **avantajului material**. Toate manualele de finaluri prezintă ordonarea și clasificarea materialului de studiat după acest criteriu cantitativ. Didactic, acest criteriu de clasificare este indicat, materialul de studiat fiind prezentat începând cu poziții simple și terminând cu cele complexe, cu un grad de dificultate mai mare. Dar, în cadrul fiecărei grupe de clasificare există numeroase poziții de „excepție“, greu de ordonat după acest criteriu cantitativ.

— **Compararea calitativă** este o operație mai dificilă și constă atât din compararea din punct de vedere al valorii în sine a pieselor de pe tablă, cât și al posibilităților strategice și tactice pe care le au aceste forțe în poziția dată. Această operație va indica existența fie a **avantajului material**, fie a **compensației poziționale** în cazul dezavantajului material.

Din acest punct de vedere compararea calitativă necesită o cunoaștere multilaterală a :

- elementelor strategiei și tacticii (1.1.1.) ;
- principiilor de joc (1.1.2.) ;
- pozițiilor tipice (teoretice) de final (1.1.3.) ;

Acest grupaj de cunoștințe (erudiție şahistă), dublat de o suficientă practică de concurs (experiență de joc) va permite jucătorului posibilitatea aprecierii oricăror poziții complexe.

1.1.1. ELEMENTE DE JOC STRATEGIC ȘI TACTIC

Finalul de partidă nu este inferior deschiderii sau jocului de mijloc din punctul de vedere al bogăției ideilor strategice și tactice care se aplică în cursul lui, dimpotrivă în finaluri se folosesc foarte des o serie de elemente strategice și tactice care în celelalte stadii se pot întâlni doar ca excepții (de exemplu zugzwangul). De asemenea, datorită simplității pozițiilor elementele strategice și tactice se evidențiază mai ușor decât în celelalte stadii ale partidei. Din acest motiv recomandăm încă o dată folosirea elementelor de final în tematica procesului de instruire a jucătorilor.

A. ELEMENTE DE JOC STRATEGIC

Elementele de joc strategic sînt elemente legate de lupta pentru schimbarea forței relative a figurilor și pionilor. Aceste elemente au fost evidențiate, pentru cazul general al unei poziții complexe, de către Steinitz în teoria sa asupra „Bazelor

strategiei şahului". În această teorie Steinitz arată că pentru a putea aprecia o poziție trebuie studiate următoarele elemente (de poziție) :

- liniile și diagonalele deschise ;
- structura pionilor și liniile slabe ;
- mobilitatea figurilor ;
- centrul.

Pentru pozițiile de finaluri complexe, aceste elemente strategice pot fi luate în considerare la aprecierea pozițiilor. Mai puțin ultimul element (centrul) care are într-adevăr mare aplicabilitate în deschidere și jocul de mijloc. În cazul, însă, al finalurilor simple (de pioni, turnuri, nebuni, căi sau dame) aceste elemente sînt ori inexistente ori își pierd din importanță. Putem reține doar :

a. **structura de pioni**, dar care trebuie interpretată și particularizată pentru fiecare tip de final simplu. Astfel structurile avantajoase de pioni (pioni legați, trecuți sau liberi) își păstrează în acest caz valoarea dacă, comparativ cu pionii adversi, prezintă și un **grad mai mare de avansare**. În același timp, acești pioni trebuie să se bucure de o bună **cooperare** cu celelalte figuri în realizarea diferitelor obiective stabilite în cadrul planului de joc. Referitor la cîmpurile aferente structurilor de pioni remarcăm, în afara cîmpurilor slabe (datorate structurilor dezavantajoase, cu pioni înapoiați, dublii sau izolați) și tari (de exemplu în finalurile de turn sau dame-fort-postul) și așa-numitele „cîmpuri critice”, caracteristice numai pozițiilor de final. Din categoria acestora amintim :

— **cîmpurile „cheie” ale pionului** (Ex. 1)=sînt cîmpuri critice, care dacă sînt ocupate de regele advers, pionul nu mai poate fi susținut de regele propriu.

— **cîmpurile „cheie” ale poziției** (Ex. 2)=sînt cîmpurile strategice importante, pe care dacă pătrunde regele advers poziția nu mai poate fi apărată.

— **cîmpurile corespondente** (Ex. 2)=sînt acele cîmpuri, stabilite prin analiză, pe care trebuie să se găsească regele apărător pentru a împiedica regele advers să pătrundă pe unul din cîmpurile „cheie” ale poziției.

b. **mobilitatea figurilor**, care, de asemenea, prezintă anumite particularități în pozițiile de final. Cea mai importantă particularitate o are „reconsiderarea” regelui, care în final devine o figură activă (de forța unei figuri ușoare). De aici și necesitatea „centralizării” lui.

Principiul centralizării regelui este un principiu de bază în teoria finalurilor simple. Denumirea de centralizare este improprie. Prin ea trebuie să înțelegem de fapt simpla lui dezvoltare și îndreptare a lui spre un anumit obiectiv (activizare). Dintre manevrele specifice pe care poate să le execute regele (mai ales în finalurile simple de pioni) putem aminti :

— **opoziția**, acea poziție față-n față a celor doi regi aflați pe coloană (opoziție orizontală), diagonală (opoziție pe diagonală), sau pe linie (opoziție verticală). La distanța de un cîmp survine **opoziția simplă** (Ex. 3), iar la distanța de 3 sau 5 cîmpuri survine **opoziția la distanță** (Ex. 4). Cine este la mutare pierde opoziția. Obținerea opoziției este un mare avantaj strategic în finalurile de pioni.

— **manevra în „triunghi”** (Ex. 5) este o manevră de întoarcere la poziția inițială avînd ca scop trecerea mutării la adversar. Beneficiul trecerii mutării la adversar poate fi cîștigarea opoziției sau obținerea poziției de zugzwang.

— **manevra de „baraj“** (Ex. 6) este o manevră de ținere la distanță a regelui advers, datorită proprietății regelui de a putea parcurge o distanță în același timp, fie în linie dreaptă, fie în zig-zag.

— **manevra „dublei amenințări“** (Ex. 7), este o manevră de salvare a poziției, prin crearea unei amenințări, urmărindu-se de fapt anihilarea amenințării adversarului. Această idee a lui Lasker a fost ulterior mult folosită în compoziția de studii (Ex. Reti, Rink, Korolkov).

— **manevra „atragerii“ pe un cimp slab a regelui advers** (Ex. 8), prin crearea unei amenințări.

Iată deci câtă „mobilitate“ prezintă regele în finalurile de pioni. Și în celelalte tipuri de final regele devine o figură activă. Aici, însă, regele trebuie să realizeze o bună cooperare cu celelalte figuri și pioni. În exemplul 9 se poate observa ce mare importanță o prezintă gradul de avansare al pionilor, iar în exemplul 10 — descențializarea figurilor și lipsa de cooperare dintre ele. Exemple asemănătoare întâlnim și în celelalte tipuri de final.

B. ELEMENTE DE JOC TACTIC

Elementele de joc tactic au un caracter subordonat planurilor strategice, ele finalizând poziții avantajoase din punct de vedere strategic. Conceptele privind teoria elementelor de joc tactic au fost elaborate, sub aspect dialectic, mai întâi de Romanovski în celebra sa lucrare „MITTELSPIEL“, teoria sa fiind ulterior dezvoltată de Lasker, Botvinnik și mai ales de către Averbach în prestigioasa sa lucrare, intitulată „TEORIA TACTICII“.

Deși există unele divergențe privind definirea noțiunii de „combinație“, noi vom încerca să o reținem pe cea cu înțelesul cel mai accesibil și anume: combinația reprezintă o variantă sau un grup de variante cu caracter forțat, cu sau fără sacrificiu, și care se termină cu un avantaj obiectiv pentru partea mai activă.

Elementele combinației, în accepțiunea unanimă, sînt următoarele :

— **motivul combinației**, care este ansamblul de particularități ale poziției, favorizînd inițierea combinației (piese neapărate, poziția agresivă a unor figuri). Motivul combinației este elementul de stimulare inițială a combinației.

— **tema combinației** este aspectul final al combinației (atacul dublu, lovitură dublă, pozițiile de mat, pat etc.) Tema pune în evidență, deci, rezultatul final al combinației.

— **estetica combinației** este o expresie superioară a armoniei de colaborare dintre forțele de luptă angajate în realizarea temei combinative. Estetica combinației își găsește expresia în metodele de acțiune (ideile tactice) folosite (sacrificiul, amenințarea, schimbul, zugzwangul etc.).

Varietatea temelor combinative, precum și diversitatea ideilor tactice întâlnite în cadrul pozițiilor complexe de joc de mijloc, au o largă aplicabilitate în jocul de final. Mai mult, în pozițiile de final putem întâlni unele teme specifice numai acestui stadiu de joc. Una din aceste originale teme este cea a „remizei poziționale“. Dintre ideile tactice ce se întâlnesc curent în cadrul acestei tematici, amintim :

— **zugzwangul**, o poziție în care una din părți este obligată să execute o mutare defavorabilă. În exemplul 11 zugzwangul nu permite negrului valorificarea enormului său avantaj material.

— **poziția de „pat”**, una din ideile tactice des folosită în această temă combinativă a apărării (Ex. 12).

— **poziția de redută** (fortăreață), o poziție întărită și inexpugnabilă a părții aflată în dezavantaj material (Ex. 13).

— **şahul etern**. Unul din mecanismele de obținere a şahului etern, identificat încă de Nimzovici în celebra sa lucrare „SISTEMUL MEU” (colaborare Cal+Turn, pe penultima linie), poate fi remarcat în exemplul 14.

— **blocada figurilor**. Prin blocarea unei figuri adverse (rege, damă, cal etc.) se urmăreşte împiedicarea colaborării cu celelalte figuri (Ex. 15) etc.

Multe dintre aceste idei tactice se combină între ele în cursul realizării temei combinate. Exemplificăm câteva cazuri :

— zugzwang, realizat ca urmare a aplicării unei idei tactice de blocadă a regelui advers (Ex. 16) ;

— combinație de mat, ca urmare a unei serii de 3 sacrificii de pioni și figură, având ca idee tactică autoblocarea unor cimpuri (Ex. 17) etc.

Astfel apare o mare varietate a tipurilor de combinații susceptibile a fi aplicate în studiul finalurilor și sîntem convinși că cei care se vor înarma cu aceste elemente de joc tactic vor reuși să găsească mai ușor soluțiile „combinative” ale finalurilor studiate.

1.1.2. PRINCIPIILE ȘI REGULILE DE FINAL

Numeroase lucrări ale unei serii întregi de teoreticieni au permis tragerea unor concluzii și formularea unor generalizări deosebit de valoroase, care permit atât evaluarea mai rapidă a pozițiilor, cit și o orientare mai directă a planurilor de joc. Din această categorie fac parte principiile și regulile de joc.

A. PRINCIPIILE DE JOC

Principiul de joc este un element fundamental al jocului de șah. El are la bază o idee (sau un grupaj de idei) valoroasă din punct de vedere strategic (=principiu de joc strategic) cu caracter de aplicabilitate generală într-un anumit domeniu sau stadiu al partidei de șah.

Principiile strategice generale pot constitui baza unui plan de joc pozițional, dar pot constitui și punctul de plecare al unui plan de joc combinativ, în care rolul principal îl joacă calcularea concretă a variantelor posibile. În general aplicarea și interpretarea principiilor de joc trebuie făcută în mod creator, ținîndu-se mereu cont de particularitățile poziției.

În domeniul finalurilor o contribuție deosebită în enunțarea principiilor strategice de joc a adus-o fostul campion mondial Capablanca, care arăta în manualul său necesitatea orientării în joc după următoarele „sfaturi practice” :

- valoarea timpului crește în final ;
- doi nebuni sînt în general mai tari ca doi cai ;

- nebunul este de regulă mai tare decât calul ;
- colaborarea damă—cal este de obicei superioară celei damă—nebun.
- colaborarea turn—nebun este de obicei superioară cuplului turn—cal ;
- pionii stau cel mai bine în falangă ;
- când adversarul are nebun, în principiu este bine să ne aşezăm pionii pe câmpul de culoarea nebunului advers ;
- când noi avem nebun, indiferent de culoarea nebunului advers, este recomandat să ne aşezăm pionii pe culoarea opusă nebunului propriu ;
- regele, piesă pasivă în deschidere şi în jocul de mijloc, se transformă, în final, în piesă de atac ;
- regele trebuie centralizat atunci când pe tabla de şah au mai rămas una sau două figuri uşoare.

Aceste principii mai pot fi completate şi cu următoarele, conţinând, de asemenea, valoroase idei strategice :

- întărirea poziţiei figurilor proprii şi stînjnirea totodată a figurilor adverse ;
- întărirea poziţiei proprii ;
- slăbirea poziţiei adversarului ;
- limitarea contrajocului adversarului.

Exemplificări practice a acestor principii de joc pot fi urmărite în „Caietul antrenorului nr. 3”, editat de F. R. Şah în 1983.

B. REGULILE DE FINAL

Regulile de final sînt acele principii obiective de joc elaborate în urma unor studii analitice, într-un domeniu restrîns al jocului de final. Exemple sînt :

- **regula „patratului”**, aplicabilă în domeniul finalurilor simple de regi şi pioni ;
- **regula lui Behr**, din finalurile de 2 contra 1 pion (izolaţi) ;
- **regula „culorii cîmpurilor”** de 2 contra 1 pion (legaţi) etc.

În domeniul şi mai restrîns al unor poziţii particulare, în care structura de pioni este statică, în funcţie de varianta raportului de forţe (variază aşezarea figurilor) se pot trage concluzii definitive, dar numai pentru acele poziţii particulare.

1.1.3. POZIȚII TIPICE

Poziţiile tipice din jocul final, necesare a fi cunoscute şi reţinute în bagajul mnemotehnic al şahistului, sînt următoarele :

- **poziţiile elementare de mat**. Dintre acestea mai dificil de efectuat sînt cele cu Nebun şi Cal, care în conformitate cu Regulamentul de şah, trebuie să fie realizat în maximum 50 de mutări.
- **poziţiile elementare de nat**. Varietatea poziţiilor de pat (Ex. 18, 19) constituie pentru partea care se apără idei tactice de salvare.
- **poziţiile teoretice de remiză**. Sînt poziţii simple în care apărarea, la un joc corect, obţine remiza (Ex. 20, 21).
- **poziţiile teoretice de câştig**. Sînt poziţii simple, din cadrul unui anumit tip de final care, printr-un joc corect pot fi valorificate (Ex. 22, 23).

— **poziții model (etalon)**, simple sau complexe care, prin similitudine, pot oferi soluții de rezolvare a pozițiilor date. Aici trebuie remarcată contribuția pe care o aduce compoziția de studii la îmbogățirea temelor și ideilor combinative din domeniul finalurilor și, implicit, corelația dintre cele două domenii. Pentru a argumenta legătura strinsă care există între compozistică și jocul practic de final prezentăm în exemplul 24 ideea „dublei lovituri”, folosită de Lasker în partida sa cu Tarrasch (Petersburg, 1914), idee care a adus apoi studiului lui Reti (1921) o mare celebritate. De asemenea, vom vedea în exemplul 25 cum Eliskases se salvează în partida jucată împotriva lui Keres (Noordwijk, 1938), printr-o manevră ascunsă de remiză, cunoscută dintr-un studiu al cehului J. Moravec (1924) și exemplul 26, în care necunoașterea unei idei de studiu, redată în exemplul 27, compus de A. Mutard (1923) a dus la pierdere o partidă de turneu (Gusev—Juhovički, Alma Ata, 1958).

— **poziții „reglamentare”**. Acestea sînt pozițiile de final care conform Regulamentului jocului de șah (Ed. 1984) sînt considerate remiză (art. 10.7) sau care pentru valorificarea lor se permite efectuarea unui număr de maximum 100 de mutări (art. 10.9.).

Desigur că în „patrimoniul” pozițiilor tipice de final, mai pot fi incluse și alte poziții care, prin bogăția conținutului de idei tactice și strategice, pot constitui adevărate exerciții de antrenament al „vederii combinative” sau al „simțului pozițional” calități așa cum am văzut, indispensabile jucătorului de final.

1.2. ELABORAREA PLANULUI DE JOC

Plecînd de la informațiile obținute în cadrul procesului de apreciere a poziției urmează a se stabili :

a. care din părți are avantaj material sau pozițional și prin ce elemente se exprimă acesta :

- structură de pioni superioară (calitatea pionilor și gradul lor de avansare) ;
- mobilitatea figurilor, inclusiv a regelui (centralizate) ;

b. care sînt compensațiile de ordin pozițional ale apărării și posibilitățile de contraatac ;

c. caracterizarea raportului de forțe, în conformitate cu principiile generale de joc ;

d. asimilarea poziției cu una din pozițiile model cunoscute, sau anticiparea unora din pozițiile teoretice ce pot să survină ulterior în desfășurarea jocului.

După acesta se poate trece la elaborarea propriu-zisă a planului de joc.

La elaborarea planului de joc un rol definitoriu îl are stabilirea **obiectivului concret de joc**. De exemplu în finalul simplu de Rege și pion contra Rege obiectivul care urmează să-l stabilim este transformarea pionului. În acest caz avem deci de stabilit un singur plan de acțiune.

Acest plan poartă denumirea de **plan unic de joc**. În funcție însă de complexitatea pozițiilor de final se vor stabili, în succesiunea lor, mai multe obiective concrete de joc, care vor determina tot atîtea planuri de joc. Dacă stabilirea acestor obiective s-a făcut în cadrul unui **plan general unic**, de exemplu reducera, prin simplificări

succesive a unui final complex, la o poziție teoretică, planurile de joc aferente acestor obiective de simplificare vor constitui **etape ale planului general de joc**.

În multe situații, însă, din cauza apariției unor noi particularități în poziție este necesară schimbarea obiectivului concret de joc și deci necesitatea întocmirii unui alt plan de joc. Prin urmare, alegerea planului de joc este un proces de gândire elastică pentru care sînt necesare cunoștințe și experiență, talent, fantezie, calcul rigid și o apreciere precisă a poziției.

Fundamentarea tehnică a planului optim, ținîndu-se seama de existența căilor concrete de realizare a obiectivului stabilit, se va face printr-un **calcul concret al variantelor** ce pot să survină și al căror rezultat vor putea astfel confirma temeinicia planului de joc ales.

În exemplele 28 și 29 vom ilustra din nou colaborarea dintre jocul practic de final și compozistică, colaborare realizată în acest caz în beneficiul ambelor domenii. Este cazul unei partide practice: Isac—Chiriuță (CREM, Div. B, Herculane, 1981), în care planul de joc ales viza intrarea prin simplificarea poziției de întrerupere (final mixt de Turn, pion, contra Nebun și doi pioni) într-o cunoscută poziție de studiu, compusă de A. Salvio, încă din anul 1634 (!). Deși studiul fusese reanalizat și completat de alți doi autori celebri de studii, Kling și Horwitz, totuși o manevră ascunsă a apărării (3. Nd5 !) scăpase atenției lor. Animat de dorința de a câștiga această poziție de întrerupere de soarta căreia atîrna atît victoria din meci, cit și calificarea echipei în Divizia A, am trecut imediat la reanalizarea poziției de studiu a lui Salvio (Ex. 30) și în cele din urmă am găsit o manevră forțată, încheiată cu o „poantă”, într-adevăr de studiu !

1.3. CALCULUL CONCRET AL VARIANTELOR

În paragraful anterior am arătat importanța calculului concret al variantelor, ca factor determinant în luarea deciziei de acceptare sau de respingere a planului de joc presupus optim.

Calculul concret al variantelor, într-o anumită poziție dată, este acela care cuprinde toate variantele strict necesare, cu un număr suficient de mutări pentru **clarificarea poziției**, efectuat în cel mai scurt timp posibil.

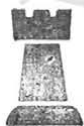
O poziție o putem considera clarificată atunci cînd la sfîrșitul calculului rezultă :

— o poziție cu avantaj=calea cea mai scurtă pentru câștig (mat, avantaj material, final teoretic câștigat), sau cele mai bune șanse pentru câștig.

— o poziție de apărare=remiză, sau cele mai bune șanse de salvare.

Practic, nu există poziție care să nu necesite calcul de variante. Dar, în timp ce unele se elucidează rapid, altele prezintă un grad de complexitate deosebit de ridicat, care obligă la calcularea unei adevărate rețele de variante și subvariante. Asemenea poziții reclamă o mare capacitate de concentrare, experiență și forță de calcul. Toate acestea însumate, caracterizează ceea ce noi numim în termen de specialitate „vederea combinativă”.

Pe lîngă capacitatea de calcul jucătorul de șah trebuie să aibă și capacitatea de a discerne și tria rapid variantele, alegînd pentru calcul numai variantele necesare clarificării poziției. Această capacitate poartă denumirea de „intuiție șahistă”.

Ambele capacități (vedere combinativă și intuiție) se pot dezvolta, în mod concret, numai în urma efectuării unui mare număr de exerciții de calcul al variantelor, în diferite poziții, ordonate de la simplu la complicat.

Pentru jucătorii de mare performanță practicarea exercițiilor de calcul concret trebuie să capete un caracter de obișnuință, asemănător „încălzirii” sportivilor din ramurile atletice de sport.

Pentru jucătorii care doresc să-și dezvolte puterea de calcul recomandăm folosirea metodei de „tehnică a antrenamentului”, indicată de Kotov în cunoscuta sa lucrare „Din tainele gândirii jucătorului de șah”.

2. CONSIDERAȚII FINALE

Ca orice sistem de perfecționare, metoda de studiu indicată în prezentul material necesită nu numai muncă deosebită, dar, în același timp, multă străduință și concentrare. Acest efort nu-l pot depune decât acei jucători pasionați și consecvenți în urmărirea scopului de a-și ridica continuu măiestria șahistă.

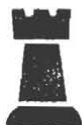
Studiul jocului de final, așa cum arăta fostul campion mondial Capablanca, trebuie să constituie activitatea de bază în cadrul procesului de instruire. Argumentând că finalul de partidă poate fi studiat și interpretat independent de celelalte stadii ale partidei, în timp ce jocul de mijloc și deschiderea trebuie să țină cont de finalurile posibile ce pot rezulta din acestea, Capablanca arăta că o abordare științifică a pregătirii șahiste impune, cu necesitate, o studiere ordonată, care trebuie să înceapă cu jocul de final, apoi jocul de mijloc și după aceea deschiderea.

De-a lungul acestui material am subliniat în mai multe rânduri folosirea ca procedeu tehnic de însușire și fixare a elementelor strategice și tactice de joc, studiul jocului de final. De asemenea, acest studiu constituie și un bun procedeu de antrenament și de întreținere a forței de joc a jucătorilor de mare performanță.

În prezentarea metodei de studiu a fost necesară identificarea componentelor de bază ale procesului de gândire șahist, precum și definirea elementelor lor constitutive. Exemplificările date nu au putut fi prezentate „in extenso” pentru epuizarea acestora fiind necesară consultarea de cei interesați a amplelor și sistematicelor materiale bibliografice existente. În anexa 4 prezentăm un exemplu de întocmire a unei fișe de studiu în care putem sistematiza o întreagă cazuistică de exemple pentru un anumit tip de final.

În încheiere, aș mai vrea să precizez că această metodă de studiu și-a găsit o eficiență aplicativă în practica mea de antrenor, mai ales în cadrul procesului de instruire a juniorilor.

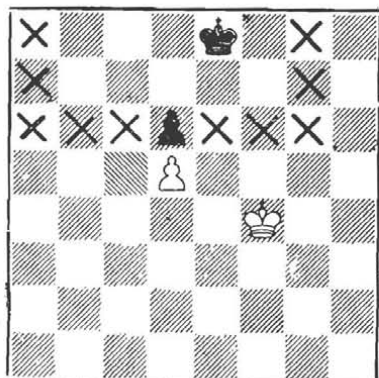
Ing. Chiricuță Marius
Maestru al sportului

ANEXA Nr. 1

ELEMENTE DE JOC STRATEGIC
(Cap. 1.1.1/A)

Ex. 1 Cîmpurile cheie ale pionului d6
sînt notate cu : X

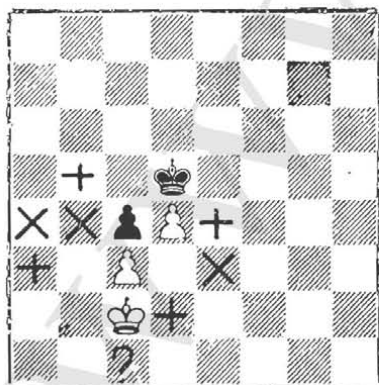

Soluție : 1. Rg5-Rf7 2. Rf5-Re7 3. Rg6-Rd7 4. Rf6-Rc7 5. Re6 (+—)

Ex. 2 Cîmpurile cheie ale poziției sînt
notate cu : X

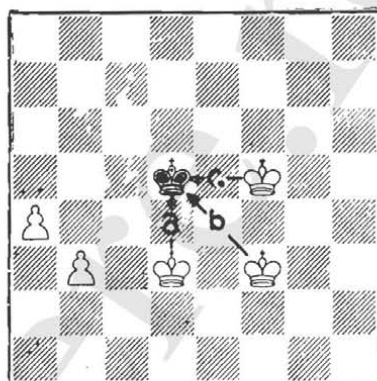
Cîmpurile corespondente sînt notate cu : +

- la e2 corespunde e4 ;
- la a3 corespunde b5 ;
- la c1 nu există cîmp corespondent.

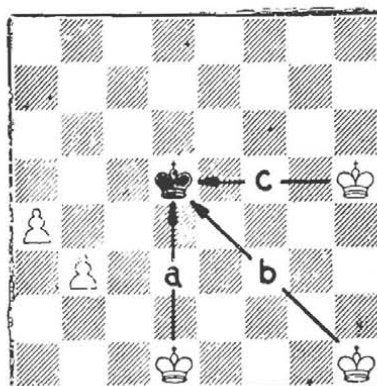
Soluție : 1. Rc1-Re4 2. Rb2-Rd5 3. Ra3
(cîmpul cheie al poziției (+—).

Ex. 3 Tipurile de opoziție simplă

- a. — op. orizontală ;
- b. — op. pe diagonală ;
- c. — op. pe verticală.

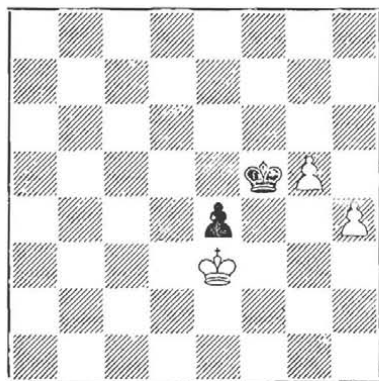
Ex. 4 Tipurile de opoziție la distanță

- a. — op. orizontală ;
- b. — op. pe diagonală ;
- c. — op. pe verticală.

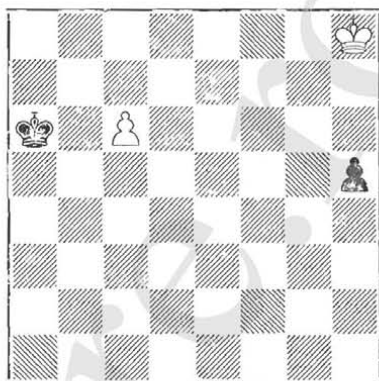

Ex. 5 Manevra în triunghi

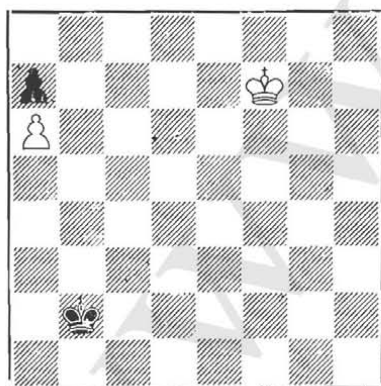
Soluție : 1. Re2-Rg6 2. Rf2-Rf5 3. Re3
poziția se repetă cu negrul la
mutare 3... Rg6 4. R : e4 (+—).

Ex. 7 Manevra dublei amenințări Reti,
studiu, 1921.

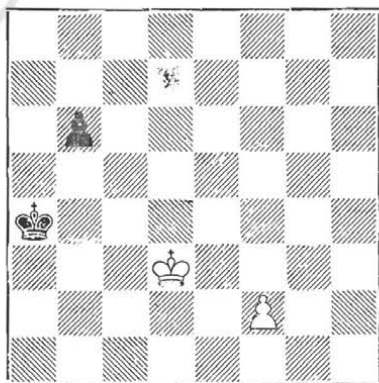
Soluție : 1. Rg7-h4 2. Rf6-Rb6 3. Re5-
Rc6 (3... h3 4. Rd6-h2 5. c7-h1D
6. c8D=) 4. Rf4 (=).

Ex. 6 Manevra de baraj Maizelis, stu-
diu, 1921.

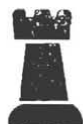

Soluție : 1. Re6-Rc3 2. Rd5-Rd3 3.
Rc6-Rd4 4. Rb7-Rc5 5. R : a7-Rc6 6.
Rb8 (+—).

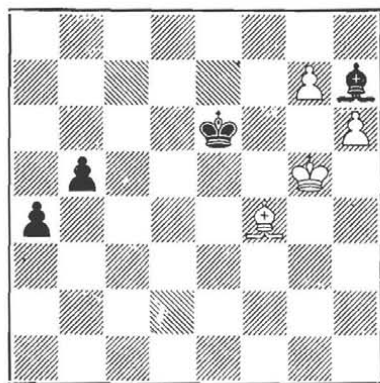
Ex. 8 Manevra de atragere pe un câmp
slab a regelui advers Grgoriev,
studiu, 1928.

Soluție : 1. Rd4-b5 (1... Rb5 2. Rd5-
Ra6 3. f4-Rb7 4. f5-Rc7 5. Re6-Rd8
6. Rf7-b5 7. f6-b4 8. Rg7 +—) 2.
f4-b4 3. f5-b3 4. Rc3-Ra3 5. f6-b2
6. f7-b1D 7. f8D (+—).

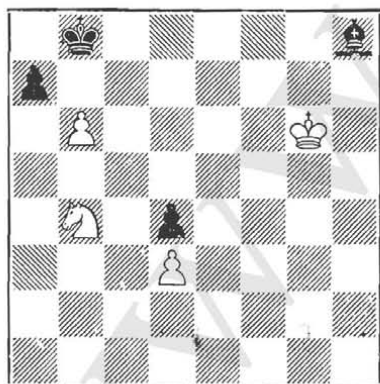

Ex. 9 Gradul de avansare al pionilor
Rosenbach—Andreescu, Camp. Ro-
mâniei, 1950.

Soluție : 1. g8D-N : g8 2. Rg6-a3 3. Nd2-
h7 4. R : h7-Rf7 5. Nc3-a2 6. Nb2-
b4 7. Na1-b3 8. Rh8-Rg6 9. h7-Rf7
10. Ng7-a1D 11. N : a1-Rf8 12. Nb2
12... Rf7 13. Na3 (1-0).

Ex. 10 Lipsa de cooperare dintre figuri
Liburkin, studiu.

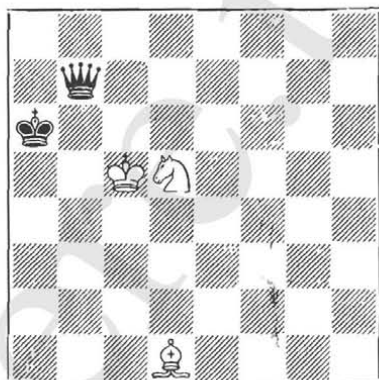

Soluție : 1. Cc6-Rb7 2. b : a-Ra8 3. Rf7-
Rb7 4. a8D-R : a8 5. Rg6-Rb7 6.
Cd8 6... Rb6 7. Cf7-Rb5 8. C : h8
(+—).

ANEXA Nr. 2

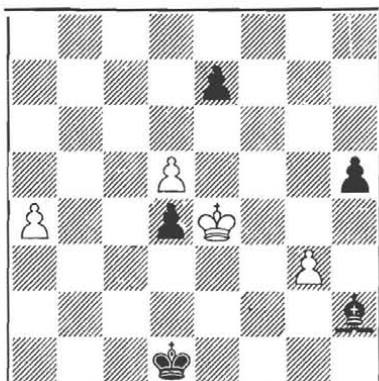
ELEMENTE DE JOC TACTIC (Cap. 1.1.1./B)

Ex. 11 Zugzwangul în sprijinul apărării
Rink, 1948

Soluție : 1. Cb4-Ra7 2. Cc6-Ra8 3. Ne2-
Dc8 4. Rb6-Db7 (Se amenința
Na6) 5. Rc5 5... Dc8 etc. (=).

Ex. 12 Poziția de pat, o idee tactică des
folosită în apărare
Roth—Pape, Löbau.

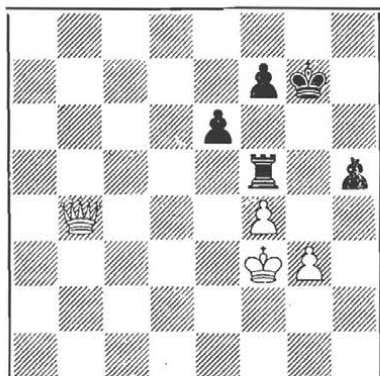

Soluție : 1. d6 !-e : d6 2. Rd3 !-N : g3 3.
a5-d5 4. a6-Nb8 5. a7-N : a7 și
pat !!

Ex. 13 Poziția de „redută“

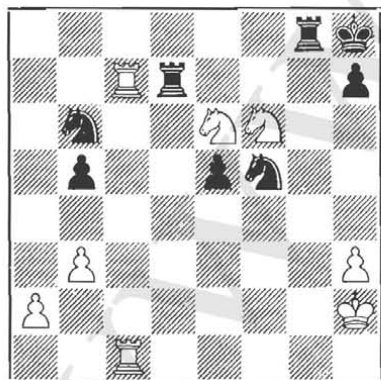
Zogorovski—Lilienthal, Moscova,
1953

Soluție : 1... Rg8 2. Re4-Rg7 3. Db2-Rg8 4. Dd4-Rf7 5. Rf3-Rg8 6. Rg2-Rh7 7. Rh3-Rg6 8. Dh8-Td5 și remiză deoarece : 9. Rh4-Tf5 10. Dg8-Rf6 11. Dh7-Re7 12. D : h5-T : h5 13. R : h5-f5 duce la un final egal.

Ex. 14. Şahul etern cu ajutorul mecanismului : Turn+Cal pe penultima linie

Bondoc—Prundeanu A. Camp.
României, 1979.

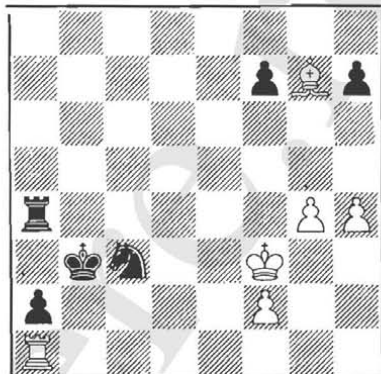

Soluție : 1... Td2 2. Rh1-Cg3 3. Rg1-Ce2 și remiză, deoarece : 9. Rh4-Tf5

6. Rd3-Tg3 mat) 5... Tg1!! 6. R : g1-Cf3 7. Rf1-Ch2 etc. (-).

Ex. 15 Blocada regelui

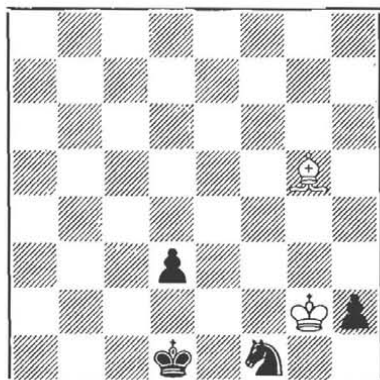
Mamosin—Kolker, (Liepaia, 1972)

Soluție : 1. Re3!-Rb2 2. Rd2!-R : a1 3. Rc2!!-Tc4 4. g5-Tc7 5. h5-Tc8 6. h6-Tc6 7. f4-f6! — remiză, deoarece : 8. N : f6-T : f6 9. g : f6-Ce2! 10. f7-Cd4 11. Rc1-Ce6 12. f5-Cf8 13. Rc2 (-).

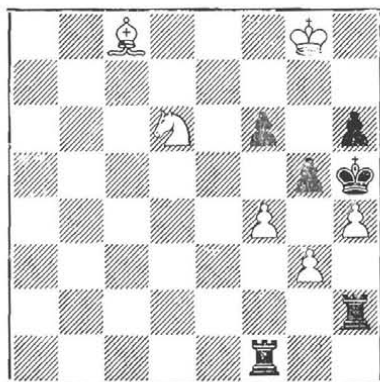
Ex. 16 Blocada regelui în sprijinul zugzwangului.

Jagodzinka—Olăraşu, (Băile Her-
culane, 1984).

Soluție : 1... Re2 2. Nc1-h1D! 3. R : h1-Rf2!! — zugzwang (1-0).

Ex. 17 Sacrificiul în vederea autoblocării unor câmpuri vitale Kasparian, 1935.

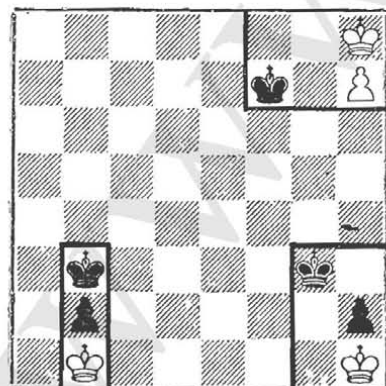

Soluție : 1. Ce8-Rg6 2. h5-T:h5 3. f5 !-T:f5 4. g4-Te5 5. Nf5 !-T:f5 6. Cg7!! (1-0).

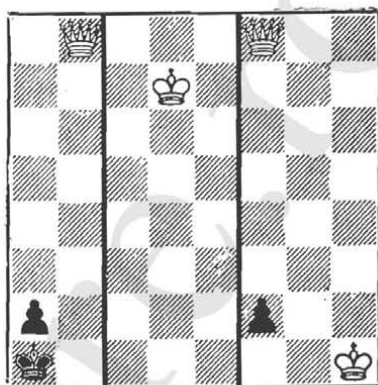
ANEXA Nr. 3

POZIȚII TIPICE (Cap. 1.1.3.)

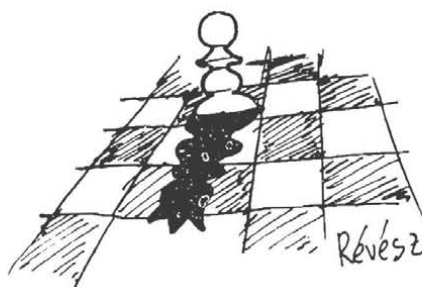
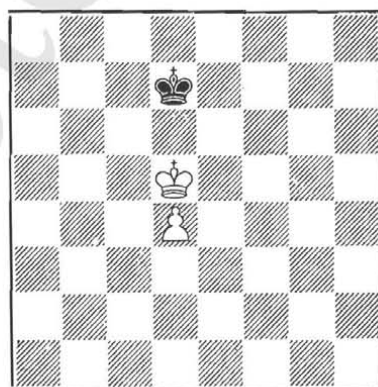
Ex. 18 Poziții elementare de pat ce pot surveni în finalurile simple de pion.

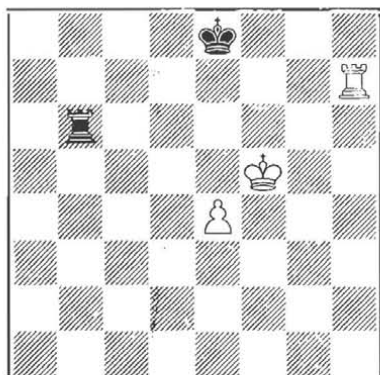
Ex. 19 Poziții elementare ce pot surveni în finalurile de damă contra pion.

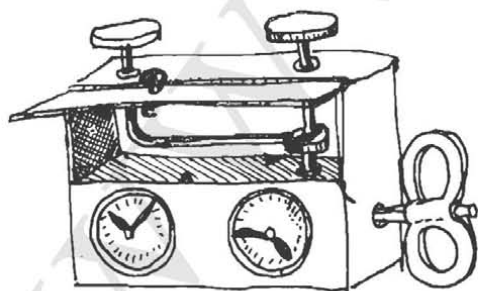
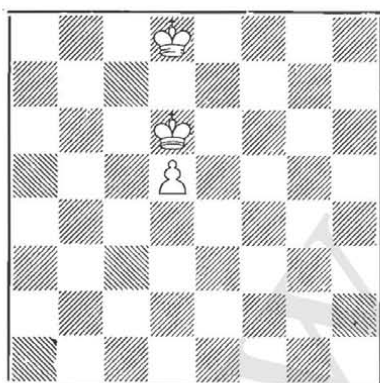
Ex. 20 Poziție teoretică de remiză din finalurile simple de pion.

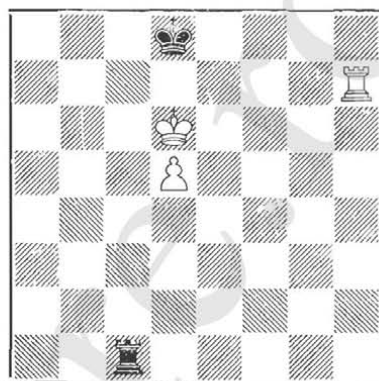
Ex. 21 Poziție teoretică de remiza din finalurile simple de turn.
(Philidor, 1777)

Ex. 22 Poziție teoretică de câștig din finalurile simple de pioni, indiferent de cine mută.

Ex. 23 Poziție teoretică de câștig din finalurile simple de turn și pion.
(Lasker).

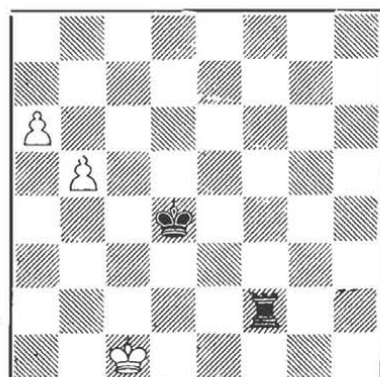
Ex. 24 Ideea „dublei lovituri“ folosită pentru prima dată în partida Em. Lasker—Tarrasch, Petersburg, 1914.

Soluție : 1. h4 !-Rg4 2. Rg6-R : h4 3. Rf5-Rg3 4. Re4-Rf2 5. Rd5-Re3 6. R : c5-Rd3 7. R : b5-Rc2 8. R : a5-R : b3 (=).

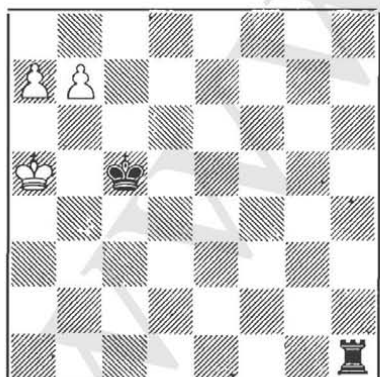
Ex. 25 Aplicație practică a ideilor din studii.
Keres—Eliskases, Noordwijk, 1938

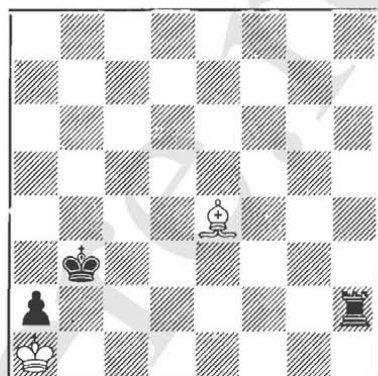
Soluție : 1. a7-Ta2 2. b6-Rc3 ! 3. Rb1-Ta6 4. b7-Tb6 5. Rc1-Th6 remiză. Albul nu câștigă nici cu 1. b6-Rc3 2. Rd1-Rd3 3. Re1-Re3 4. b7-Th2 5. Rf1-Rf3 6. Rg1-Th8 ! 7. a7-Tg8 8. Rf1-Th8 9. Re1-Re3 10. Rd1-Rd3 11. Rc1-Rc3 12. Rb1-Th1 13. Ra2-Th2 14. Ra3-Th1 15. Ra4-Rc4 16. Ra5-Rc5 17. Ra6-Th6 18. Ra5-Ta1 și remiză. Comparați această poziție finală cu cea din exemplul 26, reprezentând studiul lui Moravec, 1924.

Ex. 26 Studiul servind ca poziție „model” pentru finalurile practice. Moravec, 1924.

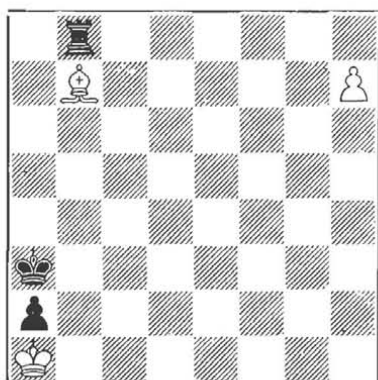
Soluție : Remiza se obține prin aceeași manevră ca în exemplul Nr. 25

Ex. 27 Poziția partidei :
Gusev—Juhovički, Alma-Ata, 1958

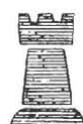

Soluție : Aici albul a greșit 1. Ng2 ?-Ra3 2. Nf1-Tc2 (1-0) Ideea de salvare era însă cunoscută (vezi ex. 28).

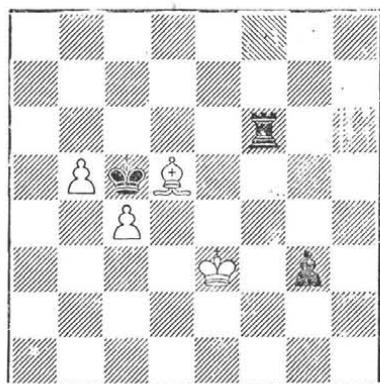
Ex. 28 Poziția de studiu a lui A. Mustard, 1923.

Soluție : 1. h8D-T : h8 2. Nd5-Th2 3. Ng2 !-Th5 4. Nd5-Th2 5. Ng2-Rb3 6. Nd5-Ra3 7. Ng2 (=).

Ex. 29 Poziția de final a partidei Isac—Chiricută M. (CREM, Div. B, 1981).

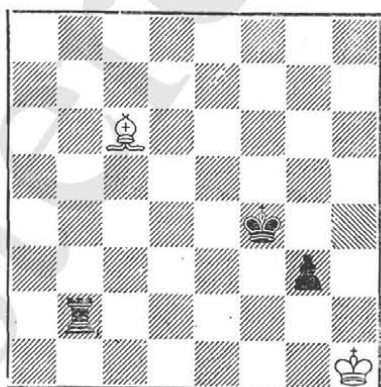
În partidă s-a jucat :: 75. Re2 ?-Tf2 76. Re1-Rd4 ! 77. b6-Re3 78. b7-g2 (0-1).

Se putea juca mai tare : 75. Nf3-R : c4 76. b6-T : b6 77. Rf4-Tg6 78. Ng2-Rd4 79. Rf3 etc. și s-ar fi obținut poziția din studiul lui Salvio (Ex. 30).

Analizând soluțiile la acest studiu am constatat că după : 1... g2 2.

Rh2-Tf2 ! nu s-a analizat manevra de apărare : 3. Nd5 ! prin care nebunul se poate retrage pe una din coloanele (f, g, h), unde nu este posibil dublul atac al turnului, de ex. 3... g1D 4. R : g1-Rg3 5. Ng8, și totuși există o manevră la fel de spectaculoasă ca însăși întreg studiul : 5... Tf8 6. Nh7-Tf7 7. Ng6-Tg7 8. Nd3-Td7 9. Ne2-Ta7 !! cu câștig forțat.

Ex. 30 Studiul lui A. Salvio, 1634 (—+).

ANEXA Nr. 4

FIȘA Nr.

CLASIFICARE G—LA finaluri simple de pioni.
 GRUPA DE CLASIFICARE pion contra pion.
 SUBGR. DE CLASIFICARE pion pe aceeași coloană.
 PARTICULARITĂȚI DE POZIȚIE pion pe coloane marginale (a, h).
 CALITATEA PIONILOR pioni blocați.
 RAPORTUL DE FORȚE variabil.

I. VALORIFICAREA AVANTAJULUI POZIȚIONAL

1. ELEMENTE DE JOC

opoziția simplă și la distanță, cîmpurile cheie, tempoul de rezervă, manevra în triunghi, manevra de baraj.

2. POZIȚII TIPICE

Ex. 1 Rd5, a6/Rg4, a7 (1 ?).

se evidențiază zona de pierdere : o linie orizontală de demarcație (linia 4) și verticala (coloana g) cu excepția cîmpului c4.

3. EXERCITII

Ex. 2 Rg8, a6/Rb1, a7 (1 ?) Ex. 3 Rg2, a6/Rc1, a7 (1 ?) Ex. 4 Rf3, a6/Rh2, a6 (1 ?) etc.

II. JOCUL ÎN APĂRARE

1. ELEMENTE DE JOC

aceleași ca la pct. I/1, în plus idei tactice bazate pe sacrificiul de pion și obținerea unei remize pozitionale.

2. POZIȚII TIPICE

Ex. 5 Rd5, a6/Rf4, a7 (1 ?)

față de exercițiul 1 aici regele negru se află în afara zonei de pierdere.

3. EXERCITII

Ex. 6 Rg8, a2/Rg6, a3 (1 ?), Ex. 7 Ra2, a6/Rh1, a7 (1 ?) etc.

Un cantonament de șah pentru juniori în viziunea unui antrenor timișorean

Propunere : Cea mai potrivită dată pentru cantonament este luna August. Numărul de participanți și perioada exactă vor fi stabilite de către CJEFS, Școala sportivă și Clubul de care aparțin juniorii. Locul Băile Buziaș.

Condiții de participare : Vor participa la cantonament :

1. juniori și junioare de perspectivă,
2. care au absolvit cu bine anul școlar,
3. cu starea sănătății bună (Eventual certificat medical autorizând exercițiile fizice),
4. cu acordul părinților.

În caz de nerespectare a programului anexat cel în cauză va fi trimis acasă, fără excepție. În asemenea situație, care nu este de dorit, părinții vor suporta cheltuielile făcute.

Program de desfășurare a cantonamentului.

- 7,00 Deșteptarea.
- 7,30—7,50 Alergări și gimnastică de dimineață.
- 8,00 Masa de dimineață. Pregătire pentru antrenament.
- 9,00—12,30 Antrenament de șah (Conținutul va fi pregătit cu minuțiozitate, acasă de către antrenor, sau antrenori).

12,40—13,40 jocuri cu mingea şi tenis de masă.

14,00 Masa de prînz.

14,30—16,20 Odihnă obligatorie.

16,00—19,30 Antrenament de şah.

19,45—20,15 Masa de seară.

20,30—22,15 Vizionare de filme sau progr. TV, plimbări...

22,30 Stingerea.

În funcţie de orele la care sînt programate unele filme sau programe TV antrenorul poate modifica programul iniţial fără a-l scurta.

În perioada cantonamentului se interzice practicarea jocurilor de cărţi, zaruri, sau alte forme de şah (francez, şah în 4, şah progresiv) care nu au tangenţă cu şahul de performanţă.

Toţi participanţii vor aduce un ceas de control în stare bună şi o garnitură de şah completă. Fiecare va avea cîte un echipament simplu de sport: maiou, chiloţi sport, tricou şi teniş (bascheţi).

În caz de timp nefavorabil pentru sport în aer liber se va juca tenis de masă, sau jocuri în sala de gimnastică.

Cu două zile înainte de cantonament se va organiza o întîlnire între antrenor, directorul şcolii sportive cu juniorii care vor fi cantonaţi, împreună cu eventualele rezerve.

Antrenorul şi juniorii vor beneficia pe tot parcursul de alocaţiile obişnuite pentru transport, cazare şi masă. Cazarea se va face în condiţii bune, evitîndu-se cu orice preţ ca 2 sau 3 să doarmă într-un singur pat, lucru care din păcate s-a întîmplat în trecut.

Acest program se va multiplica la numărul de participanţi şi va avea acordul scris al unuia dintre părinţi (pentru a se evita unele discuţii ulterioare inoportune). În fine, trebuie neapărat să se aibă în vedere 2-3 rezerve pentru cazul unor indisponibilităţi de ultimă oră.

Antrenor Alfred Kertesz
Maestru internaţional

Șahul timișorean în ultimele 12 luni

Pe un grafic, mișcarea șahistă timișoreană din ultimii ani se înscrie sub forma unei linii mereu ascendente, cu mici urcușuri și coborișuri. Pe acest grafic marcând rezultatele obținute în ultimele 12 luni se remarcă două vîrfuri: cîștigarea titlului de campion al țării de către Mihai Șubă (A.E.M.) și de campioana națională de către Margareta Mureșan (ELECTROMOTOR). Sînt două succese de prestigiu și pline de semnificație, obținute de două personalități șahiste care fac cinste mișcării sportive din acest municipiu.

Campionul țării, marele maestru **Mihai Șubă**, a obținut în ultimii ani succese impresionante în cîteva puternice turnee internaționale. În luna iunie 1985 a cîștigat marce turneu open de la Bela Crivka (Iugoslavia), la care au participat 277 de jucători din mai multe țări, obținînd 11 victorii și acordînd o singură remiză din 12 partide. Două luni mai tîrziu a cîștigat un gigant turneu open în Berlinul occidental (Berliner Sommer). A fost un turneu unde toți jucătorii, în număr de peste 500 au fost incluși într-o singură grupă, în care au intrat șahiști de toate categoriile, printre care numeroși maeștri, maeștri internaționali, în frunte cu 20 de mari maeștrii. În final a ocupat locul I, cu 7,5 din 9 puncte, la egalitate cu fostul vicecampion mondial Victor Korcinoi, care avea însă un Bucholz inferior. După alte două luni a cîștigat un alt mare turneu open la Wiesbaden, R.F.G., cu 8 puncte din 9 posibile. Forța de joc a marelui maestru Mihai Șubă s-a impus și în finala campionatului național masculin (decembrie 1985), unde a cîștigat fără ca nici un moment victoria lui să fie pusă laîndoială. În fine, mai recent turneu internațional la BEER SHEVA, (februarie 1986), cu 8,5 puncte din 11 posibile. La turneu au participat 12 jucători din 7 țări.

Campioana națională, marea maestră **Margareta Mureșan**, se dovedește din nou a fi prima jucătoare a țării noastre. Rezultatul ceva mai slab obținut la Inter-

zonalul de la Jelezovodsk, iunie—iulie 1985, merită câteva comentarii deoarece i-a făcut pe mulți să creadă că este în scădere de formă. La acest turneu Margareta Mureșan a jucat în condiții grele, într-o stare de rezistență fizică scăzută după boală. A început bine turneul, a fost tot timpul pe unul din primele trei locuri, până la urmă însă tensiunea nervoasă și pregătirea fizică deficientă și-au spus cuvântul în detrimentul rezultatului final. Una din zilele libere, unde spera să se refacă înainte de final, a fost suprimată și campioana noastră a fost lipsită de odihna de care avea nevoie după 9 partide întrerupte, care au necesitat mari eforturi pentru analiză. Dintre toate cele 16 jucătoare ea este aceea care a petrecut cel mai mult timp la masa de joc. Așa se explică locul 8 pe care l-a ocupat în final, cu un scor de numai 50%, aceasta însă în urma a 7 jucătoare printre care 5 mari maestre din U.R.S.S. Că rămâne o mare jucătoare o dovedește titlul câștigat în finala campionatului național (decembrie 1985), a cărui desfășurare va fi reluată ceva mai departe, împreună cu desfășurarea finalei masculine.

În campionatul pe echipe mixte (aprilie—mai 1985) rezultatele au fost cele așteptate, mai puțin însă cele dorite. Acest lucru se explică prin faptul că echipa A.E.M. a fost lipsită de cei mai buni doi jucători — marele maestru Mihai Șubă, care juca la Interzonalul de la Tunis și Sergiu Grünberg, campionul țării în 1984, care îl secunda. În aceste condiții speranțele noastre se îndreptau spre echipele feminine și așteptările au fost confirmate: două locuri pe podium — medaliile de aur pentru echipa A.E.M. (Dana Nuțu, Ligia Jicman și Judith Kantor-Chiricuță) și de bronz pentru echipa ELECTROMOTOR (Margareta Mureșan, Gertrude Baumstark și Florica Niculescu-Talpoș). Menționăm și medaliile de argint câștigate de juniorii formației ELECTROMOTOR (Călin Ardeleanu și Ovidiu Ganț — Otilia Ganț și Dușița Caplar). În clasamentul final pe echipe mixte rezultatele au fost următoarele: locul IV pentru A.E.M. și locul V pentru ELECTROMOTOR, în întrecerea dintre cele mai bune 10 echipe din țară.

Menționăm, în continuare, contribuțiile aduse de șahiștii și șahistele din Timișoara la rezultatele bune obținute de echipele naționale. Marele maestru Șubă a jucat la masa I în echipa țării, din care a făcut parte și Sergiu Grünberg, aducându-și aportul la succesul obținut în „Cupa mondială” (16—27 noiembrie 1985): locul IV—V între cele mai bune 10 echipe naționale din lume. La fete, Dana Nuțu și Cristina Bădulescu au cucerit medaliile de aur la Balcaniada '85, iar Margareta Mureșan și Dana Nuțu au făcut parte din echipa reprezentativă a țării care a obținut o strălucită victorie împotriva Bulgariei, deținătoare a locului II la ultima Olimpiadă (Burgas, octombrie 1985).

În ceea ce privește rezultatele obținute pe plan individual, în țară și străinătate, jucătorii timișoreni ne-au adus multe bucurii. Din numărul mare al succeselor menționăm numai situațiile unde reprezentanții noștri au obținut locul I. În afară de Mihai Șubă, au câștigat turnee următorii jucători:

— Mărcia Gottfried (Electromotor) locul I din 150 de participanţi la Festivalul „Litoral”, beneficiind de cel mai bun coeficient Bucholz (iunie 1985)

— Sergiu Grünberg (AEM) locul I — detaşat — la Ediţia jubiliară a turneului „Someş” (iunie 1985)

— Ervin Mozes şi Birăescu Ion (AEM), locurile I şi II la turneul internaţional de la Pécs, Ungaria (iunie—iulie 1985) cu 9,5 puncte din 13, respectiv 9 din 13. Un alt succes al lui Ervin Mozes îl constituie ocuparea locului I la Turneul internaţional de la Kecskemét, Ungaria (februarie 1986) unde colegul său de echipă Grünberg ocupă locul III.

— Kertesz Alfred (Electromotor), locul I la „Memorialul Sadoveanu” Iaşi (iulie 1985). Acest talentat jucător ocupă locul I şi la Turneul de măestrii din Satu Mare (noiembrie—decembrie 1985) şi tot el câştigă turneul internaţional open AEM de la Buziaş (martie 1986)

— Lazăr Derin câştigă campionatul Timişorii (februarie 1986)

— Dana Nuţu câştigă turneul „Akropolis” Atena (septembrie 1985) în faţa a 24 de participanţi din 7 ţări, obţinând 9 puncte din 11 posibile. Această jucătoare fruntaşă a şahului din ţara noastră, în afara rezultatelor deja menţionate, s-a comportat foarte frumos la Interzonalul de la Havana (iulie 1985) unde a ratat de puţin calificarea pentru turneul candidaţilor la titlul mondial, dar cu punctele obţinute are cel mai mare coeficient ELO din ţară la femei (2 245)

— Gertrude Baumstark ocupă locul I la festivalul Vilcean '86.

Alături de seniori au obţinut rezultate frumoase şi juniorii :

— elevul **Szuhanek Ranko**, CSS, dublă legitimare, AEM, câştigă titlul de campion naţional la categoria copii (septembrie 1985).

— **Otilia Ganţ**, CSS, dublă legitimare Electromotor, ocupă locul I la Festivalul internaţional de juniori Timişoara '85, cu 7,5 puncte din 9 (28.VII.—8.IX.1985).

Acest festival a constituit o manifestare de prestigiu la care au participat 112 concurenţi din 7 ţări. Întrecerile s-au disputat pe trei grupe, de-a lungul a 9 runde. La fete, după Otilia Ganţ s-a clasat Smaranda Boicu, urmată pe locurile III—IV de poloneza Danuţa Kluser şi Liliana Suşnea. La băieţi rezultatele jucătorilor noştri au fost însă mai slabe. În grupa pînă la 20 de ani toate primele trei locuri au fost ocupate de jucători străini, iar la juniorii pînă la 16 ani Vlad Tomescu (Ploieşti) şi Claudiu Zetocha (AEM) s-au clasat pe locurile II şi III. Meritul acestei mari întreceri sportive, pusă sub egida Anului internaţional al tineretului, revine Clubului sportiv şco-

lar şi Comisiei judeţene de şah, care au beneficiat de un sprijin din partea organelor locale de partid şi de stat şi din partea Ministerului Educaţiei şi Învăţămîntului — prin Inspectoratul şcolar judeţean.

În afară de succesul obţinut la Festival, Otilia Ganţ a câştigat un turneu de senioare la Budapesta (iunie 1985), iar la un puternic turneu de senioare disputat la Novi Sad (Iugoslavia) a ocupat un merituos loc II (decembrie 1985).

— Duşiţa Caplar a câştigat turneul de juniori de la Pilsno, Polonia (iulie 1985).

— Echipa de juniori AEM, compusă din Ion Cosma, Claudiu Zetocha, Vasile Deleanu, Ranko Szuhaneş şi Mihai Grünberg, a câştigat ediţia a doua a „cupei M.E.M.”, la Budapesta, la care au participat 30 de echipe din 5 ţări (iunie—iulie 1985). În afară de locul I pe echipe băieţi, Ion Cosma s-a clasat pe locul I la individual băieţi, iar Laura Caplar (AEM) a ocupat locul întâi la junioare. Din patru cupe distribuite învingătorilor, trei au fost aduse la Timişoara. De remarcat că juniorul Ion Cosma a realizat 6,5 puncte din 7, învingînd campionul Ungariei şi al Cehoslovaciei la juniori mari. Cosma este, de altfel, şi cel mai tînăr participant la Finala campionatului republican individual seniori.

Ca aspecte pozitive la activul şahului timişorean mai putem nota faptul că în prezent figurează în municipiul nostru 4 echipe divizionare, două în divizia A : AEM şi ELECTROMOTOR şi două în B : IAT şi Voinţa. De asemenea, în legătură cu mişcarea şahistă în judeţ, o frumoasă realizare o constituie înfiinţarea unei Asociaţii sportive la Buziaş, o staţiune balneară care se afirmă ca o gazdă foarte potrivită pentru întreceri şahiste de mare anvergură, cît şi înfiinţarea unui Centru de şah la Lugoj, cu o frumoasă bază materială.

În domeniul şahului prin corespondenţă continuă să se remarce jucătorul Aurel Anton, maestru internaţional, care posedă un coeficient ELO de 2 500 şi joacă la masa I în echipa naţională participantă la Campionatul mondial, cu frumoase şanse de clasare pe unul din locurile fruntaşe.

În ceea ce priveşte capacitatea organizatorică a Conducerii sportului din localitate (CJEFS), în afară de Festivalul internaţional al juniorilor, menţionat mai sus, este de remarcat organizarea la Timişoara a Finalei campionatului republican individual seniori, în condiţii apreciate ca foarte bune. Competiţia s-a desfăşurat în sistem elveţian, împerecherea jucătorilor s-a făcut cu ajutorul computerului, iar transmiterea partidelor s-a efectuat prin televiziunea internă, astfel că jucătorii nu au fost deranjaţi de spectatori. De asemenea, merită a fi remarcată organizarea ireproşabilă a turneului internaţional open ELECTROMOTOR, tot la Centrul de şah Medicina (februarie 1986), cît şi organizarea exemplară a turneului internaţional open de către AEM la Buziaş. Aceste două manifestări şahiste, remarcabile sub toate aspectele, vor fi relatate separat în cadrul prezentei publicaţii.

Menţionăm, în final, editarea publicaţiei ŞAH-TIMIŞOARA, care prezintă anual rezultatele obţinute în cadrul mişcării şahiste din localitate. Obiectivul principal al acestei publicaţii este însă acela de a atrage cît mai mulţi tineri spre practica jocului de şah. Dorinţa noastră este de a contribui în acest mod la dezvoltarea lor pe plan intelectual şi la creşterea măiestriei sportive. Ca punct final este amintit şi faptul că această publicaţie scoate în evidenţă, între altele, şi competenţa şi talentul de condeieri ai şahiştilor noştri, fruntaşi.

Pius Brînzeu

CAMPIONATUL REPUBLICAN INDIVIDUAL SENIORI

Mihai Șubă (A.E.M. Timișoara) campion republican

Organizată în cadrul Daciadei, Finala campionatului seniori (Timișoara, 11—22 decembrie 1985) a avut un record de participare, la ea luând parte cei mai buni 26 jucători din țară.

Participanții, printre care 2 mari măștrii, 12 măștrii internaționali și 8 măștrii F.I.D.E. urmau să se întâlnească pe parcursul a 11 runde, concursul desfășurându-se în sistem cîvețian.

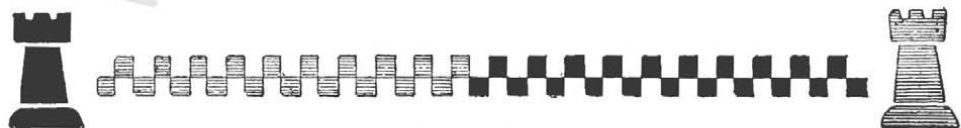
Tot pentru prima dată s-a adoptat într-o finală sistemul de joc preconizat de F.I.D.E. și anume: 6 ore de joc neîntrerupt cu primul control după 4 ore și al doilea control la întreruperea partidei, după 6 ore, la 60 de mutări.

Tragerea la sorți a fost rezolvată de specialiștii de la Centrul Teritorial de Calcul Timișoara, cu ajutorul unui program întocmit de matematicianul Zsivkov Nicolae și ing. Laseu Mircea, pe baza indicațiilor primite de la arbitrii concursului. În ce privește condițiile de joc, acestea au fost superioare ultimelor finale. În sala de joc au avut acces numai jucătorii și arbitrii, spectatorii urmărind partidele în curs de desfășurare pe tabla de demonstrație și printr-un sistem de televiziune în circuit închis, într-o sală alăturată.

Organizatorul finalei a fost C.J.E.F.S. Timiș și Centrul de șah Medicina care au transformat concursul într-o sărbătoare a șahului timișorean. Voi relata desfășurarea concursului pe runde, cerînd seuze anticipat pentru subiectivitatea anumitor comentarii.

Deschiderea campionatului a avut loc la 11 decembrie 1985 în prezența conducerii F.R.Șah (secretar prof. Maria Mitrescu) și a C.J.E.F.S. Timiș (președinte prof. Ioan Bușe).

Pentru prima rundă nu s-a efectuat tragerea la sorți propriu-zisă deoarece împerecherea jucătorilor s-a făcut pe baza listei de participare, unde jucătorii erau dispuși pe baza coeficientului ELO de la 1 iulie 1985.

Dăm în continuare lista competitorilor.

1. Gheorghiu Florin	I.T.B.	MM2 515	2 515
2. Şubă Mihai	A.E.M.	MM2 505	2 535
3. Bărbulescu Dan	I.T.B.	MI 2 450	2 420
4. Ghiţescu Theodor	Poli. Buc.	MI 2 450	2 445
5. Ghindă Mihai	Univ. Buc.	MI 2 430	2 460
6. Ionescu Constantin	Mec. Fină Buc.	MI 2 430	2 465
7. Foişor Ovidiu	Poli. Iaşi	MI 2 420	2 430
8. Stoica Valentin	Univ. Buc.	MI 2 420	2 455
9. Pavlov Mircea	I.T.B.	MI 2 410	2 435
10. Mozes Ervin	A.E.M.	MI 2 405	2 360
11. Grünberg Sergiu	A.E.M.	MI 2 400	2 425
12. Oltean Dorel	C.S.M. Cj-Nap.	MI 2 385	2 445
13. Joiţa Paul	Poli. Buc.	MF2 355	2 350
14. Stanciu Traian	Univ. Buc.	MF2 355	2 330
15. Ştefanov Parik	I.T.B.	MI 2 355	2 390
16. Armaş Iulius	I.T.B.	MF2 345	2 390
17. Lupu Sergiu	Poli. Iaşi	MF2 345	2 370
18. Marin Mihai	Poli. Buc.	MF2 340	2 405
19. Mărăşescu Ioan	A.E.M.	MI 2 310	2 330
20. Oltean Liviu	C.S.M. Cj-Nap.	MF2 305	2 335
21. Miluţ Marin	Calculat. Buc.	MF2 300	2 340
22. Georgescu Vasile	Univ. Buc.	M 2 260	2 340
23. Ciolac Gheorghe	Mec. Fină Buc.	MF2 250	2 340
24. Ionescu Cristian	Mec. Fină Buc.	M 2 225	2 320
25. Cosma Ioan	A.E.M.	M 2 200	2 305
26. Savin Daniel	I.T.B.	M 2 200	2 285

Se constată că toţi finaliştii sînt componenţii unor echipe divizionare A. Cei mai mulţi participanţi sînt de la echipele I.T.B.=6, A.E.M. Timişoara=5 şi Universitatea Bucureşti=4.

Perechile primei runde fiind cunoscute, Florin Gheorghiu a tras la sorţi dispunerea culorilor.

Runda I. În prima rundă, datorită echilibrului valoric existent între participanţi, un mare număr de partide s-a încheiat remiză. Astfel, în partidele Stanciu—Gheorghiu, Armaş—Bărbulescu, Marin—Ghindă, Ionescu C-tin—Mărăşescu, Stoica—Miluţ, Oltean L.—Foişor, Georgescu—Pavlov şi Ionescu Cristian—Grünberg nici unul din competitori nu şi-a impus superioritatea.

S-au decis partidele Şubă—Ştefanov (41 m. 1—0), Ghiţescu—Lupu (40 m. 1—0) şi Oltean D.—Cosma (44 m. 0—1). Primele două rezultate sînt normale. Atît MM Şubă, cît şi MI Ghiţescu au exploatat inexactităţile partenerilor lor, mai puţin experimentaţi. Proaspătul maestru internaţional Oltean Dorel a ratat în deschidere posibilitatea de a obţine avantaj, după care jocul presărat de poante tactice şi sacrificiul poziţional al unei calităţi a adus victoria mezinului turneului Ioan Cosma.

Partidele Mozes—Ciolac și Savin—Joița s-au întrerupt. Conform regulamentului, la tragerea la sorți a rundei următoare se consideră aprioric remiză.

Runda II. Primul derby între componenții echipei naționale a fost partida Ghițescu—Șubă care s-a încheiat remiză după 41 de mutări și peste 4 ore de joc.

Partida Gheorghiu—Cosma, urmărită cu interes de spectatori, nu ne aduce satisfacție. Într-o apărare olandeză marele maestru joacă pozițional, manieră care nu convine timișoreanului, decizia în partidă venind la primul control al timpului de gândire.

În partida Barbulescu—Stanciu, într-o spaniolă cu Nb7 albul obține avantajul perechii de nebuni și câștigă un pion, situație în care Stanciu depășește timpul de gândire.

În partida Ghindă—Armaș, într-o apărare olandeză, negrul nu efectuează mutarea e7—e5, acceptă o poziție foarte pasivă pe care albul o va asedia și cuceri prin sacrificiul nebulului la e6. Marin joacă curat și realizează o a doua remiză în campania unui „olimpic” — Ionescu Constantin. Foișor învinge apărarea pasivă a lui Mărășescu printr-un sacrificiu de calitate. Partida Oltean Liviu—Stoica este viu disputată. Din deschidere albul câștigă o calitate pentru un pion. Oltean nu sesizează primejdia, face o incursiune pe flancul damei, câștigă un pion inutil, însă pierde partida, deoarece permite pătrunderea decisivă a turei adverse pe linia a II-a.

Într-un dragon jucat pozițional Pavlov îl depășește pe Miluț. Partida Stefanov—Lupu readuce în discuție zicala șahistă : „cel mai greu e să câștigi o partidă câștigată”. Câștigând calitatea, Parik nu întreprinde nimic, așteptând parcă ca adversarul să cedeze. Lupu speculează lipsa de decizie a adversarului și câștigă partida dintr-o situație compromisă. În partida Savin—Oltean D. negrul preia inițiativa și câștigă un final în care adversarul său ezită continuu. În partida Grünberg—Ciolac negrul egalează și se consemnează remiza prin repetare de mutări. Georgescu ratează victoria în finalul de 4 turnuri și pion în plus împotriva lui Mozes.

Întreruptele din prima rundă se termină conform prognosticurilor : Mozes—Ciolac 1—0, Savin—Joița $1\frac{1}{2}$ — $1\frac{1}{2}$.

În clasament conduce un pluton de 9 jucători, care totalizează $1\frac{1}{2}$ puncte.

Runda III. Cîteva partide se termină rapid cu rezultatul egal : Ghindă—Gheorghiu (13 mutări), Stoica—Bărbulescu (21 m.) și Pavlov Ghițescu (12 m.). Șubă îl învinge pe Foișor într-o partidă în care negrul a gândit foarte mult la primele mutări. Jucînd original în deschidere, Mozes cu negrele obține egalitatea la Ionescu C-tin ; tot remiză va fi rezultatul partidei Oltean D.—Georgescu la mutarea 38, după schimburi multiple. Partida Cosma—Joița se desfășoară sub semnul echilibrului, egalitatea fiind consemnată la mutarea 46-a.

În partida Lupu—Ionescu Cristian, într-o deschidere engleză, negrul obține joc bun pentru pionul sacrificat. Căutînd căi de câștig, Cristian gîndește mult, intră în criză de timp și, nevăzînd amenințările tactice ale adversarului, pierde partida.

Stanciu îl surprinde din deschidere pe Oltean L și câștigă un pion. Gafa lui Oltean nu face decît să grăbească un deznodămînt previzibil. Două „breakuri” în partidele Miluț—Armaș și Mărășescu—Ciolac. Victoria cu negrele a lui Ciolac are la origine vechea boală a timișoreanului — criza de timp. Stefanov nu obține nimic în partida cu

Savin, încheiată remiză la mutarea 33. O singură întreruptă, partida Grünberg—Marin. Sergiu a jucat bine partida, obținind avantaj material, cal și nebun contra turn și pion. La întreruptă șansele lui Grünberg erau superioare, deși pentru Marin greul trecut, Sergiu ratind pină la întrerupere obținerea victoriei.

Dimineața, întrerupta anterioară Joița—Cristian Ionescu s-a terminat cu victoria prevăzută a veteranului Joița, într-una din cele mai lungi partide ale campionatului — 33 mutări.

Clasamentul după runda a III-a are primul lider autoritar, Mihai Șubă, cu 2½ p., urmat de un pluton de 9 jucători cu 2 p.

Runda IV. Preludiul la această rundă îl constituie rateul lui Grünberg din partida întreruptă cu Marin. Analiza neinspirată a întreruptei de către timișoreni duce la salvarea partidei de către Marin. Total indispus, Grünberg va fi de nerecunoscut în partida de după-amiază și după mai multe gafe va pierde în fața lui Georgescu.

La primele două mese, egalitatea rapidă (Gheorghiu—Șubă, 14 mutări și Mozes—Ghițescu, 17 mutări).

Bărbulescu joacă decis și inspirat împotriva lui Pavlov și obține victoria după 35 de mutări. În partida Joița—Ghindă, olimpicul forțează victoria sacrificând un nebun pentru atac. Analizele ulterioare au arătat că albul avea căi de câștig, apărându-se cu exactitate. În condițiile timpului limitat victoria a revenit lui Ghindă. Se pare că pe cei doi îndrăzneți îi ajută și zeita șahului, Caissa. În partida Lupu—Stoica negrul câștigă un pion în deschidere. Acest pion va deveni fatal, deoarece încercând să-l păstreze Stoica îl apără în detrimentul dezvoltării.

Desfășurate sub semnul echilibrului, partidele Armaș—Ionescu C-tin (47 m.), Foișor—Marin (34 m.), Ciolac—Oltean D. (25 m.), Savin—Mărășescu (22 m.), Cosma—Stanciu (33 m.) și Miluț—Stefanov (17 m.), s-au terminat la remiză.

În acest timp Ionescu Cristian, printr-o bună realizare pozițională, îl învinge pe Oltean Liviu.

Clasamentul după runda a IV-a se prezintă astfel :

1—4 Bărbulescu, Ghindă, Șubă, Lupu = 3 puncte

5—8 Gheorghiu, Ghițescu, Mozes, Georgescu = 2½ puncte

Runda V. Runda debutează cu două remize : Șubă—Ghindă și Ghițescu—Georgescu.

Partida Bărbulescu—Lupu se joacă la o poartă, fiind o bună realizare pozițională a tânărului student din capitală (1—0, 43 m.). Mozes intră în poziție grea și criză de timp în partida cu Gheorghiu. Apărându-se cu tenacitate timișoreanul reușește să salveze o jumătate de punct (½—½, 43 m.).

Într-o variantă a apărării Tarrasch, Ionescu C-tin obține poziție superioară împotriva lui Joița și decide partida printr-un atac la rege (1—0, 41 m.). Jucând energetic deschiderea (atacul Keres din Siciliană), Stanciu nu a lăsat nici o șansă lui Foișor într-o partidă bună de atac (1—0, 31 m.). Într-o Siciliană neortodoxă, Stoica dezlănțuie un atac imparabil asupra poziției lui Armaș (1—0, 25 m.). Marin îl depășește pe Oltean D. care pierde un pion în deschidere și cedează la mutarea 29-a. Grünberg înregistrează prima victorie cu Cosma, care repetă o variantă dubioasă, jucată împotriva lui Oltean D., în runda I. Perseverare diabolicum... Oltean Liviu manevrează

ingenios, obține superioritatea pozițională, pe care o amplifică prin schimburi și câștigă finalul de 4 turnuri împotriva lui Miluț.

Remize de „odihnă” Ciolac—Pavlov, (13 m.), Ionescu Cristian—Savin (15 m.), Mărășescu—Stefanov (13 m.).

După disputarea a 5 runde, clasamentul în partea sa superioară se prezintă astfel :

1. Bărbulescu 4 p.

2—3. Ghindă, Șubă 3,5 p.

4—12. Georgescu, Gheorghiu, Ghițescu, Ionescu C-tin, Lupu, Marin, Mozes, Stanciu, Stoica 3 p.

Runda VI. Reluată după o zi liberă, în care jucătorii au participat la o scurtă excursie la stațiunea balneară Buziaș, finala a intrat în faza decisivă. Șubă joacă cu aplomb partida derby a rundei, îl depășește din deschidere pe Bărbulescu, câștigând pe cale tactică o calitate. În fața matului inevitabil Bărbulescu va ceda la mutarea 32.

Partida Gheorghiu—Lupu aduce a doua victorie din turneu pentru marele maestru. Lupu, ca și în partidele cu Ghițescu sau Bărbulescu nu va apuca să „lovească balaurul” și a pierdut în 30 mutări.

Partida Ghindă—Ghițescu s-a terminat remiză după 20 de mutări. Două surprize, dacă la acest nivel putem vorbi de surprize, forțele fiind echilibrate, Stanciu cu albele câștigă din nou într-o apărare siciliană, jucată pe teme poziționale, împotriva lui Costică Ionescu (32 mutări), iar Georgescu confirmă forma bună în care se află, depășindu-l pe Stoica în numai 25 de mutări.

Două partide în care localnicii au avut o prestație slabă sînt partidele Pavlov—Grünberg (1—0, 35 m.) și Marin—Mozes (1—0, 40 m.).

În partida Foișor—Ciolac, jucătorul ieșean a jucat foarte bine finalul, obținînd aproape din nimic o poziție câștigată.

În criză de timp reciprocă, partida Oltean D.—Ionescu Cristian s-a încheiat remiză. Joița cu negrele ratează un atac promițător și rămîne cu o piesă în minus.

Partida Savin—Cosma se termină remiză cam de vreme, la mutarea 19-a, într-o poziție superioară pentru negru. Stefanov pierde la Oltean Liviu prin depășirea timpului de gîndire, iar Miluț îl depășește pe Mărășescu.

După runda a VI-a revine în poziția de lider Șubă cu 4,5 puncte, urmat de un pluton de 6 jucători care acumulează 4 p. : Gheorghiu, Bărbulescu, Ghindă, Stanciu, Marin și Georgescu.

Runda VII. Partida Gheorghiu—Marin debutează furtunos, dar în poziție complicată marele maestru propune remiză în loc de a câștiga dama pentru turn, nebun și pion.

Bărbulescu îl depășește pe Georgescu și Ghindă, cu negrele pe Pavlov. O bună realizare pozițională este pentru Ionescu C-tin partida sa cu Ghițescu, câștigată cu negrele în 60 de mutări. Armaș joacă foarte timid și neinspirat cu albele împotriva lui Foișor și pierde în numai 24 de mutări.

Partida Stoica—Mozes este decisă în criză de timp : jucătorul cu negrele depășește timpul de gîndire la mutarea 37-a, în poziție mai bună. Această înfrîngere exclude semnatarul acestor rînduri din lupta pentru locurile fruntașe.

O remiză frăţească: Oltean Liviu—Oltean Dorel, în numai 8 mutări. Ca fapt divers, din 1981 în fiecare finală participă unul din reprezentanţii familiei Oltean — în anii 1981, '82 '83 Dorel, în 1984 Liviu. În 1985, pentru prima dată participă amândoi.

Ciolac obţine o victorie categorică la Savin (24 m), iar Cosma continuă seria înfrîngerilor pierzînd la Miluţ (42 m.). Joiţa cîştigă la Stefanov (63 m.), iar Mărăşescu, care părea pierdut în deschidere, obţine victoria la mutarea 62 împotriva lui Cristian Ionescu.

În principala partidă a rundei, Şubă jucînd cu negrele a obţinut calitatea împotriva unui pion în partida cu Stanciu. Datorită şi jocului pasiv al albului, superioritatea negrului a devenit tot mai clară, aşa că Stanciu a cedat fără joc partida întreprinsă.

În clasament conduce Şubă — 5,5 p., urmat de Ghindă, Bărbulescu — 5 p. şi Marin, Gheorghiu 4,5 p.

Runda VIII. O partidă furtunoasă, jucată cu decizie, cîştigă Şuba cu negrele împotriva lui Marin. Cred că este cea mai bună partidă din campionat.

Ghindă joacă foarte bine un atac poziţional împotriva lui Bărbulescu şi cîştigă la pas (55 mutări), fără a lăsa vreo şansă adversarului său. O remiză rapidă Ionescu C-tin—Gheorghiu (13 m.).

Într-o apărare spaniolă cu a4, Stoica deschide coloana B pe care o ocupă şi decide în favoarea sa finalul în partida cu Stanciu. Partida Lupu—Pavlov se termină nedecis la mutarea 15-a. Foişor cîştigă la Georgescu şi Georgescu la Ciolac. În ce mă priveşte continuu cea mai proastă serie, pierzînd a treia oară consecutiv (Mozes—Joiţa 0—1, 38 mutări). Colegul meu Sergiu Grünberg nu obţine nimic împotriva lui Oltean L. — remiză în 19 mutări. Armaş ratează un final cîştigat la Oltean D. remiză în 46 mutări. Savin pierde la Miluţ, iar Ionescu Cristian cîştigă la Stefanov. În derbiul local Cosma domină pe Mărăşescu, dar nu poate cîştiga cu un pion în plus — remiză în 63 mutări.

După runda a VIII-a se vede că lupta pentru titlu se dispută între Şubă — 6,5 p. şi Ghindă — 6 p., care s-au desprins cu un punct de plutonul următor, format din Gheorghiu, Stoica, Foişor şi Bărbulescu — 5 p.

Runda IX. Derbiul Şubă—Stoica se joacă doar 13 mutări, după care se consfinţeşte egalitatea. Ghindă ratează posibilitatea de a-l ajunge pe lider, nereuşind să cîştige în franceza jucată de Foişor, încheiată remiză la mutarea 29. Fără istoric remizele Bărbulescu—Gheorghiu (13 m.), Pavlov—Ionescu C-tin, Ciolac—Ionescu Cristian (15 m.), Mărăşescu—Oltean L. (15 m.).

Deşi cu negrele, Ghiţescu îl depăşeşte pe Marin în dezvoltare şi jucînd logic fîşi aduce victoria. În partidele Georgescu—Armaş şi Mozes—Savin încercările albelor de a obţine avantaj nu se soldează cu succes. Remiza se consemnează la mutarea 29, respectiv 40. Stefanov îl învinge pe Cosma, iar Grünberg pierde împotriva lui Oltean Dorel, expunîndu-se la un violent atac la rege. Joiţa, cu albele, pierde la Lupu, iar Miluţ la Stanciu.

Cu două runde înainte de final avansul de jumătate de punct a lui Şubă faţă de Ghindă rămîne neschimbat.

Runda X. Partidele dintre componenții echipei olimpice se termină remiză. Ionescu C-tin—Şubă, Stoica—Ghindă şi Gheorghiu—Ghiţescu semnează cam în acelaşi timp armistiţiul.

O partidă de mare miză a fost cea câştigată de Foişor împotriva lui Bărbulescu. Prin această victorie Foişor promovează pe locul al treilea. Lupu câştigă o bună partidă poziţională, jucînd cu negrele împotriva lui Stanciu. Oltean D. îl depăşeşte pe Pavlov şi Ciolac, cu negrele, pe Joiţa. Remize partidele Georgescu—Marin, Armaş—Mărăşescu, Oltean L.—Savin, Cosma—Mozes, Stefanov—Grünberg iar Ionescu Cristian îl învinge în derbiul debutanţilor pe Miluţ Marian.

Clasamentul : 1. Şubă 7,5 p., 2. Ghindă 7 p., 3. Foişor 6,5 p.

Runda XI. Toate privirile se îndreaptă spre primele mese, unde se decide soarta campionatului. Ghindă joacă cu trac partida cu Ionescu C-tin, ratează posibilitatea de a obţine finaluri avantajoase şi, depăşit tactic printr-un sacrificiu de calitate corect, pierde în final. În acest timp Şubă nu obţine nimic împotriva lui Lupu, dar văzînd situaţia de la celelalte mese propune remiză. În partida decisivă pentru locul trei Gheorghiu luptă pentru iniţiativă, dar Foişor reuşeşte să egaleze, remiza consfinţind un merituos loc trei pentru Ovidiu.

Ghiţescu şi Stoica încheie rapid pace, exemplu urmat în partidele Armaş—Marin, Mărăşescu—Pavlov, Miluţ—Joiţa şi Savin—Grünberg. Mai ambiţioşi, Stanciu câştigă cu negrele la Ciolac şi Oltean Liviu la Cosma. O partidă agitată a fost cea dintre maestrul internaţional Bărbulescu şi Oltean Dorel. În poziţie mai bună negrul repetă mutările din cauza unei teribile crize de timp. Ultima partidă a campionatului decide soarta ultimului loc prin victoria lui Mozes asupra lui Stefanov.

Redăm clasamentul final al campionatului. La egalităţi se ţine seama de punctajul Bucholz

1. Şubă Mihai	8	14. Oltean Liviu	5,5
2. Ghindă Mihai	7	15. Armaş Iuliu	5
3. Foişor Ovidiu	7	16. Ciolac Gheorghe	5
4. Gheorghiu Florin	6,5	17. Pavlov Mircea	5
5. Ghiţescu Theodor	6,5	18. Mozes Ervin	5
6. Stoica Valentin	6,5	19. Ionescu Cristian	5
7. Ionescu Constantin	6,5	20. Grünberg Sergiu	4,5
8. Lupu Sergiu	6,5	21. Joiţa Paul	4,5
9. Bărbulescu Dan	6	22. Mărăşescu Ioan	4,5
10. Stanciu Traian	6	23. Miluţ Marian	4,5
11. Georgescu Vasile	6	24. Savin Daniel	4
12. Oltean Dorel	6	25. Cosma Ioan	3,5
13. Marin Mihai	5,5	26. Stefanov Parik	3

Spre satisfacţia spectatorilor, campionatul se încheie cu victoria meritată a marelui maestru internaţional Şubă Mihai, care a confirmat clasa sa jucînd cu acelaşi aplomb cu care ne-a obişnuit. El confirmă rezultatul de excepţie de la campionatul mondial pe echipe, unde a fost principalul realizator, ca şi rezultatele foarte frumoase obţinute la mari turnee internaţionale. E al treilea titlu de campion al ţării. Îi dorim mereu înainte !

Ghindă este singurul care a periclitat titlul lui Şubă. Dacă nu rata în partidele cu Foişor şi Ionescu rezultatul ar fi fost şi mai bun. Dintre partidele sale remarcăm victoriile obţinute împotriva lui Pavlov şi Bărbulescu.

Foişor a avut cel mai puternic finiş. Dintre partidele sale remarcăm cea jucată cu Bărbulescu, cu Armaş şi finalul din partida cu Ciolac.

Dacă comportarea lui Gheorghiu decepţionează pe suporterii săi, rezultatele obţinute de Ghiţescu, Stoica şi Ionescu Constantin sînt cele aşteptate, ei calificîndu-se direct pentru finala următoare, care se va desfăşura în sistem turneu.

Bune rezultatele lui Lupu, Stanciu, Georgescu şi Oltean D. Bărbulescu a decepţionat, nereuşind să se situeze între primii 8. Finişul său slab — două puncte din ultimele 6 partide — este explicabil prin oboseală datorită participării la mondiale pe echipe, unde a contribuit la succesul echipei României.

Ceilalţi participanţi pot fi mulţumiţi de rezultatele obţinute.

Organizarea asigurată de C.J.E.F.S. la Centrul de şah Medicina, cu sprijinul întreprinderilor A.E.M. (director ing. Gh. Tîrpe) şi Electromotor (director ing. D. Goţia), a fost deosebită, astfel la festivitatea de premiere toţi participanţii au primit mici cadouri, drept amintire.

Ca un fapt deosebit menţionăm apariţia zilnică a buletinului finalei, redactat din iniţiativa Oficiului de calcul de la A.E.M. Timişoara.

Dorim ca finala să rămînă o amintire plăcută pentru toţi participanţii, indiferent de rezultatul pe care l-au obţinut !

În continuare redăm cîteva partide care ni s-au părut mai interesante din acest concurs. Sînt, desigur, multe alte partide valoroase disputate la această puternică finală, dar alegerea trebuie limitată. Menţionăm că una din partidele alese de noi, partida Şubă—Stefanov din prima rundă, în care marele maestru a recurs la o inovaţie, este comentată de învingător în articolul „Elveţiene“ (pag.), aşa că nu am mai inclus-o în prezentul grupaj.

Partidele care urmează sînt expuse în ordinea desfăşurării rundelor.

GHÎTESCU—LUPU

Runda I

1. d4-d5 2. c4-e6 3. Cf3-c6 4. Dc2-Cf6 5. g3-Cbd7 6. Ng2-Nd6 7. Nf4 !-Dc7 8. N : d6-D : d6 (Acest schimb al nebunilor de negru duce la avantajul clar al albului. Negrul nu reuşeşte să rezolve problema dezvoltării nebunului din c8 şi, prin schimburile pe care le efectuează intră în situaţii de final tot mai grele). 9. Cbd2-00 10. 00-h6 11. e4 !-d : e4 12. C : e4-C : e4 13. D : e4-c5 (Decizia de a deschide jocul este greşită. Albul va domina atît coloana deschisă d, cît şi diagonală lungă h1-a8) 14. Tfd1-C : d4 15. C : d4-Db6 16. Cb5-Cf6 17. Dd4-D : d4 18. T : d4-a5 19. f4-Tb8 20. Tad1-b6 (Poziţia este deja pierdută. Să admirăm simplitatea clasică cu care Ghiţescu fructifică avantajul). 21. Ca7 !-Nb7 22. Cc6-N : c6 23. N : c6-Tfc8 24. Nb5-Rf8 25. h3-Re7 26. g4-Tc5 27. Rg2-

Tb7 28. Rg3-Tb8 29. a3-g6 30. b4-Tc8 31. Rf3-Td8 32. g5 !-h : g5 33. f : g5-Ce8 34. T : d8-T : d8 35. T : d8-R : d8 36. N : e8-R : e8 37. h4-a : b4 38. a : b4-Re7 39. Re4-f6 40. e5 şi finalul de pioni fiind pierdut, negrul este nevoit să cedeze. 1- -0.

GHEORGHIU—COSMA

Runda II

1. Cf3-f5 2. g3-Cf6 3. d4-g6 4. Ng2-Ng7 5. 00-00 6. c4-d6 7. d5-Ca6 8. Cc3-De8 9. Cd4-Nd7 (Accastă poziţie din apărarea olandeză, denumită varianta Leningrad, este des jucată în concursurile actuale. Albul adoptă o combatere principală a variantei). 10. e4 ? !-f : e4 11. C : e4-C : e4 12. N : e4-Cc5 (Mai bine pare a fi : 12... c5 ? ! 13. d : c6-b : c6 14. Tb1-Cc5 15. Ng2-c5 16. Cc2-De7 17. Ne3-Cc6 18. Dd2-c5 ? ! 19. N : a8-T : a8 recomandarea lui Vukič din informatorul 37, pe marginea unei partide Van der Stesren—Beliaevski, Wijk an Zee, 1984, 0—II). 13. Ng2-Df7 (În partida menţionată s-a jucat 13... a5 14. Ng5-Df7 15. Dd2-N : d4 ! ? 16. D : d4-e5 17. Dc3-Df5 18. f4-e4 şi în final negrul şi-a impus superioritatea) 14. Ne3 (Mai bine decât 14. Ng5 jucat de Van der Stesren) 14... a5 15. Dd2-a4 ? (Negrul trebuie să evite schimbul nebunilor de câmpuri negre). 16. Nh6-Df6 17. N : g7-R : g7 18. Te1-e5 19. d : e6 e.p.-C : e6 20. C : e6+-N : e6 21. Te1 (prin mutări simple albul obţine un final superior). 21... Ta6 22. Tc3-Tb6 23. b3-a : b3 24. a : b3-Nf7 25. Tce3 ! (Negrul e nevoit să sacrifice un pion pentru a readuce în joc turnul plasat la b6). 25... Ta6 26. N : b6-Ta1 27. T : a1-D : a1+ 28. Rg2-Df6 29. Nc6-g5 30. h3-h6 31. De2-Ng6 32. Nd5 !-Nh5 33. g4 !-Nf7 34. Te7-c5 35. De6 şi negrul cedează. 1—0.

JOITA—GHINDĂ

Runda IV

1. e4-c5 2. c3-Cf6 3. c5-Cd5 4. d4-c : d4 5. D : d4-Cb6 6. Cf3-Cc6 7. De4-g6 8. Nf4-Ng7 9. Cbd2-00 10. 000 ? ! (Decizia albului de a face rocada lungă duce la înviorarea jocului. S-ar părea că albul are avantaj de spaţiu şi dezvoltare) 10... d5 ? ! 11. Dc3-d4 ! 12. C : d4-Cd5 ! 13. De4-C : d4 14. D : d4-C : f4 15. D : f4-Da5 16. Cf3-D : a2 17. Nd3 (Greşit 17. Ne4-Da1+ 18. Rc2-Da4+ 19. Rb1-Ne6 !) 17... Ne6 18. Db4-Tfc8 19. Rc2-a5 ! 20. Db5-a4 ! 21. Cd4 !-Ne5 ? ! (Sacrificiul nebunului este riscant. Desigur negrul putea forţa remiza intrînd în schimburi, cu 21... Nb3+, dar Mihai Ghindă care voia să câştige riscă). 22. D : e5-Nb3+ 23. C : b3-d : b3+ 24. Rb1-a3 25. Td2 ? (Cred că albul se apăra jucînd 25. Db5-T : c3 26. Td2-a : b2 27. D : b3-T : b3 28. Rc2 cu şanse de câştig în final). 25... a : b2 26. T : b2-Da3 27. Rc2-Tc5 28. Dd4-Tac8 29. c4-b5 30. Thb1-T : c4+ 31. N : c1-T : c4+ 32. D : c4-b : c4 33. Td1-Da4+ 34. Rc1-Da1+ 35. Rc2-Da4+ 36. Rc1-c3 37. Tb8+-Rg7 38. Td3-Df4+ 39. Rc2-D : b8 şi albul cedează 0—1.

Trebuie să menţionăm că partida s-a jucat în criza de timp a negrului care merită felicitări pentru curajul cu care a jucat.

BĂRBULESCU—LUPU

Runda V

1. e4-e6 2. d4-d5 3. Cc3-Cf6 4. Ng5-Ne7 5. e5-Cfd7 6. N : e7 („Où sont les neiges d'antan" ? Alehin juca aici 6. h4, sacrificînd un pion pentru iniţiativă. Astăzi mapiera aceasta de joc o are numai Garri Kasparov). 6... D : e7 7. f4-a6 8. Cf3-c5 9. d : c5-Cc6 10. Nd3-C : c5 11. a3-Nd7 12. 00-g6 13. Dd2-C : d3 ! (Gravă greşeală strategică prin care negrul rămîne în final cu un nebun „prost" împotriva calului. E adevărat însă că nu se vede o linie de joc multumitoare pentru negru). 14. c : d3-Dc5 15. Df2-D : f2+ 16. R : f2-Re7 17. Re3-h5 18. h4-Thf8 19. Ce2-a5 20. Ced4-Ca7 21. Tfc1-Tfc8 22. g3-T : c1 ? 23. T : c1-Tc8 24. T : c8-C : c8 25. Rd2-Ca7 26. Rc3-b6 27. Cg5-Na4 28. b3-Nd7 29. Ch2-Nc8 30. Cf6-Nb7 31. b4-a : b4 32. R : b4-Na6 33. Rc3-Nb7 34. a4-Rd8 35. f5 !-e : f5 36. Cb5 !-C : b5 37. a : b5-Re7 38. Rd4-Re6 39. Ce8 !-f6 40. Cc7+-Rd7 41. e : f6-Rd6 42. f7-Re7 42. Ce6 şi negrul cedează. 1—0.

Această partidă este cea mai bună realizare a tînarului student bucureştean la finala 1985.

STANCIU—FOIŞOR

Runda V

1. e4-c5 2. Cf3-e6 3. d4-e : d4 4. C : d4-Cf6 5. Cc3-d6 6. g4-h6 (Împotriva Sicilienei Schveningen aleasă de negru, albul apelează la celebrul atac Keres. Factorul psihologic în alegerea deschiderii îşi va spune cuvîntul ; negrul nu va alege cea mai bună lenie de joc) 7. h4-Cc6 8. Tg1-h5 ? ! (În monografia „Apărarea siciliană. Schveningen" scrisă de G. Kasparov şi A. Nikitin se recomandă 8... d5 !. La 8... h5 autorii recomandă varianta 9. g : h5-C : h5 10. Ng5-Cf6 11. h5 !-Db6 12. Cb3-C : h5 13. Th1-g6 14. Ne2-Nd7 15. Dd2 !-a6 16. 000-Dc7 17. Rb1 cu şanse mai bune pentru alb). A urmat : 9. g : h5-C : h5 10. Ng5-Cf6 11. Dd2 (Albul părăseşte recomandarea din carte 11. h5 ! şi obţine joc superior) 11... Db6 12. Cb3-Nd7 13. 000-Ce5 14. Tg3-Tc8 15. De1-Cg6 16. Cd4-a6 17. f4 !-Ch5 18. Tf3-Da5 19. f5 ! (Regele negru este mult mai expus în centru decît cel alb. De altfel nu există colaborare între piesele negre) 19... Ce5 20. f : e6-N : e6 21. Tf2-Ng4 22. Ne2-g6 23. Cb3-Dc7 24. N : g4-C : g4 25. Cd5 !-Dc4 26. Tg2-Tc6 27. Td4 şi în urma pierderilor de material devenite inevitabile negrul a pierdut partida.

Aceasta este cea mai bună realizare a lui Stanciu la finala 1985.

ŞUBĂ—BĂRBULESCU

Runda VI.

1. Cf3-Cf6 2. e4-c6 3. Cc3-d5 4. e3-g6 5. Ne2-Ng7 6. d4-00 7. 00-Ne6 (Dificultăţile negrului în această partidă decurg de la această mutare. Negrul nu va găsi un loc bun pentru nebunul său de cîmpuri albe) 8. c : d5-c : d5 9. Ce5-Cfd7 10. Cd3-Cb6 11. a4 !-a5 12. b3-Cc6 13. Na3-Te8 14. Tc1-Te8 15. Cc5-Nc8 (Negrul nu-şi poate termina dezvoltarea. Este evidentă armonia superioară a poziţiei pieselor albe) 16. Nb5-e5 17. Ce2-e : d4 18. C : d4-N : d4 19. e : d4-Df6 20. Dd2-Tb8 21. N : c6 !-b : c6 22. Tfe1-Ta8

23. Cb7!! (Splendid! Negrul e nevoit să asiste neputincios la pierderea calităţii. Mutările următoare nu necesită comentarii). 23. ... N:b7 24. Ne7-Dg7 25. N:d8-T:d8 26. D:a5-D:d4 27. Tcd1-Dg4 28. D:b6-Dd7 29. Dc5-Na8. 30. Te7-Dg4 31. Tde1-Rg7 32. T:f7 şi negrul cedează 1-0.

PAVLOV—GHINDA

Runda VII.

1. e4-c5 2. Cf3-d6 3. d4-Cf6 4. Cc3-c:d4 5. C:d4-e6 6. g4-h6 7. h4-Cc6 8. Tg1-d5! (Mai bine decât în partida Stanciu—Foişor, runda V, unde după 8. ... h5 9. g:h5-C:h5 10. Ng5-Cf6 11. Dd2, albul a stat mai bine) 9. e:d-C:d5 10. C:d5-D:d5 11. Ng2-Da5 12. Nd2-De5 13. Ne3-Cb4! (În partida Beliavski—Ghindă, Bucureşti, 1980, negrul a continuat mai slab 13... Nd7 14. C:c6-N:c6 15. N:c6+-b:c6 16. Dd4! rezultând un final favorabil pentru alb). 14. De2-Cd5! 15. N:d5-D:d5 16. Db5-Nd7! 17. D:d5-e:d5 18. 000-h5! 19. g5-000 20. Nf4-Te8 21. Tg3-Nb4 22. Tb3?-Ne1! 23. Ne3-T:e3 (Simplu şi corect. Conducând impecabil negrul câştigă la pas) 24. T:e3-N:f2 25. Te5-Ng4! 26. Td3-N:h4 27. T:d5-f6! 28. g:f6-N:f6 29. Cf5-h4 30. Ce3-Nf3 31. Tc5+-Rb8 32. Cf5-Ng5+ 33. Rb1-h3 34. Cg3-h2 şi albul cedează 0-1.

GHÎTESCU—IONESCU CONSTANTIN

Runda VII.

1. c4-c5 2. Cc3-Cf6 3. Cf3-e6 4. d4-c:d4 5. C:d4-a6 6. e4-Dc7 7. Ne3-Nb4! (Negrul are avans de dezvoltare. Albul nu poate evita pierderea unui pion, avantaj ce se va dovedi suficient pentru victorie) 8. f3-00 9. Tc1-d5! 10. c:d5-e:d5 11. a3-N:c3 12. T:c3-De5 13. Dc2-Cbd7 14. Nd3-d:e4 15. N:e4-C:e4 16. D:e4-D:e4 17. f:e4-Cf6 (Merită să admirăm tehnica impecabilă a tînărului component al echipei naţionale, Ionescu Constantin, care nu lasă nici o speranţă adversarului său, veteranul echipei naţionale, ing. Theodor Ghiţescu) 18. 00-C:e4 19. Tc7-b5 20. Nf4-Cf6 21. Ne5-Cd5 22. Tc5-Ce3 23. Tf2-Cg4 24. Tfc2-Td8 25. h3-C:e5 26. T:e5-Nb7 27. Cf5-Td7 28. Te7-T:e7 29. C:e7+-Rf8 30. Tc7-Ne4 31. Cc8-Nf5 32. Cd6-Ne6 33. b4-Td8 34. Tc6-Re7 35. Ce4-Td1+ 36. Rh2-Nd5 37. Tc7+-Rd8 38. Cc3-R:c7 39. C:d1-Rd6 40. Ce3-Ne6 41. Rg3-Re5 42. Rf3-Rd4 43. h4-h5 44. g3-Rc3 45. Re4-Rb3 46. Rd4-R:a3 47. Rc5-Ra4 48. Cc2-Rb3 49. Cd4+-Rc3 50. Cc6-Rd3 51. Rb6-f6 52. R:a6-Rc4! 53. Rb6-Nd7 54. Cb8-Ne8 55. Ca6-g5! 56. Rc7-g:h4 57. g:h4-f5 58. Rd6-f4 59. Cc5-Ng6 60. Cd7-R:b4 şi albul cedează 0-1.

STOICA—MOZES

Runda VII.

1. e4-e5 2. Cf3-Cc6 3. Nb5-Cf6 4. 00-d6 5. Te1-Nd7 6. c3-a6 7. Na4-Ne7 8. d4-00 9. Cbd2-e:d4 10. e:d4-Cb4! (Singura decizie logică. În ordinea de mutări aleasă de negru mutarea 5. ... Nd7 devine inutilă şi există primejdia trecerii în variante de spaniolă normală cu un tempo în plus pentru alb). 11. N:d7-D:d7 12. Db3-a5! 13. a3-Ca6 14. Dc2-Tfe8 (Pозиţia e identică cu cea din partida Stoica—Oltean Dorel,

Bucureşti, 1982. Negrul a continuat astfel: 14. ... c5 15. Cc4-Dc7 16. e5-d : e5 17. d : e5-Cd5 18. De4-Tad8 19. Ng5-f6 20. Tad1-f : g5 şi, deşi albul are avantaj, negrul a obţinut în final remiză. Paradoxal, eu reuşesc să îmbunătăţesc jocul negrului dar, în final, voi pierde partida) 15. Cc4-a4 ! 16. Ng5-b5 17. N : f6-N : f6 18. e5-d : e5 19. d : e5-Ne7 20. Ce3-c5 21. De4-Cc7 22. Td1-De6 23. Cf5 !-Nf8 24. Cg5-Dg6 25. f4-h6 26. Cf3-De6 27. Cg3-Tad8 28. f5-Db3 29. T : d8-T : d8 30. e6 ? !-f : e6 31. f : e6-Cd5 ? ! (În criză de timp negrul nu alege varianta simplă 31. ... Te8 32. Dc6-T : e6 33. D : c7-T : e1+ 34. C : e1-D : b2 în care datorită pionilor avansaţi de pe flancul damei negrul are şanse de câştig). 32. Cf5-Ce7 33. Dh4-Te8 34. Dh5-g6 35. C : h6+-N : h6 36. D : h6-D : b2 37. Ce5-Dc3 şi în această poziţie în care a supravieţuit atacului la rege şi avînd un final mai bun, negrul e nevoit să semneze fişa datorită depăşirii timpului de gîndire. 1-0.

MARIN—ŞUBĂ

Runda VIII.

1. d4-e6 2. c4-Cf6 3. Cc3-Nb4 4. e3-b6 5. Ce2-Nb7 6. a3-Ne7 7. d5-00 8. e4 ? !-Te8 (Greutăţile albului se vor datora mutării optimiste 8. e4. Albul trebuia să-şi încheie dezvoltarea jucînd 8. g3, Ng2 şi rocada mică. A rămîne cu regele în centru împotriva MM Şubă este o aventură periculoasă). 9. g3-b5 ! 10. c : b5-C : e4 11. C : e4-e : d5 12. Cd2-d4 13. f3-d3 14. Rf2-d : e2 15. N : e2-a6 16. Te1-Nf8 17. Tb1-Df6 18. b : a6-C : a6 19. b4-Te6 20. Nb2-Dh6 21. Cf1-Tae8 22. Dd2-Dh3 23. Nc4-Dh5 ! 24. Df4-Cc5 (Calul ajunge în joc la momentul oportun) 25. g4-Dh4 ÷ 26. Dg3-D : g3 ÷ 27. C : g3-T : e1 28. T : e1-T : e1 29. R : e1-Ca4 30. Ne5-d6 31. Nd4-N : f3 32. Nb5-Cb6 33. a4-Cd5 34. Rf2-N : g4 35. a5-Nc8 şi în această poziţie albul a încetat ostilităţile. Cu această splendidă victorie marele maestru Mihai Şubă s-a detasat decisiv în clasamentul finalei 1985 0-1.

GHINDĂ—BĂRBULESCU

Runda VIII.

1. d4 ! (Se ştie că Ghindă joacă foarte rar gambitul damei. Alegerea acestei deschideri în partida cu Bărbulescu este deosebit de inspirată. Negrul joacă tranşant în deschidere, dar intră într-un final greu, pe care Ghindă îl va fructifica exemplar). 1. ... Cf6 2. c4-e6 3. Cf3-d5 4. Cc3-c5 5. c : d5-c : d4 6. D : d4 !-C : d5 7. e4-C : c3 8. D : c3-Cc6 9. Nb5 !-Db6 10. a4-a6 11. Ne3-a : b5 ? ! 12. N : b6-Nb4 13. D : b4 !-C : b4 14. 000-Nd7 15. Ce5-Nc6 16. Td4-f6 ? ! 17. T : b4-f : e5 18. a5 ÷ (Albul are avantaj poziţional. Este greu de jucat în apărare o astfel de poziţie, dar cred că negrul se putea agăţa mai bine). 18. ... 00 19. Rd2-g5 20. h4-g : h4 21. f3-Tf4 22. Nc7-Tf7 23. N : e5-T : e5 24. T : h4-Td7 ÷ 25. 3e2-Ta4 26. Nc3-T : b4 27. N : b4-Tg7 28. g4-Ne8 29. Nd6-Td7 30. Ne5-Td8 31. Th6-Nf7 32. Th1-Tc8 33. Re3-Ne8 34. Th6-Ng6 35. f4-Nf7 36. f5 !-Tc6 37. Th1-Ne8 38. Ta1-Ta6 39. Td1-Rf7 40. Td8-Ta4 41. Nd6-Nc6 42. Tf8+-Rg7 43. f6 ÷-Kg6 44. e5-Te4 ' 45. Rd3-Tf4 46. Tg8+-Rf7 47. Tg7 '-Re8 48. g5-Tf3+ 49. Rd4-Tf4 ÷ 50. Rc5-Ne4 51. Te7 -Rd8 52. Nc7+-Rc8 53. Nb6-Ng6 54. Tc7+-Rb8 55. Rd6 şi negrul cedează 1-0.

FOIŞOR—BĂRBULESCU

Runda X.

1. d4-Cf6 2. c4-e6 3. Cc3-Nb4 4. Dc2-c5 5. d : c5-00 6. Cf3-Ca6 7. Nd2-C : c5 8. a3-N : c3 9. N : c3-a5 ? (Mutarea aceasta pierde cursiv partida. Necesar era 9. ... Cce4 10. e3-b6 11. Ne2-Nb7 12. 00-Tc8 13. Nb4-Te8 cu egalitate, Kattnauer—Keres, Budapesta, 1952) 10. Cg5 !-g6 11. b4-Ca6 12. Dd2 !-Ce8 13. Dd4-f6 14. C : e6 !-De7 15. C : f8-a : b4 16. a : b4-C : b4 17. Dd2-T : a1 18. N : a1-R : f8 19. e3 şi avantajul material a fost suficient pentru victorie 1-0.

STANCIU—LUPU

Runda X.

1. c4-e6 2. d4-d5 3. Cc3-Nb4 4. e5-b6 5. a3-Nf8 ! 6. f4-Ce7 7. Cf3-Cf5 8. Nd3-Na6 ! 9. N : a6-C : a6 10. Dd3-Cb8 11. 00-h5 12. Cd1-c5 13. c3-Cc6 14. Ce3-c4 ! 15. De2-C : e3 16. N : e3-g6 17. g3-Dd7 18. h3-b5 19. g4-h : g4 20. h : g4-Ne7 21. Rg2-Rd8 22. Nf2-Rc7 ! 23. Ng3-Ca5 24. f5 ?-g : f5 25. g : f5-Cb3 26. Tad1-Tag8 27. f6-Nf8 28. Th1-Nh6 29. Tf2-De8 30. Ch2-Cd2 31. Cg4-Ce4+ 32. Rg2-Tg6 33. Th4-Thg8 ! 34. Teh1-Df8 35. T1h3-Nc1 şi albul cedează 0-1.

GHIINDA—IONESCU CONSTANTIN

Runda XI.

1. e4-e6 2. d4-d5 3. Cc3-Nb4 4. e5-c5 5. a3-Na5 6. Nd2-c : d4 7. Cb5 !-Nc7 8. f4-Ce7 9. Cf3-Cc6 10. Nd3-a6 11. C : d4-Nb6 12. c3-Nd7 13. Ne3-Tc8' (Albul stă mai bine. Varianta aleasă de negru nu rezolvă problema nebunului de culori albe) 14. 00-h5 15. De2-g6 16. Df2-C : d4 17. C : d4 ? (La analiză s-a constatat că după 17. N : d4 !-N : d4 18. C : d4 negrul ar fi fost redus la o apărare grea) 17. ... N : d4 18. N : d4-Nb5 19. Tfd1-N : d3 20. T : d3-Cf5 21. Nc5-Tc6 22. a4-Da5 23. Na3-Rd7 24. Da1-Rc7 25. e4 ! ?-d : c4 (Nu merge 25. ... T : c4 26. Tb3-Tb8 27. Nd6+ cu câştig pentru alb) 26. Nd6+-T : d6 ! (Sacrificiul calităţii câştigă partida. Această resursă de apărare nu a fost văzută de Ghindă şi duce la pierderea unei poziţii care era avantajoasă iniţial) 27. e : d6 !-Rc6 28. Tc1-De5+ ! 29. D : c5+-R : c5 30. d7-Td8 31. b3-b5 32. a : b5-a : b5 33. b : c4-b : c4 34. Rf1-Cd6 35. Ta3-T : d7 36. Td1-Tb7 37. Ta5-Cb5 38. Tb1-c3 39. Re1-Rc4 40. Ta4+-Rd3 41. Td1+-Rc2 42. Tb4-Cd6 ! 43. T : b7-C : b7 44. Td7-Ca5 45. T : f7-Rb2 46. Tc7-c2 47. Rd2-Cb3+ 48. Rd3-c1D 49. T : c1-R : c1 50. Re4-Rd2 51. g3-Cc5+ 52. Rc5-Re3 53. Rf6-Rf3 54. R : g6-Rg4 55. Rf6-Rh3 56. f5-K : h2 57. f : e6-C : e6 58. Rg6-Cg7 şi albul cedează 0-1.

Această victorie obţinută cu şansă asigură liderului echipei Mecanica Fină Bucureşti calificarea în finala următoare. Felicitări !

Text şi comentarii de partide

Mozes Ervin

maestru internaţional

Finala campionatului republican individual senioare

Margareta Mureșan campioană

Băile Herculane, decembrie 1985

ÎNAINTE DE FINALĂ...

s-au desfășurat cele 2 grupe ale Finalei „B”, de la Tușnad și Slănic Moldova (14—29.XI), care au acordat drept de calificare unui număr de 8 jucătoare (4+4). Dar ...

luni, 2.XII, Colegiul central de antrenori aduce în discuție schimbarea formulei tradiționale de desfășurare a Finalei și decide păstrarea sistemului „turneu” cu 16 participante. Însă...

miercuri, 4.XII, Biroul Federației de șah, manifestând altă opinie, hotărăște ca Finala să se desfășoare în sistem „elvețian”, cu 24 de participante.

Beneficiarele acestei hotărâri de „ultimă oră” vor fi următoarele 4 clasate din fiecare Finală „B”, dintre care 5 jucătoare fără coeficient ELO internațional, iar altele avînd o prestație sub 50% la aceste calificări.

Este adevărat că printre acestea se află și 5 junioare și că datorită lor media de vîrstă a Finalei a scăzut cu 1 an și 6 luni. Considerăm însă că această încercare de „afirmare forțată” a lor constituie o strategie greșită, cu implicații nefavorabile dezvoltării șahului feminin, în general. Nu astfel s-au calificat și afirmat fostele generații de junioare: Nuțu, Pogorevici, Ionescu, Jicman sau Olărașu, Boicu, Ganț, Bădulescu (ultimele trei încă junioare).

FINALA...

s-a desfășurat la Băile Herculane, între 9—21 decembrie, la hotelul Minerva. Condiții excelente de joc, masă și cazare. Felicitări pentru această reușită organizare atît Conducerii stațiunii balneare, precum și întregului personal hotelier.

a fost condusă din punct de vedere tehnic de un colectiv de renumiți arbitrii internaționali: prof. Anghel Vrabie, ing. P. Diaconescu, Gh. Candea și D. Iatan.

Probleme au fost destule: aplicarea în premieră a noului Regulament F.I.D.E. pentru sistemul elveţian+runde multe, participante puţine. Dar nici o contestaţie. Deci, arbitraj excelent!

În acest an a fost o cursă „contra-cronometru” între coechipierele lotului nostru olimpic: Mureşan, Nuţu, Polihroniade şi Olăraşu. Acest „quartet” a fost în permanenţă la conducerea concursului, în trei cazuri înregistrându-se situaţia de lider „solitar” — Nuţu în rundele V şi VI, Olăraşu în runda VII. Întâlnirile directe dintre ele nu au putut determina o „desprindere” din acest grup: Mureşan—Nuţu (0-1), Olăraşu—Mureşan (0-1), Olăraşu—Nuţu (1-0), Polihroniade remizînd toate partidele contra acestora. În schimb au fost hotărîtoare rezultatele contra „outsiderelor”. Iată clasamentul final:

Nr. crt.	Numele juc. participante	Clubul sau Asociaţia sportivă	Cat.	Total puncte	Coef. Indiv.	ELO Mediu
1.	Mureşan M.	E.M.T.	MMI	8	2 180	2 075
2.	Olăraşu G.	Univ. Buc.	MI	8	2 170	2 060
3.	Nuţu D.	A.E.M.	MI	7½	2 180	2 085
4.	Polihroniade E.	Univ. Buc.	MMI	7	2 155	2 075
5.	Ghindă E.	Univ. Buc.	MF	7	2 035	2 090
6.	Boicu S.	Metal. Buc.	MF	6½	2 000	2 090
7.	Pogorevici M.	Univ. Buc.	MMI	6½	2 185	2 040
8.	Chiricuţă I.	A.E.M.	MF	6	1 985	2 045
9.	Jicman L.	A.E.M.	MI	5½	2 055	2 055
10.	Ioniţă M.	Poli. Buc.	MF	5½	2 000	2 035
11.	Olteanu G.	Calculator	MF	5½	2 050	2 000
12.	Baumstark G.	E.M.T.	MI	5½	2 110	1 975
13.	Nicoară M.	C.S.Ş. Piteşti	CM	5½	1 900	2 010
14.	Mîtescu N.	C.S.Ş. Rm.-Vâlcea	CM	5½	1 920	2 010
15.	Kozma E.	C.S.M. Cluj-Napoca	M	5½	1 980	1 980
16.	Ionescu V.	I.T.B.	MI	5	2 075	2 010
17.	Nechifor M.	Poli. Buc.	M	5	1 985	2 030
18.	Teodorescu M.	I.T.B.	MMI	5	1 970	1 970
19.	Chiş E.	Calculator	M	5	1 965	1 990
20.	Stroe M.	Poli. Buc.	MF	5	1 965	1 990
21.	Cabariu A.	Mec. Fină	M	4½	1 900	1 975
22.	Radu L.	Calculator	I	3½	1 900	1 975
23.	Stanca C.	C.S.Ş. nr. 1 Buc.	CM	2½	1 900	1 985
24.	Suşnea L.	A.E.M.	M	1½	1 900	1 950

Din datele de mai sus reiese:

— A rămas nedecisă momentan cîştigătoarea Campionatului republican şi al Daciadei urmînd să fie stabilită de către meciul de baraj Mureşan—Olăraşu.

— Este posibilă evidenţierea unor jucătoare aflate în plină ascensiune valorică, care au talonat în permanenţă quartetul fruntaş. Este cazul surprinzătorului „duet” Ghindă—Boicu, în interpretarea căruia s-a decis, practic, ordinea primelor trei locuri: Nuţu—Boicu (0-1) şi Ghindă—Olăraşu (1-0). Au mai contat în lupta pentru locuri fruntaşe: Pogorevici (autoarea unei puternice reveniri, după un start

slab), Chiricuță (start bun — $3\frac{1}{2}$ p. din primele 5 runde), Jicman (situație frunțasă până în runda VIII) și Ioniță (idem, până în runda IX). De asemenea, merită să menționăm locurile bune obținute de junioarele Nicoară și Mitescu, prima și autoarea unei victorii de palmares (Pogorevici—Nicoară 0-1).

— Finala a constituit și un succes de prestigiu al șahului feminin timișorean, care prezintă în acest moment cea mai ridicată medie valorică din țară. În această finală marea maestră Margareta Mureșan a făcut din nou dovada clasei sale de joc, etalind nu numai un nivel ridicat de cunoștințe teoretice, dar și o bună pregătire tactică de concurs (Momentul depășirii „crizei psiho-logice”, după pierderea partidei la Nuțu, prin cele două remize realizate în rundele V, VI și revenirea încrederii în sine în rundele VII—IX, când realizează în forță $4\frac{1}{2}$ p. din 5).

Cealaltă jucătoare de „marcă” a șahului timișorean, maestra internațională Dana Nuțu, care în cursul anului 1985 a reprezentat șahul românesc în importante competiții internaționale (Interzonal, Baraj pentru turneul candidatelor, Balcaniadă etc.) pierde la „potou”, poate și datorită acestor suprasolicitări anterioare, o bună ocazie de a cuceri titlul național.

Maestra F.I.D.E. Judith Chiricuță, după un start bun, are o cădere psihologică între rundele VI—VIII, când înregistrează 3 înfrângeri consecutive. Este o deficiență a pregătirii moral-volitivă, înclinată destul de frecvent în practica sa de turneu.

După un start mai slab, maestra internațională Ligia Jicman are o revenire spectaculoasă, culminând în runda VIII cu o prestigioasă victorie în fața MMI Elisabeta Polibroniade-Rusu. În ultimele 3 runde realizează însă numai $\frac{1}{2}$ de punct. Finișul, cu întreaga sa încărcătură emoțională, a pus la grea încercare posibilitățile sale tehnice de exprimare.

Maestra internațională Gertrude Baumstark înregistrează un rezultat cu mult sub posibilitățile sale de joc. Speriată de cele două înfrângeri suferite, jucătoarea noastră a abordat de fiecare dată o tactică de temporizare a ritmului său de joc lăsând în acest fel jumătăți prețioase de puncte la jucătoare din subsolul clasamentului. Este vorba și în acest caz de o problemă de redresare și recuperare psihologică în urma pierderii unei partide.

Ultima reprezentantă a șahului timișorean, dar și ultima clasată din această finală, tinara maestră Liliana Sușnea, după pierderea „in extremis” a unor partide egale, s-a descurajat complet, nemaipunând practic nici un fel de rezistență și interes pentru joc în continuarea întrecerii.

DUPĂ FINALĂ...

așa cum am mai arătat, șahul timișorean realizează un nou succes în afirmarea sa pe plan național ceea ce constituie și un prilej de satisfacție pentru toți cei care au sprijinit și au creat condiții optime de pregătire acestor jucătoare: F.R. Șah, C.J.E.F.S. Timiș, Comisia județeană de șah, Asociațiile sportive A.E.M. și E.M.T. Dorim și în continuare sprijinul și colaborarea F.R. de Șah în realizarea unor condiții mereu mai bune de desfășurare, în special al programului competițional intern. Sub acest aspect se impun:

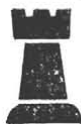

1. Stabilirea precisă a tuturor datelor privind organizarea şi desfăşurarea tuturor etapelor Campionatului naţional şi respectarea lor fermă (data şi locul de disputare, sistemul de joc, numărul locurilor de calificare şi al celor calificate de drept). În ultimii ani a crescut îngrijorător de mult numărul „invitaţiilor” în finala A şi B, locuri care nu sînt anunţate şi nici justificate temeinic (cum ar fi participări la competiţii internaţionale de mare importanţă, campionat mondial, european sau balcaniadă). De exemplu, anul acesta Finala „B” masculină a fost învadată de juniorii participanţi la un triumphiular în Polonia (unde s-au clasat pe ultimul loc) şi de unii jucători cu „state mai vechi” în activitate, dar inactivi de mai mulţi ani etc.

2. Evitarea experimentelor din cadrul şahului masculin care nu totdeauna corespund necesităţii şi particularităţilor şahului feminin. Un exemplu în acest sens îl constituie introducerea sistemului elveţian la fete. Dacă la băieţi acest sistem a demonstrat eficienţă, combativitatea în finală crescînd, la fete nu era cazul, deoarece, indiferent de sistem, finalele lor au demonstrat mereu combativitate. Dacă la băieţi există o masă mai mare de valori omogene, deci pot fi cuprinşi într-un elveţian cca 40 de jucători cu o medie valorică ridicată, la fete cu greu se poate realiza acest lucru, deoarece cel mult 20 de jucătoare pot fi întrunite în cadrul unei medii acceptabile. Din tabelul cu clasamentul final se poate observa media coeficientului ELO pentru fiecare jucătoare, care variază discrepant de la locul 10 în jos. Ce folos că finalele noastre feminine se bucură de participarea a nu mai puţin de 4 mari maestre sau 6 jucătoare cu un coef. ELO de peste 2100 dacă diluăm media acestui coeficient prin invitarea a numai puţin de 5 junioare fără ELO. Recent F.I.D.E. a hotărît să acorde şi în cadrul finalelor naţionale norme secundare internaţionale. Dar, care a fost din acest punct de vedere eficienţa finalei? O singură jucătoare (E. Ghindă) a obţinut norma de MI, deşi nu avea nevoie.

3. În fine, ne permitem încă o observaţie privind finalele în general: **Actuala etapizare a campionatului naţional, în special la băieţi, nu mai corespunde cerinţelor actuale** (masă mare de jucători care antrenează cheltuieli bugetare din ce în ce mai mari, program competiţional internaţional care se suprapune tot mai mult calendarului intern etc.). Nu împlător a apărut şi necesitatea organizării acestor finale în sistem elveţian (economie nu atît de cheltuieli, cît de timp). Dacă s-ar fi organizat cele două finale comasate într-una singură, beneficiile de „timp” şi cheltuieli n-ar fi fost mai mari? Anul acesta calendarul internaţional indică lunile octombrie şi noiembrie ca fiind afectate Balcaniadei şi Olimpiadei. S-ar putea şi anul acesta să trăim „suspansul” din anul precedent, vizînd o schimbare de ultimă oră a datelor campionatului. Este regretabil şi foarte neplăcut să ūi se aducă la cunoştinţă cu numai 5 zile înaintea finalei datele tehnice de joc, dar şi mai regretabil este faptul de a nu se comunica exact obiectivul de calificare înaintea desfăşurării Finalei „B”. Deci, dacă trebuie să se schimbe ceva, să se schimbe, să se experimenteze, dar... afle din timp şi jucătorii!

Ing. Marius Chiricuţa

Meciul de baraj de la Sinaia

Meciul de baraj dintre marea maestră Margareta Mureşan, membră a clubului Electromotor Timişoara şi maestra internaţională Gabriela Olăraşu, membră a clubului Universitatea Bucureşti, s-a disputat între 18—21 ianuarie 1986. De la bun început trebuie spus că alegerea locului de desfăşurare de către cele două şahiste n-a fost prea fericită, Sinaia nefiind o gazdă prea primitoare pentru şah în perioada schiului.

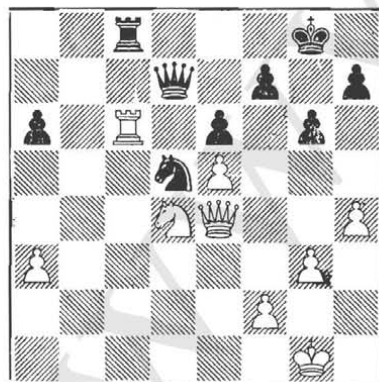
Din start Margareta Mureşan pornea favorită, datorită titlului, ELO-ului şi experienţei superioare şi, nu în ultimul rând, faptului că pentru intrarea în posesia titlului îi erau necesare 2 puncte din 4, deoarece avea un coeficient Bucholz mediu mai bun în finală. De cealaltă parte Gabriela venea cu avantajul tinereţii şi al ambiţiei de a deveni pentru prima oară campioană a României. Era însă handicapată de starca sănătăţii (gravidă în luna a 4-a).

Meciul a fost foarte dîrz disputat, cu unele noutăţi în deschidere (diferite faţă de repertoriul propriu al fiecărei jucătoare) şi cu multe răsturnări de situaţii, care s-au răsfrînt mai ales asupra... celor doi secundanţi, maestrul F.I.D.E. Stanciu Traian şi subsemnatul.

În prima partidă, Margareta Mureşan cu negrele a ales gambitul damei acceptat. Reuşeşte egalarea poziţiei rapid, scapă obţinerea unui mic avantaj prin schimbarea damelor, la mutarea a 8-a, iar la mutarea a 21-a schimbă greşit un puternic cal din d5 şi intră în poziţie mai slabă. Joacă însă foarte bine un final de turn şi nebuni de culori diferite, cu un pion mai puţin şi partida se termină remiză la mutarea a 50-a.

În partida a doua Margareta fianchetează ambii nebuni, comite o inexactitate la mutarea a 10-a şi în schimburile care survin pierde un pion. Reuşeşte să deschidă poziţia regelui advers sacrificînd un nou pion, pe care Gabriela îl acceptă în mod greşit, apoi aceasta greşeşte la mutarea a 32-a (Df7 în loc de Dg7) permiţînd conducătoarei albelor să pătrundă cu dama şi turnul în lagărul advers. La mutarea a 43-a, în faţa matului imparabil, Gabriela Olăraşu se recunoaşte învinsă.

După o zi de odihnă, marţi, 21 ianuarie, are loc cea de a treia partidă, care va fi şi ultima. Din nou se joacă gambitul damei acceptat şi Gabriela adoptă o linie mult mai tăioasă decît în partida întâi. Sacrifică un pion pentru iniţiativă, însă Margareta se apără exact, înapoiază pionul la mutarea a 15-a, dar... refuză schimbul damelor la mutarea următoare, care ar fi condus la o remiză rapidă, adoptă un plan greşit la mutarea a 24-a (Db6 în loc de Dd7) şi îi permite Gabrielei ca la mutarea a 28-a să aibă posibilitatea unui sacrificiu de cal cu atac decisiv, pe care aceasta nu-l vede şi la mutarea a 33-a se ajunge la poziţia din diagramă.

Ultima mutare a Margaretei a fost 32... Td8-c8 propunând schimbul turnurilor, care ducea la remiză, dar întinde şi o cursă în care adversara a intrat. A urmat 33. T:a6??-Cc3! şi albul pierde o piesă deoarece după mutarea damei oriunde urmează 34... D:d4; 35. D:d4-Ce2 şi negrul câştigă uşor. După o rezistenţă fără sens, Gabriela s-a recunoscut învinsă la mutarea a 51-a.

Invingând cu 2½-1½ (cea de a patra partidă nu s-a mai disputat) Margareta Mureşan cucereşte pentru a doua oară titlul de campioană a ţării, primind diploma şi cupa din partea directorului Clubului central de şah, Bucureşti — Gheorghe Candea —, în aplauzele suporterilor de la Electromotor Timişoara, în frunte cu preşedintele sindicatului Viorel Ciobanu.

Merită felicitări şi învinsa din acest meci, vice campioana ţării la şah pe anul 1985, Gabriela Olăraşu Stanciu.

Meciul a fost arbitrat cu multă competenţă de ing. Paul Diaconescu, arbitru internaţional.

Ing. Emil Ungureanu
maestru internaţional

Dăm în continuare două partide jucate de Margareta Mureşan la finală :

VIORICA IONESCU—MARGARETA MUREŞAN

Gambitul damei, apărarea Tarrasch

1. d4-d5 2. c4-e6 3. Cf3-c5 4. c: d5-e: d5 5. g3-Cc6 6. Ng2-Cf6 7. 00-Ne6! ?
(Mutarea din partidă nu este nicidecum nouă. Posibilitatea adoptării planului ce urmează a semnalat-o însuşi Tarrasch, autorul apărării. Mutarea 7... Ne6 a folosit-o şi Capablanca în meciul său pentru titlul mondial, susţinut împotriva lui Marshall în 1909) 8. Cc3-h6 (8... Ne7 9. Ng5-00 duce la varianta preferată în meciurile candidaţilor la titlul mondial de către Garri Kasparov). 9. Nf4-Tc8 10. Tc1-a6 11. Da4 ?!
(La Moscova în 1982, la turneul internaţional, în partida Andersson—Murey s-a jucat: 11. d: c5-N: c5 12. Ce5-00 13. C: c6-T: c6 14. Ne5-Cg4 15. Nd4-N: d4 16. D: d4-Tc4 17. Da7-d4 şi egalitatea s-a menţinut pînă la mutarea 25 cînd ea a şi fost consemnată de teoreticieni) 11... Ne7 12. Tfd1 (Ideea albului este de a controla slăbiciunea aparentă a pionului d5 şi de a porni asaltul capturării acestui pion. Se ameninţă 13. d: c5, 14. e4! Deşi negrul a întîrziat mult cu efectuarea rocadei, poziţia permite rezolvări tactice) 12... Db6! 13. Ne3!-c4 (Greşit ar fi fost schimbul la d4 şi capturarea pionului b2) 14. Ce5-D: b2 15. C: c4 ?!-d: c4 16. d5-b5! (O surpriză neplăcută! Albul nu a calculat suficient sacrificiul la mutarea 15-a. S-a bazat prea mult pe ideea capturării damei negre şi a recîştigării materialului sacrificat) 17. Tc2 ? ? (17. D: a6-Cb8 18. Db7-Nd7 19. d6-Nd8 20. Nd4!-Db4 21. N: f6-g: f6 22. De4-Rf8 şi negrul păstrează avantajul material; 18. D: b5-D: b5 19. C: b5-Nd7 20. Ca7-

Na3 21. Tcb1-00 22. C : c8-T : c8 23. d6-Cc6 şi albul nu are suficientă compensaţie pentru materialul sacrificat) 17... **D : c3 !** 18. **T : c3-b : r4** 19. **d : e6-00** 20. **e : f7-R : f7** 21. **T : c4-Cb4** 22. **Tdc1-T : c4** 23. **T : c4-a3 !** 24. **Tc7-Cbd5** şi albul a cedat (0-1).

MARGARETA MUREŞAN—SMARANDA BOICU

Runda IX-a

Deschiderea engleză

1. **Cf3-c5** 2. **e4-b6** 3. **g3-Nb7** 4. **Ng2-Cf6** 5. **00-e6** 6. **Cc3-Ne7** 7. **d4-c : d4** 8. **D : d4-00** (Iată o mutare firească de dezvoltare, pe care, în mod curios, moda a scos-o din uz în practica competiţională actuală în favoarea planului pornit de la mutarea 8... **Cc6** 9. **Df4-00** 10. **Td1-Db8** 11. **e4 !**... cu joc ceva mai bun pentru alb, sau cu mutarea 8... **d6** 9. **Td1-a6** 10. **b3-Cbd7** 11. **e4-00** 12. **Na3 !-Cc5**... albul păstrind o iniţiativă destul de periculoasă) 9. **Td1** (S-a mai încercat 9. **Nf4** şi 9. **b3**, continuări care au dus la un joc complicat, dar în limitele egalităţii) 9... **Dc8** (În partida Portisch-Furman jucată în 1975 la Ljubljana-Portorož negrul a continuat cu 9... **d6** 10. **Ng5-Cbd7** 11. **Ch5-d5** 12. **c : d5-e : d5** 13. **Df4** şi Portisch a obţinut joc mai bun. Mai slab este 9... **d5** 10. **Ce5 !-Nc5** 11. **Dh4** cu avantaj pentru alb) 10. **Ng5** (Albul poate alege planul lui Petrosian : 10. **Df4-d5** 11. **c : d5-C : d5** 12. **C : d5-N : d5** 13. **Nd2-Db7** 14. **Tac1 !** sau 10. **Nf4-Cc6** 11. **Dd2-Ca5** 12. **b3-Nb4** 13. **Ne5-Ce4** 14. **Db2-C : c3** 15. **N : c3-N : c3** 16. **D : c3** cu joc puţin mai bun pentru alb, aşa cum recomandă Enciclopedia iugoslavă a deschiderilor planul ales în partida Savon-Tukmakov, U.R.S.S., 1970) 10... **h6** (Mai bine era 10... **Cc6** 11. **Dd2-Td8** 12. **Tac1** 11. **N : f6-N : f6** 12. **Dd3-d5 ? !** (Negrul comite o dublă greşeală : mai întâi pentru că propune remiză când este evident faptul că în timp ce albul a terminat dezvoltarea, negrul are probleme în alegerea unui plan activ, şi o a doua greşeală, cea de pe tablă. Aparent negrul se eliberează prin 12... **d5**, dar îşi precizează prea devreme poziţia pieselor şi a structurii de pioni, uitînd de soarta ingrată a calului din b8. Mai bine era 12... **Td8** 13. **Tac1-Cc6** 14. **b3-a6**) 13. **c : d5-N : c3** 14. **Tac1-Nd5** 15. **T : c3-Db7** 16. **a3** (Albul stă mai bine) 16... **a5 ? !** (Trebuia încercat 16... **Cbd7**) 17. **Tdc1-Ca6** 18. **Db5 !-Tfc8** 19. **Ce1 !-N : g2** 20. **C : g2** (Abia după dispariţia nebunilor de cîmpuri albe slăbiciunile negrului devin evidente) 20... **T : c3** 21. **T : c3-Td8** 22. **Ce3-Td7** 23. **f3-Cc5** (Negrul este pasivizat de raza mare de acţiune a pieselor adversarului. Nu mergea 23... **Tc7** 24. **T : c7-C : c7** 25. **Dd7 !-b5** 26. **Ce5 !** cu atac puternic) 24. **b4-a : b4** 25. **a : b4-Da6 ? ?** (Presat de numeroasele probleme ale poziţiei, negrul gîndeşte mult şi comite o greşeală gravă după care pierde o piesă) 26. **T : c5 !-Da1** 27. **Rf2-b : c5** 28. **D : d7-c : b4** 29. **Dd8-Rh7** 30. **Dd3-f5 ? !** (30... **g6**) 31. **Db3-Da3** 32. **D : e6-b3** 33. **D : f5-Rh8** 34. **Dc8-Rh7** 35. **Dc3-Da2** 36. **Cd1-Da7** 37. **Rg2-De7** 38. **D : b3-D : e2** 39. **Cf2** şi negrul cedază (1-0).

Comentarii de Margareta Mureşan

Finala campionatului municipal Timișoara

17.I—15.II.1986

FINALA CAMPIONATULUI TIMIȘORII 15 I - 3 III 1986

Loc	PARTICIPANȚI	Cat	CIV	CLUB	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	Total
1	LAZAR DORIN	CM	2315	EMT		1	0	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	9
2	CHIRICUȚĂ MARIUS	M	2265	AEM	0		1	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	8,5
3	UNGUREANU EMIL	MI	2390	EMT	1	0		1/2	1/2	1	1	0	1	1	1/2	1	1	8,5
4	ZARCUA IOAN	MF	2340	EMT	0	0	1/2		1/2	1	0	1	1	1	1/2	1	1/2	7
5	BIRIESCU IOAN	MI	2310	AEM	0	1/2	1/2	1/2		0	1	1	1/2	1/2	1/2	1	1	7
6	BUJOREANU PAVEL	CM	2165	IAT	1/2	0	0	0	1		1	1	0	1/2	1	1	1/2	6,5
7	PRUNDEANU HORIA	M	2255	IAT	1/2	1/2	0	1	0	0		0	1	1	1/2	1/2	1	6
8	UNGUR OVIDIU	CM	2255	IAT	1/2	1/2	1	0	0	0	1		0	1/2	1/2	1	1	6
9	TARJOC STEFAN	CM	2240	Vo.	0	1/2	0	0	1/2	1	0	1		1/2	1	0	1	5,5
10	MARCIA GOTTFRIED	M	2350	EMT	0	0	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2		1	1	1	5,5
11	PRUNDEANU ALEX	M	2175	EMT	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	0		1/2	0	4,5
12	OPRISONI GRATIAN	CM	2180	Vo	0	0	0	0	0	0	1/2	0	1	0	1/2		1/2	2,5
13	MIRCOV NICOLAE	I	2040	CSS	0	0	0	1/2	0	1/2	0	0	0	0	0	1/2		1,5

Finala campionatului municipal Timișoara a fost disputată de un grup de 14 jucători, printre care 2 maeștri internaționali, 2 maeștri F.I.D.E., 4 maeștri, 5 candidați maestru și un tânăr jucător de categoria I. În cursul desfășurării întrecerii doi jucători au fost constrinși să se retragă din concurs: jucătorul Kertesz A. din cauză de boală, după un start de excepție — 4,5 puncte din 5 posibile — și jucătorul Ungur O., și el cu șanse la un loc pe podium, obligat să participe la campionatele naționale universitare, din care cauză a pierdut ultimele trei partide prin neapareare.

Întrecerea a fost câștigată în mod strălucit de tânărul component al echipei Electromotor, Lazăr Dorin. În afară de Mărcia Gottfried în care ne-am pus în

ultimul timp mari speranțe, dar fără ca să le onoreze la acest concurs, ceilalți concurenți s-au comportat, cu mici excepții, conform așteptărilor. Clasamentul final reiese din diagrama alăturată.

Redăm în continuare câteva din partidele jucate, însoțite de comentariile câștigătorului finalei.

LAZĂR DORIN—

CHIRICUȚĂ MARIUS

Apărarea olandeză

1. d4-f5 („Specialitatea casei“ la A.E.M.) 2. g3-d6 3. Cf3-Cf6 4. Ng2-g6 5. 00-Ng7 6. c4-00 7. Cc3-De8 8. Te1! (Întărirea lui Lukács, Lukács—Vajner, Soci, 1984) 8 ... Df7!? (Inovația negrului, după cum a declarat la sfârșitul partidei) 9. b3-Ce4 10. Nb2-Cc6 11. Tf1! (Calul din e4 trebuie alungat cât mai repede) 11 ... h6 12. Ce4-fe4 13. Ce1-Nf5 14. Cc2-Nf6 15. Ce3-e5 16. d5-Ce7 (16...Cd4 17. g4-Nd7 18. Ne4±-) 17. Dc2? (17. g4! și 18. Ne4. Albul vrea să ia pionul e4 fără a slăbi flancul regelui; va intra însă pe o legătură foarte neplăcută) 17 ... Ng5! 18. Ne4-Ne3 19. fe3-Dh7 (Negrul are compensație pentru pionul mai puțin, căci Nb2 este inactiv) 20. b4?! (20. Na3, urmat de c4 și c5) 20 ... h5 21. Nf5-Cf5 22. De4-Tf6 23. Tf3-Taf8 24. Taf1-Dh6 25. Nc1-h4?! 26. g4-Cg3 27. 2f6! (27. hg3-hg3+) 27. ... Tf6? (27 ... Ce4 28. Tf8-Df8 29. Tf8-Rf8 30. Rg2±) 28. hg3-hg3? 29. Tf6 și negrul a cedat 1-0.

Această partidă a desemnat practic câștigătorul, la data disputării ei cei doi jucători conducând în turneu.

LAZĂR DORIN—ZARCULA ION

Apărarea Tarrasch

1. c4-c5 2. Cf3-Cf6 3. Cc3-Cc6 4. d4-cd4 5. Cd4-e6 6. g3-Ne7 7. Ng2-00 8. 00-d5 9. cd-ed (Engleza de la început a

îmbrăcat acum forma apărării Tarrasch din gambitul damei) 10. Ne3! (Albul are practic un tempo în plus față de partidele „clasice“ V. Smislov—G. Kasparov, Vilnius, 1984, prin economisirea mutării Ng5-Ne3) 10...Te8 (10...Cg4 11. Cd5-Ce3 12. Cc6!-Cd1 13. Cde7+-) 11. Te1!? (Supraapără cîmpul e2 așteptînd ca negrul să hotărască unde scoate Nc8) 11 ... Ce5?! 12. Ng5-Ne6 13. Db3-Dd7 14. Ce6!-fe 15. Tad1-Cf7 16. h4-Nc5 17. Ca4-Nd6 18. Nf6-gf 19. e4+- (Centrul negru de pioni va fi spulberat. Acum se vede de ce mutarea 15. Tad1 nu a fost Ted1) 19 ... Te7 20. ed-e5 21. Cc3-f5 22. Nh3!-Ch6 23. Ce4-Dd8 24. De3! (Forțează slăbirea în continuare a pionilor negri) 24 ... f4 25. De2-Tg7 26. Dh5-Cf7 27. Ne6-fg3 28. fg3-Db6 29. Rh1-Db4 30. a3! (Dama neagră ar vrea să apere pe d6 și să atace în același timp și Ce4) 30 ... Db6 31. Tf1-Tf8 32. Tf7-T8f7 33. Tf1-Dc7 34. Tf7 și negrul cedează 1-0.

CHIRICUȚĂ MARIUS—

KERTESZ ALFRED

Apărarea siciliană

1. e4-c5 2. Cf3-Cc6 3. d4-cd4 4. Cd4-Cf6 5. Cc3-e5 6. Ch3!? (Într-o partidă dintre aceiași parteneri — Liga B 1985 — albul a continua cu 6. Cdb5-d6 7. Ng5-a6 8. Ca3-Ne6 9. Cc4-Tc8 10. Cd5?!-Nd5 11. ed-Ce7 12. Nf6-gf 13. Ce3-Nh6! și negrul a preluat inițiativa) 6 ... Nb4 7. Nc4-d6 (7 ...

Ce4 ? 5 8. Nf7±) 8. 00-Ne6 9. Nd5 ?-Nc3 10. bc3-Nd5 11. ed5-Ce7 12. c4-Tc8 13. Dd3-00 14. Ng5-Cd7 15. Ne3-b6 16. a4-Dc7 17. Cd2-f5 (Strategia negrului a învins, el controlează ambele flancuri) 18. f4-ef4 19. Nf4-Cg6 20. Dh3 !-Tce8 21. Ne3-Cde5 22. c5 ! ? (22. Tf5-Cc4 și poziția albului se prăbușește repede) 22. ... Cg4 23. cb6-Dc2 24. Tfc1-Dd3 25. Cf1-Ce3 26. b7-Dd4 27. Ce3-Te3 28. De3-De3 și după câteva mutări albul a cedat 0-1.

Din păcate partida are doar o valoare simbolică, Kertesz fiind nevoit să se retragă după 5 runde din motive de boală.

ZARCU'LA ION—MIRCOV NICOLAE

Apărarea siciliană

1. e4-c5 2. Cf3-e6 3. c3-d5 4. ed-Dd5 5. d4-Cf6 6. Ne2-Cc6 7. Ca3-cd4 ? ! (7 ... Dd8 8. Cc2-b6 ! ? 9. Nb5-Nd7 10. De2-cd4 11. Ccd4-Cd4 12. Cd4-Nc5 Svesnikov—Dorfman, SSSR, 1979) 8. Cb5-Dd8 9. Cbd4-Cd4 10. Dd4-Dd4 11. Cd4⁺-a6 12. Nf3-e5 13. Cc2-e4 14. Ne2-Ng4 15. Ng5-Ne2 16. Re2-Cd7 17. Tad1-f6 18. Nf4-Cc5 (Cu amenințarea Cd3) 19. Cb4-Ce6 20. Cd5 (Se amenință Nb4) 20 ... Td8 21. Cc7 (21. Ng3 ? !-Nc5 în vederea rocadei urmată de f5-f4⁺) 21

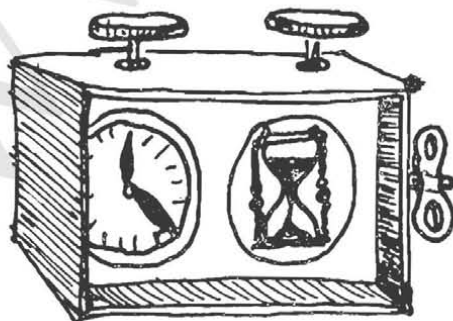
... Cc7 22. Ne7-Td7 ! (22 ... Td1 ? 23. Td1± ; 22 ... Tc8 23. Nb6 în vederea Td2, Thd1±) 23. Nb6-Td6 ! 24. Ne3-Rf7 25. b4-Ne7 26. Nf4-Td1 27. Td1-Td8 28. Td8-Nd8 29. Re3-f5 30. Ne5 ? !-g6 31. Rd4-Re6 și partida s-a încheiat remiză după câteva mutări.

MĂRCIA GOTTFRIED—

OPRIȘONI GHEORGHE

1. e4-d6 2. d4-Cf6 3. Cc3-Cbd7 4. f4-e5 5. Cf3-ed4 6. Dd4 ! (6. Cd4+, dar Mărcia este un jucător de atac ce nu lasă adversarului timp să „răsufie“) 6 ... Ne7 ? ! (6 ... c6 !+) 7. e5 ! (este doar mutarea a 7-a și totul sare în aer) 7 ... de5 8. fe5-Nc5 9. Dh4 ? ! (corect era 9. Da4-Ch5 10. Dg4-g6 11. Ng5 în vederea 000 cu mare avantaj pentru alb) 9 ... De7 10. Nf4-Nb4 11. 000-Nc3 12. bc-Da3 ? ! (corect era 12. Ce4 ! 13. De7-Re7±) 13. Rb1-Ce4 14. Nd2-Cd2 (14 ... Cdc5 ? ? 15. Dd8 !-Rd8 16. Ng5-Re8 17. Td8 mat) 15. Td2-00 ? ! (15 ... De3 16. Nd3±) 16. Cg5-h6 17. Cf7 !-Tf7 18. Nc4 ! (18. e6-Te7 19. ed-Nd7 cu egalitate) 18 ... Cf8 19. Nf7-Rf7 20. Tf1-Rg8 21. Td8-Ne6 22. Tff8-Rh7 23. De4-g6 24. Td7-Nd7 25. Tf7 ! și în fața matului imparabil negrul a cedat. O partidă caracteristică stilului lui Mărcia.

Text și comentarii Dorin Lazăr

Dublu succes românesc la Pécs

20.05—1.06.1985

TURNUL INTERNATIONAL P.M.S.C.
20.05—1.06.1985 PÉCS

Loc	NUMELE	Tara	Titl	Coeef.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Pct.
1	MOZES ERVIN	Rom		2320	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	0	1	1	1	1	1/2	1	9 1/2	
2	BIRIESCU IOAN	Rom		2315	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1/2	1	9	
3	KARSA LASZLO	Hun		2405	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	8 1/2	
4	LENART ENDRE	Hun		2285	1/2	0	0	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1/2	0	1	1	7 1/2	
5	MAGYAR OTTO	Hun		2280	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	7 1/2	
6	GYÖRKÖS LAJOS	Hun		2310	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	6 1/2	
7	BORSI IMRE	Hun		(2200)	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	6 1/2	
8	VADASZ LASZLO	Hun		2420	1	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	0	6	
9	BRANDICS IOSEF	Hun		2350	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1	5 1/2	
10	DANTAR DERD	YU		2245	0	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	5 1/2	
11	ROSIK ANDRZEJ	POL		2345	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	5 1/2	
12	BOGUSZLAVSZKI YI	Hun		2315	0	0	0	1	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	5	
13	KADAR GABOR	Hun		2300	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2	0	0	1	0	0	1/2	1	4 1/2	
14	BALLEROWSKI W.	POL		2320	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1	0	1/2	1/2	1/2	0	4	

Cu titlul de mai sus revista maghiară SAKKÉLET (Nr. 9/1985) prezintă rezultatele turneului internațional de la Pécs, la care am participat împreună cu maestrul internațional Biriescu Ioan. În legătură cu comportarea noastră la acest turneu spicim din articolul semnat de Karsa Iászlo, ocupantul locului trei:

„Turneul de categoria a III-a impunea pentru realizarea normei de maestru internațional obținerea unui rezultat de 9,5 puncte din 13 posibile, conform regulamentului FIDE. Acest rezultat l-a obținut doar timișoreanul Mozes Ervin și cu aceasta atribuirea titlului de maestru internațional a devenit pentru el o formalitate. Joacă spiritual și repede. Acceptă deseori riscuri, dar în pozițiile nefavorabile nu este rezistent și ar fi necesar să-și lărgască cunoștințele teoretice...

negrul a obținut avantaj după 6. Cg3-c5
7. h4 ?!-c : d4 8. Nd3-Cc6 9. h5-Dd6 10.
Cf3-Ng4 11. Dd2 și aici jucînd N : f3 --
mutare propusă de coechipierul nostru
Dorin Moise — negrul stătea la cîștig)
6... b6 7. Cb3-Cf6 8. Cf3-00 9. N : f6-
N : f6 10. Ne2-Cc6 11. Nb5 ?!-Dd6 12. 00.
(Mă așteptam la mutarea consecventă
10. N : c6, unde avantajul negrului era
mai greu de realizat) 12... Cd8 13. c3-
c5 14. Ne2-Cf7 15. Tfc1-Nf5 16. Cc1-c4
17. h3-Tad8 18. Nf1-h5 19. De2-b5 20.
a3-Db6 21. De3-Tde8 22. Ca2-a5 ! 23.
Tad1-Ng7 24. Ch4-Nc2 25. Td2-Nh6 26.

f4-Ne4 27. Tf2 (vezi diagramă) 27... e5!!
(Prin această mutare reduta albului va
sări în aer. În poziția care rezultă su-
perioritatea perechii de nebuni devine
evidentă) 28. d : e5-D : e3 29. T : e3-C : e5
30. g3-g5 31. Cg2-g : f4 32. C : f4-Cg6
33. Cc1 (La 33. T : e4-d : e4 34. C : g6-Ne3
35. Cf4-T : f4 36. g : f4-Td8 37. Rg2-N : f2
38. R : f2-Td1 urmat de Ta1 cu cîștig)
33... C : f4 34. g : f4-N : f4 35. Te1-Ng3
36. T : f8+-T : f8 37. Te2-Nf4 38. Ca2-
Nb1 și negrul cîștigă (0—1).

Text și comentarii de Mozes Ervin

Memorialul „Mihail Sadoveanu“

NORME $M.I. = 8\frac{1}{2} p$
 $M.F. = 6\frac{1}{2} p$

MEMORIALUL „M. SADOVEANU“ 17-31 07 1985 IAȘI

Nr.	NUMELE SI PRENUMELE	ȚARA	ELO	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	Runde	Loc.
1	KERTESZ ALFRED	ROM.	2335		1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	1	1	-	8 $\frac{1}{2}$	I-II
2	NAVROTESCU CĂTĂLIN	ROM.	2200	0		0	1	1	1	$\frac{1}{2}$	1	1	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	1	1	8 $\frac{1}{2}$	I-II
3	MACROPoulos G.	GRECIA	2405	$\frac{1}{2}$	1		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	0	1	1	1	0	1	1	8	III
4	SOKOLOVSKI ST.	POL.	2270	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	0	$\frac{1}{2}$	6 $\frac{1}{2}$	IV-V
5	SEHNER NORBERT	R.F.G.	2320	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	1	0	1	1	-	6 $\frac{1}{2}$	IV-V
6	OLTEAN DOREL	ROM.	2385	$\frac{1}{2}$	0	0	0	1		1	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	-	6 $\frac{1}{2}$	IV-V
7	FOIȘOR OVIDIU	ROM.	2425	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0		$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	-	6	VII
8	CHEVALDONNET FR.	FRANTA	2280	$\frac{1}{2}$	0	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$		1	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	-	5 $\frac{1}{2}$	VIII-X
9	BIRIESCU IOAN	ROM.	2325	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0		$\frac{1}{2}$	1	1	1	-	5 $\frac{1}{2}$	VIII-X
10	NEGULESCU ADRIAN	ROM.	2395	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	1	1	-	5 $\frac{1}{2}$	VIII-X
11	LUPU MIRCEA	ROM.	2340	0	0	0	0	1	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	1	0	$\frac{1}{2}$		$\frac{1}{2}$	1	-	5	XI
12	ANITOAIE D-TRU	ROM.	2280	0	$\frac{1}{2}$	1	0	0	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{2}$	0	0	$\frac{1}{2}$		1	1	4 $\frac{1}{2}$	XII
13	DUCHE JEAN	FRANTA	2200	0	0	0	1	0	0	0	$\frac{1}{2}$	0	0	0	0		-	1 $\frac{1}{2}$	XIII
14	OTT WOLFGANG	R.F.G.	2300	-	0	0	$\frac{1}{2}$	-	-	-	-	-	-	-	0	-		$\frac{1}{2}$	retros

Tradiționalul turneu memorial „M. Sadoveanu“ s-a desfășurat la Iași între 17-31 iulie 1985 și a fost câștigat de jucătorul Alfred Kertész (Electromotor Timișoara). În diagrama de mai sus pot fi urmărite rezultatele întâlnirilor dintre cei 13 jucători rămași în cursă. Singurul care nu a pierdut nici o partidă a fost învingătorul turneului.

Pe marginea acestei frumoase manifestări se pot face numeroase observații. Două dintre ele par a fi mai demne de reținut. Mai întâi este de remarcat faptul că și la șah intervin adeseori factori care fac greu de prevăzut cu certitudine rezultatul final. Jucătorul timișorean a reușit să câștige un turneu în care patru participanți aveau un coeficient ELO mai mare decât el. Mai mult decât atât, cel de al doilea clasat, Navrotescu Cătălin, este încă junior și deținea cel mai mic ELO din

concurs. Cea de a doua observație se referă la fluctuațiile de formă pe care le manifestă adeseori jucătorii. Foișor Ovidiu, port-drapelul sportivilor ieșeni și posesorul celui mai mare ELO din concurs s-a clasat abia pe locul 7. Același jucător, la Finala campionatului republican individual seniori din decembrie, la care au participat toți jucătorii fruntași din țară, membri ai echipelor naționale și olimpice, a obținut un strălucit succes ocupând locul 3 din 26 de participanți. În schimb Navrotescu, trei luni după memorial, la Balcaniadă, jucând la prima masă în echipa de juniori, nu a realizat decât 1 punct din 4, influențând negativ rezultatul final al reprezentativei noastre. La același concurs, proaspătul promovat în echipa juniorilor, Claudiu Zetocha (A.E.M. Timișoara) a obținut 4 puncte din 4 partide!

Redăm în continuare două partide jucate de învingătorul turneului. O a treia partidă jucată la același concurs este prezentată la rubrica PARTIDE ALESE.

KERTESZ A. - NAVROTESCU C.

Deschiderea engleză

1. c4-c5 2. Cf3-b6 3. g3-Nb7 4. Ng2-g6 5. d4-c3 6. Dd4-Cf6 7. Cc3-Ng7 8. 00-00 ? (Amenința Ce4, dar mută albul. Trebuia 8...h6) 9. Dh4 !-Dc7 ? (Acest gen de poziții în care un tempo contează mult, nu se pot juca cu două greșeli consecutive. Acum negrul este pierdut) 10. Cd5 !-Cd5 11. cd-d6 (Nd5 ? ?, Cg5+—) 12. Nh6-Nh6 (Se amenința Cg5) 13. Dh6-Cd7 14. Cg5-Cf6 15. Tac1-Dd7 16. Tc4-e5 17. Th4-Tfe8 18. Ch7-Ch7 19. Dh7-Rf8 20. Dh6-Re7 21. Dg5 și negrul cedează.

CHEVALDONNET-Fr. - KERTESZ A.

Apărarea Alehin

1. e4-Cf6 2. e5-Cd5 3. C4-Cb6 4. c5-Cd5 5. Nc4-e6 6. Cc3-Cc3 7. dc-Cc6 8. Nf4-Nc5 9. Dg4-g5 10. Ng5-Tg8 11. h4 ! ()...h6 ? (Această poziție a avut-o în vedere partenerul meu considerând pe bună dreptate că albul stă mai bine după complicațiile ce urmează. Tre-

buia încercat cu orice preț varianta aproape forțată : 11...Ce5 12. Dh5-Tg5 13. hg-Cc4 14. g6 !-Nf2 15. Rf2-Df6 16. Cf3-Dg6 17. Dh7-Dh7 18. Th7-Cb2. Negrul are probleme de dezvoltare, dar și doi pioni în plus pentru calitate. După cum se va vedea era mai bine decât în partidă). 12. Nd8-Tg4 13. Ne2-Tg2 14. Nc7-b6 ? (Singura mutare utilă era 14...a5 !) 15. b4 !-Nf2 (Forțat deoarece se amenința : b5 și Nfr.-) 16. Rf1-Tg1 17. Rf2 !-Ta1 18. Ta1-Nb7 19. Nf3-d5 ! 20. ed6-Rd7 (Singura consolare a negrului în poziție grea este poziția „afară din joc” a Nc7) 21. Tg1-Tf8 22. Tg7 ? (Aceasta a fost șansa de salvare a negrului. După 22. c4 cu ideea c5, jocul se deschidea pe flancul damei și albul câștiga ușor, conform analizelor de după partidă) 22...Na6 ! 23. Th7-Ce5 24. Th6-Nd3 25. Tf6-b5 ! 26. Fe3-Cf3 27. Rf3-Ng6 și remiză la propunerea jucătorului francez. Din punct de vedere teoretic, se pare că mutarea 11. h4 ! din partidă reabilitează varianta la alb. Are cuvântul negrul !

Comentarii A. Kertész

Turneul internațional de la Kecskemét

3-15.02.1986

TURNEUL INTERNAȚIONAL DUTEPSC 3-15 02 1986 KECSKEMET

LOC	NUMELE	TORC	TIT	E.D.	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	Punct
1	MOZES ERVIN	Rom.		2440		1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	11
2	POLAYZER DAVID	Jug.		2300	1/2		1/2	1/2	1/2	0	1	1	1	1	1/2	1	1	1	1	1	11
3	GRÜNBERG SERGIU	Rom.		2410	1/2	1/2		1/2	1	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	1	1	1	10,5
4	SCHUH HEINRICH	Ost		2310	1/2	1/2	1/2		1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	9,5
5	KORMANYOS Z	Hun.		2300	0	1/2	0	0		1	1	1/2	1/2	1/2	1	1	1/2	1	1	1	9,5
6	MATHE GASPÁR	Hun.		2310	1/2	1/2	1/2	1/2	0		1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	8,5
7	ORSÓ MIKLÓS	Hun.		2390	0	1	1/2	1/2	0	1/2		0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	7,5
8	MĂRĂȘESCU I.	Rom.		2295	1/2	0	1/2	1/2	1/2	0	1		1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	7,5
9	BRANDIĆ JOSEF	Hun.		2300	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2		0	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	7
10	BRESTIAN EGON	Ost.		2250	0	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1	1/2	1/2	0	1	1/2	0	1	1/2	7
11	NYERDELYI TÁMAŠ	Hun.		2320	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2		0	1	1	1/2	1	1	6,5
12	KURUCSAI MARGIT	Hun.		(2200)	1/2	1/2	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1		0	1/2	1	1/2	1	6,5
13	CZEGLEDI ZSOLT	Hun.		2225	0	0	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	0	1	0	1		1/2	1	0	6
14	KURUCSAINÉ I.	Hun.		(2200)	0	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2		1/2	1	4,5
15	SALANKI ENDRE	Hun.		2265	0	0	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2		0	1	4
16	NAGY HELGA	Hun.		(2200)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1/2	1	0	1		3,5

La invitația clubului sportiv DUTEP, împreună cu colegii mei, maeștrii internaționali Grünberg Sergiu și Mărășescu Ion, am participat la un turneu internațional organizat de cea mai bună echipă maghiară din provincie, aparținând clubului menționat mai sus. Turneul, la care au participat 4 maeștrii internaționali și 4 maeștrii F.I.D.E., a constituit pentru noi un bun prilej de antrenament în vederea celei mai importante competiții a anului, campionatul republican pe echipe.

Rezultatele turneului se văd din diagrama alăturată. Dacă Grünberg ar fi fructificat avantajele avute în partida cu M. I. Orsó sau cu Czeglédi ar fi câștigat tur-

neul. Aşa s-a clasat numai pe locul trei. Rezultatul lui Mărăşescu, cât şi a celui alt maestru internaţional, ungurul Orsó, este sub aşteptări.

Dintre nefavoriţi s-au remarcat iugoslavul Palaizer Danilo care obţine prima notă de maestru internaţional şi ungurul Kormányos, care şi-a pierdut şansele la normă în partida jucată cu mine, în penultima rundă.

Ineditul turneului a fost asigurat prin prezenţa celor trei jucătoare locale care au încurcat situaţia din clasament, jucând cu mult curaj şi cu rezultate bune împotriva adversarilor bărbaţi. Astfel, tinăra maestră Kurucsai Margit, studentă la Szeged, a obţinut o normă de maestră internaţională.

Condiţiile bune asigurate de organizatori, arbitrajul corect, prestat de arbitrul internaţional Veröczy Bela, vor constitui tot atâtea amintiri plăcute pentru noi.

În continuare prezint două din partidele pe care le-am jucat la turneu.

MOZES ERVIN—ORSÓ MIKLÓS

Kecskemét, 10.II.1986

1. e4-c5 2. g3-Cc6 3. Ng2-g6 4. Ce2-Ng7 5. c3-e5 6. d3-Cge7 7. Ne3-h6 8. **Da4 ?!** (Mutarea aceasta împiedică atât d5, cât şi Na6, dar constituie o pierdere de timp nerecomandabilă în deschidere) 8...00 9. 00-d6 10. **d4-b5 ?!** (Mai bine a jucat negrul în partida Mozes—Georgescu, 1982, Bucureşti: 10... Ng4! 11. f3-e:d4! 12. c:d4-Nd7 13. Dd1-Te8 14. Cc3?-Cf5! ; jucând însă 14. Nf2 albul nu avea probleme) 11. **Dd1-c:d4** (Mai bine era 11...e:d4 12. c:d4-Db6! 13. d:c5-d:c5 14. Dc1-Cd4 15. Cbc3-Td8, cu poziţie mai bună pentru negru) 12. c:d4-Na6 13. **d5!-Ca5** 14. **Cd2-b4** 15. **Te1-Db8** 16. **Da4-Db5** 17. **D:b5-N:b5** (În finalul pe care l-am provocat, avantajul albului se vede clar: negrul are un nebun mort la g7 şi pionii slăbiţi pe flancul damei) 18. **a3!-N:e2** (Nu merge 18...b:a3 19. T:a3-Cc4 20. C:c4-N:c4 21. T:a7-T:a7 22. N:a7-Ta8 23. Ne3-Tb2 24. Nc1-N:e2 25. T:e2-Ta1 26. Te1—Nh6 27. Nd2!, cu câştig) 19. **T:e2-b3** 20. **Te1-Tfc8** 21. **Teel-T:c1** 22. **T:c1-Tc8** 23. **T:c8-C** 24. **Nf1-Cb6** 25. **Nb5!** (Spre acest final au tins ambii

jucători; negrul îşi leagă speranţele de activizarea nebulului din g7) 25... **f5!** 26. **f3-f4** 27. **N:b6-** (La 27. Nf2-f:g3 28. h:g3-Nh6 şi negrul are şanse de salvare. Adversarul meu nu se aştepta să intru în finalul de nebuni de culori diferite, care rezultă după mutarea 27. N:b6) 27...a:b6 28. **g4!-Nf6** 29. **Na4-Nd8** 30. **Rf1-Rf7** 31. **Re2-h5** (Negrul nu poate privi pasiv pierderea pionilor slăbiţi de pe flancul damei. Oricum, partida este deja jucată) 32. **g:h5-g:h5** 33. **N:b3-Cb7** (La 33...b5 34. Na2 urmat de b4, şi câştigarea pionului b5 decide) 34. **Na4-Nc7** 35. **Nc6-Cd8** 36. **a4-Rf6** 37. **b4-C:c6** 38. **d:c6-Re6** 39. **b5-d5** 40. **e:d5-R:d5** 41. **Ce4** şi în această poziţie fără speranţă negrul cedează. 1-0

MOZES ERVIN — KORMÁNYOS ZOLTÁN

Kecskemét, 14.02.1986

1. e4-c5 2. g3-b6 3. Ng2-Nb7 4. Ce2-Cf6 5. Cc3-d6 6. **d4-c:d4** 7. **C:d4-a6** 8. 00-e6 9. **Te1-Dc7** (Partida jucată în penultima rundă era decisivă pentru victoria în turneu. La 9...Ne7? 10. e5!-Cd5 11. C:d5-N:d5 12. N:d5-e:d5

Turneul „EMT” la a treia ediție

În perioada 20—28.II.1986 a avut loc la Timișoara cea de a treia ediție a Turneului internațional de șah open „EMT”, desfășurat în sălile Centrului de șah Medicina. Conducerea întreprinderii Electromotor (director ing. Goția Dorin) a asigurat condiții optime celor peste 120 de participanți la turneu. Printre oaspeți s-au numărat șahiști din Iugoslavia, Polonia, Ungaria, R.F.G., Cehoslovacia și România.

Imperecherea jucătorilor a fost ireproșabilă, ea fiind efectuată cu ajutorul unui calculator, programat de către Lascu Mircea, inginer sistem și Zsifcov Nicolae, matematician programator, de la Centrul teritorial de calcul electronic Timișoara (director Dima).

Turneul s-a bucurat de prezența unui public numeros (uneori prea numeros pentru dimensiunile sălilor) și a fost câștigat pentru prima oară de un jucător străin. Reamintim că ediția I a fost câștigată de Bușu Cornel, iar ediția a II-a de Kertész Alfred, ambii membri ai echipei Electromotor.

Iată care au fost primii clasafi, în ordinea punctajelor și a coeficientului Bucholz :

— locul 1. Meyer Holger, R.F.G., $7\frac{1}{2}$ puncte din 9 posibile.

— locul 2—6 Sulava Nenad (Iugoslavia), Appeltauer Wilibald (Electromotor Timișoara), Lazăr Dorin (Electromotor), Dominte Marian (Calculatorul București) și Takács Béla (Metalul București), toți cu 7 puncte.

— locul 7—13 Zamfirescu Bogdan (Metalul București), Ștefanov Parik (I.T. București), Latka Wiesław (Polonia), Hin Boris (Iugoslavia), Ungur Ovidiu (I.A.T. Timișoara), Bondoc Dan (Metalul București) și Glodeanu Ion (Metalul București), cu $6\frac{1}{2}$ puncte fiecare.

Dintre cele 8 jucătoare, care au luat startul alături de jucători, cel mai bun rezultat (6 puncte din 9 posibile) l-a obținut tinăra șahistă timișoreană Laura Caplar. Foarte combativ au jucat și alte două tinere jucătoare, Edith Kozma și Kun Ildico (C.S.M. Cluj-Napoca).

Turneul a fost condus de arbitrul internațional Sincoveč Walter, ajutat de Komloși Ilie, Ivan Alexandru și Tocăniță Francisc. Prezent printre organizatori și spectatori, gata oricând să intervină și să ajute, animatorul principal al șahului timișorean Prof. Dr. Doc. Pius Brînzeu !

În încheiere menţionez că şi cea de a treia ediţie a acestui turneu s-a bucurat de atenţia A.F.R., Filiala Timiş, care a emis un plic special (desenul este al neobositului arhitect Dan Tăran) şi o ştampilă ocazională, datată 20.II.1986, prima zi a turneului.

Iată câteva partide jucate la turneu :

MEYER H.—APPELTAUER W.

Apărarea Benoni

1. d4-Cf6 2. c4-c5 3. d5-e6 4. Cc3-ed 5. cd-d6 6. e4-g6 7. f4-Ng7 8. Nb5-Cfd7 9. a4-00 (Se mai poate juca 9 ... Dh4 10. g3-De7 :) 10. Cf3-a6 ? (10 ... Ca6 Kasparov—Nunn, Olimpiada 1982 şi Gheorghiu—Kertész, finala R.S.R., 1982) 11. Ne2-Te8 12. 00-Cf6 ? ! (f5 ! ?) 13. e5-de 14. fe-Cg4 15. e6-fe6 16. Nc4-Ce5 17. Ng5-Dc7 18. d6-Dc6 19. Ce5-Ne5 20. Ne7-Nc3 21. bc-De4 22. Db3-b5 23. ab5-Nb7 24. Ne6-Rg7 25. Nf6+-Rh6 26. Tf3-g5 27. Nf5 şi negrul cedează 1-0.

PESSI EMIL—KOZMA EDITH

Apărarea siciliană închisă

1. e4-c5 2. b3-Cc6 3. Nb2-d6 4. f4-Cf6 5. Cc3-e6 6. Cf3-Ne7 7. Nb5-Nd7 8. 00-00 9. De1-Dc7 10. Nc6-Nc6 11. Dg3-Ch5 !+ 12. Dg4-Cf6 13. Dg3-Ch5 14. Dh3-Cf4 15. Dg4-e5+ 16. Ch4-h5 17. Dg3-Ne4 !+ 18. Tae1-Nh4 19. Dh4-

Nc6 ? ? (Ng6+) 20. Tf4 !-ef4 21. Te7-Dd8 (Da5) 22. Dg5-g6 23. Cd5-Rh7 24. Cf6-Rg7 25. Ch5-Rh7 26. Cf6-Rg7 27. Ce8 şi negrul cedează 1-0.

KUN ILDICO—

DRAGOMIRESCU CĂLIN

Apărarea Robatsch

1. e4-d6 2. d4-Cf6 3. Cc3-g6 4. g3-Ng7 5. Ng2-00 6. f4-c6 7. Cf3-Ng4 8. h3-Nf3 9. Df3-Cfd7 10. Ne3-Db6 11. 000-Da5 12. h4-b5 13. Rb1-b4 14. Ce2-Ca6 15. h5-c5 16. hg6-hg6 17. Dg4-Tfd8 18. Dh4-c4 19. f5-b3 20. Nh6 ? ? (În poziţie superioară albul greşeşte grav : trebuia 20. cb3-cb3 21. a3 !±) 20 ... bc2+ 21. Rc2-Cb4 22. Rb1-Da2 23. Rc1-Nf6 24. Ng5-Ng5+ 25. Dg5-c3 26. Cc3-Tac8 27. Dh6-Tc3 28. Rd2-Db2 29. Re1-Te3 30. Rf1-De2 31. Rg1-Dd1 şi albul cedează 0-1.

Text şi comentarii A. Kertész

Trofeul „AEM” '86

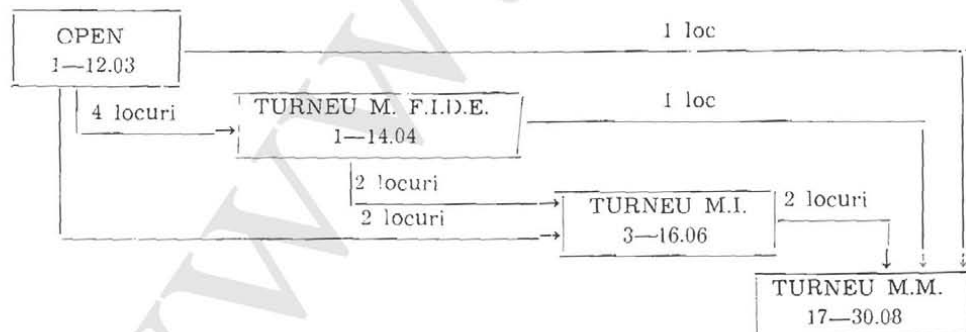
Pentru anul competițional 1986, Asociația sportivă „AEM” Timișoara, prin secția de șah, și-a propus realizarea unui proiect îndrăzneț: organizarea unui circuit de turnee internaționale (cu 4 concursuri crescătoare ca valoare și dificultate), eveniment în premieră în țară noastră, la finele căruia se va decerna „TROFEUL AEM '86”.

Scopul acestui circuit este deosebit de nobil (el venind în întâmpinarea unui număr foarte mare de șahiști tineri, care cu destulă greutate pot juca în turnee internaționale) și anume, conferă posibilitatea participării la turnee închise, ca invitați, pentru toți jucătorii care se disting în turneele premergătoare.

Toate aceste manifestări șahiste se vor desfășura în stațiunea balneară Buziaș, în organizarea „AEM”-ului, cu concursul Întreprinderii balneare, dorind ca pe această cale să se realizeze lansarea în circuitul competițional a frumoasei stațiuni timișene.

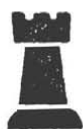
Circuitul cuprinde 4 turnee cu date fixe de desfășurare și cu un sistem de locuri de promovare bine stabilit.

Iată mai jos schema circuitului:

Prima verigă a lanțului de turnee, OPEN-ul internațional „AEM '86” s-a încheiat, el reprezentând un frumos succes de organizare și participare.

Reunind la start 78 de concurenți din Austria, Cehoslovacia, Iugoslavia și România, s-a caracterizat printr-o luptă aprigă permanentă, pentru ocuparea primelor 7 locuri, care confereau dreptul de promovare în turneele superioare.

Afuența deosebită de tineri maeștri români (un număr de 23, dintre care 17 cu ELO), unii dintre ei recentii participanți la Finala campionatului național pe 1935, nu a făcut altceva decât să întărească părerea noastră că tinerii șahiști duc dorul concursurilor care au acordul F.I.D.E. Atracția posibilității obținerii de ELO a făcut ca lupta pentru fiecare jumătate de punct să se dea pînă la epuizarea totală a timpului de gîndire (s-au jucat 60 de mutări în 3 ore, cu un prim control după 2 ore), unele partide durînd chiar 10 ore de joc.

Iată cîteva rezultate mai importante din primele 3 runde :

R. I. Gordan—Tufă 1-0 ; R. Gabriel—Tratatovici 1-0 ! ; Hegeduş—Bujoreanu 0-1 ! ; Crişan—Chiricuță 0-1 ; Ciochină—Lupu S. 0-1 ; Pănicar—Pessi 0-1 ; Szuhanek—Marcovici 0-1 ; Edith Kozma—Lupu 1-0 ; Verovski (Iugoslavia)—Miulescu 1/2, Ryc (Cehoslovacia)—Marcula (Austria) 1/2.

R. II. Gordan—Glodeanu 1/2 ; Kertész—Hancaş 1/2 ; Lupu—Teodorescu 1-0 ; Miluț—Isac 1-0 ; Lazăr—Ioan 1/2 ; Cr. Ionescu—Mihăilescu 1/2 ; Chiricuță—Nicolescu 1-0 ; E. Kozma—Strîmbu 1-0 ; Mărcia—Bighiu 1-0 ; Cchovic (Cehoslovacia)—Ryc (Cehoslovacia) 0-1 ; Zamfirescu—Verovski 0-1.

R. III. Lupu—E. Kozma 1-0 ; Mărcia—Miluț 1/2 ; Bondoc—Dodu 0-1 ; Grozav—Chiricuță 0-1 ; Radu—Kertész 0-1 ; Ioan—Ryc 0-1 ; Popa—Lazăr 0-1 ; Verovski—Cr. Ionescu 1-0 ; Marcula—Orza 1-0.

După primele 3 runde, în care remizele s-au putut număra pe degetele unei singure mîini, Lupu, Marcovici, Dodu și Chiricuță M. conduceau cu cîte 3 puncte, ei urmînd a se întîlni în runda următoare, la primele două mese.

R. IV. Marcovici—Lupu 1/2 ; Chiricuță—Dodu 0-1 ; Kertész—Varlan 1-0 ; Ryc—Mărcia 0-1 ; Pessi—Dominte 1/2 ; Miulescu—Miluț 1/2 ; Verovski—Cchovic 0-1 ; Gordan—Isac 1-0 ; Nicolescu—Bondoc 0-1.

R. V. Dodu—Lupu 1-0 ; Kertész—Gordan 1/2 ; Dominte—Mărcia 1/2 ; Marcovici—Hegeduş 1-0 ; Grozav—Pessi 0-1 ; Ciochină—Cr. Ionescu 0-1 ; Lazăr—Strîmbu 0-1.

R. VI. Strîmbu—Dodu 0-1 ; Gordan—Marcovici 0-1 ; Lupu—Pessi 1-0 ; Mărcia—Kertész 0-1 ; Miluț—Glodeanu 0-1 ; Olaru—Bondoc 0-1 ; Tufă—Chiricuță 1-0.

După disputarea a 6 runde, Petre Dodu de la Minerul Moldova Nouă a înregistrat 6 victorii (printre învinși aflîndu-se și revelația ultimei finale naționale, ieşeanul Sergiu Lupu), fiind urmat de Lupu și Marcovici (ambii de la Politehnica Iași) și Kertész (Electromotor Timișoara) cu cîte 5 puncte.

R. VII. Dodu—Kertész 0-1 ; Bondoc—Lupu 0-1 ; Dominte—Marcovici 0-1 ; Tufă—Verovski 1-0 ; Lowy—Gordon 0-1 ; Pessi—Miulescu 1-0.

R. VIII. Kertész—Lupu 1/2 ; Marcovici—Dodu 0-1 ; Pessi—Tufă 1-0 ; B. Takacs—Gordan 1-0 ; Glodeanu—Mărcia 1/2 ; Varlan—Tratatovici 1-0 ! ; Lazăr—Dominte 0-1 ; Zamfirescu—Cr. Ionescu 0-1.

R. IX. Dodu—Pessi 0-1 ; Kertész—Marcovici 1-0 ; Lupu—Takacs 1-0 ; Ionescu Cr.—Mărcia 1-0 ; Gabriel I.—Varlan 0-1 ; Bondoc—Dominte 1/2 ; Chiricuță—Bighiu 1-0.

R. X. Pessi—Kertész 1/2 ; Lupu—Cr. Ionescu 0-1 ; Varlan—Dodu 1-0 ; Gordan—Dominte 1-0 ; Bondoc—Takacs 1-0 ; Marcovici—Chiricuță 0-1 ; Mărcia—Gabriel 1-0.

Înaintea ultimei runde în fruntea clasamentului se găsea A. Kertész MF, cu 8 p., urmat de Lupu, Pessi, Cr. Ionescu, Varlan, toți cu 7,5 ; Chiricuță, Gordan,

Bondoc, Dodu, cu câte 7 p., toţi avînd şanse la primul loc şi oricum cei mai îndreptăţiţi la ocuparea primelor 7 locuri, care promovau.

Partidele ultimei runde nu au făcut excepţie la regula generală şi în afara partidei de la masa nr. 1, unde Kertész şi Cr. Ionescu au convenit repede asupra remizei, toate au condus la dispute foarte aprige. Pessi a avut nevoie de 85 mutări (10 ore) pentru a obţine punct întreg la Varlan; Lupu a trecut prin mari emoţii, întorcînd soarta partidei cu Chiricuţă şi apoi cîştigînd; Gordan obţine remiza cu Bondoc după 60 de mutări; Dodu (animatorul OPEN-ului) pierde la potou şansa de a intra între primii 7, fiind învins de Glodeanu, iar Mărcia şi Crişan s-au angajat într-o partidă decisivă, foarte tăioasă (s-a jucat numai pentru atac) în care, după o combinaţie frumoasă, albul s-a impus.

Astfel, locul I şi calificarea la Turneul de MM a fost ocupat de A. Kertész (Electromotor Timişoara) cu 8,5 p.; următoarele două locuri care dau drept de joc la turneul de MI au fost ocupate de S. Lupu şi E. Pessi (Metalul Bucureşti), care au acumulat şi ei punctajul învingătorului. Locurile 4-7 care asigură participarea la Turneul MF le-au ocupat Cr. Ionescu cu 8 p., Gordan Nicolae, Varlan Herwig (ambii Oţelul Galaţi) şi Mărcia G. (Electromotor), toţi cu 7,5 puncte. Au urmat Bondoc cu 7,5 p. şi Dodu, cu 7 puncte.

După cum se poate observa, pentru departajarea jucătorilor s-a apelat la calculul coeficientului Bucholz, iar în cazul stabilirii locului VII s-a calculat coeficientul Bucholz mediu.

S-au acordat premii în obiecte pentru primele 7 locuri cît şi pentru cea mai bună comportare feminină (Edith Kozma, de la Cluj-Napoca), pentru cel mai vîrstnic participant (M. A. Chiricuţă de la Tîrgovişte) şi pentru cel mai tînăr participant (G. Cristian, Minerul Moldova Nouă).

Brigada de arbitri care a asigurat cadrul regulamentar al concursului a fost formată din: Walter Sinkoveč (Iugoslavia), Nicolae Alexe, Moise Dorin şi semnatarul acestor rînduri.

Ing. Florin Ghidirmic

Preşedintele secţiei de şah
AEM Timişoara

Iată una din partidele jucate de învingătorul „OPEN-ului AEM '86”.

A. KERTÉSZ—H. VARLAN

Runda a IV-a

1. c4-e5 2. Cc3-d6 3. Cf3-Cc6 4. g3-Ne6 5. d3-Cf6 6. Ng2-h6 7. 00-Dd7 8. e4-Ng4 (Poate singura inexactitate din partidă) 9. Ne3-Ne7 10. Cd5-Cd5 11. cd5-Cd4 12. Nd4-ed4 13. Db3 !-Nf3 14. Db7-00 15. Nf3-Tfb8 16. Da6-Tb2 17. Tab1-Tb6 18. Tb6-cb6 19. Tc1± (Poziţia avută în vedere de alb la mutarea a

13-a) 19... Tb8 (Se ameninţă 20. e5 !±) 20. Tc6-Nf6 21. Rg2-Ne5 22. Nd1 ! (Ameninţarea f4 obligă pe negru să renunţe la diagonală h3-c8) 22... g5 23. h3 !-Tb7 24. Ng4-De7 25. Dc4-b5 26. Dc1-a5 27. f4-gf4 28. gf4-Ng7 29. e5 !-Ne5 (După 29... de5 30. d6 şi pionul alb se transformă) 30. fe5-De5 31. Dh6-ld5 32. Nf3-Da2 33. Rg3-Tb8 34. Ne4-De6 35. Dh7+ 1-0.

Comentarii de A. Kertész

Partide alese din repertoriul seniorilor

I. BIRIËSCU—L. VADASZ

Pécs, 1985

Apărarea Caro Kann

1. e4-c6 2. d4-d5 3. Cd2-d : e4 4. C : e4-Cd7 5. c4 (O mutare puțin cercetată dar foarte logică. După continuarea naturală a negrului 5 ... Cgf6 calul alb se întoarce la c3 de unde îngreunează realizarea înaintării e5 de către negru) 5 ... Cgf6 6. Cc3-g6 (Negrul adoptă un plan mai puțin obișnuit de dezvoltare bazat pe realizarea înaintării e7-e5. În continuare mutările efectuate de o parte și de alta se rotesc în jurul acestei mutări eliberatoare) 7. Cf3-Ng7 8. Nd3-00 (Prematur ar fi 8 ... e5 din cauza 9. d : e5-Cg4 10. e6) 9. 00-Te8 10. Te1-c5 ? (Această mutare nu este în spiritul poziției și asigură albului un joc confortabil. Consecvent ar fi fost 10 ... Dc7 pregătind încă odată mutarea 11 ... e5. Albul nu poate să împiedice această înaintare prin 10. Ce5 ? din cauza 11 ... C : e5 12. d : e5-Cg4 și nici prin 10 ... 11. De2 deoarece ar urma 11 ... e5 12. C : e5-C : e5 12. d : e5-C : e5 13. d : e5-Cg4 14. f4-f6. Albul poate eventual juca 11. h3 și după 11 ... e5 12. d : e5-C : e5 13. Nf4 continuările 13 ...

C : f3+ 14. D : f3, 13 ... Cb5 14. Nh2 sau 13 ... Cfd7 14. Te3-C : f3+ 15. D : f3-T : e3 16. D : e3-Nc5 17. Nb6 îi asigură toate un joc avantajos. Dar după 11. h3 foarte interesant este 11 ... Ch5 ! după care înaintarea tematică e7-e5 pare să se realizeze în condiții bune. Pentru a păstra avantaj după 10 ... Dc7 albul ar fi trebuit să găsească continuarea 11. Te2 ! care i-ar fi asigurat un ușor avantaj în varianta 11 ... e5 12. D : e5-Cg4 13. e6. Ideea mutării 11. Te2 constă în faptul că după 11 ... e5 12. d : e5-C : e5 ? 13. Ce5-T : e5 14. Nf4 negrul nu mai dispune de dezlegarea prin bătaie cu șah la el ca în variantele anterioare. După 10 ... Dc7 11. Te2 !-Ch5 albul continuă cu 12. De1 împiedicând atât 12 ... Cf4 ? 13. N : f4-D : f4 14. T : e7-T : e7 15. D : e7-N : d4 ? ? 16. Ce2, cât și 12 ... e5 prin 13. g4 !-Cf6 14. h3.) 11. d5-Cf8 12. Nc2 (Această mutare contracarează intenția negrului 12 ... e6 la care ar răspunde cu 13. d6. Pe de altă parte nebulul alb tinde să devină activ pe diagonală a4-e8.) 12 ... a6 (În eventualitatea mutării 13. Na4 negrul a pregătit răspunsul ingenios 13 ... b5 ! După 14. c : b5-Nd7 15. b : a6-N : a4 16. D : a4-C : d5, sau 16. C : a4-Dd6 el ar fi putut răsufila ușurat.) 13. a4 !-a5 (Cu prețul

pentru acest gen de poziții. Albul capătă șanse tactice) 19 ... f:e6 (Se pare că negrul nu poate rola acest cal în e6. În favoarea albului ar fi 19 ... Cc4 20. Dg5-Nf6 21. Dh6-T:b2 22. Ce4) 20. d:e6-Tf8? (Negrul nu găsește cea mai bună apărare care constă în 20 ... Ne4 și la 21. N:a8-D:a8! de ex.: 22. Dg5-N:e6 23. D:e4-Nh3 24. f3-Dc6! 25. Tfd1-d5 26. g4-Nf6 27. De3-Rf7 cu joc excelent pentru negru) 21. N:a8-C:a8 22. b4?! (Cea mai exactă continuare a atacului ar fi constat în 22. Dg5 deoarece apărarea 22 ... Tf6 este răsturnată prin 23. Cd5-T:e6 24. C:e4+-Rf7 25. Cc6. După 22. Dg5 negrul s-ar fi apărat probabil cel mai bine prin 22 ... Ne4 23. D:e7-Dc4 24. D:c7-C:c7 cu un final aproximativ egal) 22 ... N:c3! 23. D:c3-c:b4 24. T:b4-Cc7 25. Tc4 (După 25. Tfb1 negrul dispune de 25 ... Df5! cu justificările 26. Tf4?-D:b1+ sau 26. D:c7?-D:f2+ 27. Rh1-N:e2) 25 ... D:c3 26. Tc3-C:e6 27. Te3-Tf6 28. Tb1-Rf7 29. Tb6-Nc4 30. a4-Cd4 31. Rf1-Tf5 32. Tb7-Ta5!?! (Această continuare jucată în criză de timp asigură negru'ui egalitatea. Spre remiză se îndrepta jocul și în cazul mutării 32 ... Cc6 ale cărei consecințe păreau însă mai greu de evaluat) 33. Tb:e7 (Sau 33. Tee7+-Rf6 34. Ta7-N:e2+ 35. Rc1-Na6, iar după 33. Te4 negrul joacă 33 ... T:a4) 33 ... Rf6 34. T7e4-T:a4 35. T:d4-N:e2+ 36. R:e2-T:e4. Jucătorii cad de acord asupra remizei (1/2).

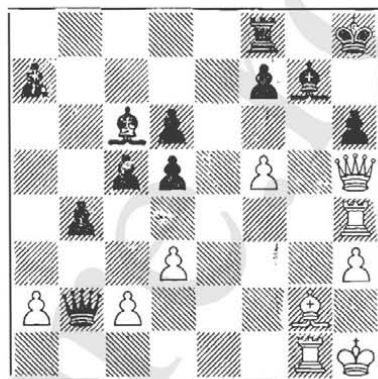
Comentarii de I. Biriescu

H. PRUNDEANU—V. GROZAV

Camp. echipe, Divizia B,
Herculane 1985

1. e4-c5 2. Cc3-Cc6 3. d3-g6 4. g3-Ng7 5. Ng2-d6 6. Cge2-Nd7 7. Ne3-Cf6

8. h3-Tb8 9. 00-b5 10. Dd2-00 11. f4-Dc8 12. Rh2-b4 13. Cd1-Ce8 14. f5-Cc5 15. g4-g:f? 16. g:f-Cf6 17. Tf4- (17.

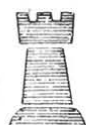
Nh6??-N:h6 18. D:h6-Cfg4+ 19. h:g-C:g4+ 0-1) 17 ... Rh8 18. Th4-Tg8 19. Ng5-Nc6 20. Cg3-Dc7 21. Df4-Tbd8 22. Ce3-Db8 23. Ch5 (cu ideea C:f6 și T:h7!) 23 ... Ced7 24. C:f6-C:f6 25. Rh1-Tgf8 26. Cg4-d5 27. e5-C:g4 28. D:g4-D:e5 29. Nf4!-D:b2 30. Tg1-Td6 31. Dh5-h6 32. N:d6-e:d6 (vezi diagramă) 33. d4!-D:c2 (negrul a luat trei pioni; îi ofer acum un al patrulea) 34. f6!-Dg6 (34 ... N:f6- 35. Ne4!) 35. f:g7-D:g7 36. Nf3-Dh7 37. D:h6 1-0.

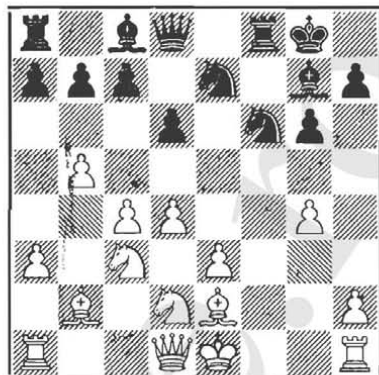
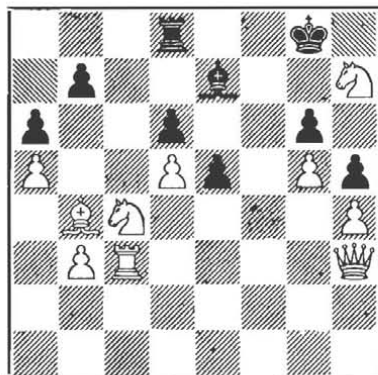
Comentarii de H. Prundeanu
IAT Timișoara

KERTESZ A.—ANIȚOAI D.

Memorialul Sadoveanu
Indiană regelui 1985

1. d4-Cf6 2. c4-g6 3. Cc3-Ng7 4. e4-d6 5. Ne2-00. 6. Cf3-e5 7. 00-Cc6 8. d5-Ce7 9. Ce1-Cd7 10. f3-f5 11. g4-Cf6 12. Cd3 (Varianta Petrosian, mai rar jucată în ultimii ani) 12 ... c6 (După 12 ... h6 13. h4!-g5!?-h5! negrul su-

feră încet) 13. **a4!** (Într-o partidă Lengyel—Tratatovici, Satu Mare 1985 — t. int. — albul a jucat superficial 13. **Ne3** și după **b5!** a intrat în poziție grea) 13 ... **a6** 14. **Ne3-cd** 15. **cd-Nd7** 16. **a5-h5** 17. **g5-Ch7** 18. **Nb6!** (Alungă dama cu tempo de pe diagonala d8-h4. După 18. **h4-Cc8!** negrul amenință și **Cg5!?**) 18 ... **De8** 19. **h4-Cc8** 20. **Ne3-De7** 21. **Rh2-I-Ca7** 22. **Cb4-De8** 23. **Cc2-I-Cb5** 24. **Cb5-Nb5** 25. **Ca3-Ne2** 26. **De2-fe4** 27. **fe4-Tf1** 28. **Tf1-Da4** 29. **Cc4-Db4** 30. **Nd2-Db5** 31. **Tf3-I-Td8** 32. **Df1-Cf8** 33. **b3-Dd7** 34. **Dh3-Dh3** 35. **Rh3-Ch7** 36. **Nb4-Nf8** 37. **Tc3-Ne7** diagramă 38. **Ce5?!** (**Cb6** și **Tc7** câștiga ușor) 38 ... **Ng5!** 39. **Cg6-Nd2** 40. **Tc4-Nb4** 41. **Tb4-Cf6** 42. **Tb7-Ce4** 43. **b4-Cc3** 44. **Ce7-Rf8** 45. **Rg3-Te8** 46. **Cg6-Rg8** 47. **Rf4-Cd5** 48. **Rg5-Ce3** 49. **b5** și negrul cedează.

Comentarii A. Kertesz

FISCHER IOAN—KERTESZ ALFRED

Semifinala R.S.R.,

Băile Herculane oct. 1982

Deschiderea engleză

1. **c4-e5** 2. **Cc3-f5** 3. **e3-Cf6** 4. **d4-Cc6** 5. **a3?!** (Începutul unui plan lent

cu neglijarea flancului regelui) 5 ... **g6** 6. **b4-d6** 7. **Ne2-Ng7** 8. **Nb2-00** 9. **Cf3-e4** 10. **Cd2-f4!** 11. **b5** (După 11. **Cde4-Cd3-Da4** 21. **Cbc1-Cb4?**) 19... **Ne6** 20. **Ce7** 13. **g4?** (Împiedică 13 ... **Cf5** dar permite negrului o combinație care amintește de epoca romantică a șahului — diagramă) 13 ... **Cg4!** 14. **Ng4-Cd5!!** (Dubla amenințare **Dh4+**, **Df2** cu mat și **Ce3** decid imediat în favoarea negrului) 15. **h4-Ce3** 16. **Nc8-Cd1** 17. **Ne6+-Rh8** 18. **Cd1-Df6** 19. **d5-Df4** 20. **Ng7-Rg7** 21. **Th3-e3!** 22. **Te3-Dh4** 23. **Re2-Tf4** și după o scurtă rezistență albul a cedat.

Comentarii A. Kertesz

ZARCULA IOAN—MILINCOVICI

Turneul internațional de șah

BLED, R.S.F. Iugoslavia, 1985

1. **e4-c5** 2. **Cf3-Dc7** (Enciclopedia de șah iugoslavă — B 27, varianta 3!) 3. **d4-cd** 4. **Cd4-Cf6** 5. **Cc3-a6** 6. **Nd3** (B 27-3: 6. **f4?!**-b5 7. **e5-b4** 8. **Ccb5-ab** 9. **ef6-gf6** 10. **Cb5-Dc6**) 6 ... **Cc6** 7. **Ne3-e6** 8. **00-Ce5?!** (O acțiune prematură, negrul rămânând în urmă cu dezvoltarea) 9. **h3!-b5** 10. **f4-Cc4** 11. **Nc4-Dc4** 12. **Dd3** (Propune schimbul damelor în-

tărind centrul și subliniind avantajul de dezvoltare al albului) 12 ... d5 13. ed! (Avantajul de dezvoltare poate fi valorificat numai prin deschiderea poziției) 13 ... Dd3 14. cd-ed (Dacă 14 ... Cd5 15. Cd5-ed negrul a rămas fără nici o figură dezvoltată) 15. Tfe1-Nd6! (Singura mutare acceptabilă!) 16. Nf2+-Rd8 (La 16 ... Rd7 17. Cf5-Nf4 18. Te7+-) 17. Cc6- Rc7 18. Ce5!-Ne6 19. Ce2 (Cîmpul d4 atrage ca un magnet piesele albe, totodată se deschide și coloana „c”) 19 ... Ne5 20. fe-Cd7 21. Cd4-Rb7 22. a4!! (Semnalul atacului decisiv. Regele negru nu este în siguranță nici pe flancul damei!) 22 ... b4 23. a5!-Tab8 24. Ta4-Ra8 25. Cc6-Tb5 26. Cb4-Rb7 (La 26 ... Thb8 27. Cc6-Tc8 28. Ca7!+-) 27. Tc1!-Ce5 28. Ng3-f6 29. d4-Cc4 30. b3!-Ca5 31. Tc7!-Rb6 (La 31 ... Ra8 urmează 32. Ta5-Ta5 33. Cc6 cu mat imparabil) 32. Te7 și negrul a cedat. Un atac condus cu simplitate și eficiență.

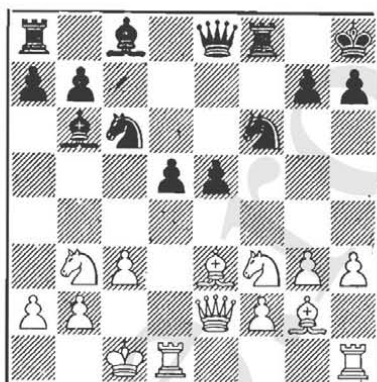
Comentarii I. Zarcula

RABIEGA ROLAND—

ZARCULA IOAN

Festivalul șahist
„Berliner Sommer“, 1985

1. e4-c5 2. c3-Cf6 3. e5-Cd5 4. d4-cd 5. Dd4-e6 6. Cf3-Cc6 7. De4-f5 8. ef-Cf6 9. De2! (Ideea acestei mutări constă în fianchetarea nebunului alb, cu presiune pe diagonală h1-a8 și pe coloanele centrale) 9 ... Nc5 10. g3-00 11. Ng2-De8! 12. Cbd2-d5 13. Cb3-Nb6 14. Ne3-e5!! (Negrul trebuie să acționeze energic, amenințînd în centru și pe flancul regelui, în cazul rocadei mici) 15. h3-Rh8! 16. 000?! (diagramă) 16 ... d4!! (Deschide drumurile de atac spre regele alb!) 17. cd-Cb4 18. Ce5-

Ca2+ 19. Rd2 (La 19. Rb1 urmează 19 ... Nf5+ 20. Ra2-Da4 cu mat sau 20. Cd3-Da4 21. Cbc1-Cb4+) 19 ... Ne6 20. Dd3-Da4 21. d5 (Dacă 21. Cc1 urmează 21 ... Cb4 22. Da3-Dc2 23. fe-Nd5 24. Th2!-Tf1+ 25. Rf1-Dd1+ 26. Rf2-Rg8 27. Cd7-Nc4 28. Rf3-Df1+ 29. Tf2-Ne2+ sau 28. Cb6-De2+ urmat de mat) 21 ... Cd5 22. Cd4-Ce3 23. fe 0-1.

GANȚ OVIDIU—KISS LAURENȚIU

Campionatul militar, 1985

1. d4-Cf6 2. c4-e6 3. Cf3-c5 4. d5-ed5 5. Cd5-d6 6. Cc3-g6 7. Nf4-a6 8. a4-Ng7 9. e4-Ng4 10. Ne2-Nf3 11. Nf3-00 12. 00-Cbd7 13. Te1-De7 14. e5-de5 15. d6-De6 16. Nb7-Ta7 17. Nc6-Tb8 18. Ng5-Tb6 19. Cd5-Cd5 20. Nd5-Dd6? (greșelile se plătesc, mai ales dacă se repetă...) 21. Nd8-Nf6 22. Nb6-Cb6?? 23. Nf7+- 1-0.

ARDELEANU A.—BRUJIC B.

Bela Crkva, 1985

1. e4-c6 2. Cc3-d5 3. Df3-d4 (3 ... de4 4. Ce4-Cd7 5. d4-Cgf6 6. Nc4-Cb6 7. Nd3-Dd4 8. Ce2-Dd7 9. Cf6+-gf6 10.

h3-Ca4 11. Nc4-Cb6 12. Nd3-Ca4 13. Nc4-Cb6 14. Nd3 1/2, Ardeleanu—Skemscris, Bela Crkva, 1985) 4. Nc4-Cf6 5. e5-dc3 6. ef6-ef6 (6...cd2+ 7. Nd2-ef6 8. 000±) 7. bc3-Cd7 8. d4-Nd6 9. Ce2-Cb6 10. Nd3-Ne6! 11. 00-00 12. Cg3-Dc7 13. Cf5 !-Nh2? 14. Rh1-Nd6 15. Nh6-Nd5 (vezi diagrama) 16. Ng7 !-Nf3 17. gf3-Nf4 (17... Nh2 18. Tg1-Ng1 19. Tg1-h5 20. Ch6 mat; 17... Ng3 18. Tg1-Tfe8 19. Tg3-Dg3 20. fg3-Te6 21. Nh6+-) 18. Tg1-Tfc8 (18... Tfe8 19. Ch6+-Nh6 20. Nh6+-Rh8 21. Ng7+-Rg8 22. Nf6+-Rf8 23. Nh7! şi 24. Tg8 mat) 19. Nf6+- Rf8 20. Tael-Te8 (20... Cd5 21. Ng7+-Rg8 22. c4!-Te8 23. Te8+-Te8 24. cd5-f6 25. d6!-Nd6 26. Nc4 mat; 22... f6, 23. cd5-cd5 24. Nf6+) 21. Ng7+-Rg8 22. Ch6+-Nh6 23. Nh6+ şi negrul cedează 1-0.

ARDELEANU A. — VASILESCU L.

Campionatul naţional studentesc
Băile Herculane, 1985

1. e4-c5 2. Cf3-Cc6 3. Nb5-g6 4. 00-Ng7 5. c3-c5 6. d4-ed4 7. cd4-cd4 8. Nf4-Cge7 9. Nd6- (9. Tel-a6 10. Nc4-d6 11. Cbd2-00 12. Tel-h6 13. h3-d5 14. Nb3-Ne6 15. e5-Db6+ Short — Littlewood,

Londra, 1978) 9...a6 10. Na4-b5 11. Nb3-00 12. Cbd2-h6 13. h4-Te8 (vezi diagrama) 14. Nf7+ !-Rf7 15. Db3 -Rf8 (15...Cd5 16. Db5+- Te6 17. Cb3±; 15... Rf6? 16. e5 -Rf5 17. Cd4+-Cd4 18. Dh3+-Rf4 19. g3 mat) 16. Cg5 !-hg5 17. f4!-Nf6 (17...gh4 18. f5 !-Nf6 19. fg6; 18...g5 19. f6) 18 fg5-Rg7 19. gf6+-Rh8 20. Df7 !-Tg8 21. fe7-De8 22. De8 şi negrul cedează 1-0.

Comentarii de Alin Ardeleanu

ALEXANDRU PRUNDEANU—

MICHAEL RUFER

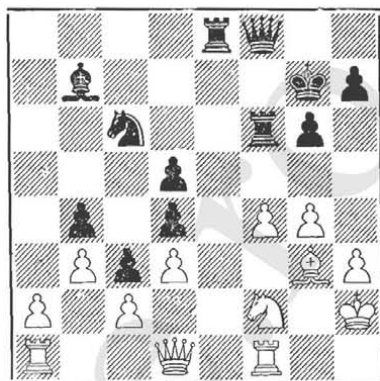
E.M. Timişoara

Berlin West

Turneul Electromotor Timişoara, 1986

1. e2-e4 Cg8-f6 2. e4-e5 Cf6-d5 3. c2-c4 Cd5-b6 4. d2-d4 d7-d6 5. e5:d6 e7:d6 6. Nf1-d3 Cb8-c6 7. Cg1-e2 Cc6-b4 8. 00 Nf8-e6 9. Cb1-c3 Cb4:d3 10. Dd1:d3 00 11. Nc1-e3 d6-d5 12. b2-b3 d5:c4 13. b3:c4 g7-g6 14. d4-d5 c7-c6 15. Tal-d1 Nc8-f5 16. Ne3:b6 (16. Ce4? c:d5 17. c:d5 C:d5 18. D:d5 D:d5 19. T:d5 N:e4 20. Te5 Nd3 21. T:e7 N:e2 şi 22...Na6 şi negrul rămâne cu un pion în plus) 16...Dd8:b6 (16...N:d3? 17. N:d8 N:e2 18. N:e7 N:f1

19. N : f8 şi albul rămâne cu o figură în plus) 17. Dd3-f3 Db6-c5 18. g2-g4 Nf5-d7 19. Cc3-e4! Lc5 : c4 20. Td1-d4 Dc4 : a2 (20... Db5 21. g5! c : d4 22. T : d4! ±) 21. Ce2-c3 Da2-a5 22. g4-g5! Nd7-f5 23. h2-h4 Da5-b6 24. Tf1-d1 c6-c5 (vezi diagramă) 25. d5-d6!! Nf5 : e4! (25... c : d4? 26. Cd5! N : c4 27. C : e7+ şi 28. Df6 mat sau 26... Dd8 27. d : e7 şi 28. Cf6+) 26. Td4 : e4 Ne7-d8 (26... N : d6? 27. Cd5 Dc6 28. Cf6+ Rh8 29. Dc3 Ne7 30. Te7 şi 31. Ch5±±) 27. Cc3-d5 Db6c6 28. Te4-e7! (ameninţă h5) 28... f7-f5 29. Df3-c3 Tf8-f7 30. Dc3-c4 1-0 (Negrul cedează în faţa ameninţării 31. Cf6+ şi 32. D : f7).

Comentarii de A. Prundeanu

FINALURI DE PARTIDĂ

H. PRUNDEANU — I. COSMA

Campionatul municipiului Timișoara,
1985

Alb : Rh2, Dd1, Ta1, Tf1, Ng3, Cf2
p. a2, b3, c2, d3, f4, g4, h3

Negru : Rg8, Df8, Te8, Tf6, Nb7, Cc6
p. b4, c3, d4, d5, g6, h7

1. g5!-Tf4! (Desigur un sacrificiu de calitate inspirat care după N : f4-D : f4 3. Rh1-D : g5 ar fi dat negrului un joc satisfăcător) 2. Cg4!-T : f1 3. D : f1-D : f1 4. T : f1-Rg7 (4... Tf8 5. Te1 şi se ajunge în varianta principală) 5. Ch6-Tf8 6. Te1-Nc8 (Parează manevra Tc6-Tc6-Ne5-) 7. Te7+ şi negrul cedează (La 7... Rh8 8. Tc7, iar la 7... C : e7 8. Ne5+-Tf6 9. g : f6-R : h6 10. f7! şi pionul se transformă, sau 9... Rf8 10. Nd6) 1-0.

I. ZARCULA — H. PRUNDEANU

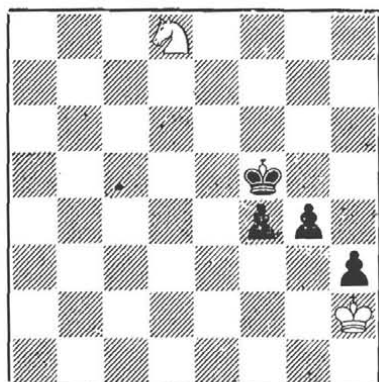
Campionatul municipiului Timișoara,
1986

Alb : Rh2, Cd8

Negru : Rf5
p. f4, g4, h3

1. Cf7? (1. Cb7!-Re4 2. Cd6+-Rf3 3. Cf7 urmat de 3... g3+ 4. Rh3-g2 5. Cg5+-Rf2 6. Ce4+-Rf1 7. Cd2+-Rg1 8. Cf3+-Rf2 9. Rg4 şi 1/2 sau 3... Rf2 4. Ce5-g3+ 5. R : h3-g2 6. Cg4+-Rf1 7. Ch2+-Rg- 8. Cf3+ şi Rg4! 1/2) 1... Re4

2. Ch6-Rf3 3. Cf5-Re2! 4. Ch6-g3+!
5. Rh3-f3! 6. Cf5-g2 7. Cg3+ (7. Rh2-
Rf2) 7... Rf2 (8. Ce4-Re3) 0-1.

Comentarii de H. Prundeanu

DANA NUȚU — SZUSZA VERŐCI

Sm. Palanka, oct.-nov. 1985

1. Cf3-Cf6 2. c4-g6 3. Cc3-Ng7 4.
e4-d6 5. d4-00 6. Ne2-Cbd7 7. 00-e5 8.
Ne3-c6 9. Dc2-Cg4 10. Ng5-f6 11. Nh4-a5
12. Tad1-De7 13. Tfe1-h5 14. h3-Ch6
15. Ng3-Rh7 16. Ch4!-Tg8 (16... ed4
17. Td4-f5 18. Cg6!!-Rg6 19. ef5-Rh7
20. f6+; 19... Cf5 sau Rf7 20. Nh5!;
19... Rg5 20. h4 și se revine la varian-
tele de mai sus) 17. f4-ef4 18. Nf4-Cf8
(18... g5 19. Ng5-fg5 20. e5+-Rh8 21.
Cg6+-Rh7 22. Cf8+-Rh8 23. Dh7!+-) 19.
Ng3-Nd7 20. Nd3-Cf7 21. e5-f5 22. Cf3-
de5 23. Ce5-Ce5 24. Ne5-Ne5 25. Te5-Dd6
26. Ce2-b6 27. Dc3-Te8 28. Te8-Ne8 29.
c5-bc5 30. dc5-De7 31. Da5-Nf7 32. Dc3-
Cd7 33. b4-Na2 34. Dd2-Nd5 35. Cf4-Cf6
36. Te1-Ne4 37. Nc4-Td8 38. De3 (38.
Dc3! în vederea Dg3) 38... De5 39.
Ce6-Db2 40. Dg5 (40. Dg3!?) 40... Tg8
41. Td1-De5 42. Td6-Dc3 43. Cf4-Dc4-
44. Tf6-Dc1+ 45. Rh2-Tg7 46. Tg6-Df4

47. Df4-Tg6 48. g3-Tg7 49. Rg1-Tb7 50.
Dg5-Tb4 51. Dh5-Rg7 52. Dg5-Rf7 53.
h4-Tb8 54. g4-Tg8 55. Dh5+-Rg7 56.
Rf2!-Rf6 (56... fg 57. De5+) 57. g5-Re5
58. Dd1-Nd5 59. De2-Ne4 60. Db2-Rf4
61. Bb3 1-0.

Comentarii de Dana Nuțu

DANA NUȚU — NANA ALEXANDRIA

Sm. Palanka, oct.-nov. 1985

1. Cf3-b5 2. e3-a6 3. c4-bc4 4. Nc4-d5
5. Ce5!-c6 (5... dc4-Df3; 5... Dd6 6.
Cf7-Rf7 7. Dh5+-g6 8. Dd5; -Ne6 9.
Df3+-Cf6 10. Ne6+ 11. Da8) 6. Nb3-f6?!
7. Dh5-g6 8. Cg6-hg6 9. Dh8-Ch6 10.
Nc2-Nf5 11. Nf5-gf5 12. Dh7-Dd6 13.
d4-De6 14. Cc3-Cf7 15. Ce2-Cd6 16. Dh5-
Rd8 17. Cf4-Dg8 18. Nd2-a5 19. Tc1-e6
20. Dg6-Dg6 21. Cg6-Nh6 22. Tc5 (albul
cîștigă un tempo prețios pentru dubla-
rea turnurilor pe coloana c) 22... Cb7
23. Tc2-Rd7 24. h3-Ca6 25. g4-Cb4 26.
Nb4-ab4 27. b3-Cd6 28. gf5-Cf5 29. h4-
Rd6 30. h5-e5 31. Ch4-Ce7 32. Cf3-e4
33. Ch4-Tg8 34. Re2-Tg5 35. Cg6!-Cc8
(35... Cg6 36. hg6 37. Tg6-Tc1 și se
pierde pionul c6) 36. a3!-ba3 37. Ta2-Ce7
38. Ce7-Re7 39. Ta3 1-0.

Comentarii de Dana Nuțu

LIGIA JICMAN—

ELISABETA POLIHRONIADE-RUSU

Campionatul național de șah

Băile Herculane, dec. 1985

1. e4-d6 2. d4-Cf6 3. Cc3-g6 4. Cf3-
Ng7 5. Ne2-00 6. 00-c6 7. e5!?-Ce8?!
[7... de5 8. Ce5 (8. de5?-Cg4 9. Nf4-
Dc7) 8... Cbd7 9. Nf4-Ce5 10. Ne5-Nh6
11. Te1-Ne6 12. Nf3+ Hulak—Planinc,
Rovinj — Zagreb, 1975] 8. Nf4-d5!?

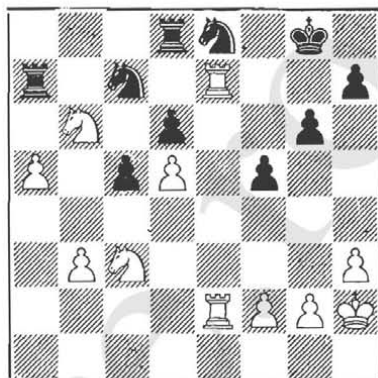
(8... Ng4 9. Te1-Cd7 10. h3-Nf3 11. Nf3-de5 12. de5-Cc7 13. Ng4[±]; 8... Cd7 9. Te1-de5 10. de5-Cc7 11. h3-Ce6 12. Ng3 în vederea Nc4[±]) 9. h3-Cc7 (9... b6 10. a4-a5 11. Dd2-Na6 12. Tael, în vederea Nh6, Ch2, Cg4) 10. Dd2-Ce6 11. Nh6-f5 12. ef6-ef6 13. Ng7 (13. Tfel în vederea Nf1) 13... Rg7 14. Nd3 (mai bine 14. Tfel în vederea Nf1, Cd1, Ce3, Cg4) 14... Dd6 15. Tael-Cf4 16. Te3-Cd3 17. Dd3 !-Nf5 ?! (mai bine 17... Ca6 în ved. Cc7) 18. Dd2-Ca6 19. Tfel-Cc7 (19... Cb4 20. Ch4 !-Nd7 21. a3-Ca6 22. Te7-Tf7 23. Tf7-Rf7 24. Dh6-Rg8 25. Cg6 !-hg6 26. Dg6-Rf8 27. Dh6-Rg8 28. Te3-Df8 29. Dg6 !-Rh8 30. Dh5-Rg8 31. Tg3[±]; 28... Te8 29. Tg3-Rf7 30. Tg7-Re6 31. De3-Rf5 32. g4 mat) 20. Ch4-Ne6 (mai bine 20... Nd7 21. Te7-Tf7 22. Tf7-Rf7 23. Dh6-Rg8 24. Cg6-hg6 25. Dg6-Rf8 26. Dh6-Rf7 ! cu egalitate) 21. Ce2-Tae8 22. Cg3 (în ved. Te6, Chf5) 22... Nd7 23. Dd3-f5 ? (mai bine 23... Te3 24. Te3-Te8[±]) 24. Te5 !-f4 ?! (mai bine 24... Te5 25. Te5[±] în ved. Cf3) 25. Cf1-Te5 26. Te5-c5 27. c3-Df6 28. Cf3-Nf5 29. Dd2-Ne4 30. Cih2 (30. Cg5 !-Te8 31. Te8-Ce8 32. Ce4-de4 33. dc5[±]) 30... Ce6 31. dc5-h5 (31... Cc5- 32. Cg4[±]) 32. c4 !-Cc5 33. cd5-Nf5 34. Dd4-Cd7 35. Te7-Tf7 36. Tf7-Rf7 37. Df4-Db2 38. g4-hg4 39. hg4-Db1 40. Rg2-De4 41. Dg3-Dd5 42. gf5-gf5 43. Df4-Cf6 44. a3-a5 45. Cf1-Dc5 46. Ce3-Da3 47. Ce5-Re8 48. Df5-De7 49. Dc8-Dd8 50. Db7-De7 51. Db5 1—0.

Comentarii de Ligia Jicman

Partide alese din repertoriul juniorilor
GANT OTILIA—

SEMACINSKA GRAZYNA
Meci Polonia — R.S.R., 1985

1. d4-Cf6 2. c4-c5 3. d5-b5 4. Cb5-a6
5. ba6-Na6 6. Cc3-d6 7. e4-Nf1 8. Rf1-g6

9. Cge2-Ng7 10. h3-Cbd7 11. Rg1-00 12. Tb1-Da5 13. Dc2-Tfb8 14. Ne3-Ce5 15. b3-Da6 16. a4-Dd3 17. Dd3-Cd3 18. Rh2-Cd7 19. Thd1-Cb4 20. Cb5-Cc2 21. Ng5-Nf6 22. Nf6-Cf6 23. Tbc1-Cb4 24. e5 !-Ce8 25. ed6-ed6 26. Cec3-f5 27. Td2-Rf8 28. Te1-Tc8 29. Ca3-Ta7 30. Cc4-Td8 31. Cb5-Tad7 32. a5-Cf6 33. Cb6-Tb7 34. Cc3-Rf7 35. Cc4-Ca6 36. Te6-Ce8 37. Tde2-Cac7 38. Te7-Rg8 39. Cb6-Ta7 40. Cc4-Tb7 41. Cb6-Ta7 (vezi diagramă) 42. g4 !!-Ta5 43. gf5-gf5 44. f4 !-Tb8 45. Cd7-Taa8 46. Tg2-Rh8 47. Tf7-h6 48. Cf8-Cf6 49. Tfg 1—0.

ARDELEANU CALIN—

MARIN MIHAIL

Finala R.S.R. juniori I,
Călimănești 1983

1. d4-Cf6 2. c4-e6 3. Cf3-b6 4. g3 (Alte modalități de a combate Indiana damei : 4. a3 ; 4. Cc3 ; 4. Nf4) 4... Nb7 5. Ng2-Ne7 6. 00-00 7. d5 (O continuare mai tăioasă decât 7. Cc3, unde după 7... Ce4 8. Nd2 sau 8. Dc2 jocul se îndreaptă spre un făgaș ultrapozițional) 7... ed5 8. Ch4-c6 (După 8... Ce4 9. cd5-Nh4 10. Ne4 albul are avantaj) 9. cd5-Cd5 (Dacă 9... cd5 10. Cc3-Ca6

11. Cf5-Cc7 12. Nf4-Nc5 13. Tc1-Nc6 14. Ca4 (Albul păstrează o inițiativă de lungă durată iar pionii de pe coloana „d” îi asigură un avantaj) 10. Cf5-Cf6 11. e4-d5 12. e5!? (Se putea și 12. Cc3 și după 12... de4 13. Ng5-h6 14. Nf4!-Na6 partida trecea pe un făgaș analizat profund de teorie) 12... Ce8 13 Cc3-f6? (Negrul încearcă să elimine imediat in-comodul pion „e5”, nebănuind ce va urma... Mai bine era 13... Ca6 cu ideea Cc5-e6, dar și în cazul acesta albul menținea inițiativă (diagramă) 14. Cd5!! (O mutare care aruncă întreaga poziție neagră în aer. Dacă 14... cd5 15. Nd5-Nd5 16. Dd5-Dd5 17. Ce7-Rh8 18. Cd5 albul recîştiga pionul sacrificat cu avantaj în continuare) 14... Nc5 15. Cf6-Cf6 (Desigur nu 15... gf6 ?? 16. Dd8) 16. Dd8-Td8 17. ef6-gf6 18. Nf4 (Albul și-a încheiat dezvoltarea și deține un avantaj pozițional zdrobitor) 18... Ca6 19. a3 (Limitează activitatea calului negru și amenință înaintarea b4-b5) 19... Td3 20. Tfd1! (Începutul unei manevre frumoase prin care albul transferă nebunul de pe diagonala h1-a8 pe diagonala a2-c4. La cîştig ar fi dus și 20. b4-Cb4 — singura contra-șansă — 21. ab4-Nb4 22. Tfc1-Nc5 23. Ne3, dar am apreciat calea din partidă

ca fiind mai directă) 20... Tad8 (20... Td1 21. Td1 și pătrunderea tur-nului la „d7” decide partida) 21. Td3-Td3 22. Nf1!-Td8 23. Nc4+-Rh8 24. Nh6 (Negrul se află într-o plasă de mat și trebuie să schimbe nebunul negru pentru a scăpa. După schimb el nu va mai avea nici o piesă în poziție activă) 24... Nf8 25. Nf8-Tf8 26. Cd6-b5 (Singura cale de a evita pierderea unei piese) 27. Nb5-cb5 28. Cb7-Tb8 29. Cd6-Tb6 30. Td1-Cc7 31. Ce4-Tc6 32. Td7 (Albul amenință 33. Cf6-Tf6 34. Tc7+) 32... f5 33. Cf6! (Schimbul cailor face ca toate speranțele negrului să fie zadarnice. Albul are un pion în plus și regele negru nu poate părăsi linia opta în mod elementar) 33... Tf6 34. Tc7-a6 35. Ta7-Tc6 36. b4-Td6 37. Rg3-Rg8 38. h3-h5 39. Rf1 (Desigur 39. Rf3 era mai rapid) 39... Tc6 40. Re2-Tc2 41. Rf3-Tc3 42. Rf4-Ta3 43. Rf5-Tf3 44. Rg6-Rf8 45. Ta6 (Negrul s-a recunoscut în-vins deoarece la 45... Tf2 urma 46. Tf6 1-0.

Comentarii de Călin Ardeleanu

COZIANU C. (Oțelul Galați) —

SZUHANNEK RANKO (Timișoara)

Campionatul R.S.R., semifinala
juniori III, Buziaș, 1986

Apărarea siciliană

1.e4-c5 2. Cf3-d6 3. d4-c:d4 4. C:d4-Cf6 5. Cc3-e6 (Varianta Schweringen) 6. Ne2-a6 7. 00-Ne7 8. Ne3-00 9. f4-Dc7 10. a4-Cc6 11. Rh1-Nd7+ 12. Nf3-C:d4 13. N:d4-e5 14. Ne3-Tac8 15. a5-Tfc8 16. Ne2-Nc6 (Dd7 dacă Nb6) 17. Dd3?! (Mai bine era De1 cu ideea Dg3 și atac pe rocadă) 17... Cd7 18. Ng4-l-e:f4 19. N:f4-Cc5 20. Dc4-Nd7 21. Cd5+-Dd8 22. N:d7-C:d7 23. De2-Cf6 24.

Dd3?-C:d5! 25. e:d5? (25. D:d5!-T:c2 26. D:b7=) 25...Dc7 26. Tfe1? (După care albul pierde ușor) 26...D:c2 27. D:c2-T:c2 28. N:d6-Rf8 (Este greșită mutarea T:e7-T:e7 Te1-Tc7!!) 29. Ng3-Nb4 30. Tcd1-Td8± 31. Ta4?-T:d5! 32. Tbl-T:b2 33. Tbal-Tbd2 34. h3 (Prea târziu) 34...Td1+ 35. T:d1-T:d1 36. Rh2-Nd6 37. N:d6-T:d6 38. Tb4-Td7 39. Rg3-Rc7 40. Tb6-Rd8 și după câteva mutări albul cedează (0-1).

Comentarii de R. Szulcane

ADAMESCU ALINA (CSS Timișoara)—
BADULESCU MARA (Const. Brașov)

Campionatul R.S.R.,
semifinala juniori III,
Buziaș, 1986

1. e4-c5 2. Cf3-Cc6 3. Nb5-d6 4. N:c6-b:c6 5. 00-Cf6 6. Cc3-Ng4 7. d3-d5 8. h3-N:f3 9. D:f3-d4 10. Ce2-Ne7 11. Cg3-Cd7 12. Cf5-Nf6 13. c3-c5 14. Nd2-00 15. Ta1-Cb6 16. Cd4-cd4 17. Tc6-Ne7 18. Tfe1-Tc8 19. Dg3-g6 20. Ch6+-Rh8 21. D:e5+-f6 22. De6-Nd6 23. Cf7+-T:f7 24. D:f7-Ca4 25. Ne6 și negrul cedează (1-0).

PETRESCU DANIEL (Petrulul Ploiești) — GHIRIS MIHAI (Timișoara)

Semifinala juniori III
Buziaș, 1986

1. d4-d5 2. Cf3-Cf6 3. b3-e6 4. Nb2-b6 5. e3-Nb7 6. e4-Ne7 7. Cc3-00 8. Nd3-h6 9. 00-Cbd7 10. a3-c5 11. Cd2-Te8 12. e4?-c:d4 13. Cb5-d:e4 14. Ne1-e5 15. a4-a6 16. Ca3-Nc5 17. Te1-e3 18. Cf3-e:f2+ 19. R:f2-d3+ 20. Rf1-e4 21. Cd4-Dc7 22. Dd2-D:h2 23. Te3-Dh1! 24. Rf2-Cg4+ (albul cedează) 0-1.

ZARCULA ION —

IERCOSAN CĂTĂLIN

Campionatul R.S.R.,
semifinala juniori III, Buziaș 1986
Apărarea siciliană, Sistemul Paulsen

1. e4-c5 2. Cf3-e6 3. d4-cd4 4. Cd4-a6 5. Cc3-Dc7 6. Nd3-Cf6 (Se mai putea juca și 6... b5 sau 6... Cc6) 7. 00-Ne7 8. Rh1-00 9. f4-Cc6 10. Cf3-d6 11. De1-Tg8?! (Mai bine ar fi fost Td8) 12. e5!-de5 13. fe5-Cd5 (La 13. Cd7 14. De4-g6 15. Nf4±) 14. De4-g6 15. Cd5-ed5

16. Dd5-Cb4 17. Dc4-Dc4 18. Nc4-Cc2 (diagramă) 19. Cd4!!-Cd4 20. Nf7-Rg7 21. Ne8-Nf5 22. Na4-b5 23. Nb3-Cc2 24. Nc2-Nc2 și albul câștigă în cele din urmă, cu calitate și pion în plus.

Comentarii Zarcula Ion

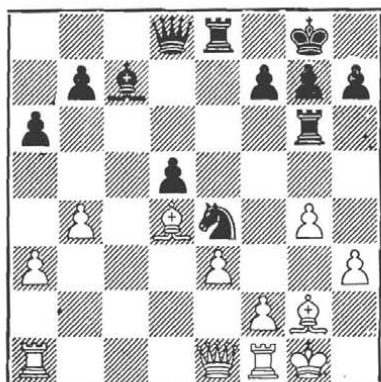
MIRCEA RADU —

ZARCULA ADRIAN

Campionatul R.S.R.,
semifinala juniori II
Călimănești 1986
Apărarea Tarrasch

1. e4-c5 2. Cc3-e6 3. g3-d5 4. cd5-ed5 5. d4-Cf6 6. Ng2-Cc6 7. Cf3-Ne7 8. 00-00 9. dc5-Nc5 10. e3?! (O mutare pasivă.

Se joacă de obicei 10. Ng5 sau 10. Ca4) 10... Ng4 11. Cb5-Te8 12. a3-Tc8 13. h3-Nh5 14. b4-Nb6 15. Nb2-a6 16. Cbd4-Ce4 17. g4-Ng6 18. Cc6-Tc6 19. Ce5-Tce6 20. Cg6-Tg6 21. Nd4-Nc7 22. De1 !? (Pозиția figurilor negre, care vizează rocada albului, este amenințătoare, de aceea albul încearcă să joace f4, cimpul h4 rămânind controlat, dar...) (diagramă) 22. h5 !! 23. gh5-Tg2 ! 24. Rg2-Dg5 25. Rf3 (La Rh1 urma 25... Dh5 26. f4-Dh3 27. Rg1-Dg4 28. Rh1-Te6 urmat de Th6 mat) 25... Dh5 26. Rg2-Cg5 ! 27. Th1 (Nu salva nici 27. f4-Dh3 28. Rg1 [28. Rf2-Df3 29. Rg1-Dg4 30. Rf2-Ce4 cu mat] 28... Dg4 29. Rh1-Te6 ! 30. fg5-Dh3 31. Rg1-Dh2 mat) 27... Df3 28. Rg1-Ch3 29. Th3-Dh3 și albul a cedat deoarece la 29. f4 urmează 29... Nf4 ! și alte apărări nu există 0—1.

Comentarii de Zarcula Adrian

IERCOSAN CĂTĂLIN (Timișoara) — LAZAR LUDOVIC

Semifinala juniori III

Buzias, 1986

1. e4-e5 2. Cf3-Cc6 3. Nb5-Cge7 4. 00-d6 5. d4-c : d4 6. C : d4-Nd7 7. Cc3-g6 8. Ng5-Ng7 9. N : c6-b : c6 10. Cde2-00

11. Dd2-Te8 12. Tad1-Ng4 13. f3-Ne6 14. h3-Nc4 15. Tfe1-f6 16. Nh4-g5 17. Nf2-Dc8 18. b3-Ne6 19. f4-Nh6 ? 20. f5-Nf7 21. h4-Rg7 22. Ne3-Cg8 23. h : g5-f : g5 24. N : g5-N : g5 25. D : g5+ Rh8 26. Cf4-Te7 ?? (în această poziție nici o mutare nu poate salva negrul) 27. f6-Ng6 28. f : e7-De8 29. C : g6+-h : g6 30. e5-d5 31. Td3-C : e7 32. Th3+-Rg7 33. Df6+-Rg8 34. Th8 mat (1—0).

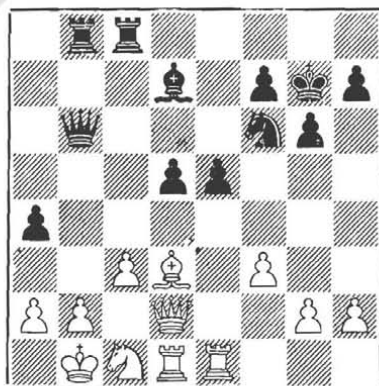
ROTARIU ADRIAN —

GASPAR IOAN (Timișoara)

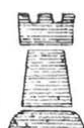
Semifinala juniori II

Călimănești, 1986

1. e4-c5 2. Cf3-Cc6 3. d4-c : d4 4. C : d4-g6 5. Cc3-Ng7 6. Ne3-Cf6 7. f3-00 8. Dd2-d5 9. C : c6-b : c6 10. 000-Dc7 11. e : d-c : d 12. Nh6-Ne6 13. N : g7-R : g7 14. Cb5-Db6 15. Cd4-Tb8 16. c3-Nd7 17. Nd3-Tfc8 18. Rb1-e5 19. Cb3-a5 20. The1-a4 21. Cc1 (diagramă) 21... e4 !! 22. Nf1-

Nf5 23. Ra1-e3 !! 24. Te3-Nc2 25. D : c2-D : e3 26. D : a4 ?-T : c3 ! 27. Cb3-Tbb3 28. a : b3-Tc1+ 29. T : c1-D : c1 și albul cedează 0—1.

STUDII ȘI PROBLEME

STUDII

Din creația lui Gh. Telbis (Arad)

Gheorghe Telbis este unul din cei mai străluciți reprezentanți ai șahului artistic din țara noastră. Este absolvent al Facultății de Filologie din Timișoara și a publicat primul studiu în 1961, când era încă student. De atunci a compus peste 40 de studii și câteva probleme de pe urma cărora a fost gratificat cu premii și mențiuni. Activează și în șahul prin corespondență și în anul 1979 a obținut titlul de maestru internațional M.I. I.C.C.F. (Federația internațională de șah prin corespondență). În prezent conduce o rubrică de șah-probleme în ziarul Flacăra roșie Arad.

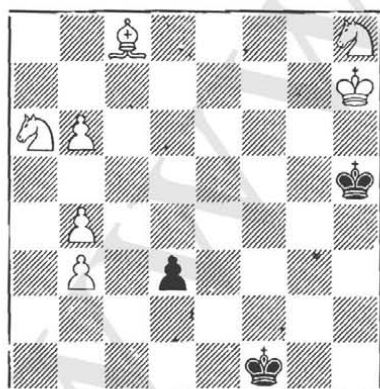
Prezentăm în continuare câteva realizări din repertoriul său bogat de studii.

REVISTA DE ȘAH, 1964

ALB : Rh7, Nc8, Ca6, Ch8, p. b3, b4 (6)

NEGRU : Rh5, Nf1, p. b6, d3 (4)

Mențiune de onoare I—II

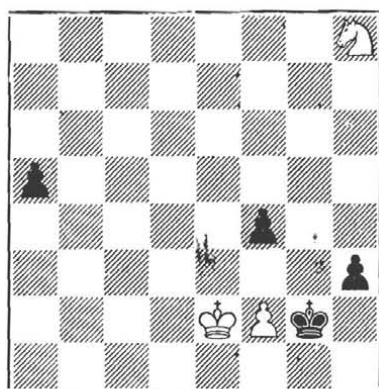
Remiză

REVISTA ROMÂNĂ DE ȘAH, 1974

ALB : Re2, Ch8, p. f2 (3)

NEGRU : Rg2, p. a5, f4, h3 (4)

Mențiunea I

Remiză

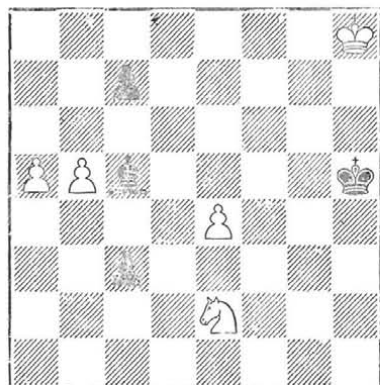

REVISTA ROMÂNĂ DE ŞAH, 1976

ALB : Rh8, Ce2, p. a5, b5 (4)

NEGRU : Rh5, Nc5, p. c7, c3, c4 (5)

Menţiune de onoare II

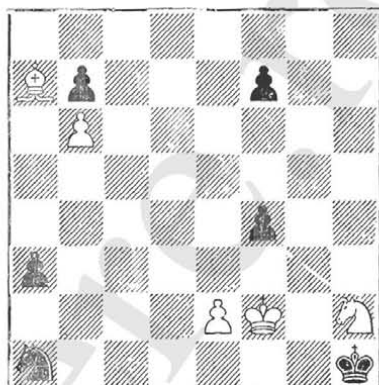
Remiză

GAZETA CZESTOCHOWSKA, 1980

ALB : Rf2, Na7, Ch2, p. b6, e2 (5)

NEGRU : Rh1, Ca1, p. a3, b7, f7, f4 (6)

Premiul II

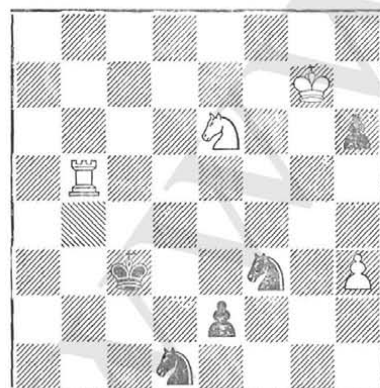
Remiză

CONCURS OLIMPIC, 1976

ALB : Rg7, Tb5, Ce6, p. h3 (4)

NEGRU : Rc3, Cd1, Cf3, p. e2, h6 (5)

Lauda a II-a

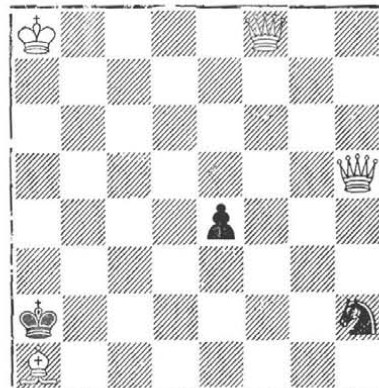
Remiză

„64” U.R.S.S., 1983

ALB : Ra8, Df8, Na1, Ch2 (4)

NEGRU : Ra2, Dh5, p. e4 (3)

Premiul IV

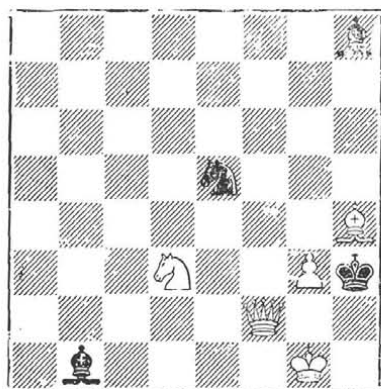

Alb câştigă

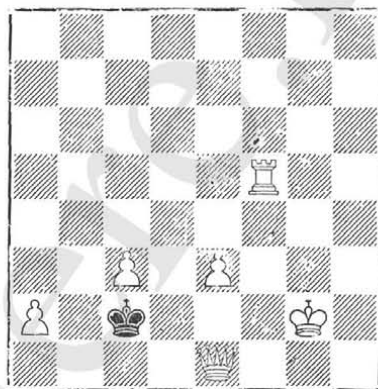
PROBLEME

D. NEMO

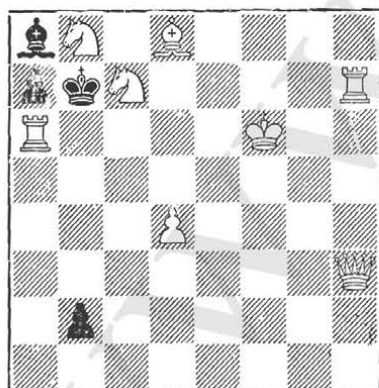
Mat în două mutări

FRIEDRICH KOHNLEIN

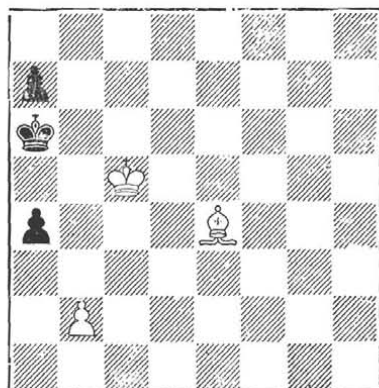
Mat în trei mutări

J. SCHEEL

Mat în două mutări

FERDINAND MOLLER

Mat în patru mutări

Dezlegări la pag. 141

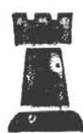
FILE DE ISTORIE

Primul campionat popular de șah 1948 – 1949

Primul campionat popular de șah a debutat la începutul anului 1948 și a luat sfârșit în luna iunie 1949, o dată cu finala disputată la București. A fost o competiție de masă, fără precedent în țara noastră, pe larg comentată în presa de mare tiraj din acea vreme. Revista Română de Șah, al cărei director era Mihail Sadoveanu, i-a consacrat articole și note, începând cu un editorial semnat de E. Horn în care se insista asupra semnificației și succesului înregistrat: „Un succes al democrației populare care sub conducerea Partidului Muncitoresc Român a creat condițiunile pentru ca șahul să devină un joc popular în țara noastră; un succes al organizațiilor de mase, sindicate, organizații de tineret, care au mobilizat zeci de mii de tineri pentru șah dând un sprijin uriaș Organizației Sportului Popular și în fine un succes al tineretului nostru care se apleacă într-un număr crescut în fiecare zi peste tablele de șah pentru a se avînta în tainele strategiei șahiste, combinînd și ascuțindu-și logica pentru a învinge dificultățile jocului și pentru a întrece partenerul din față”.

În același număr din revistă (nr. 2, februarie 1940, p. 50) a apărut și o notă scrisă de acest neobosit activist în domeniul șahului, care este Anghel Vrabie: „La Timișoara peste 7 000 de șahiști au luat parte în prima fază a Campionatului Popular de Șah care a dat un nou impuls mișcării sportive, antrenînd în organizarea lui toate organele oficiale din acest județ”. După ce arată că și în alte județe și orașe — Arad, Pitești, Tulcea — s-a acordat o mare atenție acestei competiții conchide: „Și în București sînt lucruri pozitive”.

La Timișoara, paralel cu această competiție de masă, șahul de performanță era în plină desfășurare. În luna noiembrie 1948, cu prilejul Săptămîinii Prieteniei Româno-Sovietice a avut loc un turneu fulger la care au participat peste 100 de jucători din 8 echipe de întreprindere, printre care, din păcate, o singură femeie.

Pe primele locuri s-au clasat : 1. Wratny, 2. Dickmann, 3. Dr. Alexandrescu. În luna decembrie a avut loc finala campionatului municipal Timișoara, câștigat după baraj de Fr. Tocăniță, înaintea lui A. Tyroler, fost campion al țării. În aceeași lună o echipă a Sindicatului arte grafice, condusă de Dr. Alexandrescu a jucat la Arad cu o combinată locală, câștigând cu 9,5—0,5 puncte.

În ceea ce privește Campionatul Popular de șah acesta a început cu întreceri la nivel de întreprindere, ani de facultate, sate, și s-a desfășurat în faze succesive pînă la finală. Numărul total al participanților a fost de 105 000 jucători, iar primul câștigător al campionatului a fost timișoreanul Robert Palterer.

P. B.

ELOGII

Élogiu lui VIRGILIU ȘCHIOPESCU

*Rîsul e ca soarele: alungă iarna
de pe chipul omului.*

V. Hugo

Evaluarea trăsăturilor definitorii ale unei personalități puternice și plurivalente cum este aceea a lui Virgiliu Șchiopescu se poate face de pe mai multe poziții. În primul rînd trebuie luată în considerare activitatea profesională. De pe această poziție profesorul Șchiopescu apare sub înfățișarea unui cadru didactic din învățămîntul superior, care și-a cîștigat o bine meritată reputație. Competența dobîndită prin studii și o îndelungată experiență, talentul pedagogic și forța de muncă de care a dat permanent dovadă, explică stima colegilor de la Facultatea de științe economice, dragostea studenților și aprecierile deosebite ale Conducerii universității. La festivitatea de pensionare care a avut loc anul trecut a fost evocată o viață închinată muncii, începînd cu repartizarea unui merituos absolvent al Academiei Comerciale din București în calitate de conducător la o unitate bancară din Făget,

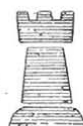
trecerea ca inspector la Filiala Băncii Naţionale din Lugoj, apoi avansarea pe un post de director la o instituţie bancară din Timişoara. Şi iată că acest tânăr care s-a afirmat în profesiune a fost cooptat în învăţământul superior. Aici, aceeaşi ascensiune bazată pe muncă, conştiinciozitate şi seriozitate. Doctor în ştiinţele economice, este promovat şef de lucrări, conferenţiar, apoi profesor universitar şi prodecan al facultăţii. După alţi gânditori, Virgiliu Şchiopescu a socotit şi el că omul se naşte debitor al societăţii umane şi de această datorie a ţinut să se achite în mod exemplar. De aceea despărţirea de instituţia căreia i-a dat tot ce a putut a fost atît de emoţionată, iar dascălul, acum cu părul alb dar şi cu privirea mai senină ca oricînd, a fost copleşit de laude şi cinstit, aşa cum o merita. S-a retras spre o bine meritată odihnă, ca unul care a evoluat o viaţă întreagă în climatul muncii şi în aerul curat al omeniei.

Dar, acest dascăl şi om de ştiinţă a avut o mare pasiune — şahul. Ca student a cîştigat campionatul Academiei comerciale, în anul 1942, iar în anul următor a devenit component al echipei naţionale studenţeşti. În 1943 a ajuns în Finala „Cupei Unităţii Tineretului“, unde s-a clasat pe unul din primele locuri, după Flondor şi Reicher. A continuat să se pregătească şi în 1954 a devenit campion de şah al Lugojului. A întrerupt un timp pregătirea, apoi a reluat-o şi a ajuns candidat de maestru. Activitatea profesională, care a stat mereu pe primul plan, nu i-a lăsat timp suficient ca să se pregătească mai intens şi să urce şi mai sus pe scara ierarhiei sportive, unde accesul îi era asigurat datorită aptitudinilor deosebite pe care le avea pentru acest sport. A găsit însă timp să activeze în domeniul promovării mişcării şahiste şi ocupă de mai mulţi ani funcţia de vicepreşedinte al Comisiei judeţene de şah. În această calitate îşi aduce din plin aportul, bazat pe cunoştinţe aprofundate, trecute toate prin filtrul lentilelor maturităţii.

Virgiliu Şchiopescu este însă şi poet. Un poet care îşi propune să stîrnească zîmbete, să provoace rîsul. El ştie că nimic nu uneşte mai mult pe oameni decît buna dispoziţie. Poeziile sale în grai bănăţean sînt bine cunoscute, pline de farmec şi de umor, iar epigramele, apărute în numeroase culegeri şi în ediţii separate, nu rînesc, amuză numai. Atunci cînd Montesquieu a spus că epigramistul este cel mai periculos dintre toţi scriitorii a avut alte modele în faţă decît acela al colegului nostru. Acesta este scriitor, dar săgeţile lui înţepă doar şi nu provoacă răni. Iar participările lui la colocvii, şedinţe, sau simple conversaţii conferă întotdeauna discuţiilor o notă de seriozitate. Iar atunci cînd apar nori negrii şi atmosfera se întunecă el ştie să facă să apară soarele, care descreţeşte frunţile, linişteşte spiritele şi generează voie bună. Este aceasta un mare merit, prin care şi el contribuie la eficienţa muncii şi la atmosfera plăcută de lucru în cadrul activităţii de zi de zi a Comisiei judeţene de şah.

Cineva a spus că poezia este tinereţea printre ştiinţe. În cazul lui Virgiliu Şchiopescu poezia menţine tinereţea omului de ştiinţă şi dragostea şahistului pentru jocul preferat. Îi urăm acestui distins colaborator să rămînă mereu tânăr, entuziast şi plin de elan, aşa cum îl cunoaştem. Căci, ce poate fi mai frumos decît tinereţea omului cu părul alb?

Pius Brînzeu

Walter Sinkoveč, un prieten al șahului românesc

Un animator marcant al șahului iugoslav, Valter sinkoveč, a venit deseori la Timișoara. În luna februarie 1986, fiind conducătorul brigăzii de arbitrii la concursul internațional organizat de „Electromotor” Timișoara, l-am solicitat să răspundă la câteva întrebări.

Înainte de a face prima mutare în dialogul nostru, stau și îl privesc atent, iar el așteaptă calm și cu privirea senină, așa cum îl cunosc de la primele noastre întâlniri. Ne-a impresionat de la început prin fizicul său impresionant, prin calmul și mișcările sale dezinvolve, prin limbajul ponderat și plin de înțelepciune și, mai ales, printr-o ținută care apropie și generează prietenie. Dar nu a întârziat nici să-și dovedească competența sa de arbitru și de bun cunoscător al multiplelor probleme care se ridică în lumea șahului. De aceea și discuția noastră s-a redus la problematica șahului, constînd — și aceasta dintr-un spirit de deferență — mai mult în întrebări cu caracter personal.

— Cînd ați deprins gustul pentru șah și dacă ați făcut și șah de performanță ?

— Am învățat șahul de pe la vîrsta de opt ani, privind cum joacă elevii mai mari de la gimnaziul din Liubliana. Mai tîrziu am devenit campionul cartierului

Şişca din acelaşi oraş. Deşi am mers doar pînă la titlul de „candidat de maestru” mă mindresc cu cîteva remize obţinute la Bruno Parma, care a fost campion mondial de juniori şi apoi mare maestru internaţional.

— *Cînd ai devenit arbitru de şah şi ce categorie deţineţi în această calitate ?*

— M-am dedicat arbitrajului din anul 1970 urcînd în acest domeniu pînă la titlul de „arbitru internaţional”.

— *Ce turnee mai importante ai arbitrat ?*

— Printre turneele mai importante arbitrate în Iugoslavia şi în alte ţări menţionez finala campionatului feminin de senioare din anul 1980 al Iugoslaviei şi mai multe turnee internaţionale Open la Bled. În anul 1984 am arbitrat primul turneu internaţional de juniori de la Timişoara, împreună cu regretatul meu prieten şi totodată mare amic al şahului românesc, Slivić Vlasta, fost secretar al federaţiei de şah din Voivodina, teoretician şi animator al şahului din ţara mea. Decedat între timp, eu mă consider „elevul” lui şi mă mindresc cu prietenia sa. După cum vedeţi, din 1984 de cînd am venit cu el aici, revin mereu cu plăcere în frumosul dumneavoastră oraş.

— *Ce şahişti timişoreni au evoluat în ţara dumneavoastră şi pe cine apreciaţi în mod deosebit ?*

— Cunosc şi apreciez pe campionul ţării dumneavoastră, marele maestru Mihai Şubă, pe multipla campioană naţională Dana Nuţu, pe maestra internaţională Ligia Jicman, cîştigătoarea unuia dintre turneele feminine de la Bled, pe maestrul internaţional Emil Ungureanu şi Nebojša Ilijin, cu precizarea că prin intermediul acestuia din urmă am intrat într-o strînsă şi fructuoasă colaborare cu şahiştii din Timişoara.

— *Cum apreciaţi mişcarea şahistă din Timişoara şi sala de şah „Medicina” ?*

— Sala de şah „Medicina” din Timişoara este un aşezămînt sportiv care ar cînsti orice mare oraş european şi consider că alături de inimoşii conducători ai şahului din oraşul dumneavoastră, amintita bază sportivă are mari merite în creşterea cantitativă şi calitativă a şahului din „oraşul florilor”. M-am bucurat în calitate de prieten al dumneavoastră aflînd că în anul 1985 ai obţinut titlul la „seniori” şi „senioare” şi la „echipa femei”.

— *Ce credeţi că ar trebui întreprins pentru a strînge şi mai mult legăturile de prietenie dintre şahiştii din România şi cei din Iugoslavia ?*

— Cred că trebuie intensificate şi mai mult întîlnirile între şahiştii din ţările noastre, cu „clauza reciprocităţii”. În acest sens vă aştept în centrul turistic Radovlica din Slovenia, care are un club de şah puternic, al cărui preşedinte sînt. De asemenea, vă aştept la festivalul internaţional de la Bled al cărui director sînt şi care se ţine între 28.III — 7.IV 1986, la cea de a 7-a manifestare a sa.

M-am despărţit de Valter Sinkovec ca de un şahist şi un bun prieten, dintr-o ţară prietenă a ţării noastre.

Virgil Şchiopescu

DIVERSE

Mișcarea șahistă în județ

Eforturile organelor de conducere ale sportului din județul Timiș în vederea promovării șahului în afara municipiului Timișoara încep să-și arate roadele. La Buziaș a luat ființă o nouă Asociație sportivă avînd ca secție de performanță șahul, iar în Lugoj au fost puse bazele unui puternic centru de șah. Și una și alta din aceste realizări sînt pline de semnificație. Echipa de șah a Buziașului este pornită pe fapte mari, dar mai ales această cunoscută stațiune balneară se oferă să găzduiască importante întreceri șahiste, în spiritul Băilor Herculane și a Călimăneștilor. Începutul este în orice caz foarte promițător. În ce privește Lugojul, noul Centru este destinat să permită acestui oraș să-și reia locul pe care l-a avut cu ani în urmă în domeniul șahului de performanță.

Pentru o mai justă evaluare a situației de moment în aceste două centre șahiste, unul respirînd tinerețea, celălalt pe cale de recuperare a dinamismului de altă dată, am cerut relatări colaboratorilor noștri. În cele ce urmează reținem relatările lui LAKATOS TIBERIU, unul din animatorii șahului din stațiunea Buziaș și ale lui DORAN VIRGIL, metodist și responsabil de șah al Consiliului Județean pentru Educație Fizică și Sport.

BUZIAȘUL, GAZDĂ A UNEI ECHIPE ÎN PLIN AVÎNT ȘI GAZDĂ PRIMITOARE PENTRU ALTE ECHIPE

CARTE DE VIZITĂ

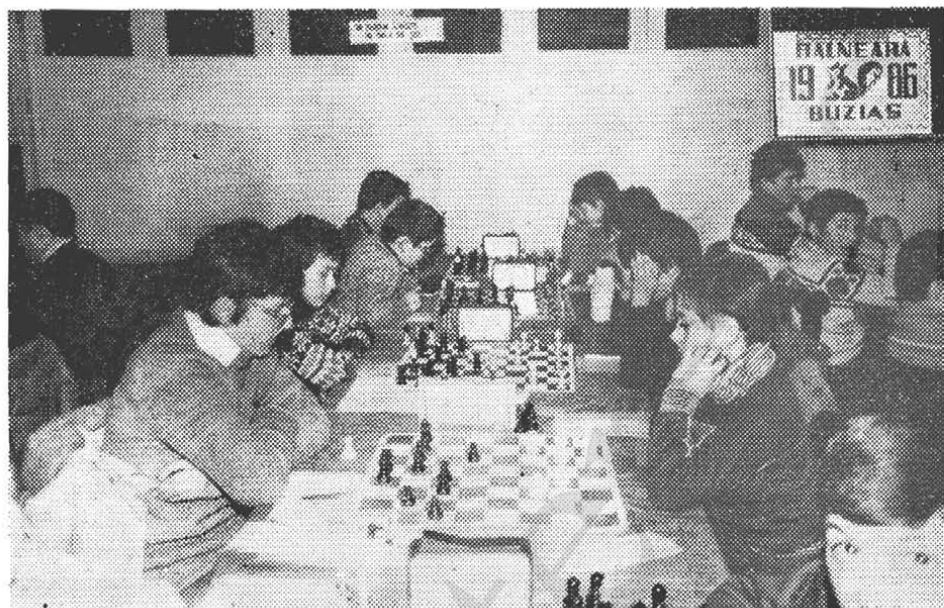
30.07.1985 se semnează „actul de naștere” al Asociației Sportive Balneare Buziaș, cu secție de performanță șah.

23 August 1985 primul turneu sub egida „DACIADEI” organizat de A.S.B.

1.IX.1985 primul meci internațional A.S.B. — Sztatisztika Budapesta : 3,4—3,5.

octombrie 1985 „Cupa de toamnă” la Timișoara cu 72 de participanți (28 obțin categorii de clasificare).

Tineri jucători se întrec la Buziaş.

ianuarie 1986 găzduieşte semifinala campionatului R.S.R. de copii şi juniori III (300 participanţi).

9.II.1986 devine campioană a judeţului Timiş.

1—12.III.1986 turneu „Open” în colaborare cu A.E.M. Timişoara.

Încă nu 'au trecut nici 12 luni de la înfiinţarea Asociaţiei sportive balneare Buziaş şi sintem în măsură să consemnăm rezultate din cele mai frumoase: afirmarea unei echipe de şah — astăzi campioană judeţeană, mîine, poate, echipă divizionară — şi dovada posibilităţilor deosebite de care dispune această staţiune pentru a găzdui mari întreceri sportive. Pentru a preciza starea de spirit care domneşte în această localitate ne-am adresat unor interlocutori cu funcţii de răspundere în mişcarea şahistă, într-o înţelegere mai cuprinzătoare a acestei mişcări.

Primul nostru interlocutor a fost **Dr. LADARIU PETRU**, preşedintele Asociaţiei sportive balneare Buziaş. La întrebarea noastră „Ce ne puteţi spune despre «geneza» şi «evoluţia meteorică» a celei mai tinere echipe de şah din judeţ”? ne-a răspuns cu promptitudinea care îl caracterizează şi în activitatea profesională: „Aş putea spune că desfăşurarea impetuoasă şi cu atîta succes a şahului la Buziaş este aidoma unui scenariu de film în care «totul reuşeşte». O idee pornită din mai multe părţi s-a materializat într-o realizare a cărei merite revin unor entuziaşti localnici, dar în aceeaşi măsură sprijinului factorilor locali responsabili de bunul mers pe plan social şi economic al localităţii. Am găsit peste tot nu numai înţelegere şi sfa-

turi, ci şi sprijin competent şi eficace. Menţionez şi ajutorul deosebit primit de la Consiliul judeţean pentru educaţie fizică şi sport prin Comisia de şah". L-am întrebat apoi pe interlocutorul nostru de ce a fost ales tocmai şahul ca ramură de performanţă şi, în special, care sînt obiectivele secţiei de şah ale asociaţiei. „Şahul, ne-a răspuns el, are o veche tradiţie în Buziaş numărînd cam tot atîţia ani cît are staţiunea: 175 de ani de atestare balneară. «Epicentrul» a fost Cazinoul, şahul figurînd însă numai în condiţiile de agrement. Acum însă păşim spre performanţă, cu dorinţa de afirmare în sportul minţii a celor mai pasionaţi dintre noi. Cît priveşte obiectivele, acestea au fost modeste dar «pofta vine mîncînd». Sîntem «călare pe val» şi o dată ajunşi campioni judeţeni ne gîndim la promovarea în Divizia B. Dar, şi asupra acestui lucru ţin să insist, mai mult decît obiectivele competiţionale ale echipei ne interesează lansarea Buziaşului pe orbita circuitului unor turnee de mare anvergură. În această direcţie colaborarea strînsă cu puternica Asociaţie sportivă A.E.M. Timişoara — căreia îi mulţumim pentru sprijinul deosebit acordat echipei noastre — este reciproc avantajoasă şi reprezintă chezaşa împlinirii obiectivelor propuse».

Următorul nostru interlocutor a fost *Szuhanek Gheorghe*, preşedintele secţiei de şah a Asociaţiei. „Cine sînt de fapt jucătorii de la A.S.B. şi ce criterii de selecţie aţi adoptat"? „Avem circa 30 de şahişti legitimaţi reprezentînd toate categoriile de concurs. Numeric predomină elementul local, valoric, în schimb — fapt firesc la un club de constituire recentă — sînt timişorenii, majoritatea pînă de curînd elevi ai Clubului sportiv şcolar Timişoara. Dorim să atingem performanţe cu jucători tineri, care să crească o dată cu echipa. Un accent deosebit îl punem pe cultivarea de talente şahiste în cadrul şcolii şi liceului Agroindustrial din Buziaş". Ne-a interesat apoi să aflăm care sînt „condiţiile sine qua non" şi pe cine se bazează preşedintele secţiei în desfăşurarea muncii de care răspunde. „Consider că şi în cadrul secţiei de şah principiul colaborării şi muncii colective este esenţial pentru bunul mers al secţiei. Avem un remarcabil organizator financiar în persoana economistului Truţ Valeriu; tov. locotenent major Hojda Vasile, vicepreşedintele secţiei, este un sprijin de nădejde la capitolul organizării de concursuri; apoi, tovarăşa primar Aurica Orăşeanu, membră în Consiliul de conducere A.S.B., care ne-a soluţionat prompt şi competent probleme „delicate", în momente decisive ale activităţii noastre, căreia îi exprimăm toată gratitudinea noastră. Ţin să remarc, în fine, sprijinul şi interesul cu totul deosebit pe care Comisia judeţeană de şah, condusă de Prof. Dr. Doc. Pius Brinzeu şi C.J.E.F.S.-ul, prin persoana tovarăşul preşedinte Ion Buşe, ni l-au acordat de la înfiinţare şi pînă în prezent. Cît priveşte următorii paşi dorim să fim gazde la înălţime pentru toţi cei ce vor concura la Buziaş şi să mergem mereu înainte în obţinerea de performanţe sportive".

Date fiind problemele de ordin organizatoric şi financiar pe care le ridică mişcarea şahistă buziaşeană ne-am adresat tovarăşului *Truţ Valeriu*, contabil şef la I.B.B. cu întrebarea: „Poate fi socotit şahul ca sport rentabil şi în ce condiţii"? Am pus această întrebare întrucît şahul este considerat ca un sport care necesită fonduri băneşti pentru buna desfăşurare, pe deplin justificate de altfel, dar fără un aport compensator pe această linie de ordin pur material. Răspunsul a fost relativ scurt, dar foarte clar: „Pentru noi şahul înseamnă în primul rînd un mijloc

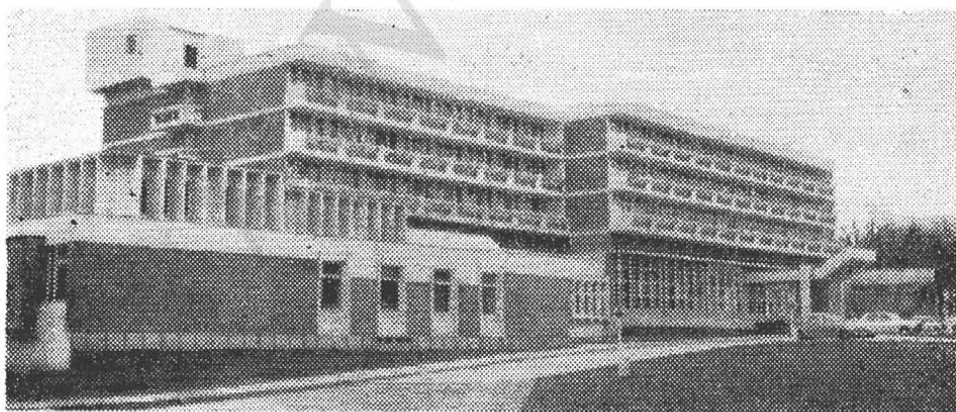

suplimentar la îndemina staţiunii în vederea valorificării bazei materiale în perioada extrasezon; în al doilea rând constituie un mijloc de propagandă şi reclamă turistică al staţiunii, atât în ţară cât şi în străinătate. În ce priveşte eficienţa economică şahul devine rentabil prin veniturile realizate prin cazări, prestări de servicii, editări de pliante, reclame”.

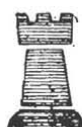
De la consideraţii de ordin material am trecut la aprecierea mişcării şahiste de pe alte poziţii şi în acest scop ne-am adresat tov. Aurica Orăşeanu cu întrebarea: „Cum apreciaţi şahul ca fenomen social în viaţa oraşului Buziaş şi ce părere aveţi despre şah ca mijloc de educare a tinerei generaţii”? Iată răspunsul primit: „În momentul de faţă mişcarea şahistă buziaşeană se dezvoltă în umbra acestui «monstru sacru» care este şahul timişorean. Este un fenomen de contagiune pozitivă, care ne bucură în mod deosebit. Doresc însă ca o dată transplantul reuşit şahul să devină intrinsec Buziaşului, să prindă rădăcini în şcoli şi licee. Doresc să creăm un cadru organizatoric adecvat şi eficient pentru ca şahul să nu mai depindă doar de eforturile unor entuziaşti... Şahul este un sport cu valenţe incontestabil educative. Te învaţă să gândeşti, disciplinează, îţi cere perseverenţă, tenacitate; cheia succesului nu poate fi decât lupta continuă, cizelarea prin muncă şi studiu ale unor calităţi native, care oricât de strălucite ar fi nu se pot impune de la sine. Şahul te învaţă că în viaţă există şi remize, dar dintre toate una singură este nobilă şi cinstită: aceea când, figurat vorbind, rămân doar două piese pe tablă”. În fine, am mai întrebat: „Ce aţi dori să transmiteţi cititorilor publicaţiei Şah Timişoara”? „Doresc să transmit admiraţia fără rezerve pe care o am faţă de şahul timişorean, atât pentru virtuţile piramidei cât şi pentru această «maşinărie magică» care este întreaga mişcare şahistă. Aş dori, de asemenea, să asigur viitorii oaspeţi ai Buziaşului că ne vom strădui să îi câştigăm nu numai pentru competiţii ci să le facem şi un sejur de neuitat”.

Cu aceasta am încheiat şi serialul nostru de întrebări şi răspunsuri, în atmosfera plină de entuziasm şi de efort creator pe care le oferă staţiunea Buziaş şi echipa ce o reprezintă.

T. Lakatos

HOTELUL TIMIŞ, MUZIAŞ

ANCHETA COMISIEI JUDEȚENE DE ȘAH

De vorbă cu antrenorii despre șahiști care tind spre performanță

Problemele privind pregătirea tinerilor șahiști, ca și cunoașterea calităților de care trebuie să dea dovadă viitorii șahiști de performanță, reprezintă o preocupare permanentă pentru Comisia județeană de șah Timiș. Pe această linie ne-am gândit să întreprindem o anchetă și ne-am adresat unor cunoscuți antrenori cu următoarea întrebare: „Care sînt aptitudinile pe care trebuie să le posede un șahist care tinde spre performanță și cum trebuie să se pregătească pentru a reuși”. Am primit răspunsuri:

— de la Emanuel Reicher, antrenorul lotului RSR de seniori — un cunoscut teoretician, cu mari merite în obținerea frumoaselor rezultate pe plan internațional a echipei naționale masculine,

— de la Șerban Neamțu, antrenor emerit — deosebit de competent în pregătirea sportivilor de performanță, dovadă rezultatele de excepție ale lotului feminin, și

— de la Margareta Perevoznic, antrenoare de înaltă calificare, — unanim apreciată privind pregătirea tinerilor șahiști.

Sînt trei personalități șahiste posedînd înalte titluri în ierarhia sportivă și cu frumoase rezultate în domeniul șahului de performanță.

Iată răspunsurile primite:

Emanuel Reicher: „Obiectul anchetei constituie tema unei întregi literaturi de specialitate care — din păcate — încă nu a ajuns la o soluție exhaustivă. De obicei, un răspuns cît de cît util se prezintă sub forma unui volum respectabil, mai ales cînd autorul are într-adevăr ceva NOU de spus.

În ideea de a fi de folos cercetărilor întreprinse, voi încerca să schițez cîteva direcții către care cred că este bine să ne îndreptăm atenția.

1. Calitățile ce se cer unui șahist de performanță sînt cele necesare creatorului în știință și artă, la care se adaugă și aptitudinile sportive. O enumerare a lor, într-o ordine arbitrară, ar putea cuprinde: imaginația luxuriantă și simțul prac-

tic-pragmatic; suplețea și tenacitatea, răbdarea și spontaneitatea; curiozitatea științifică și disprețul față de dogme; capacitatea de concentrare și posibilitatea de a lupta relaxat; modestie și cunoașterea reală a forțelor proprii; pasiune și obiectivitate; ambiție nelimitată și respect al valorilor afirmate; perseverență în muncă și măsură în proporția efort-odihnă; curaj și simț de prevedere.

2. Un climat prielnic dezvoltării — familiar și social —, din care nu trebuie uitat antrenorul de înaltă calificare și un mediu șahist de înalt nivel pentru desfășurarea activității, care constituie factori determinanți ai viitoarei capacități de performanță.

3. Este absolut indispensabilă formarea unei personalități ECHILIBRATE, intrucât numărul de ore — anual, lunar, săptăminal și zilnic — ce trebuie dedicat activității șahiste este deosebit de mare și există un risc ridicat în direcția abandonării unor laturi ale evoluției tînărului respectiv, cu unele consecințe imprevizibile de natură a diminua viitoarele performanțe.

4. APRECIEREA perspectivelor individuale se poate face numai de la o perioadă la alta a dezvoltării, pe baza evaluării obiective a rezultatelor obținute, în funcție de calitățile individuale, de munca depusă și de gradul de eficiență dovedit.

Intr-o succintă concluzie la aceste rînduri, consider că poate fi mai important pentru un viitor șahist de performanță înlăturarea defectelor, decît dezvoltarea calităților. Să numim aceste „capcane” din care greu pot ieși pe culmi chiar și cele mai mari talente: îngîmfarea, lenea, frica.

Șerban Neamțu: „Aptitudinile pe care trebuie să le posede un jucător care dorește să obțină performanțe superioare constituie o problemă destul de controversată, deoarece la ora actuală nu există o baterie de teste care să ne indice exact dacă persoana supusă testului poate ajunge la mari performanțe.

Singurul test într-adevăr sigur îl reprezintă concursurile...

Totuși, majoritatea șahiștilor și antrenorilor sînt de acord că marii campioni au avut din belșug:

1. Imaginație.

2. Memorie (Un factor foarte important, mai ales în condițiile exploziei informaționale din zilele noastre. Toți marii șahiști ai lumii își pot reproduce propriile partide și pe ale altora, în variantele care îi interesează).

3. Talentul de a calcula rapid (în condițiile timpului limitat de gîndire).

4. Perseverența.

În ceea ce privește metodele de pregătire, sînt ferm convins că nu există o metodă unitară pentru toți șahiștii.

Dacă pentru unii mari maeștrii (de exemplu Portiș) analiza partidelor jucate 4—5 pînă la 8 ore pe zi este binevenită, există o altă categorie la care excesul de pregătire poate fi dăunătoare (supraantrenamentul).

De asemenea, dacă pentru unii maeștrii un număr de 50—60 partide anual sînt suficiente, pentru alții nu.

Să nu uităm că marele maestru american B. Fischer a jucat foarte puține partide de concurs înainte de a începe ciclul pentru campionatul mondial pe care totuși l-a cîștigat în mod strălucit. Cu toate acestea jocul de concurs și de antrenament trebuie să facă parte din metodele de pregătire ale șahistului care vizează performanța.

Personal, rămân însă de părere că nu poate fi elaborată o metodă unică de pregătire pentru toți șahiștii care tind spre performanță.

Margareta Perevoznic : „Încerc să răspund la întrebarea care mi-a fost adresată cu privire la aptitudinile pe care trebuie să le posedă un șahist care tinde spre performanță și la modul cum trebuie să se pregătească pentru a reuși.

În primul rând trebuie să fie *obiectiv*. Această trăsătură de caracter trebuie să existe și trebuie cultivată fără nici un compromis, și cu toate eventualele privațiuni care pot decurge de aici. A ști să-ți recunoști greșeala este mare lucru, înseamnă că vei ști să o corectezi.

De asemenea, un șahist trebuie să fie capabil să *admire* chiar și realizările altora, aceasta putând fi o motivație capabilă de a impulsiona succesul, iar capacitatea de a te *entuziasma* este din acelea care țin de un spirit superior dotat.

Un spirit superior dotat va fi în măsură să-și propună un *ideal*, va avea tenacitatea, dirzenia, consecvența de a-l realiza.

Idealul propus este pîrghia cu care îți transformi propria personalitate. Dacă ți-ai propus un lucru meschin drept ideal, atunci și mijloacele de realizare vor fi de aceeași natură. Trebuie să știi a-ți propune idealuri demne și de nezdruccinat.

Pentru ca un șahist să poată urca pe cele mai înalte culmi de realizare a capacităților umane, se cere de a fi capabil de o *muncă uriașă* și nu numai de a munci, ci și de a fi capabil de a efectua munca cu plăcere, cu bucuria care te face să simți că acesta este singurul mod de a exista. Fiecare strop de energie trebuie să fie orientat spre scopul propus. Se cere a nu se irosi nimic, a se observa atent reacțiile în funcție de împrejurări și a se efectua doar ceea ce este un stimulent pentru muncă. Aceasta nu exclude necesitatea de a cultiva mobilitatea, elasticitate de gândire și acțiune. Rigiditatea frînge aripile. Deci trebuie creat un cadru în care să existe o deplină libertate. Tot ce este risipă de timp și energie trebuie evitat.

Pentru un șahist care tinde spre înalta performanță, a face numai șah ar însemna o îngustare nepermisă și chiar dăunătoare a orizontului, de natură să împiedice dezvoltarea pleneră a capacităților intelectuale și, paradoxal, să constituie chiar o frînă.

Șahistul, în drumul său spre marea performanță, este un om care se odihnește muncind într-un alt domeniu de activitate, cu toată dăruirea. Această nouă muncă îl face să se reîntoarcă la șah cu forțe sporite, mulțumit de ceea ce face.

Cele trei răspunsuri de mai sus sînt pline de conținut și constituie tot atîtea surse de meditație. Reiese cît se poate de clar că un șahist de performanță trebuie să dispună de un adevărat buchet de aptitudini pe care trebuie să le dezvolte în permanență pentru a-și forma o personalitate cît mai armonios conturată. El trebuie să dispună de un mediu familiar și social favorabil, cît și de un antrenor de înaltă calificare. Apoi, el trebuie să investească în pregătire un mare volum de muncă. Și, mai presus de toate, această muncă trebuie făcută cu plăcere, de către un sportiv care tinde spre un înalt ideal.

Se ridică și multe alte probleme privind utilitatea unor teste, specificul pregătirii individuale, cultivarea calităților și înlăturarea defectelor, tot atîtea probleme care merită o discuție mai amplă.

Pentru moment sîntem în așteptarea și a altor răspunsuri.

Comisia județeană de șah Timiș

CATRENE ȘI EPIGRAME

Suită şahistă

I. Prolog

PREȚUL NEPREȚUITULUI JOC DE ȘAH

Un împărat al depărtării
Dorind a nu părea meschin
A dat pe șah tot griul fărăi
... Și totuși a plătit puțin !

II. Despre piesele jocului de șah

ASPIRAȚIILE PIONULUI

Pionul „cel mai mititel“
Crede-n izbînda lui deplină
Că poartă-n raniță la el
O diademă de regină !

NEBUNUL

Nebunu-n fuga-i infernală
E veșnic pe diagonală,
Dar fuga lui este cu rost
Că e „nebun“, dar nu e prost !

CALUL ÎN ȘAH ȘI ÎN ISTORIE...

Spun mulți că nu e rațional
Să dai o damă pentru-n cal,
Dar știu eu unul ce-ar fi dat
... Și un regat !

TURA

Deși-i de-o forță colosală
În luptă este înțeleaptă.
Nu merge pe diagonală,
Ci merge doar „pe linia dreaptă“ !

FORTA DAMEI ÎN ȘAH... ȘI ÎN FAMILIE

A-a-i și-n șah de-o veșnicie,
Tot ca la mine-n căsnicie,
Că și de-aș fi eu „Dalai-Lama“
Și tot mai tare este dama !

REGELE

De-acest monarh apreciat
Orice elogii poți să publici,
Că e un rege acceptat
Și-n monarhii și în republici !

III. Epilog

ȘAHIȘTI... ȘI ȘAHIȘTI

Cu toții se numesc şahiști
Dar cum ne-arată semnele
Pușini la tablă sint „artiști“
Și mulți... „doar mută lemnele“ !

VIRGILIU ȘCHIOPEȘCU

MĂRTURISIRILE UNUI TABLAGIU

Toată ziua table joc,
Dar vrînd să lupt şi mai cu foc
Şi ca efortul să-l suport
... Joc şah să fac şi ceva sport !

UNUI ŞAHIST CARE LUCREAZA ÎN COMERȚ

Multe-n viață au o miză
Dar eu ce în comerț lucrez
Pînă la urmă optez
Şi la şah pentru ... „remiză“ !

LUI EMIL UNGUREANU

care a secundat pe Marga-
reta Mureşan, cîştigătoa-
rea titlului de campioană na-
țională

Să nu creadă nimenia
Că aş fi înfumurat,
Dar dup-aşa campionat
Se vede că sînt ... cineva !

TOT LA ŞAH, PE DRUM, PE DRUM...

L-a părăsit, mai ieri, soția,
Că bărbăţelul ei iubit
În loc să-şi facă datoria,
Preferă-o DAMĂ cu ... GAMBIT

PARTENERULUI MEU DE JOC

Eu, ca Şahist, n-am prea mult har,
Dar ştiu zicala din părinți :
Iau CALUL, de mi-l dai în „dar“,
Fără să-l caut şi la ... dinți !

TALENTAȚILOR TINERI, FRĂȚILOR OVIDIU ȘI OTILIA. PENTRU 1986

Celor doi, din neamul GANȚ,
Le dorim ca-n acest an,
Şahului timișorean
Să-i mai dea un plus de ... „GLANȚ“ !

ARCAȘUL

VICTOR GORȘCOVĂZ

Povestea unor „ECUSOANE“

Undeva, pe malul unei ape curgătoare, mult cîntată de poeți, a avut loc o mare întrecere șahistă. La această întrecere unul dintre rînduitori, cel mai des-toinic și cu mai multă chibzuință, a avut o idee plină de înțelepciune. Vedeți, mai era și șahist de vază ăst mare diriguitor de întreceri. S-a gîndit omul nostru să facă ceva ca sportivii să fie deosebiți de însoțitori sau de privitorii veniți să se minuneze de isprăvile lor. Pentru asta le-a împărțit ecusoane, avînd îndeajuns pentru cei aproape două sute de părtași la întreceri. Nu erau de aur, nici de argint aceste ecusoane, ci din acelea care se pot dobîndi sute și sute pe bani puțini. Erau însă foarte potrivite ca să știe tot poporul cine sînt oaspeții care trebuie să aibă cale deschisă în lăcașurile de întrecere și să fie cinstiți cum se cuvine. Și a mai dat poruncă să nu fie lăsat nimeni să intre în sălile de mîncare în afară de purtătorii de ecusoane, ca aceștia să nu fie tulburați de tot felul de venetici veniți să se ghiftuiască.

Numai că iscusitul nostru rînduitor nu vroia să piardă din ecusoane căci îi puteau servi și la alte întreceri asemuitoare. Și atunci, a cerut pentru fiecare din ele cîte 25 de lei. I-a primit, dar nu a dat chitanțe fiind doar bani de „cauțiune“ pe care aveau să-i primească înapoi la sfîrșitul întrecerilor. Și totul a mers cum trebuie, ca după o mutare bună la un simultan. Atîta numai că aici era vorba de o mutare în afara tablelor de joc, deși tot sport al minții era.

Din păcate, la sfîrșitul întrecerilor ia-l de unde nu-i pe diriguitor. A trebuit să plece undeva în mare grabă și avea să se întoarcă abia în ziua următoare. Sportivii noștri — ce să mai spun — nu s-au învoit să-l aștepte și au plecat fără bani și fără chitanțe.

A fost o ispravă care a stîrnit zîmbete.

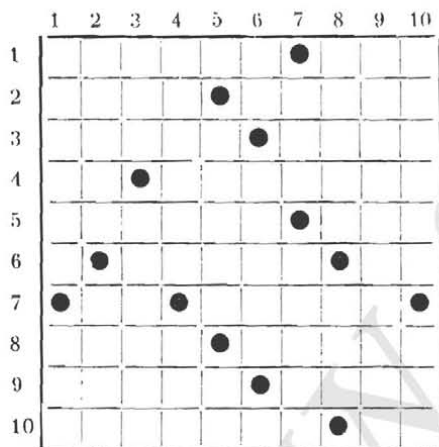
Dar, ce fel de zîmbete?

Cuvinte încrucișate

Combinații de eșichier

ORIZONTAL : 1. Îi poartă numele și unele flori care se deschid la căderea nopții — Spaima regilor pe cîmpul de luptă 2. Desființare (fig.) — Blazon de mare maestru 3. Poate fi și din fildes — Spirituală masă de încercare 4. Îl întâlnim și într-o sintagmă de astronomie — Pus să înghită hapuri 5. A ciopli în lemn și piatră — Mari maștrii internaționali la aceeași masă 6. Mort fără... O₂! — Scoși din teci!

7. Îna pleacă la Dincă! — A toca... dar nu la masa de joc 8. Poartă în raniță bastonul de mareșal! — Galben prezent și în ochi 9. Apără pe regi în luptele deschise — Comandă pentru repetiție 10. Pauză de arbitrii pentru partida întreruptă — Unul cubic!

VERTICAL : 1. Două salturi dintr-o dată — Rege're redus la neputință! 2. Nu-și pot reține izurile — Rămasă pe cer după mii de artificii 3. Punct marcat în urma ostilităților de joc — Rivnesc... pe poziții de atac 4. Ieșite ca din pușcă — Joc cu un grup de bețe de chibrituri 5. Are un loc și în zodiac (plural) — Ceas în fapt de seară 6. Zaraf rămas fără praval — Călugărițe... zburătoare 7. Haină pe la sate — Versuri înginate ... după cei plecați 8. Fată mare la mioare — Ca bătut în cuie 9. Spălare pe față cu acte în regulă 10. Procedu la șah ca și în arta militară — Roșu la căldură mare.

Prof. Ioan Seracin

Dezlegări la pag. 162

DEZLEGĂRI

Studii

- (1). 1. Cc7-d2 2. Cd5!!-Nd3+! 3. Cg6-N:g6+ 4. Rg7-Nf5! 5. Na6!-d1D 6. Ne2!-D:e2 7. Cf4+-Rg5 8. C:e2 Remiză
- (2). 1. Cg6 cu variantele :
- a) 1... a4 2. C:f4+ 3. f3!-a3 4. Rf2-a2 5. Ce2-a1D 6. Cg3+-Rh2 7. Cf1+ cu remiză
- b) 1... f3+ 2. Re1!-a4 3. Cf4+-Rh1 4. Rf1!-a3 5. Cd3-a2 6. Ce1-a1D (sau T) pat
- (3). 1. C:c3!-Nd4+ 2. Rh7!-N:c3 3. b6!-c:b6 4. a6!-e3 5. a7-e2 6. a8D-e1D 7. De8+-Rh4 8. Dd8+-Rg4 9. Dg8+!-Rh3 10. De6+-D:e6 pat
- (4). 1. Tc5+-Rd2 2. Td5+-Re3 3. Td3+!-Rf2 4. T:f3+-Rg1 5. Tg3+!-Rh1 6. Tg1+!-R:g1 7. Cd4-e1D 8. Cf3 remiză
- (5). 1. Cg4-Cc2 2. Nb8-Cc3! 3. C:e3-f:e3 4. Rf1!-f6 5. Ng3!-a2 6. Ne1-a1N (6... a1D sau T=pat) 7. Nc3! N:c3 pat
- (6). 1. Nc3!!-D:h2 2. Df7+-Ra3! 3. De7+-Ra2 4. D:e4!-Dd6! 5. Dc2+-Ra3 6. Db2+-Ra4 7. Da2+-Rb5 8. Db3+-Rc6 9. Db7+-Rc5 10. Nb4+ și albul câștigă

Probleme

- (7). 1. Df2-c2! Ce5:d3 1... orice altă mutare
2. Dc2-c8 mat 2. Cd3-f2 mat, sau Cd3-f4 mat
- (8). 1. Ta6-a1! b2-b1D 1... b2:a1 1... Rb7-♞6
2. T:b1 mat 2. Cc7-a6 mat 2. Dh3-b3 mat
- (9). 1. De1-h4 R oriunde
2. Tf5-f2 cu mat la orice mutare a negrului
- (10). 1. Nf4-e3 Ra6-a5 1... a4-a3
2. Nf3-e2 a4-a3 2... a7-a6 2. b2-b4 a3-a2
3. b2-b4 și mat la mutarea 3. Ne2-d1 3. Rc5-c6 ...
următoare

Cuvinte încrucișate

Orizontal : Regina ; Mat ; Omor ; Faima ; Căluț ; Banc ; An ; Păcălit ; Dăltui ; Ași ; Aerob ; Tc ; Dc ; Irosi ; Pion ; Icter ; Armie ; Iară ; Taimaut ; Ec.

Vertical : Rocada ; Pat ; Emană ; Dîră ; Gol ; Lacomii ; Irupte ; Nim ; Tauri ; Ea ; Af ; Ciori ; Aba ; Bocit ; Mială ; Sta ; Amnistiere ; Tactic ; Rac.

CLUBURI ȘI ASOCIAȚII SPORTIVE CU SECȚII DE ȘAH

A.S. „AEM” TIMIȘOARA

Divizionară A

Sediu : Calea Buziașului 26

Telefon : 6 45 07

6 45 26 Int. 172 (F. Ghidirmic)

6 45 36

Conducerea secției :

Ghidirmic Florin, președinte

Țenche Lucian, secretar

Grünberg Sergiu, membru

Neamțu Șerban, membru

Chiricuță Marius, membru

Grünberg Emilia, membru

Avramovici Tiberiu, membru

Ionescu Dan, membru

Urdă Iulian, membru

Jucători legitimați :

Șubă Mihai	MM	Țenche Lucian	I
Mozes Ervin	MI	Anton Aurel	I
Grünberg Sergiu	MI	Țirpe Gheorghe	I
Mărășescu Ioan	MI	Ghidirmic Florin	I
Biriescu Ioan	MI	Negroiș Marian	I
Ardeleanu Alin	MF		
Neamțu Șerban	MF	Nuțu Dana	MI
Cosma Ioan	M	Jicman Ligia	MI
Chiricuță Marius	M	Chiricuță Iudita	MF
Moise Dorin	M	Șușnea Liliana	M
Alexandrescu Rom.	M	Căplăș Laura	CM
Zetochia Claudiu	CM		
Demian Valer	CM		

A.S. „ELECTROMOTOR“ TIMIŞOARA

Divizionară A

Sediu : Bd. Republicii 21

Telefon : 1 38 56 Int. 202 (I. Komloşi)

Conducerea secţiei :

Komloşi Ilie, preşedinte
Ungureanu Emil, membru
Ilijin Neboişa, membru
Zarcula Ioan, membru

Lazăr Dorin, membru
Talpoş Florica, membru
Bălan Ilie, membru

Jucători legitimaţi :

Kertész Alfred	MI	Mircov Nicolae, dublă legit.	
Radovici Corvin	MI	C.S.Ş.	I
Ilijin Neboişa	MI	Grosz Iuliu	I
Ungureanu Emil	MI	Bretner Robert	I
Mărcia Gottfried	M	Dumitrescu Virgil	I
Zarcula Ioan	MF	Bălan Ilie	I
Lazăr Dorin	CM		
Buşu Cornel	M	Margareta Mureşan	MMI
Appeltauer Willibr.	CM	Baumstark Gertrude	MI
Şchiopescu Virgil	CM	Ganţ Otilia, dublă legit.	
Prundeanu Alex.	M	C.S.Ş.	M
Ardeleanu Călin, dublă legit.		Caplar Duşiţa, dublă legit.	
C.S.Ş.	CM	C.S.Ş.	CM
Tocăniţă Francisc	I	Talpoş Florica	CM
Rujan Octavian	M	Jicman Monica	I
Jicman Aurel	CM	Popescu Mariana	I
Dinescu Adrian	I		

A.S. „AUTOTURISME“ TIMIŞOARA

Divizionară B

Sediu : Calea Buziaşului 5

Telefon : 3 60 36 Int. 123 (I. Iordache)

Conducerea secţiei :

Iordache Ion, preşedinte
Rozvan Mircea, membru
Tătaru Ion, membru

Barbu Carmen, membru
Cruciat Petru, membru

Jucători legitimați :

Heim Constantin	M	Suciu Marius	I
Prundeanu Horia	M	Tiu Toader	I
Rozvan Mircea	CM	Iordache Ion	II
Rogobete Nicolae	CM	Tătaru Ion	II
Ungur Ovidiu	CM	Șofran Ion	II
Lung Liviu	CM		
Bujoreanu Dorel	CM	Șovăială Felicia	I
Dragomirescu Călin	I	Lorenz Elisabeta	I
Gama Alexandru	I	Appeltauer Valentina, dublă legit.	
Rusănescu Nicolae	I	C.S.Ș.	I

A.S. „VOINȚA“ TIMIŞOARA

Divizionară B

Sediu : Spl. Tudor Vladimirescu 20 A
Telefon : 1 79 28

Conducerea secției :

Vlad Octavian, președinte de onoare	Tarjoc Ștefan, responsabil tehnic
Cristoi Nicolae, președinte secție	Kurunczi Dezideriu, membru
Gal Aurel, vicepreședinte	Moescu Stelian, membru

Jucători legitimați :

Tarjoc Ștefan	CM	Miloș Marius	I
Oprîșani Grațian	CM	Berindan Francisc	I
Tîrziu Mircea	CM	Lupu Gheorghe	I
Barta Andrei	I	Moescu Stelian	I
Kurunczi Dezideriu	I	Hălmăgean Virgil	II
Ganț Ovidiu	I		
Trifan Viorel	I	Lupu Eugenia	CM
Czicziler Ladislau	I	Martin Dana	I
Marcu Lochin	I	Gheorghe Maria	I
Veveriță Dan	I	Cocea Tinca	II
Jurescu Emilian	I	Buștea Agneta	II

CLUBUL SPORTIV ȘCOLAR TIMIŞOARA

Sediu : Str. Amforei 4
Telefon : 4 48 71
4 63 72

Director : Bleier Dezideriu

Catedra de şah : prof. Jicman Ligia

Jucători legitimați :

Nume	Cat.	Anul nașterii
Ganț Otilia	M	1968
Caplar Laura	CM	1967
Caplar Dușița	CM	1968
Ivan Teodora	I	1968
Adamescu Alina	II	
Appeltauer Valentina	II	1971
Bocea Iulia	II	1977
Brădean Gabriela	II	1970
Codrea Ramona	II	1977
Magoreanu Daniela	II	1972
Matei Nicoleta	II	1973
Mihai Laura	II	1973
Mihai Narcisa	II	1976
Moza Sașa	II	1974
Martin Dana	II	
Meterez Ioana	II	1970
Suciu Marius	I	1967
Ardeleanu Vlad	II	1975
Barta Flavius	II	1972
Cîmpeanu Emilian	II	1975
Gaşpar Ioan	II	1971
Ghiriș Mihai	II	1972
Ghiur Valentin	II	1975
Grünberg Florin	II	1979
Chiseliță Remus	II	1976
Iercoșan Cătălin	II	1973
Ioniță Bogdan	II	1975
Kafka Lucian	II	1976
Lind Cristian	II	1971
Păian Ovidiu	II	1970
Szuhanek Ranco	II	1974
Zarcuța Adrian	II	1970
Zarcuța Ioan	II	1973
Trifan Viorel	II	1967

www.stere.ro